

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

A

NTK/

10:00

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

A-1

NTK/ D/ ST/

10:00

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती श्री.शरद रणपिसे)

सभागृहात कॅबिनेट मंत्री उपस्थित नसल्याबाबत

डॉ.नीलम गोळे : सभापती महोदय, सभागृहामध्ये कॅबिनेट मंत्री उपस्थित नाहीत. नियम 260 अन्वये अपघातासारख्या महत्वाच्या विषयावर चर्चा सुरु होणार आहे. हा प्रश्न कोणाच्या प्रतिष्ठेचा किंवा व्यक्तिगत नाही. सभागृहात कॅबिनेट मंत्री नसताना एवढ्या महत्वाच्या विषयावर चर्चा सुरु करतो. सरकारला या प्रश्नाचे गांभीर्य नाही असा त्याचा अर्थ आम्ही घ्यावयाचा का ? कॅबिनेट मंत्री सभागृहात येईपर्यंत सभागृहाचे कामकाज 10 मिनिटे स्थगित करण्यात यावे अशी मी आपल्याला विनंती करते.

श्री.सतेज उर्फ बंटी डी.पाटील : सभापती महोदय, मी सन्माननीय सदस्यांना विनंती करतो. हा विषय महत्वाचा आहे हे मान्य आहे. या विषयावरील चर्चा त्यांनी सुरु करावी. दरम्यानच्या काळात सभागृहात कॅबिनेट मंत्री येतील. गेले तीन दिवस हा प्रस्ताव पुढे ढकलला जात आहे. या प्रस्तावावर अनेक सन्माननीय सदस्यांना आपली मते मांडावयाची आहेत. दुपारी 12 वाजता पुन्हा सभागृहाची नियमित बैठक सुरु होणार आहे. माझी सभागृहाला विनंती आहे की, या चर्चेला सुरुवात करण्यात यावी.

डॉ.नीलम गोळे : सभापती महोदय, विरोधी पक्षाच्या बाजूने मी केवळ एकटी उपस्थित आहे. आमच्या बाजूचे सन्माननीय सदस्य उपस्थित असते तर सभागृहाची बैठक 5 मिनिटांसाठी स्थगित केली असती का याचा तालिका सभापतींनी विचार करावा.

श्री.हेमंत टकळे : सभापती महोदय, हा विषय महत्वाचा आहे. सन्माननीय मंत्री श्री.सतेज पाटील यांनी या चर्चेला सुरुवात करण्याची आपल्याला विनंती केली आहे. हा विषय परिवहन, आरोग्य व गृह खात्याशी संबंधित आहे. या खात्याचे कॅबिनेट मंत्री उपस्थित असावयास पाहिजेत. या विषयाला न्याय द्यावयाचा असेल तर सभागृहाचे कामकाज 5 मिनिटे तहकूब करण्यात यावे अशी मी आपल्याला विनंती करतो.

तालिका सभापती : सभागृहाचे कामकाज 5 मिनिटे तहकूब करण्यात येत आहे.

(सभागृहाची बैठक 10.02 ते 10.07 पर्यंत स्थगित झाली.)

(स्थगितीनंतर)

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती श्री.शरद रणपिसे)

पृ.शी.: राज्यातील महामार्गावर अपघातांचे प्रचंड प्रमाण वाढणे

मु.शी.: राज्यातील महामार्गावर अपघातांचे प्रचंड प्रमाण वाढणे या विषयावर सर्वश्री अशोक ऊर्फे भाई जगताप, हेमंत टकले, शरद रणपिसे, किरण पावसकर, संजय दत्त, प्रकाश बिनसाळे, श्रीमती दिप्ती चवधरी, सर्वश्री नरेंद्र पाटील, हरिसिंग राठोड, ऑड.जयदेव गायकवाड, श्री.सुभाष झांबड वि.प.स. यांचा प्रस्ताव.

श्री.भाई जगताप (मुंबई स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने नियम 260 अन्वये पुढील प्रस्ताव मांडतो.

"राज्यातील बहुतांशी महामार्गावर मार्गील ही महिंगापासू अपघातांच्या प्रमाणात प्रचंड वाढ झाली असू अपघातामध्ये अग्नी जाचे बळी जात असू व अग्नी जाजी होते मुंबई-पुणे द्रुतग्रामी मार्ग मुंबई-गांधीश्वर महामार्ग मुंबई-गांधीवा महामार्ग तसेच इतर महामार्गावर अपघातांचे प्रमाण वाढल्यात हे महामार्ग मृत्युचा सापला बळी आहेत, टयवधी रुपये चर्च रुपात उभारायात आलेल्या या महामार्गावर पायाभूत सुविधांची उग्रीव असल्याचे झालेल्या अपघातांतू प्रश्नांदिसू येते महामार्गीची तज्ज्ञ अभियंत्यांद्वारा दरवर्षी तपासणी होऊन त्यातू पुरुषांची सुचिवायात आलेल्या उपाययोजनांची अंमलबजावणी होणे अपेक्षित असणे, या मार्गावर अपघात झाल्यास वेळेवर रुग्णाहिनी, घटारथळी पोहचू मदतर्यात भाराघेतील अशा सुविधा इसांगी प्रियमांजुरारुग्णाहिनी व इसांगी सुविधा अपघातप्रस्तावातू मोफत पुरविते अपेक्षित असू प्रत्यागत या सुविधांचे अवास्तव पैसे अपघातप्रस्तावातू आवारात येत असल्याचे दिसू येते महामार्गावरील सुराजितेसाठी घातली जागीरी कित ही पुरेशी इसल्याचे या प्रातील तज्ज्ञांचे मत असू राज्यातील सर्व महामार्गावर ट्रामा अर सुरु एर्यात येईल असे शासद्वारा आश्वासात देऊण्ही अद्याप याबाबत तीच र्यवाही होते राज्यातील महामहामार्गावरील अपघात या विषयावर सभाप्रकाश अपेक्षित आदेश चर्चा होऊण्ही ठोस परिमार्ग उपाययोजना अंमलात येत इसणे, त्यामुळे

NTK/ D/ ST/

श्री.भाई जगताप....

प्रवासी व जांजीच्या माझीत पसरलेली असुराखिमितेची भावांमध्ये, राज्यातील अपघातांची संख्या व त्यात बळी जात असलेल्या घटांमधीर वा अति गंभीररित्या जांजीच्या संख्येत घट होयाबाबत तात्काळ उपाययोजना घरयाची आवश्यकता, राज्य महामार्गवरील अपघात रोडयासाठी सामूहिक यंत्रांची उभी घरयाची क्रिज व याबाबत रावयाची योग्यवाही विचारात घेण्यात यावी."

सभापती महोदय, या राज्यामध्ये बहुतांश महामार्गवर अपघातांचे प्रमाण प्रचंड वाढलेले आहे. या संदर्भात शासनाने करावयाची उपाययोजना या प्रस्तावावर माझे मत मांडण्यासाठी मी या ठिकाणी उभा आहे.

सभापती महोदय, हा विषय गंभीर व महत्वाचा आहे. हा विषय 3-4 विभागांशी संबंधित आहे. आरोग्य विभाग, परिवहन विभाग, गृह विभाग या विभागांचा या विषयाशी संबंध आहे. हा प्रस्ताव मांडण्याच्या पाठीमागे प्रमुख भूमिका असते की, या महत्वाच्या विषयावर सांगोपांग चर्चा व्हावी. चर्चेच्या दरम्यान सन्माननीय सदस्यांकडून काही उपाययोजना सुचविल्या जातात. त्या उपाययोजनांची शासन अंमलबजावणी कशी करणार आहे याचे मंत्री महोदयांनी उत्तर द्यावे अशी आमची अपेक्षा आहे.

सभापती महोदय, अनेक महत्वाच्या प्रस्तावावरील चर्चा सकाळी विशेष बैठकीमध्ये घेतल्या जातात. त्याएवजी नियमित बैठकीत असे विषय चर्चिले गेले पाहिजेत. येथे महत्वाच्या चर्चा उपस्थित केल्यानंतर त्याचा जनतेच्या दृष्टीने उपयोग कसा होईल, त्याचा परिणाम कसा होईल हे महत्वाचे आहे. मी दोन गोष्टींबाबत सुरक्षातीलाच विनंती करतो.

यानंतर श्री.शिगम....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

B-1

MSS/ D/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

10:10

श्री. भाई जगाताप

या चर्चेसाठी सकाळी 10.00 ते दुपारी 12.00 वाजेपर्यंत अशी दोन तासाची वेळ देण्यात आलेली आहे. अर्ध्या-तासामध्ये देखील या सभागृहामध्ये चर्चा होऊ शकते. कारण सभागृहाच्या कामकाजासाठी अर्धातास चर्चेचे आयुध देखील आहे. केवळ नियम 260 अन्वयेच्या प्रस्तावाद्वारे येथे विषय मांडून काही तरी रेकॉर्ड करायचे असा उद्देश आहे काय, तर तसा उद्देश नाही. या विधिमंडळाच्या दोन्ही सभागृहामध्ये राज्याच्या विविध भागातून, कानाकोपन्यातून सन्माननीय सदस्य येत असतात, नागरिक येत असतात. ज्या महामार्गावरून ते प्रवास करतात त्या महामार्गाचा हा विषय आहे. त्यामुळे अशा प्रकारच्या गंभीर विषयाला योग्य वेळ द्यावी अशी मी सुख्यातीला विनंती करीत आहे.

सभापती महोदय, आपण दरवर्षी राष्ट्रीय रस्ता सुरक्षा सप्ताह साजरा करतो. हा सप्ताह साजरा करतो म्हणजे नेमके काय करतो ? आम्ही सगळीकडे पोस्टर्स लावतो. राज्यातील प्रमुख स्थानके, एस.टी.स्थानके इत्यादी ठिकाणी ही पोस्टर्स लावतो. अशा प्रकारचे काही कार्यक्रम पंधरवड्याचे देखील असतात. आता मागील राष्ट्रीय रस्ता सुरक्षा सप्ताहाच्या वेळी कोणते कार्यक्रम घेतले, अपघात कमी होण्यासाठी कोणत्या उपायोजना केलेल्या आहेत किंवा करु इच्छितो यासंबंधीचा आढावा प्रत्येक वेळी घेणे आवश्यक आहे. परंतु तो घेतला जात नाही अशी माझी माहिती आहे. आता या प्रस्तावावरील चर्चेला उत्तर देताना माननीय मंत्री महोदय आकडेवारी देतील आणि ती देणे क्रमप्राप्त आहे. मला अधिकाऱ्यांची एक गोष्ट मानावी लागेल. अधिकाऱ्यांचा आग्रह नाही तर खात्री असते की, सदस्य येतील, भाषणे करतील आणि जातील. आम्ही अधिकाऱ्यांनी दिलेली आकडेवारी मान्य करावयाची, त्या आकडेवारीच्या आधारे मंत्री महोदयांनी उत्तर द्यायचे आणि दुसऱ्या कोणत्या तरी आयुधाच्या मार्फत याच विषयासंबंधीचा प्रश्न उपस्थित झाला की पुन्हा तीच आकडेवारी समोर येते. या चर्चेला खन्या अर्थाने न्याय द्यावयाचा असेल तर या चर्चेच्या माध्यमातून जे काही मुद्दे या ठिकाणी मांडले जातील त्या संदर्भात कोणती उपाययोजना करण्यात येणार आहे याची माहिती सभागृहाला देण्यात यावी अशी माझी या निमित्ताने सूचना आहे. प्रत्येक

..2..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

B-2

श्री. भाई जगताप...

वर्षी पोस्टर्स लावणे हा राष्ट्रीय रस्ता सुरक्षा सप्ताह कार्यक्रमाचा उद्देश असेल तर योग्य होणार नाही. कारण राज्यातील राष्ट्रीय महामार्गाची आजची परिस्थिती आपण पाहिली तर हे महामार्ग मृत्यूचे सापळे बनलेले आहेत की काय अशी परिस्थिती निर्माण झालेली आहे.

सभापती महोदय, मी सुख्यातीला मुंबई-गोवा महामार्गाचा उल्लेख करु इच्छितो. या मुंबई-गोवा महामार्गावरील अपघातांची गेल्या तीन वर्षातील आकडेवारी आपण पहावी. या महामार्गावरील अपघातामध्ये सन 2010 मध्ये 347 लोकांचा मृत्यू झाला. मुंबई-गोवा या महामार्गाची लांबी जवळ जवळ 600 कि.मी. इतकी आहे. 2011मध्ये एकट्या रायगड जिल्ह्यात या महामार्गावरील अपघातामध्ये 147 लोकांचा मृत्यू झाला. 2012मध्ये 254 लोकांचा अपघातामध्ये मृत्यू झाला. मी समजू शकतो कोकणामध्ये टुरिझम वाढत आहे, औद्योगिक वसाहती वाढत आहेत, हे प्रगतीचे लक्षण आहे. त्यादृष्टीने आपले प्रयत्न असले पाहिजेत. रस्त्यावरील वाहनांमध्ये बेसुमार वाढ होत असताना रस्त्यावर अपघात होऊ नयेत यासाठी आपण प्रिकॉशनरी मेझर्स घेणार आहोत की नाही हा खरा प्रश्न आहे. राष्ट्रीय रस्ता सुरक्षा सप्ताह कार्यक्रम म्हणजे नेमके काय ? तर रस्त्यावरील वाहन चालविणारे, रस्त्यावरील पादचारी यांची सुरक्षा यामध्ये अभिप्रेत आहे. मी सुख्यातीलाच सांगितले की, या चर्चेच्या उत्तरासाठी अपघातांची आकडेवारीअधिकारी माननीय मंत्री महोदयांना सादर करतील. अधिका-यांनी दिलेली आकडेवारी आम्ही निमूटपणे मान्य करतो. यामध्ये त्यांचा हेतू अयोग आहे असे माझे अजिबात म्हणणे नाही. पण या अपघातांच्या बाबतीत आपण किती संवेदनाशील आहोत, ही आकडेवारी वाचताना आपणाला काय वाटते ? एका वर्षामध्ये मुंबई-गोवा महामार्गावरील अपघातामध्ये 147 जणांचा मृत्यू, दुस-या वर्षामध्ये 347 जणांचा आणि तिस-या वर्षामध्ये 254 जणांचा मृत्यू झालेला आहे. मागील तीन वर्षामध्ये या महामार्गावरील अपघातामध्ये 1000 लोकांचा मृत्यू झालेला आहे. अपघात झाला, पोलिसांनी पंचनामे केले म्हणजे सगळे संपले असे होत नाही. आपण याकडे किती गांभीर्याने पहाणार आहोत. माझी अशी सूचना आहे की, या चर्चेच्या माध्यमातून ज्या काही सूचना केल्या जातील त्याबाबतीत कोणती कार्यवाही केली, कोणत्या उपाययोजना केल्या हे महाराष्ट्रातील जनतेसमोर आले पाहिजे. सगळ्याच गोष्टींची जबाबदारी सरकारवर टाकावी असे मी म्हणार नाही. अपघात होण्याची जी जी काही कारणे असतात त्यांची

..3..

श्री. भाई जगताप....

देखील जाणीव असणे आवश्यक आहे आणि त्याच्याशी मी सहमत आहे. मी ब-यापैकी वाहन चालक आहे, माझ्याकडे लायसन्स आहे. मी व्यवस्थित आणि नियमाप्रमाणे गाडी चालवतो आणि अशा वेळी माझ्या गाडीवर दुसरी गाडी येऊन आदळली तर तो अपघात आहे. एखाद्या सरळ रस्त्यावर ताशी 50 कि.मी., 60 कि.मी. वेगाने गाडी चालविली जात असेल आणि अशा गाडीवर ताशी 120 कि.मी. वेगाने जाणारी गाडी आदळली तरी तो अपघात आहे.

सभापती महोदय, मुंबई-गोवा महामार्गावरील अपघातांच्या संदर्भात शासनाने एक कमिटी नेमली होती. त्या कमिटीने अपघातांची कारणमीमांसा करून आपला अहवाल राज्य शासनाला दिलेला आहे अशी माझी माहिती आहे. त्या अहवालाच्या अनुषंगाने काय कायवाही झाली किंवा कोणकोणत्या उपाययोजना करण्यात आल्या हे आम्हाला माहीत नाही. महामार्गावर सातत्याने होणाऱ्या अपघातांची कारणे शोधण्यासाठी आरटीओ, एस.टी.महामंडळ, सार्वजनिक बांधकाम विभाग आणि जिल्हापरिषद यांनी संयुक्तपणे सर्वेक्षण केले असून राज्य महामार्गावरील अपघात स्थळांची माहिती समोर आलेली आहे. या बाबतीत कोणावर दोषारोप करणे किंवा कुणाला आरोपीच्या पिंजऱ्यामध्ये उभे करण्याचा माझा उद्देश नाही. अशी अपघातप्रवण स्थळे आपल्यासमोर आली असतील तर त्याबाबतीत आपण काय उपाययोजना केलेली आहे हे सदनासमोर येणे आवश्यक आहे. रत्नागिरी - राजापूर - महाड हा अपघातप्रवण पट्टा आहे. हा घाटमार्ग असून या मार्गावर अनेक वळणे आहेत. त्यामुळे या मार्गावर मोठ्या प्रमाणावर अपघात होतात. लकझरी बसेसचे अपघात या रस्त्यावर फार मोठ्या प्रमाणावर झालेले आहेत. दोन वर्षांपूर्वी विधिमंडळाचे अधिवेशन चालू होते..

...नंतर श्री.भोगले...

श्री.भाई जगताप....

त्यावेळेला अपघात झाल्यानंतर तातडीने माननीय मुख्यमंत्री, उप मुख्यमंत्री, त्या भागातील आमदार यांनी अपघातस्थळी भेट दिली. अपघाताचे स्वरूप भयानक होते. त्यानंतर सर्व शासकीय यंत्रणा कार्यान्वित झाल्या. 10 ते 15 दिवस सर्वांनी त्या अपघाताबद्दल हळहळ व्यक्त केली. दोन्ही सभागृहात अपघाताबद्दल चर्चा झाली. त्या चर्चेतून पुढे काय घडले? एक ट्रॉमा सेंटर संगमेश्वर येथे स्थापन करण्याबाबत घोषणा करण्यात आली होती. त्या निर्णयाची अंमलबजावणी अद्याप का इच्छा आली नाही? रत्नागिरी हे जिल्ह्याचे ठिकाण असून येथे एक शासकीय रुणालय आहे. ते कितपत सुसज्ज आहे याबाबत मी भाष्य करणार नाही. रत्नागिरी ते कळंबोलीपर्यंत या महामार्गावर चिपळूण येथील ग्रामीण रुणालय व खाजगी रुणालये वगळता शासकीय रुणालय नाही. दुर्दैवाने रस्त्यावरील वाहनाच्या अपघातामध्ये जे प्रवासी गंभीर जखमी होतात त्यांना वेळेवर वैद्यकीय उपचार न मिळाल्याने आपले प्राण गमवावे लागतात ही वस्तुस्थिती आहे.

सभापती महोदय, मुंबई-गोवा महामार्गावर अपघात झाल्यानंतर दोन्ही सभागृहात चर्चा होऊन असा निर्णय घेण्यात आला होता की, या महामार्गाचे चौपदरीकरण करण्यात यावे. अपघातप्रवण क्षेत्राची दुरुस्ती करण्याची खबरदारी घेतली पाहिजे असा निर्णय झाला होता. परंतु त्या निर्णयाची अंमलबजावणी झाल्याचे दिसून येत नाही. मात्र या महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचे काम कसे होणार नाही या संदर्भात चर्चा दिसून येते. मग त्यात पर्यावरण विभागाच्या मंजुरीचा विषय आहे, कर्नाळा अभ्यारण्याचा भाग आहे. इंदापूर ते पळस्पे या पट्ट्यामध्ये अतिशय चांगल्याप्रकारे काम सुरु आहे. चांगल्या गोष्टीचे आम्ही स्वागत निश्चितपणे करू आपण त्या रस्त्यावर जाऊन प्रत्यक्ष पाहिले तर जरूर काही गोष्टींची काळजी घेण्याची आवश्यकता आहे. इंडिकेटर लावले पाहिजे, रेडियमचा वापर करून सूचना लावल्या पाहिजेत. यापैकी काहीही दिसून येत नाही. पावसाळ्यामध्ये भयानक परिस्थिती असते.

सभापती महोदय, देशात चेरापुंजीनंतर सगळ्यात जास्त पाऊस कोकणातील या महामार्गावर पडत असतो. पाऊस पडत असताना पुढील 10 फुटाच्या अंतरावरचे काही दिसत नाही. अशा परिस्थितीत कोणतीही उपाययोजना न करता सर्व परमेश्वराच्या हवाली सोपवून चालणार आहे का? आम्ही प्रगतीच्या गोष्टी करीत असताना जे काही करावयाचे आहे ते न करता

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

C.2

SGB/ D/ ST/

10:20

श्री.भाई जगताप....

कोणत्या प्रगतीकडे चाललो आहोत? करारानुसार संबंधित ठेकेदाराने किंवा कंपनीने कोणत्या प्रिकॉनशनरी मेजर्स घेतल्या पाहिजेत याची यादी निश्चित केलेली आहे. परंतु त्या यादीप्रमाणे अंमलबजावणी होत नाही. अनेकदा तक्रारी करण्यात आल्या. मी स्वतः तक्रार केली आहे. माझ्या गावाकडे जायला याच रस्त्याचा वापर करावा लागतो. एखाद्या आमदाराने तक्रार केल्यानंतर त्याबाबत दखल घेऊन तातडीने कारवाई होते असा अनुभव आहे. परंतु मला वाईट अनुभव आहे. तक्रार केल्यानंतरही जैसे थे परिस्थिती दिसून येते. काहीही सुधारणा झाल्याचे मला दिसून आलेले नाही.

सभापती महोदय, मुंबई-गोवा महामार्गाच्या चौपदरीकरणाचे काम इंदापूर ते पळस्ये या टप्प्यामध्ये सुरु असून गोव्याच्या दिशेने झाराप ते पत्रादेवी या मार्गावर काम सुरु आहे. उर्वरित 300 ते 350 कि.मी.अंतराचे काम अद्याप हाती घेतलेले नाही. सुरु असलेल्या कामाचा वेग लक्षात घेतला तर हे चौपदरीकरणाचे काम पूर्ण होण्यास बराच कालावधी लागेल, तोपर्यंत दरवर्षी 300 ते 400 माणसांच्या मरणाची वाट पाहिली जाणार आहे का? म्हणून माझी शासनाला सूचना आहे की, या महामार्गाच्या पुढील टप्प्याचे काम हाती घेत असताना ते एकाच ठेकेदाराला न देता दोन ते तीन भागात विभागण्यात यावे आणि कालबद्ध पद्धतीने पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने पावले उचलण्यात यावीत.

सभापती महोदय, कोणत्याही विकास कामासाठी निधीची आवश्यकता असते याची मला जाणीव आहे. परंतु या महामार्गाच्या चौपदरीकरणाच्या कामासाठी पुरेसा निधी उपलब्ध आहे. मागील 10 वर्षाच्या काळात राज्य शासन आणि केंद्र शासनाच्या नेशनल हायवे ॲथॉरिटी ॲफ इंडियाच्या माध्यमातून प्रचंड निधी उपलब्ध झालेला आहे. या महामार्गावरील ज्या भागाचे काम अद्याप हाती घेतलेले नाही ते काम दोन ते तीन टप्प्यात विभागून दिले जावे. म्हणजे तीन ते चार वर्षाएवजी काम पूर्ण होण्यास अवधी कमी लागेल. त्या दृष्टीने शासन कोणता निर्णय घेणार आहे याचा खुलासा मंत्री महोदयांनी उत्तराच्या भाषणामध्ये करावा अशी मी विनंती करतो. जेणेकरून मुंबई-गोवा महामार्गाचे काम सुरक्षितपणे पूर्ण होईल.

..3..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

C.3

SGB/ D/ ST/

10:20

श्री.भाई जगताप....

सभापती महोदय, रस्त्यावरील वाहन अपघात टाळायचे असतील तर चांगला रस्ता उपलब्ध असणे हा मूळ गाभा आहे. त्या रस्त्यावर वाहन चालविणारे वाहनचालक हे प्रशिक्षित असले पाहिजेत. अलीकडे चित्रपटाचा प्रभाव सगळ्याच क्षेत्रात दिसून येतो, त्याला मोटार वाहन क्षेत्र अपवाद नाही. तस्णवर्ग चांगल्याप्रकारे वाहन चालवितो असे नाही. मुंबई-गोवा महामार्गावर ट्रक, ट्रेलर, कंटेनर वाहन नेणारी अवजड वाहने भरधाव वेगाने जात असतात. रस्ता अरुंद असल्यामुळे अवजड वाहनांच्या मागे असणाऱ्या छोट्या वाहनांनी ओळखटेक करण्याचा प्रयत्न केला तर अपघात होण्याशिवाय पर्याय नसतो. संध्याकाळ झाल्यानंतर या महामार्गावर अवजड वाहनचालकांची मनमानी सुरु असते. मागे असणाऱ्या वाहनांना ओळखटेक करता येत नाही. म्हणून या रस्त्याचे चौपदरीकरण करीत असताना अवजड वाहनांनी वेगळी लेन आखून देणे अत्यावश्यक आहे. तशी फक्त तरतूद करून उपयोगाचे नाही, तर लेन क्रॉस केली तर प्रचंड दंड भरावा लागेल याबाबत त्यांच्या मनात भीती असली पाहिजे. अशा प्रकारे दंड आकारला पाहिजे. म्हणजे त्याचा परिणाम दिसून येईल. चौपदरीकरणाचे काम करीत असताना अवजड वाहनांसाठी वेगळी लेन करण्याची संधी आहे. ती संधी साधून या महामार्गावर कँमेरे बसविणे ही देखील काळाची गरज आहे.

नंतर श्री.भारवि...

श्री.भाई जगताप...

हायवेवर फक्त 4 दिवसच फलक राहतो. तो वाचून काही फरक पडत नाही. त्या फलकाकडे दुर्लक्ष केले जाते. चेन्नई, हरयाणा, दिल्ली या राज्यांमध्ये चालकांना प्रशिक्षण देण्यासाठी संस्था आहेत. तशा संस्था आपल्याकडे किती आहेत ? त्याची माहिती दिली तर माझ्या ज्ञानात भर पडेल. तशा संस्था आपल्याकडे नसतील तर अन्य राज्यांमध्ये ज्या संस्था चालकांना प्रशिक्षण देण्याचे चांगले काम करीत आहे तसे आपण येथे केले पाहिजे. चालकांना चांगले प्रशिक्षण मिळणार असेल आणि त्या माध्यमातून अपघाताचे प्रमाण कमी होणार असेल तर तसे करण्यात कोणतीही हरकत नसावी. अपघात होण्याला अनेक कारणे असतात. रस्ता सरळ नसेल तर अपघात हे होणारच. चालक जर पूर्णतः प्रशिक्षित नसेल तर काय होईल ?

मुंबई-गोवा महामार्गावर लकझरी बसेस मोठ्या प्रमाणावर धावतात. गणपती, दिवाळी, मे महिना हा खाजगी वाहतूकदारांचा सिझन असतो. आता मे महिन्याची सुट्टी असल्यामुळे अनेक बसेस या महामार्गावर धावत आहेत. या बसेसवर करडी नजर ठेवणे आवश्यक आहे. वर्षातील सर्व पैसा काढण्यासाठी एकाच ड्रायव्हरचा वापर करण्यात येतो. ड्रायव्हर हा देखील माणूस आहे. तो व्होल्वो, मोठ्या लकझरी चालवितो. त्यासाठी कोणती उपाययोजना केली आहे. एस.टी.संबंधी आम्ही निर्णय घेतला होता. त्यामुळे काही अंशी अपघाताचे प्रमाण कमी झाले. एस.टी.मध्ये माझी युनियन असून 1लाख 12 हजार कर्मचारी आहेत. त्यांचे प्रश्न वेगळे आहेत. त्या प्रश्नांसंबंधी योग्य वेळी चर्चा करण्यात येईल. ट्रक किंवा लकझरी बसचा ड्रायव्हर यांच्या प्रशिक्षणासाठी आपण काहीच केलेले नाही. हे चालक आपले वाहन दारू पिऊन चालवत असतात. त्यांच्यावर प्रचंड ताण असतो. मोठे अपघात हे रात्री 1.00 ते पहाटे 6.00 च्या दरम्यान होतात. याचा अर्थ दुसऱ्या वेळेत अपघात झाले नाहीत असा मी दावा करीत नाही. मुंबईतून गोव्यात 12.00 तासात जाता येते. मुंबई येथून गोवा, हैद्राबाद आणि बैंगलोर येथे लकझरी जातात. नुकताच एक अपघात झाला. लकझरी बस आदळून जळाली व आगीत 45 जण होरपळून मेले तर 5 जण आश्चर्यकारकरित्या बचावले.

आज आपण येथे एका महत्त्वाच्या विषयावर चर्चा करत असताना नुसती दखल घेऊन चालणार नाही तर त्यासाठी कालबद्ध कार्यक्रम आखला पाहिजे. 24 तासामध्ये सगळे आलबेल होईल असे मी म्हणणार नाही. आपल्यासमोर अपघाती रस्त्यांचा रोडमॅप तयार असला पाहिजे.

श्री.भाई जगताप....

आपण रोडमॅप तयार केला तर अपघातामुळे जी जीवित आणि वित्त हानी होते ती आपण करू शकतो.

आपल्या राज्यामध्ये 21 व्या शतकाचा विचार करून एक्सप्रेस-वे तयार करण्यात आला. ती काळाची गरज होती. मी आता पर्यंत एनएच-4 वर बोललो. या विषयाला प्रत्येक सन्माननीय सदस्यांनी स्पर्श केला पाहिजे. या एक्सप्रेस-वे वर आता पर्यंत भयानक अपघात झाले आहेत. मी कोणतेही काम करताना ढिंडोरा पिटला नाही. सहा वर्षापूर्वी माननीय सार्वजनिक आरोग्य मंत्री श्री.सुरेश शेंद्री यांच्या हस्ते लोणावळा येथे स्फुरणवाहिकेचे उद्घाटन केले. भाई जगताप मित्रमंडळ आणि सत्यनारायण टेंपल ट्रस्टच्या माध्यमातृन दोन स्फुरणवाहिका दिल्या आहेत. यात एक आय.सी.यु.व्हॅन आहे. मला सांगण्यास प्रचंड वेदना होतात की, गेल्या सहा वर्षामध्ये देशभरात केरळ, आसाम पर्यंत आम्ही 2847 प्रेतं पोचविली आहेत. ही सर्व सेवा विनामूल्य करण्यात आली. एका रात्री मी मुंबई-पुणे एक्सप्रेस-वे वरून प्रवास करत होतो. त्यावेळी एक अपघात पाहिला. तो भयानक होता. पुण्यातील पाच तस्ता एका गाडीने भरधाव वेगाने चालले होते. त्यांची गाडी ट्रेलर खाली गेली आणि त्या सर्वांच्या मुंड्या उडाल्या. त्या अपघाताचा मी साक्षीदार होतो. हा अपघात रात्री झाल्यामुळे एकही वाहन तेथे उमे राहण्यास तयार नव्हते. त्यावेळी कोणीही माणुसकी दाखविली नाही. तो अपघात पाहिल्यानंतर प्रचंड वेदना झाल्या. त्या अपघातामुळे मला दीड दिवस झोपच आली नाही. यासाठी आम्ही काय करू शकतो याचा विचार केला आणि त्या मार्गावर शववाहिनीची सेवा उपलब्ध करून दिली. स्फुरणवाहिका सगळे देतात. पण शववाहिनी कोणी देत नाही. ते अशुभ मानले जाते. माझ्या सहकाऱ्यांनी आता पर्यंत विनामूल्य 2847 शव पोहोचविले. त्या घरातील अनुभव बघितले, त्यावर मोठे पुस्तक देखील लिहिता येईल. अशी पाळी कोणावर कधीही येऊ नये. या मार्गावरील रस्ता एकदम चकचकीत आहे. निकषाप्रमाणे हा मार्ग आहे. चित्रपटात दाखवतात

श्री.भाई जगताप....

त्या प्रमाणे आपण वेगाने जात असतो. शासनाने यामध्ये काही तरी करणे आवश्यक आहे. आता पर्यंत शासनाने अपघाताला प्रतिबंध करण्यासाठी काय केले आहे ? आम्ही तीन वर्षपूर्वीच एक आयसीयु व्हॅन डॉक्टरांसह दिली. अपघातस्थळापासून खणालयापर्यंतच आम्ही सेवा देतो. सदर सेवा दिल्यामुळे आतापर्यंत आम्ही 600 जणांचे जीव वाचवू शकलो. हे प्रगतिपथ असले तरी ते मृत्यूचे सापळे देखील आहेत. या प्रगतिपथावर सरकारने कोणत्या आवश्यक अशा गोष्टी केल्या आहेत ते मला जाणून घ्यावयाचे आहे. पुण्यापासून थेट पनवेल पर्यंत अपघात झाला तर तेथील पोलीस सांगतात की, भाई जगताप मित्र मंडळाला फोन करा. त्यांची व्हॅन 20 ते 30 मिनिटांमध्ये येईल. हा विश्वास त्यांनी सरकारच्याबाबतीत देखील दाखविला पाहिजे. हा विश्वास आरोग्य खात्यासंबंधी देखील दाखविला पाहिजे. शासनाची आयसीयु व्हॅन येऊन माझा जीव वाचवील असे त्यांना वाटले पाहिजे. कित्येक वेळा असे होते की, अपघातात सापडलेला झायव्हर जागच्या जागी गेलेला असतो आणि इतर प्रवासी जखमी झालेले असतात. गेली सहा वर्ष हे मी सर्व पाहिलेले आहे. तेव्हा शासनाने एक कडक धोरण स्वीकारले पाहिजे. महामार्गावर ताशी 80 वेगमर्यादेचा फलक असतो. पण ताशी 180 प्र.कि.मी.ने गाडी चालविणारे देखील अनेक असतात. ताशी 80 प्र.कि.मी.मर्यादा ही मिनिमम आहे आहे लोकांना वाटते. आम्ही जी सोय उपलब्ध करू दिलेली आहे त्याची आकडेवारी सांगितली. पण या पेक्षा किती तरी माणसे दगावली असतील. 2848 हा आकडा आम्ही पोचवलेल्या प्रेतांचा सांगितला आहे. या मार्गावर अजूनही किती तरी मेले असतील. या महामार्गावर अनेक मोठमोठ्या अपघाताच्या घटना घडल्या. आपल्या मराठी चित्रपटसृष्टीतील नवनवीन तारे देखील अपघातात मृत पावले आहेत.

यानंतर श्री.जुन्नरे....

श्री. भाई जगताप

अशा अपघाताच्या वेळी हळहळ व्यक्त केली जाते. परंतु याबाबतीत शासनाने ठोस उपाययोजना करण्याची आवश्यकता आहे. एक्सप्रेस-वे जास्त रुंदीचा आहे. या एक्सप्रेस-वे वर एकंदर 8 लेन आहेत. आपण प्रायोगिक तत्वावर सीसीटीव्ही कॅमेरे लावण्याचे काम प्रायोगिक तत्वावर करीत आहात. परंतु सीसीटीव्ही लावण्याचा प्रायोगिक तत्वाचा कार्यक्रम एक्सप्रेस-वे वर करण्याचा प्रयत्न करण्यात यावा अशी माझी माननीय मंत्री महोदयांना विनंती आहे. एक्सप्रेस-वे हा इतर महामार्गापिक्षा तसा सुरक्षित आहे. एक्सप्रेस-वे वर सीसीटीव्ही कॅमेरे लावले तर या महामार्गावरून जी वाहने अतिशय वेगाने चालविली जातात अशा वाहनांना शासन होऊ शकेल. एक्सप्रेस-वे वर संध्याकाळी 9.00 नंतर परिस्थिती फार वाईट असते. एक्सप्रेस-वे वर ट्रक, कंटेनर, फोर ॲक्सल ट्रक, ट्रेलर पहिल्या लेन मधून जात असतात. ही अवजड वाहने अतिशय सुसाट वेगाने जात असतात. वाहन जात असतांना आजूबाजुला सुध्दा ते बघत नाहीत. ही वाहने पटकन लेन चेंज करून दुसऱ्या लेन मध्ये जातात व अचानक समोर ट्रक दिसल्यामुळे अपघात झाल्याचे तुम्ही आम्ही सर्वांनी पाहिलेले आहे. त्यामुळे हेवी ट्रकसाठी एक स्वतंत्र मार्गिका घालून देण्यासाठी नियम करण्याची आवश्यकता आहे. प्रायोगिक तत्वावर एक्सप्रेस-वे वर प्रयोग केला तर त्यामधून बच्याच गोष्टी साध्य होऊ शकतील असे मला वाटते. या एक्सप्रेस-वे वर गस्त घालणारे जे पोलीस आहेत ते योग्य प्रकारे काम करीत नाहीत. खरे म्हणजे मी स्वतःला त्या वर्दीचीच पैदास समजतो. परंतु वाईट याचे वाटते की, एक्सप्रेस-वे वर गस्त घालणारे पोलीस ज्या ठिकाणी अपघात होतात त्या ठिकाणी उभे राहत नाहीत तर लोणावळ्याच्या घाटामध्ये ठरलेल्या ठिकाणी, टोलनाक्याच्या पुढे ॲकडोनल्ड जवळ उभे असतात. ज्या ठिकाणी अपघात होतात त्या ठिकाणी पोलिसांना पोहचण्यासाठी जवळ जवळ एक तास लागतो परंतु आमची ॲम्ब्यूलन्स अपघाताच्या ठिकाणी केवळ अर्ध्या तासात पोहचते. यासंदर्भात मी आरोप करतो असे नाही तर माननीय मंत्री महोदयांनी यांसदर्भात माहिती घेण्याची आवश्यकता आहे. हे सर्व सांगताना या ठिकाणी मला वेदना होत आहेत.

.2..

श्री. भाई जगताप

सभापती महोदय, मुंबईमध्ये सर्वासपणे ट्रिपलसिट स्कूटर चालविल्या जातात, एवढेच नाही तर सिग्नल तोडून त्या जात असतात. खरे म्हणजे यामध्ये आम्हीही दोषी आहोत. आम्ही शाळा, कॉलेजमध्ये जातांना सायकल किंवा मोटारसायकलवरून सिग्नल तुटणार नाही याची काळजी घेत होतो. सिग्नल तोडला की, पकडले जाऊ अशी भीती वाटत होती परंतु आता तशी भीती राहिलेली नाही. चौपाटीवरून जाताना सायंकाळी मोटरसायकल वरून नवरा, बायको आणि तीन तीन मुळे सर्वासपणे जात असतात. एवढेच नाही तर मोटर सायकल चालविताना मोबाईल सुध्दा कानाला लावलेला असतो. आपण नियम बनवले आहेत परंतु त्या नियमांचे पालन केले जात नाही. नियम तोडला तर शासन होईल याची आता भीती राहिलेली नाही. कार चालविताना सीट बेल्ट तर लावलेच जात नाहीत. या छोट्या छोट्या गोष्टी वाटतात परंतु ज्यावेळेस अपघात होतो व त्या अपघातामध्ये अशा चुकांमुळे जीव जातो त्यावेळेस ही गोष्ट किंती महत्वाची आहे हे समजते.

सभापती महोदय, एक्सप्रेस-वे वर गैर शिस्तीने चालणारी जी वाहने आहेत विशेषत: ट्रेलर, कंटेनर, फोर ॲक्सलची जी वाहने आहेत त्यांच्यासाठी भले तर दोन लेन वेगळ्या द्या परंतु कारसाठी स्वतंत्र एक लेन देण्याची आवश्यकता आहे.

सभापती महोदय, मृत्युमुखी पडलेल्या लोकांच्या संदर्भात शासन मदत जाहीर करीत असते. या मदतीमधून सर्व काही साध्य होते असे नाही. खरे म्हणजे कोणाच्या जीवाची किंमत होऊच शकत नाही.

सभापती महोदय, आपणा सर्वाना माहिती असेल की, मुंबईच्या मंडईमध्ये पहाटे जे ट्रक भाज्या घेऊन येतात त्यांच्यामध्ये स्पर्धा लागलेली असते. जो ट्रक सर्वात अगोदर पोहचतो त्यांना आता 500 स्प्ये बक्षीस दिले जाते, अगोदर हे बक्षीस 100 स्प्ये होते. या ड्रायव्हरला आपल्या जीवापेक्षा 500 स्प्ये जास्त मोलाचे वाटतात. भाजीपाल्याच्या वाहनांचे अपघात जास्तीत जास्त होत असतात याची आपल्याला कल्यना आहे.

श्री. भाई जगताप

सभापती महोदय, हा जो विषय आहे तो फार संवेदनशील आहे. सन 1988 मध्ये या अँकटमध्ये आपण सुधारणा करण्याचा प्रयत्न केला होता. हा अँकट खरे म्हणजे सन 1939 मधील आहे. सन 1988 मध्ये आपण त्यामध्ये काही सुधारणा केल्या. या अँकटशी केंद्राचा आणि राज्याचा दोघांचाही संबंध आहे. या संदर्भातील एक बिल केंद्राकडे अद्याप प्रलंबित आहे. सन 2012 मध्ये आपण या कायद्यात ज्या काही सुधारणा सुचविल्या होत्या, त्या संबंधीचे बिल केंद्र सरकारकडे प्रलंबित आहे.

सभापती महोदय, या बिलातील एक सुधारणा मला कळली नाही. पूर्वीच्या कायद्यात एक प्रावधान असे होते की, असे झालेले अपघात किंवा अपघातामध्ये जखमी झालेल्या लोकांना विम्याचे संरक्षण मिळवून देण्यासाठी पक्षकार म्हणून जी काही व्याख्या होती, त्यामध्ये मालकाचा, चालकाचा व सरकारचा उल्लेख होता. परंतु आता जी नवीन व्याख्या प्रस्तावित करण्यात आलेली आहे, त्यामध्ये मालक व चालकाला वगळण्यात आले आहे. सन 1988 च्या कायद्यातील कलम 140 अन्वये एखाद्या अपघातग्रस्त व्यक्तीला अपघातानंतर हालअपेष्टांना सामोरे जावे लागते, त्याच्या हालअपेष्टा काही अंशी तरी कमी व्हाव्यात म्हणून निर्दोष दायित्व तत्वाअन्वये तातडीची मदत कलम 140 अन्वये मिळत होती. परंतु कलम 145(ग) मधील ज्या व्याख्येचा उल्लेख आता मी केलेला आहे, तो आपण कृपया तपासून घ्यावा. हा कायदा केंद्राकडे प्रस्तावित असून अद्याप पारित झालेला नाही. अपघाताच्या संदर्भातील आपले सर्व अनुभव लक्षात घेता योग्य त्या सूचना देण्याची आवश्यकता आहे. मालकाला आणि चालकाला या व्याख्येतून वगळले गेले किंवा विमा कंपनीने त्यांना बाहेर काढले तर ते योग्य नाही. विमा कंपनी पक्षकार कशी काय असू शकते ? मी जर विमा काढलेला असेल तर त्या विम्याचा उपयोग मला अपघाताच्या वेळी मिळालाच पाहिजे. मला जी माहिती मिळालेली आहे, ती खरी आहे. मोठार वाहन अधिनियमातील कलम 145 (ग) मध्ये आपण ज्या काही सुधारणा प्रस्तावित केलेल्या आहेत, त्यामधून अपघातामधील जो जखमी आहे, त्याला कशा पध्दतीने प्रोटेक्ट करता येईल यासाठी प्रयत्न होण्याची आवश्यकता आहे.

....4...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

E-4

SGJ/ ST/ D/

प्रथम श्री.भारवि.....

10:40

श्री. भाई जगताप

समजा अपघातामध्ये मृत्युमुखी पडलेला माणूस असेल, वाहनाची नासधूस झाली असेल तर विम्याच्या बाबतीत कठोर तरतुदी असण्याची आवश्यकता आहे. अपघातामध्ये जखमी किंवा मृत पावलेल्या इसमांना विम्याचा फायदा मिळालाच पाहिजे. अन्यथा, विमा कंपन्यांना आपण प्रोटेक्ट केले असे होईल आणि ते तितकेसे योग्य ठरणार नाही.

यानंतर श्री. अजित....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

F-1

AJIT/ D/ ST/ ST/

पूर्वी श्री.जुन्नरे...

10:50

(सभापतीस्थानी माननीय उप सभापती)

श्री.भाई जगताप....

मला कल्पना आहे की, या विषयावर माझ्या अनेक सहकाऱ्यांना बोलायचे आहे. मी इतर महामार्गावर बोललो नाही फक्त माझ्या गावातील महामार्ग आणि मुंबई-पुणे एक्सप्रेस महामार्गावर बोललो. आपण मला या प्रस्तावावर बोलण्याची संधी दिली त्याबदल आपले आभार मानून माझे भाषण पूर्ण करतो.

प्रस्ताव प्रस्तुत झाला.

उप सभापती : या प्रस्तावासाठी सकाळी 10.00 ते दुपारी 12.00 वाजेपर्यंत वेळ दिलेला आहे. या प्रस्तावावर बोलण्यासाठी माझ्याकडे जवळपास 20 सन्माननीय सदस्यांची नावे आली आहेत. त्या शिवाय माननीय मंत्री महोदयांचे उत्तर आहे. तेव्हा सन्माननीय सदस्यांनी एक तासात त्यांचे म्हणणे मांडावे. सन्माननीय सदस्यांनी फक्त सूचना मांडाव्यात अशी विनंती आहे.

श्री.भाई जगताप : सभापती महोदय, आम्ही सुख्यातीलाच विनंती केली होती की, हा विषय अतिशय गंभीर आणि महत्वाचा आहे. तेव्हा या विषयासाठी वेळ वाढवून घावा. आपण दिलेल्या निदेशाचे आम्ही पालन करूच. परंतु सन्माननीय सदस्यांना आपल्या भागातील वाहतुकीच्या संदर्भात प्रश्न मांडायचे आहेत. आपण सांगितले की, 10.00 ते 12.00 या वेळेत माननीय मंत्री महोदयांच्या उत्तरासह चर्चा संपाववयाची आहे. माझी आपणास विनंती आहे की, माननीय मंत्री महोदयांच्या उत्तरासह दुपारी 12.00 वाजेपर्यंत ही चर्चा पूर्ण होऊ शकणार नाही. तेव्हा आपण चर्चेसाठी वेळ वाढवून घावा अशी विनंती आहे.

श्री.हेमंत टकले (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, आमचे सहकारी सन्माननीय सदस्य श्री.भाई जगताप यांनी नियम 260 अन्वये मांडलेल्या प्रस्तावावर आपले विचार विस्तृतपणे मांडलेले आहेत. त्या प्रस्तावावर बोलण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, आपण सभापतीस्थानी आल्यानंतर सूचना केली की, सदस्यांनी थोडक्यात आपले विचार मांडावेत. त्यावर आमच्या सहकाऱ्यांनी सांगितले की, फक्त सूचना मांडा. आपणास एवढेच करायचे असेल तर आपण आम्हाला 15-20 मिनिटांचा वेळ द्यावा. आम्ही आमच्या सूचना कागदावर लिहून आपल्याकडे पाठवितो. त्यावर संबंधित विभागाने काय कार्यवाही करावी हा त्यांचा त्यांनी निर्णय घ्यावा. आपण अशा पद्धतीने या ठरावाचे गांभीर्य कमी करू नये अशी माझी आपणास विनंती आहे.

सभापती महोदय, एखादी गोष्ट सांगताना त्याबद्दलचे काही तरी दृश्यपरिणाम सर्व यंत्रणांमध्ये दिसल्याशिवाय असे विषय सभागृहात चर्चेला घेणे म्हणजे केवळ आपण उपचार म्हणून करतो की काय अशी भावना सन्माननीय सदस्यांच्या मनात निर्माण होईल. आपण आदेश दिल्यानुसार कमी वेळेत माझे म्हणणे मांडण्याचा मी प्रयत्न करणार आहे.

सभापती महोदय, या चर्चेच्या अनुषंगाने प्रत्येक सन्माननीय सदस्यांनी माहिती गोळा केलेली आहे. प्रत्येकजण त्याचा आघार घेऊन बोलू शकतो. भारतात दर तासाला 19 व्यक्तींचा रस्त्यांवरील अपघातात मृत्यु होतो आणि दर तीन मिनिटाला एक जीव गमावला जातो. अनेक विभागांवर चर्चा करताना महाराष्ट्र कोणत्या क्रमांकावर आहे याचा नेहमी उल्लेख करण्यात येतो. त्या मुद्यावर मी जाऊ इच्छित नाही. अपघातामुळे येणारा अधूपणा हा खिजगणतीत नसतो. अपघातासारखी सहज टाळता येणारी गोष्ट गांभीर्याने घेतली जात नाही ही त्यातील खरी भूमिका आहे.

सभापती महोदय, एका तत्त्ववेत्त्याने म्हटले होते की, ज्या आरोग्य समस्या माणसांच्या व्यक्तिगत चुकीमुळे उद्भवतात त्याचे निर्मूलन कडक कायद्याच्या अंमलबजावणीने कधीही शक्य होणार नाही. म्हणजे कायद्याच्या पलीकडच्या अनेक बाबींचा समावेश असलेला हा विषय आहे.

सभापती महोदय, काही महिन्यांपूर्वी मला एका कॉन्फरन्ससाठी पॅरीसला जावे लागते होते. कॉन्फरन्स संपल्यानंतर मी मुबंईला येत होतो. विमानाची वेळ पहाटेची होती. मी सकाळी 4.00

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

F-3

AJIT/ D/ ST/ ST/

पूर्वी श्री.जुन्नरे...

10:50

श्री.हेमंत टकले.....

वाजता हॉटेल सोडले. पॅरीसमधील रस्ते मुंबईतील रस्त्यांपेक्षा अरुद्द आहेत. तेथील ट्रॅफिक सिग्नल कसे रेग्युलेट करतात ते आपण प्रत्यक्ष अनुभवले पाहिजे. पहाटे 4.00 वाजता देखील तेथील गल्ल्यागल्ल्यातील सिग्नल सुरु होते. पॅरीसमध्ये रात्रीच्यावेळी कचन्याच्या आणि दूध पुरविणाच्या गाड्यांना फिरण्याची परवानगी दिलेली आहे. या गाड्याब्यतिरिक्त रस्त्यावर फारशी रहदारी नव्हती. तरी देखील तो वाहनचालक सिग्नल लागल्यावर थांबत होता. असे थांबत राहिलो तर माझे विमान चुकेल असे आपण सांगतो. दुर्देवाने गोपीनाथ मुंडे यांच्या बाबतीत देखील असेच झाले असण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. वाहनचालकाने मला सांगितले की, प्रत्येक सिग्नल कम्प्युटराईज आहे. त्याचे रेकॉर्डिंग होते. आम्ही सिग्नलवर थांबलो नाही तर सिग्नल तोडल्याची नोंद होत जाईल आणि माझे लायसन्स रद्द होईल. कायदा किती कडक आहे, पकडले तर सोडून देण्यासाठी कोणती प्रक्रिया आहे या सर्व गोष्टीमध्ये जाण्याचे कारण नाही. परंतु नियम पाळणे ही मूलभूत संकल्पना आहे. आपण सर्वजण नियम पाळणार आहोत काय ? महामार्गावरील किंवा शहरातील वाहतूक पोलिसांना एक ठरावीक कोटा ठरवून दिला जातो असे सांगितले जाते. मध्यंतरी मुंबईत रात्रीचे अपघात फार वाढले म्हणून ब्रीदर ट्रेन्ड सुरु झाली. त्यामध्ये किती जणांना पकडले याची वर्णने यायला लागली. मद्यपान करून गाडी चालविणे, वेग मर्यादा सोडून गाडी चालविणे, वाहतुकीचे नियम तोडून गाडी चालविणे म्हणजे अपघाताला आमंत्रण देण्यासारखे आहे. परंतु अशा ज्या घटना घडतात त्या निश्चितच दुर्दृशी आहेत. या सर्व यंत्रणांमध्ये संवेदनशीलता आहे काय ?

सभापती महोदय, येथे सर्वच विषय बोलण्यासारखे नाहीत. परंतु वाहतूक विभागात बदली करण्यासाठी दरपत्रक असल्याचे आमच्या कानी येते. ती बदली कशासाठी व का करावी याच्यामध्ये आपणास जायचे नाही. परंतु व्यक्तिगत चुकांमुळे होणारे अपघात टाळता येतात.

यानंतर श्री.बोर्ड...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

G-1

SJB/ D/ ST/ ST/

पूर्वी श्री.अजित....

11:00

श्री.हेमंत टकले.....

वाहतूक करणाऱ्या बसेस, ट्रेलर, ट्रॅक्टर या वाहनांचे मोठ्या प्रमाणावर अपघात होतात. मुंबई-पुणे-बैंगलोर एक्स्प्रेसच्या रस्त्याची प्रायोरिटी लक्षात घेऊन त्या रस्त्यावरून मोठ्या प्रमाणावर होणाऱ्या ट्रेलरची वाहतूक मुंबई-आग्रा हायवेकडे वळविण्यात आली. त्या ट्रेलर्सना मुंबई-पुणे या हायवेवरून जाण्यास न सांगता, त्या ट्रेलर्सना मुंबई-नाशिक-पुणे असा प्रवास करून पुढे जाण्यास सांगितले. या ट्रेलरचा वाढता व्याप एका हायवेवरून दुसऱ्या हायवे वर टाकण्यात आला आहे.

महोदय, दोन-तीन आठवड्यापूर्वी माझे एक मित्र मुंबईतील कामे आटोपून दुपारी 4.00 वाजता मुंबई-नाशिक एक्स्प्रेस या रस्त्यावरून नाशिकला निघाले होते. या एक्स्प्रेसवरील घोटी-इगतपुरी दरम्यान सर्व्हीस रोडच्या एका बाजूने दुसऱ्या बाजूवर जाण्यासाठी पुरेशी व्यवस्था नाही. त्या सर्व्हीस रोडवरून एक माणूस सायकरून जात होता. मागच्या कॅरिअरवर त्या व्यक्तीची आई आणि पुढे मुलगा बसलेला होता. इकडे-तिकडे न बघता त्या व्यक्तीची सायकल हायवेवर आली. त्या हायवेवर छोट्या छोट्या गाड्या वेगात धावत होत्या. त्यातील एका गाडीने त्या सायकलवरील व्यक्तीला उडविले आणि त्यात तिघांपैकी दोघे जण जागीच ठार झाले. त्यानंतर त्या भागात आंदोलन झाले. त्या हायवेच्या दोन्ही बाजूला 10-10 कि.मी. अंतरापर्यंत 5 तास वाहतूक ठप्प झाली. अपघातात मृत्युमुखी पडलेल्या व्यक्तीच्या कुटुंबीयांना नुकसान भरपाई वगैरे मिळते हा भाग निराळा. परंतु ज्या ठिकाणी हा अपघात झाला त्या परिसरातील लोकांना सबवे करून देण्याचे आश्वासन अगोदरच देण्यात आले होते. किंबहुना गावकच्यांची तशी मागणी होती. परंतु तो सबवे करण्यात आला नाही. त्यामुळे अशा छोट्या छोट्या गोष्टी असतात की, ज्यामुळे लोकांना आपले प्राण गमवावे लागतात. आपल्याकडे रस्त्यांच्या बाबतीत नॅशनल हायवे ऑथॉरिटी, जिल्हा परिषदांच्या रस्त्याची ऑथॉरिटी, राज्याची ऑथॉरिटी असे प्रकार आहेत. शिवाय ज्यांनी ज्यांनी राज्याच्या प्रगतीसाठी महान काम केले ते ठेकेदार सुध्दा त्यांचा एक भाग असतो.

महोदय, माझ्या एका सहकाऱ्यांनी बीडवरून जाणाऱ्या रस्त्याच्या बाबतीत प्रश्न विचारला होता. त्यांचे म्हणणे होते की, त्या रस्त्यावरून धावणाऱ्या वाहनांचा वेग कमी करण्यासाठी त्या रस्त्यावर स्पीड ब्रेकर लावावयास पाहिजेत. परंतु बांधकाम विभागाने असे उत्तर दिले की, तो

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

G-2

SJB/ D/ ST/ ST/

पूर्वी श्री.अजित....

11:00

श्री.हेमंत टकले.....

रस्ता नॅशनल हायवे ऑथॉरिटी ऑफ इंडियाच्या अखत्यारीत असल्यामुळे त्यांनी सर्वेक्षण केल्याशिवाय आम्ही काही करु शकत नाही. मग दरम्यानच्या काळात त्या भागातील लोकांनी काय करायचे, असा प्रश्न उपस्थित होतो. वास्तविक पाहता या सर्व यंत्रणांची एखादा प्रश्न सोडविण्यारेवजी तो प्रश्न अधिक गुंतागुंतीचा कसा होत जाईल अशी मानसिकता असेल तर त्याकडे लक्ष देण्याची नितांत आवश्यकता आहे.

महोदय, राज्याच्या आरोग्य विभागाने राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजना ही अतिशय चांगली योजना सुरु केली आहे. या योजनेतर्फत 900 अॅम्ब्युलन्स पुरविण्यात आलेल्या आहेत. त्या कोठे आहेत, त्यांचा उपयोग कसा होता हा आजच्या चर्चेचा विषय नाही. त्यावर सभागृहात ज्यावेळी चर्चा उपस्थित होईल त्यावेळी बोलता येईल. परंतु या योजनेतील अॅम्ब्युलन्स आणि महामहार्गावर होणाऱ्या अपघातांच्या ठिकाणी आवश्यक असलेल्या अॅम्ब्युलन्स यामध्ये राज्य सरकार काही फरक करणार आहे की नाही ?

महोदय, कोकणातील लोक नेहमी मुंबई-गोवा हायवेवरून प्रवास करतात. या हायवेवरून प्रवास करणाऱ्यांची संख्या मोठी आहे. या निमित्ताने मी सभागृहाच्या निदर्शनास आणून देतो की, राज्यात 1210 अपघातांची ठिकाणे आहेत. त्यात मुंबईमध्ये 392, पुणे येथे 158, नाशिक येथे 286, औरंगाबाद येथे 195, अमरावती येथे 107 आणि नागपूर येथे 72 ठिकाणे आहेत. ही अधिकृत सर्वेक्षणातून आलेली नोंद आहे. या ठिकाणांवरील अपघात रोखण्यासाठी ज्या ज्या सोयी उपलब्ध करून देण्याची आवश्यकता आहे त्या उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे. आपल्याकडे विभागवार आकडेवारी असेल तर एकूण राज्याचा आणि जनतेचा विचार ज्यावेळी करतो त्यावेळी हे बोलण्यापुरते ठीक आहे. यातून धोरण आणि त्या धोरणांची अंमलबजावणी ही प्रक्रिया कागदोपत्री सुस्पष्ट आणि परिणामकारक ठरावी अशी वाटणारी आहे. या सर्व बाबींचा विचार करीत असताना त्या भागातील जे प्रश्न आहेत ते सोडविण्यासाठी प्रयत्न करावयास पाहिजे. या बाबतीत प्रशासनातील अधिकाऱ्यांना सहभागी करून घेण्यासाठी प्रवृत्त केले आणि त्यांच्यामागे ठामपणे उभे राहण्याची खात्री दिली तर चांगले होईल.

..3..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

G-3

श्री.हेमंत टकले.....

महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.भाई जगताप यांनी लोणावळ्याला त्यांचे मित्र मंडळ कसे काम करते ते सांगितले. या निमित्ताने मी सभागृहाच्या निर्दर्शनास आणून देतो की, नाशिक येथे एक जिल्हाधिकारी होते. नाशिक भागात होणाऱ्या अपघातांमुळे ते अस्वरथ होते. मुळात जिल्हाधिकाऱ्यांकडे समित्या, चौकशा वा अन्य कामे असल्यामुळे त्यांना अशा अपघातांबाबत कोणत्या बाबतीत प्राधान्य ठरवावे किंवा नियोजन करावे याचा विचार करण्यास पुरेसा वेळ नसतो. परंतु तरी सुधा आमच्या जिल्हाधिकाऱ्यांनी नाशिक पट्ट्यात होणाऱ्या अपघातांची माहिती घेतली. आपल्या भागात किती अपघात होतात, त्यावर आम्हा घालण्यासाठी काय उपाययोजना करणे आवश्यक आहे, त्यासाठी कोणती यंत्रणा असावयास पाहिजे या सर्व बाबींचा आढावा घेतला. त्यांनी आर.टी.ओ., एस.टी. विभागाच्या आणि इतर विभागाच्या अधिकाऱ्यांची जिल्हा स्तरावर बैठक घेतली. त्यानंतर त्यांच्या लक्षात आले की, सामान्य रुणालयात असलेल्या ॲम्ब्युलन्सपैकी निम्म्यापेक्षा अधिक ॲम्ब्युलन्स नादुरुस्त असतात. कधी कधी त्या ॲम्ब्युलन्सचा ड्रायव्हर कामाच्या वेळी जागेवर नसतो, असला तरी तो मद्याच्या आहारी गेलेला असतो. याचाच अर्थ ती यंत्रणा असून नसल्यासारखी असते. त्यामुळे या सर्व बाबी सुधारण्यासाठी काही तरी उपाययोजना केली पाहिजे असे जिल्हाधिकाऱ्यांनी ठरविले. वास्तविक पाहता नाशिकमध्ये मोठ्या प्रमाणावर औद्योगिकीकरण होत आहे. त्यामुळे जिल्हाधिकाऱ्यांनी चार-पाच उद्योग समूह आणि नाशिक येथील सेवाभावी संस्थांना एकत्र केले. जिल्हाधिकाऱ्यांनी सहभाग घेऊन 'नेम फाऊंडेशन' नावाचा ट्रस्ट निर्माण केला. त्यावर सेवाभावी संस्थेतील तीन-चार व्यक्तींचा समावेश केला व त्यावर स्वतःचे नियंत्रण ठेवले. ट्रस्ट सुरु झाल्यानंतर त्यांनी सर्व गोष्टींचा सर्व करून खाजगी रुणालयांशी टाय-अप केला व ॲम्ब्युलन्सची सेवा सुरु केली. सेवाभावी संस्थांनी पाच ॲम्ब्युलन्स नेम फाऊंडेशनकडे सुपूर्द केल्या. शिवाय नाशिक महानगरपालिकेने त्यांच्या फायरच्या गाड्या जेथे उभ्या राहतात त्या ठिकाणी नेम फाऊंडेशनच्या ॲम्ब्युलन्स उभ्या करण्यास परवानगी दिली. शिवाय फायर ब्रिगेड स्टेशनमध्ये त्यांनी एक कक्ष कर्मचाऱ्यांसह 24 तास या कामासाठी देण्याचे ठरविले. आपल्याला माहीत आहे की, ट्रस्ट आणि खाजगी संस्थांना डोनेशन देण्यासाठी खूप लोक पुढे येतात. डोनेशन देऊन ॲम्ब्युलन्स मिळतात. परंतु त्यांचे रिकर्रिंग एक्स्पेन्सेस जास्त असते. त्यांना ड्रायव्हरची सेवा आठ-

..4..

श्री.हेमंत टकले.....

आठ तास ठेवावी लागते, ते वेळेवर कर्तव्याच्या ठिकाणी पोहोचले की नाही हे पहावे लागते. त्यामुळे या सर्व बाबी पाहण्यासाठी किंबहुना त्याच्या ब्रेकअपसाठी छोटासा कार्पस निर्माण केला आणि त्यातून ट्रस्टचे काम सुरु केले. प्रत्येक जिल्ह्यातील निवृत्त झालेले पोलीस दलातील आणि सैन्य दलातील लोक अशी कामे आवडीने करण्यास तयार असतात. नाशिक जिल्ह्यातील देवळाली येथे आर्मी कॅम्प असल्यामुळे त्या ट्रस्टवर काम करण्यासाठी निवृत्त कर्नलने तयारी दाखविली. ते आज त्या ठिकाणी काम करीत आहेत. त्यांनी सांगितले की, युद्धाच्या बाबतीत जशी यंत्रणा चालते तशी ही यंत्रणा करून देण्यास मी तयार आहे. पी.पी.पी. हे तत्त्व केवळ मोळ्या लोकांची गोष्ट नाही. पी.पी.पी. तत्त्वाचा मूळ अर्थ शोधावयास गेलो तर, छोट्या छोट्या लोकांना पी.पी.पी. तत्त्वामध्ये सहभागी करून घ्याल तेव्हा या समस्यांचे निराकरण करण्यास त्यांचा उपयोग होईल. अपघातानंतर ज्यांना गोल्डन अवर म्हटले जाते त्याचा आवाका कमी करून तो डायमंड अवर मध्ये आणला आहे. अपघाताच्या ठिकाणावरून जखमींना 20 मिनिटांच्या आत रुणालयात नेण्याची व्यवस्था नाशिक परिसरातील पाचही हायवेवर सुरु झालेली आहे. अशा प्रकारे लोकांचा सहभाग घेऊन आपण अन्य ठिकाणी या गोष्टी का करू शकत नाही ? महोदय, ते जिल्हाधिकारी नाशिक येथून बदलून गेल्यानंतर नव्याने रुजू झालेल्या जिल्हाधिकाऱ्यांनी तोच पायंडा पुढे सुरु ठेवला. त्या योजनेच्या वार्षिक आढावा बैठकीत अगोदरचे जिल्हाधिकारी आवर्जून उपस्थित राहिले होते.

नंतर श्री.कांबळे....

श्री. हेमंत टकले

वेगवेगळ्या समस्यांबद्दल जिल्हाधिकाऱ्यांच्या बैठका वारंवार होत असतात. इनिशिएटिव्ह घेणारा आयएएस अधिकारी आम्हाला सापडला की, ज्याने या समस्यांकडे पाहिले आणि त्यावर उपाय शोधण्याचा आपल्या परीने प्रयत्न केला. हे मल्टिप्लाय केले आणि सर्व जिल्ह्यात गेले तर राज्य स्तरावर कोणत्या योजना आखायच्या आणि कशा पद्धतीने पुढे जायचे या सर्व गोष्टींचा विचार करता येईल. माझ्या सहकाऱ्यांनी मी या विषयी काय बोललो हे शोधून ठेवले होते. मला परदेशात असे सांगण्यात आले की, तेथे जीआरपी सिस्टिम आहे. माल वाहतूक करणारे ट्रक, ट्रेलर यांच्या वाहकांनी ते किती तास चालविले पाहिजे या बाबतीतील मॉनिटरिंग करण्याची व्यवस्था तेथे केली आहे. एखादा ड्रायव्हर 500 कि.मी. गेला आणि परत आला, अशाप्रकारे त्याने 1000 कि.मी. सतत ड्रायव्हिंग केले तर त्याची काय अवस्था होईल, त्याची आय साईट किती काम करेल, त्याला फटिग किती आलेला असेल हे लक्षात येईल. सर्व गोष्टींचा विचार करून अशी व्यवस्था करण्यात आली आहे की, ठराविक वेळेनंतर फक्त 6 तास सतत वाहन चालविले पाहिजे आणि त्यानंतर ते वाहन थांबलेच पाहिजे. आपणही एक्सप्रेस वे, मोठे महामार्ग बांधत आहोत. परदेशात अशा गोष्टी बंधनकारक केल्या आहेत. वाहकांना आराम करण्याची व्यवस्था महामार्गावर केली तर बरे होईल.

सभापती महोदय, एसटी ड्रायव्हर्सना कशा प्रकारच्या सोयीसुविधा आहेत, त्यामुळे त्यांना खरोखर आराम मिळतो का, त्यांना ज्या प्रकारच्या सुविधा उपलब्ध होण्याची गरज आहे त्या जागेवर आहेत का, हे सर्व पाहण्याची गरज आहे. हा सगळा प्रिव्हेन्टिव्ह एरियामध्ये काम करण्याचा भाग आहे. वाहनांची जीवघेणी स्पर्धा सुरु आहे. नव्या गाड्या येत आहेत. गतीवर नियंत्रण येणे गरजेचे आहे. आपल्याला या संदर्भात उपाययोजना कराव्या लागणार आहेत. पूर्वी एसटीमध्ये गव्हर्नर यंत्रणा असायची. स्पीडवर बंधन घालण्यासाठी, अमुक अंतराच्या पुढे जायचे नाही यासाठी ती यंत्रणा होती. मात्र ते प्रत्यक्षात किती पाळले जाते हाही भाग पाहण्याची जबाबदारी आपल्यावर येते. आपण देत असलेल्या ॲम्ब्युलन्समध्ये बेसिक लाईफ सपोर्ट आहे का हेही पाहिले पाहिजे. कारण

50 टक्के रुणांचा रुणालयाच्या वाटेवर असताना मृत्यू होतो ही वास्तवता सर्वेक्षणातून

श्री. हेमंत टकले

समोर आली आहे. असंख्य सूचना आहेत. या प्रश्नाचे गांभीर्य लक्षात घेतले पाहिजे. वर्षभरात एकदा रस्ता सुरक्षा सप्ताह कर्ज फारसे साध्य करू शकू असे नाही. खरोखर आपल्याला काही करायचे असेल तर यावर ठोस विचार केला पाहिजे. आपण राज्याचा विचार जरूर करावा. समस्या किती छोट्या पातळीवर नेता येतील, स्थानिकांचा सहभाग वाढवून सर्व दृष्टीने काय काळजी घेता येईल याचा आपण विचार केला पाहिजे. मोठ्या अपघातांच्या संदर्भात माझ्याजवळ असंख्य उदाहरणे आहेत. माळशेज घाटात 28 ठार अशी बातमी येते. शासनाकडून अनुदान काय मिळणार याची चर्चा होते. जखमींना 1-2 लाख रुपये देण्यात येतात. जखमी माणूस कायम अपंग होणार असेल, हातपाय गमावणार असेल तर त्याच्या रोजगाराची पुढील शक्यता आपण संपर्वून टाकतो. युधात जखमी होणाऱ्या लोकांसाठी अनेक योजना आहेत. आता ही वेळ आली आहे. रस्ते अपघातामध्ये जखमी होऊन अपंग झालेल्या व्यक्तींच्या पुनर्वसनासाठी एक खास कार्यक्रम आखावा लागेल. जसे अपंगत्व आले असेल त्यानुसार त्यांचा विचार करावा लागेल. रेल्वेतून मुलगी पडते, तिचे दोन्ही हात जातात, तिच्यासाठी मदत गोळा होते, परदेशातून हात आयात केले जातात आणि तिला पुन्हा पुढील जगण्याची संधी मिळते, अशा बातम्या येतात. अशा प्रकारचे पुनर्वसन हा महत्त्वाचा विषय आहे. मुंबई-गोवा हायवे आहे. वारंवार सहकारी सांगतात की, गोव्याकडून महाराष्ट्राच्या हृदीपर्यंतचे काम इ आले आहे. गोव्यात होत असेल तर आपल्याकडे का होत नाही ? आपल्याला कशा पृष्ठीने ते काम करायचे आहे याचा विचार करावा लागेल. आपल्याला या विषयावर बोलून थांबायचे नाही. हा विषय अनेक खात्यांशी संबंधित आहे. संबंधित सर्व खात्यांच्या प्रमुखांना, दोन्ही बाजूच्या सन्माननीय सदस्यांना एकत्र घेऊन या संदर्भात एक विशेष बैठक घेतली पाहिजे. आपण तशी बैठक घ्यावी आणि तरच या समस्यांना न्याय दिला, काही विचार केला, एक का होईना पण पाऊल टाकले असे होईल. सभागृहात या विषयावर चर्चा घडवून आणली म्हणून सर्वांना समाधान मिळेल असे मला वाटते. मी या संदर्भात आशावाद व्यक्त कर्ज माझे विचार थांबवितो. आपण संधी दिल्याबद्दल धन्यवाद !

डॉ. नीलम गोळे (विधानसभेने निवडलेल्या) : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. भाई जगताप यांनी राज्यात होणाऱ्या अपघातांच्या संदर्भात प्रस्ताव मांडला आहे. पंढरपूरच्या वारीला जाताना वारकर्यांना झालेला अपघात, बुलढाण्यातील अपघात, जालन्यातील अपघात, नागपूरला अधिवेशन सुरु असताना शाळकरी मुलांची बस एका इमारतीत घुसून बरीच मुले जखमी होण्याचा झालेला अपघात, माळशेजचा अपघात, मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावर झालेला अपघात असे अनेक अपघात राज्यात झाले आहेत. प्रत्येक अधिवेशनात येणाऱ्या सूचना त्याच वाटतात अशी परिस्थिती आहे. अधिवेशन संपण्यासाठी दोन दिवस शिल्लक आहेत. विधानसभेची निवडणूक पुढे असल्यामुळे आपण एका प्रवासाच्या शेवटच्या टप्प्यावर राज्य म्हणून पोहचलो आहोत. साडे चार वर्षांतील कार्यवृत्तांतील सूचनांची अंमलबजावणी किती टक्के झाली हे शोधू लागलो तर निराशा वाटते. आम्हाला निराशा वाटते. तुम्हालाही वाटत असली पाहिजे. तुम्हालाही निराशा वाटते का ते उत्तरातून समजेल.

सभापती महोदय, सर्व्हिस रोड व द्रुतगती मार्ग जोडले जातात. 50 कि.मी. वरच्या सर्व्हिस रोडच्या संदर्भात तोडगा काढून दिला आणि असे दर 3 महिन्यांनी ठरविले असते तर याबाबत काही तरी झाले असते. राज्यात इतके द्रुतगती मार्ग आहेत. सर्व्हिस रोड संदर्भातील काम इतक्या टप्प्याने पूर्ण झाले आहे या संदर्भातील आकडेवारी समोर यावयास पाहिजे होती. गावकरी सर्व्हिस रोडने हायवेला येऊ इच्छितात त्यांच्यासाठी अमुक काम इतक्या ठिकाणी केले आहे हे समजले पाहिजे होते. मिळालेली उत्तरे म्हणजे सरसकट केलेल्या घोषणा असतात. त्यातून काहीही हाती लागत नाही. मी रिलायन्स इन्फ्राचे उदाहरण देईन. मुंबई-कोल्हापूर-सातारा महामार्ग येथे वारंवार अपघात होतात. रायगडचा रस्ता चौपदरीकरण करण्याच्या संदर्भातील प्रश्न आहे. पंढरपूरच्या पालखी मार्गाच्या संदर्भात प्रश्न आहे. रस्त्यांची कामे कंत्राटदारांना देण्यात येतात. त्यांच्यासोबत होणाऱ्या करारामध्ये त्यांच्यावर कोणत्या जबाबदाऱ्या निश्चित करण्यात येतात, त्या त्यांनी पार पाडल्या नाहीत तर त्या संदर्भात काय केले जाते हे समजले पाहिजे. द्रुतगती महामार्गाच्या संदर्भात राजकीय इच्छाशक्ती संपली असल्याचे ते घोतक आहे. महाराष्ट्रात वेगवेगळ्या 1210ठिकाणी अपघातांचे स्पॉट आहेत. डब्ल्यूडब्ल्यूडब्ल्यू.जेपीरिसर्चइंडिया या वेबसाईटवर रिसर्च करणाऱ्यांनी ते स्पॉट दिले आहेत.

(नंतर श्री. रोझेकर

डॉ.नीलम गोळे.....

वाहन चालकांची वाहन चालविण्याविषयीची क्षमता, त्यांची समज आणि एकूणच वाहनासंबंधीची कार्यसंस्कृती, हा देखील एक मूलभूत मुद्दा आहे आणि त्याबाबतीत शासन म्हणून आपण काय काम करीत आहोत, असा प्रश्न आहे. मुंबई आणि मुंबई उपनगरात असे चित्र नेहमीच आपल्याला दिसते की, या शहरांमध्ये देखील अपघात घडतात. या अपघातात गेल्या पाच वर्षात 2681 लोकांचा मृत्यु झाला आहे. या शहरातील रस्त्यावर अपघातप्रवण असे काही पॉर्ट्टस् आहेत. तेथे अपघात घडून नयेत, यासाठीच्या कोणत्या उपाययोजना आपण केल्या आहेत, हे देखील उत्तरामधून आम्हाला समजले पाहिजे. त्याचबरोबर त्याबाबतची माहिती लोकांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी आपण काय करीत आहोत, याचे देखील स्पष्टीकरण झाले पाहिजे.

सभापती महोदय, मी तर असे म्हणेन की, या अपघातांच्या मालिका म्हणजे एक वेगळ्या प्रकारचे पानिपतचे युद्धच आहे. पानिपताच्या युद्धाबाबत असे म्हटले जाते की, किती मोती गळाले, किती सोन्याच्या मोहरा गळाल्या, त्यामध्ये किती मोठमोठे हिरे अस्तंगत झाले. अशाच प्रकारचे हे युद्ध अपघाताच्या बाबतीत सुरु आहे आणि राज्य सरकार म्हणून आपण रोज त्यामध्ये हरताना दिसत आहोत, ही खेदाची गोष्ट आहे.

सभापती महोदय, मला दुसरा मुद्दा सुरक्षित वाहन चालविण्यासंबंधी मांडावयाचा आहे आणि या संदर्भात परिवहन विभागाकडून कार्यवाहीची अपेक्षा आहे. जे लोक स्वतः आपली वाहने चालवितात, ज्याला आपण सेल्फ ड्रायविंग म्हणतो, ते त्या मानाने बन्यापैकी शिस्तीत वाहने चालवितात. वाहन चालविताना आवश्यकता असेल तेव्हा इंडिकेटर देणे, वळताना दोन्ही बाजूना बघून वाहन वळविणे, असा प्रयत्न करताना ते दिसत असतात. दुसरीकडे पुणे, कोल्हापूर आणि महाराष्ट्राच्या ग्रामीण भागात हात दाखवून किंवा वाहनाची इंडिकेटर्स देऊन वाहन वळविणे, हा भागच दिसून येत नाही. सर्कन उजवीकडून डावीकडे, डावीकडून उजवीकडे, अन्य वाहनांचा विचार न करता वाहने वळविली जातात. त्यातल्या त्यात मुंबई शहर आणि उपनगरात लेनची शिस्त पाळण्याबाबत तेथील वाहतूक पोलीस जागरूक दिसतात आणि त्यासंबंधी कडक भूमिका घेताना दिसतात. परंतु, राज्यातील अन्य शहरातील चित्र बघितले तर लेन तोडून वाहने चालविण्याकडे

डॉ.नीलम गोळे.....

वाहन चालकांचा कल असतो आणि त्यामुळे अन्य वाहने संकटात सापडतात. परंतु, अशा वाहन चालकांना विचारणारे त्या ठिकाणी कोणी नसतात, त्या वाहन चालकांचे कोणी काही करु शकत नाही, अशी परिस्थिती आहे.

सभापती महोदय, दुचाकी वाहन चालकांबाबत तर फार मोठा प्रश्न आहे. पुणे शहराबाबत असे म्हटले जाते की, पुणे तिथे काय उणे. पुणे शहरातील सर्व रस्ते दुचाकी वाहन चालकांच्या मालकीचेच आहेत, अशी त्यांची समजूत आहे. सायकलस्वारांची सुरक्षितता महत्वाची आहेच. मी परिसर संस्था आणि चांदमल ट्रस्ट यांचा जरूर उल्लेख करीन. त्यांनी असे सुचविले आहे की, ज्या शहरांमध्ये आजही लोक सायकलींवर जातात किंवा पायी चालत जातात त्यांच्यासाठी रस्त्यावर फुटपाथ ठेवले नाही तर ते लोक रस्त्यावरूनच चालतील. भर रस्त्यात ट्रकपुढून सायकलवाले घुसतील आणि मग ते आपल्याला मृत्युमुखी पडताना दिसतील. आज पुण्यासारख्या शहरात पीएमटीखाली रोज छोटी मुले चिरडली जाताना दिसतात. या संदर्भात वाहन चालकांचे वर्तन किंवा रस्त्यांच्या संदर्भातील अनेक प्रश्न आहेत. पुणे महानगरपालिकेने राज्य सरकारकडे परिवहनच्या संदर्भात बैठक घ्यावी, हे चार वर्षापासून अनेक आमदारांनी सांगून झाले आहे. दर सहा महिन्यांनी ती बैठक ठरते. आमचे एक 'बोनाला' नावाचे सर्वांच्या माहितीचे अधिकारी आहेत, ते ठरवून बैठक रद्द करतात. प्रत्येक वेळा असेच झाले आहे. या गोष्टीला आता 5 वर्षे पूर्ण झाली आहेत. बोनालांवर कारवाई करा, असेही सांगून झाले. पण बोनाला आहेत, तिथेच आहेत आणि कोणत्याही सूचनांची अंमलबजावणी झालेली दिसत नाही.

सभापती महोदय, वाहन चालकांच्या संदर्भात काही गोष्टी सांगायच्या झाल्या तर त्याबाबतीत त्यांचा वेगळा विरोध होईल. पण जे सेवक आहेत, जे स्वतः सेल्फ ड्रायविंग करीत नाहीत, असे जे खास लोक आहेत, त्यांचे दर दहा वर्षांनी डोळे तपासून घेणे, कलर ब्लाईंडनेस आला आहे की काय, हे बघणे, त्यांचे बी.पी.तपासले जाणे, या किमान गोष्टी केल्या पाहिजेत. तुम्ही मुंबई-पुणे एक्सप्रेस-वे बघा किंवा कोणताही हाय-वे बघा, तुम्हाला 30 ते 40 टक्के ड्रायवर वाहनामध्ये तिरपे बसलेले दिसतात. ए.सी.वाहन नसेल तर एक हात बाहेर काढलेला आणि तिरपे

...3....

डॉ.नीलम गोळे.....

बघूनच ते चालवित असतात. कारण ते विलनरचे ड्रायव्हर झालेले असतात. असे अनेक वाहन चालक मला दिसले की, त्यांना वाचताच येत नाही. त्याला आपण विचारले की, तुला रस्ता कळतो का, येथे बोर्ड लिहिलेला आहे तर तो म्हणतो, मला वाचताच येत नाही. त्यामुळे किमान साक्षरता, किमान निकष, किमान हेत्थ फिटनेसची काळजी आपण घेतली नाही तर आपण कितीही सांभाळून वाहन चालविले तरी समोरून येणाऱ्या वाहनाचा चालक योग्य नसेल तर अपघात होणारच आहेत.

सभापती महोदय, आपण मोठमोळ्या शहरात बघतो, अगदी पुणे येथे डेक्कनला आम्ही बघितले आहे की, सकाळच्या वेळी उलटीकडून वाहने येताना दिसतात. तसे ते अनेक हायवे वर दिसतात. ठाणे शहरात देखील दिसतात. समोरून उलट ट्रक येतात. अशा वेळी लोकांनी काय करायचे ? पूर्णपणे उलटा ट्राफिक सुरु असेल तर तुम्ही आमदार म्हणून जरी रस्त्यात उभे राहिलात तरी तुम्हाला चिरडून ते लोक पुढे जाणार आहेत. पण तेथे कोणी ऐकण्यास तयार नाहीत. मोठे ट्रक उलटे येतात म्हणून छोटी वाहनेही उलटी येतात, छोटी वाहने येतात म्हणून दुचाकी वाहनेही उलटी येतात आणि शेवटी त्यांना थांबविण्यासाठी पोलिसांची वाहनेही उलटी येतात. कारण, त्याशिवाय त्यांना वाहनांना थांबविता येत नाही. अशी वाहतूक संस्कृती आपल्या राज्यात असेल तर सर्वांत महत्वाचा पाया म्हणजे वाहन चालकांनी स्वतः सुरक्षित वाहन चालविले पाहिजे, त्याच्या जीवाची त्याला पर्वा नसली तरी इतरांच्या जीवाची पर्वा त्याने ठेवली पाहिजे. याचा विचार न चारचाकी वाहन चालक करतात ना दुचाकीचे चालक करतात.

सभापती महोदय, आपण सर्व आमदार आहेत. मला स्वतःला येथे सांगितले पाहिजे. मी असे बघते की, साधारण दोन अडीच वर्षे आमदारांकडे वाहन चालक म्हणून काम केले की, आपण आमदारांच्या वाहनाचे वाहन चालक आहोत, असे समजून तो वाहन चालक कशाही पध्दतीने वागायला लागतो. त्याला आम्ही समजावून सांगतो की, अरे असे वागू नकोस. तर तो म्हणतो की, मी बावळट ठरतो. बाकीच्यांचे वाहन चालक असेच वागतात. आपण सुध्दा कोठेही न थांबविता वाहन घुसविणे वगैरे साठी आग्रह धरता कामा नये. मला असे वाटते की, या वाहन चालकांसाठी सुरक्षित वाहतुकीच्या संदर्भातील कठोर नियम केले पाहिजेत.

...4....

डॉ.नीलम गोळे.....

सभापती महोदय, धुके, दरड कोसळणे, रस्त्यांवरून दिसणारे धबधबे, यामुळेही अपघात घडतात. अशा ठिकाणी पर्यटक मोठ्या प्रमाणावर येत असतात. पर्यटन हा एक चांगला भाग आहे, मी पर्यटनाच्या विरोधात नाही. परंतु, अष्टविनायकचा रस्ता, अनेक तीर्थक्षेत्रांचे रस्ते, गावांमधील अंतर्गत रस्ते बघितले तर त्यांची अतिशय वाईट परिस्थिती आहे. त्यामुळे सुधा अपघातग्रस्तता वाढलेली दिसून येते.

सभापती महोदय, याखेरीज चारचाकी वाहनातील प्रवाशांनी बेल्ट बांधला पाहिजे, असे आपण नेहमी म्हणतो. माझा या संदर्भात एक प्रश्न आहे आणि याबाबत कुणाचा जास्त अभ्यास असेल तर त्यांनी खुलासा करण्यास हरकत नाही. बसमधून जे लोक प्रवास करतात त्यांनी बेल्ट लावला नाही तरीही ते सुरक्षित राहतील, असे काही तंत्रज्ञान आहे का ? म्हणजे, चारचाकी वाहनातील प्रवाशांनी बेल्ट लावलाच पाहिजे आणि बसमधील प्रवाशांनी बेल्ट लावला नाही तरी चालण्यासारखे आहे, असे काही आहे का ? सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्थेतून जे प्रवास करतात, त्यांना सुरक्षिततेचे नियम नाहीत आणि फक्त चारचाकी वाहनांच्या बाबतीत नियम आपण लावतो, हे कशाच्या आधाराने ?

सभापती महोदय, वाहनांच्या टायरमधील हवा तपासून घेणे, इंडिकेटर्स सुरु आहेत की नाहीत, हे बघणे, मागील बाजूचे रिफ्लेक्टर सुरु आहेत की नाही, हे बघणे, ही सर्व जबाबदारी परिवहन विभागाची आहे. परिवहन विभागाकडून रिफ्लेक्टरची तपासणी किती वेळा झालेली दिसते ?

सभापती महोदय, आम्ही अशी कित्येक अवजड वाहने बघतो की, ज्या वाहनांमधून लांबच्या लांब सळ्या बाहेर आलेल्या असतात आणि चढावावर ते वाहन पाठीमागे येते, त्यातील सळ्या मागे येऊन माणसे मरतात. असे अपघात झालेले आहेत. त्या सळ्या एकमेकांवरून घसरत असतात. अशा वेळी लोकांनी काय करायचे ? ज्याप्रमाणे ससा कोप-यात जाऊन बसतो, तशी छोटी वाहने इकडेतिकडे पळायला लागतात. हे अवजड वाहन मात्र सिमेमातील आडदांड गुंडाप्रमाणे सळ्या घेऊन पुढे पुढे जात असते आणि बाकीच्या छोट्या वाहनांना ढकलत चाललेले असते. याला मी

...5....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

I-5

SRR/ ST/

प्रथम श्री.मंगेश....

11:20

डॉ.नीलम गोळे.....

मवालीपणा शिवाय काही म्हणू शकणार नाही. परिवहन विभागाला, पोलीस विभागाला मात्र अशी वाहतूक दिसत नाही. आपण सुध्दा या सर्व गोष्टींचा अनुभव घेत असतो. अशा प्रकारे धोकादायक पद्धतीने वाहनांमध्ये माल भरलेला दिसत असून सुध्दा आपण त्यांच्यावर कारवाई का करीत नाही, हा फार मोठा प्रश्न आहे.

सभापती महोदय, या ठिकाणी सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री श्री.जयदत्त क्षीरसागर उपस्थित आहेत. मी एक बाब त्यांच्या लक्षात आणून देऊ इच्छिते की, मुंबई-पुणे रस्त्यावर काही ठिकाणी मॉल आहेत. त्या ठिकाणी वाहने थांबविली जातात. बाकीच्या द्रुतगती मार्गावर लोकांनी ट्रक कोठे पार्क करायचे, छोटी वाहने कोठे पार्क करायची, त्यांना बाथरूमला जायचे असेल किंवा वाहन पार्क करायचे असेल तर त्यांनी काय करायचे ? प्रत्येक 80 कि.मी.वर सेफ पार्किंग झोन असले पाहिजेत. ज्या ठिकाणी लोक आपली वाहने पार्क करू शकतील. अन्यथा, लोक रस्त्यावर कोठेही वाहने पार्क करतील आणि अंधारात वाहने एकमेकांवर आदळतील. हे तर मला न उलगडलेले कोडे आहे की, 200 कि.मी.मध्ये 50 कि.मी.नंतर, 80 कि.मी.नंतर कोठे वाहने थांबवायची ? यासाठी आपण सेफ पार्किंग झोन तयार करणार नसाल तर अक्षरशः प्राणी जसे कोठेही जाऊन अस्वच्छता करतात, ज्याप्रमाणे त्यांना काही नियम नाहीत, त्याप्रमाणे माणसांवरही वेळ येईल. त्यामुळे फक्त स्वच्छतागृहांचा प्रश्न नाही तर एखादे वाहन बिघडले, चार-पाच वाहने पार्क करायची असतील तर त्यासाठी काही व्यवस्थाच नाही. म्हणून द्रुतगती मार्गावर पार्किंग झोन कशा प्रकारे करायचे, याबाबत काय नियोजन झाले आहे, याची सुध्दा आम्हाला माहिती मिळाली पाहिजे.

यानंतर श्री.खंदारे.....

डॉ.नीलम गोळे....

सभापती महोदय, अपघातांबाबत बोलत असताना रायगडच्या प्रश्नावर अनेकदा बोलले आहे. त्या ठिकाणी अनेकदा अपघात होतात. तेथे एकदा ट्रेनचाही अपघात झालेला आहे. ट्रेनचा अपघात झाल्यानंतर लोकांना ॲम्ब्युलन्स मिळाल्याच नाहीत, अनेकांची दुरवस्था झाली. शिवसेना पक्षाच्याही काही ॲम्ब्युलन्स आहेत. प्रत्येक पक्ष असा प्रयत्न करीत असतो. त्या ॲम्ब्युलन्सच्या आत कोणत्या सोयी सुविधा आहेत हा खरा प्रश्न आहे. जखमी व्यक्तीचे फँकचर झालेले आहे किंवा खूप गंभीर स्वस्यात जखमी झाल्यामुळे उपचाराची गरज आहे, अशा व्यक्तीला ॲम्ब्युलन्समधून हॉस्पिटलमध्ये गेल्यावर काहीच सुविधा नसतील तर लोकांना कशा पद्धतीने मदत मिळणार ? याबद्दल सरकारकडे आजही उत्तर नाही.

जे हृदयविकाराने आजारी आहेत त्यांच्यावर इमर्जन्सीमध्ये ट्रिटमेंट करण्याची वेळ आली तर किमान प्रथमोपचार तेथल्या तेथे स्वतःलाच करता येईल एवढी तरी पथके उपलब्ध करून दिली पाहिजेत. ती पथके गावकच्यांच्यामधून, पोलिसांमधून, इतर वाहन चालकांमधून काही तरी मदत करता येईल. अशी मदत झाल्याचे आम्हाला दिसत नाही. या संदर्भात मला अतिशय नाराजी व्यक्त करावीशी वाटते.

शाळांच्या बसेस सुरक्षित असावयास पाहिजे असे आपण म्हणतो. इमर्जन्सी डोअर बंद असेल तर ती बस बंद करावी लागेल असे हायकोर्टने सांगितले आहे. या शाळांच्या बसेसचे इमर्जन्सी डोअर्स चालू आहेत की नाही, एखाद्या बसला आग लागली तर बसमधील मुलांना कशा प्रकारे सुरक्षितता देऊ शकतो याबाबत परिवहन विभागाला अनेक वेळेला सूचना दिल्या आहेत. त्यानंतर पुण्यामध्ये 1-2 बैठका झाल्या आहेत असे ऐकावयास मिळते. उर्वरित महाराष्ट्रामध्ये शाळांची व्यवस्थापने असतील, पालक-शिक्षक असतील, बाकीचे संबंधित लोक असतील त्यांच्याबरोबर कोणत्याही परिपत्रकाची अंमलबजावणी झालेली नाही. प्रत्येक वर्षी जूनमध्ये शाळा सुरु झाल्या व पावसाळा सुरु झाला की, शाळांच्या बसेसबाबत व इतर गोष्टीबाबत खूप अडचणी तयार झाल्याच्या दिसून येतात.

2....

डॉ.नीलम गोळे....

शेवटचा मुद्दा असा आहे की, पावसाळा सुरु झाला की काही ठिकाणी धबधबे सुरु होतात. त्या धबधब्याचा आनंद घेण्यासाठी अनेकजण जातात असे आपण पाहतो. पावसाचा आनंद सर्वांनी घ्यावा आमचे त्याबद्दल म्हणणे नाही. पण काहीजण धबधब्याखाली कपडे काढून दारु पितात. तसेच जाताना व येताना धुमाकूळ घालत असतात. त्यावर बंधन असले पाहिजे. निदान जे लोक खुलेआम दारु पित बसतात त्यावर बंधन असले पाहिजे. मुंबई-पुणे मार्गावर असे प्रकार अनेक ठिकाणी दिसतात. या सर्व मुद्यांमुळे अपघातांचे प्रमाण वाढत असते. म्हणून सुरक्षित ड्रायविंग, सुरक्षित वाहने, परिवहन विभागाकडून ठिकठिकाणी निगराणी होणे, अपघातजन्य ठिकाण आहेत त्या ठिकाणांसंबंधीच्या सूचना ड्रायवर्सपर्यंत पोहोचविल्या आहेत, प्रथमोपचाराबाबत मोठी मोहीम राबविली पाहिजे, याकडे मी शासनाचे लक्ष वेधते, एवढे बोलून मी येथेच थांबतो. धन्यवाद.

NTK/ ST/

श्री.जयंत प्र.पाटील (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.भाई जगताप यांनी नियम 260 अन्वये उपस्थित केलेल्या प्रस्तावावर बोलण्यासाठी मी या ठिकाणी उभा आहे.

सभापती महोदय, रायगड जिल्ह्यामध्ये ओळ्हर लोड ट्रकमुळे अपघाताचे प्रमाण वाढलेले आहे. ज्या भागामध्ये उद्योगधंदे विकसित होतात त्या ठिकाणी परिवहन खात्याकडून अहवाल घेणे अनिवार्य केले पाहिजे. माझ्या जिल्ह्यामध्ये 2 लाख करोड स्फ्यांची औद्योगिक गुंतवणूक आयपीसीएल, जेएनपीटी व आरसीएफ या केंद्रीय प्रकल्पांच्या माध्यमातून करण्यात आली आहे. त्यामुळे त्या भागात मोठ्या प्रमाणात वाहतुकीची समस्या निर्माण झाली आहे. त्या भागात ओळ्हरलोड करून वाहतूक करणाऱ्या ट्रकवर परिवहन खात्याने बंधन घातले पाहिजे. अनेकदा ठराविक लोकांच्या गाड्यांना ओळ्हरलोड करण्याची परवानगी दिली जाते, बाकीच्या लोकांच्या ओळ्हरलोड गाड्यांवर कारवाई केली जाते. रायगड जिल्ह्याला मॉडल जिल्हा म्हणून तयार केले पाहिजे. या जिल्ह्यात वाहतुकीचे नियोजन करून करता येईल यावर विचार होणे आवश्यक आहे अशी मी माननीय परिवहन मंत्रांना विनंती करतो.

सभापती महोदय, अनेक ट्रकमध्ये क्षमतेपेक्षा अधिक माल भरलेला असतो. त्यावर परिवहन खात्याने नियंत्रण ठेवण्याचे काम केले पाहिजे. सिंधुदुर्ग जिल्ह्यामध्ये याबाबतीत चांगली कामगिरी होत आहे. त्याबदल मी त्या जिल्ह्याला धन्यवाद देतो. त्या ठिकाणी बल कार्गोमधून वाहतूक केली जाते. त्याचे नियोजन चांगल्या प्रकारे केले जाते. ट्रकवर व्यवस्थितपणे ताडपत्री लावलेली असते. तशा प्रकारे प्रत्येक जिल्ह्यांनी अनुकरण करणे आवश्यक आहे. वाहतुकीच्या संदर्भात असा एक आक्षेप घेतला जातो की, काही जणांना कार्ड किंवा फोटो दिले जातात व ते दर महिन्याला बदलले जातात. एखाद्याने गणपतीचा फोटो दाखविल्यावर गाडी पुढे सोडली जाते. पुढच्या वर्षी शंकराचा फोटो दाखविला की गाडी सोडली जाते, हे थांबले पाहिजे. सर्वांसाठी सारखाच नियम असावयास पाहिजे. शासनाने वाहतुकीचे नियोजन करण्यासाठी एक आराखडा तयार करण्याची गरज आहे.

सभापती महोदय, ज्या गाड्या 15 वर्षांपूर्वीच्या आहेत. त्या गाड्या रद्द करण्याची कारवाई केली पाहिजे. हे शहर आपल्याला जागतिक दर्जाचे करावयाचे आहे. संपूर्ण जगामध्ये परिवहन विभागाचे नियम आहेत. जगातील पाश्चिमात्य देशात वाहतुकीचे नियम आहेत. तशा प्रकारचे

श्री.जयंत प्र.पाटील...

नियम आपल्या राज्यात, देशामध्ये सुरु केले पाहिजेत. त्याची कडक अंमलबजावणी केली पाहिजे. एखाद्या ट्रकला तीन वेळा ओळखरलोड केल्यामुळे पकडल्यानंतर चौथ्यांदा त्याच्या नावावर ट्रक घेण्याची परवानगी देऊ नये. दुबईमध्ये 6 वेळा सिंगल तोडला तर पुन्हा परवाना मिळत नाही. ही पद्धत येथे सुरु करण्यामध्ये अडचण आहे असे मला वाटत नाही.

ज्या भागात उद्योग येतील त्या उद्योगाच्या अनुषंगाने रेल्वेने, ट्रकने किती वाहतूक होणार आहे याचा आराखडा परिवहन खात्याला दिला पाहिजे. उद्योगासाठी अनेक विभागाकडून एनओसी घ्याव्या लागतात त्याप्रमाणे परिवहन विभागाकडून एनओसी घेतली पाहिजे. आमच्या भागात जेएनपीटीचे चौथे बंदर होणार आहे. त्या बंदरासाठी रस्ता रुंद करण्यासाठी जागाच राहिलेले नाही. अलिबागला जात असताना पळसपे येथे क्रॉसिंग आहे. तेथे एक एक तास थांबावे लागते. तेथून एकेका दिवशी 5-5 हजार, 10-10 हजार कंटेनर्स जात असतात, इतकी मोठी वाहतूक तेथून सुरु असते. हे उद्योग सुरु होत असताना परिवहन खात्याला विश्वासात घेतल्याचे दिसत नाही. म्हणून कोणताही नवीन उद्योग सुरु करताना परिवहन खात्याची एनओसी घेतली पाहिजे व आराखडा तयार केला पाहिजे.

हायवेवर वेगवेगळी बांधकामे तयार होत आहेत. सार्वजनिक बांधकाम खात्याच्या जागांवर टपच्या बांधल्या जातात. माझ्या शहरामध्ये प्रवेश करीत असताना एक सर्कल लागते. तेथे टपच्या उभ्या राहिलेल्या आहेत. हा विषय मी डीपीडीसीमध्ये मांडलेला आहे. त्याबाबत सर्वपक्षीय लोकांची तक्रार आहे. त्या एका स्पॉटवरून मोटरसायकलने क्रॉस करताना तीन महिन्यात 7 लोक दगावले आहेत. म्हणून सार्वजनिक बांधकाम खात्याने त्यांच्या जागेच्या आजूबाजूला 15 मीटर जागा संपादित करून ठेवलेली आहे. त्या जागेत झोपड्या व दुकाने उभी राहतात. त्यांच्यावर कडक कारवाई केली पाहिजे, ती बांधकामे तोडली पाहिजेत.

यानंतर श्री.शिगम....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

K-1

MSS/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

11:40

श्री. जयंत प्र. पाटील...

यामुळे देखील अपघात टळले जातील. सभापती महोदय, मुंबई-गोवा महामार्गावरील वडखळ ते पेण या रस्त्यावर खड्डे पडलेले आहेत. गेल्यावेळी माननीय मंत्री महोदयांनी बैठक बोलावलेली होती. त्यावेळी मी रागावून निघून गेलो होतो. हे खड्डे ठेकेदाराने भरावयाचे आहेत. कराराप्रमाणे रस्त्याच्या मेण्टेनन्सची जबाबदारी ठेकेदाराची आहे. अजून पाऊस सुरु झालेला नाही. पाऊस सुरु होण्यापूर्वी या वडखळ ते पेण रस्त्यावरील खड्डे तातडीने भरले गेले पाहिजेत, त्या रस्त्यावर पुन्हा एक डांबराचा थर टाकला पाहिजे. पाऊस सुरु झाला की, मंत्री महोदय सांगतील की, पावसामध्ये खड्डे बुजविता येत नाहीत. म्हणून हे खड्डे भरण्याचे काम तातडीने हाती घ्यावयास पाहिजे.

सभापती महोदय, आम्ही मुंबईला येण्यासाठी पहाटे 5.00 वाजता निघतो. कारण नंतर ट्राफिक जॅम होते. एमएसएसआरडी ज्यांच्या अखत्यारीत आहे त्या मंत्री महोदयांनी आम्हाला मुंबई-पुणे एक्सप्रेस वे संबंधी अनेक वेळा आश्वासने दिली. मुंबई-पुणे एक्सप्रेस वे वर मार्केट कमिटीला अँप्रोच दिला तर त्या परिसरात मोठ्या प्रमाणावर भाजीपाला पिकविणा-या शेतक-यांच्या मालाला दुप्पट-तिप्पट भाव मिळू शकेल. म्हणून त्या रस्त्यावर मार्केट कमिटीला अँप्रोच द्या अशी विनंती केली होती. आता अधिवेशन संपायला दोन दिवस उरलेले आहेत. माननीय मंत्री महोदयांनी या संदर्भात दिलेल्या आश्वासनांची ते पूर्तता करतील अशी मी अपेक्षा व्यक्त करतो.

सभापती महोदय, वाहतूक लायसन्स देण्याचे नियम कडक करण्याची आवश्यकता आहे. सन्माननीय सदस्य डॉ. नीलमताई गो-हे यांनी सांगितले की, आमदारांचे ड्रायव्हर वेगळ्या पद्धतीने वागतात. माझे म्हणणे असे आहे की, आपण जसे वागतो तसे ड्रायव्हर वागतात. आमचे ड्रायव्हर चांगले वागतात. मला वाटते सन्माननीय सदस्या डॉ. नीलमताई गो-हे यांनी उपस्थित केलेला मुद्दा रेकॉर्डवर असणे उचित नाही.

सभापती महोदय, रस्त्यावर होणारे अपघात टाळण्याच्या बाबतीत परिवहन खात्याची जबाबदारी जास्त आहे. वाहतूकीच्या नियमांची कडक अंमलबजावणी करण्याची गरज आहे एवढे बोलून मी माझे भाषण संपवितो. धन्यवाद.

..2..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

K-2

MSS/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

11:40

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.भाई जगताप यांनी नियम 260 अन्वये मांडलेल्या प्रस्तावाच्या संदर्भात मी ठराविक सूचना करण्यासाठी उभा आहे.

सभापती महोदय, या अपघातांच्या बाबतीत सर्वसाधारणपणे सभागृहातील सर्व सन्माननीय सदस्यांचा अनुभव सारखाच आहे. हायवे किंवा नॅशनल हायवेवरच अपघात होतात असे नाही. तर प्रमुख जिल्हा मार्ग, प्रमुख राज्य मार्ग यावरील अपघातांचे प्रमाण देखील वाढलेले आहे. काही ठिकाणी रस्ते चांगले झाले म्हणून अपघातांचे प्रमाण वाढले आहे हे देखील आपल्याला मान्य करावे लागेल. कोणी मला माझ्या मतदारसंघातून बोलावले तर मी सांगतो की, मी 6.00 तासात पोहोचेन. 600 कि.मी. जाण्यासाठी मला 6 तास लागतात. रस्ता चांगला झाला म्हणून माझ्या गाडीचा स्पीड वाढतो.

सभापती महोदय, या संदर्भात मी आणखी एक महत्वाची गोष्ट नमूद करु इच्छितो की, जे प्रमुख राज्यमार्ग आहेत त्यावरून रात्री जाणारी बैल गाडी वाहनचालकांना दिसत नाही. त्यामुळे अपघात होतात. मी जेव्हा धुळे जिल्हा परिषदेचा अध्यक्ष होतो त्यावेळी प्रत्येक बैलगाडीच्या मागील बाजूस रिफ्लेक्टर बसविण्याचा निर्णय घेतला होता. सात्रीच्या वेळी बैलांचे डोळे गाडीच्या प्रकाशामध्ये चमकत असल्यामुळे समोरून येणाऱ्या वाहनचालकाना बैलगाडी असल्याचे समजते. परंतु मागून येणाऱ्या वाहनचालकाना बैलगाडीच्या मागे रिफ्लेक्टर नसल्यामुळे ती दिसत नाही. जेव्हा ऊसाचे कारखाने सुरु होतात, ऊसाची वाहतूक बैलगाडयातून होते त्यावेळी फार मोठ्या प्रमाणावर अपघात होतात. एखादा बीडचा माणूस अशा अपघातामध्ये मृत्युमुखी पडतो आणि अशा वेळी त्यांच्या कुटुंबीयांना त्याचे शव नेण्यासाठी वणवण करावी लागते.

सभापती महोदय, काही महामार्गावर एसपीच्या सौजन्याने ट्रक्सवर स्टीकर्स लावले जातात. प्रत्येक ट्रकवाल्याकडून त्यासाठी 100-200 स्पर्ये वसूल केले जातात. दुसरे असे की, ट्राफिक पोलीस ठराविक ठिकाणी उभे राहातात. त्यांचे पॉर्ईण्टस् ठरलेले आहेत. हे ट्राफिक पोलीस प्रत्येक ट्रकवाल्याशी हस्तांदोलन करण्यासाठीच उभे असतात. प्रत्येक ट्रकवाला या ट्राफिक पोलिसाशी हस्तांदोलन करून पुढे जातो आणि प्रसंगी यामुळे ट्राफिक जाम होते. अशा गोष्टींच्या बाबतीत शासन कुठे तरी कठोर झाले पाहिजे.

..3..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

K-3

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी

सभापती महोदय, ग्रामीण भागामध्ये, आदिवासी भागामध्ये एस.टी.तून कमी माणसे प्रवास करतात. पण रिक्षा आणि जीप यातून अधिक माणसे प्रवास करतात. एकेका जीप मधून 50 प्रवासी नेले जातात. पोलिसांचा त्यांना कोणत्याही प्रकारचा धाक राहिलेला नाही ही वस्तुस्थिती आहे. आमचे देखील अनेक वेळा चुकते. आमच्या कार्यकर्त्याची गाडी पोलिसाने अडवली की आम्ही लगेच पोलिसांना फोन करतो. म्हणून अपघात टाळण्याच्या बाबतीत शासनाने कुठे तरी कठोर होण्याची आवश्यकता आहे.

सभापती महोदय, हायवे वर दुभाजक म्हणून भिंत बांधणे खर्चाच्या दृष्टीने परवडणारे नाही. परंतु रस्त्याच्या मधोमध चार फुटापर्यंत वाढणारी झाडे लावली तर रात्रीच्या वेळी त्या झाडांमुळे समोर्ज्ञ येणा-या वाहनाच्या प्रकाशाची तीव्रता कमी होऊ शकेल आणि अपघात टळू शकतील.

सभापती महोदय, परवाची एक दुर्दृशी घटना मी सांगतो. आमच्या धुळ्याचे डॉ. वसावे यांच्या मुलीचे 8 दिवसापूर्वी लग्न झाले. मुलगी सासरी गेली. त्यांचे कुटुंब धुळ्याहून नाशिकला येत होते, त्यावेळी ओझर याठिकाणी मुंबई उच्च न्यायालयाचे निवृत्त न्यायमूर्ती कोचर यांची गाडी समोर्ज्ञ येत होती, त्याच वेळी स्कुटीवरून जाणारी एक भगिनी मध्ये घुसली आणि तिला वाचविताना ड्रायव्हरने गाडी बाजूला वळविली त्याचवेळी समोर्ज्ञ डॉ. वसावे यांची गाडी येत होती आणि अपघात झाला. या अपघातामध्ये तीन निरपराध लोकांचा जीव गेला. माणसाचे केव्हा काय होईल याचा भरवसा नाही, परंतु ज्या ज्या गोष्टी आपण करतो त्यामध्ये कडक शिस्त असली पाहिजे.

सभापती महोदय, ट्रकद्वारे जेव्हा रेतीची वाहतूक केली जाते त्यावेळी क्षमतेपेक्षा दुप्पटीने-तिप्पटीने केली जाते. अशा प्रकारच्या वाहतुकीकडे आरटीओने लक्ष दिले पाहिजे. ओव्हरलोडच्या संदर्भात सर्वोच न्यायालयाने निर्णय दिलेले आहेत. तरी अशा निर्णयांना छेद देत आमची सरकारी यंत्रणा मार्ग काढीत असते. पूर्वी एस.टी.चा ड्रायव्हर निवृत्त झाला की त्याला शहरातील डॉक्टर किंवा वकील आपल्याकडे नोकरीला ठेवत होते. कारण एस.टी.चे ड्रायव्हर उत्तम ड्रायव्हिंग करत होते. आता एस.टी.चे ड्रायव्हर कट मारतात. कारण ते रोजंदारीवर असतात. पूर्वी आमची गाडी समोर दिसली की, एस.टी.ड्रायव्हर खाली उतरत असे. आता एस.टी. अंगावर आल्याशिवाय राहात नाही ही वस्तुस्थिती आहे.

...नंतर श्री. भोगले..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

L.1

SGB/ ST/ ST/

11:50

श्री.चंद्रकांत रघुवंशी.....

एसटी बसचा अपघात झाला तर संपूर्ण बॉडी फाटते. अपघातामध्ये 10 व्यक्ती मृत झाल्या, 15 व्यक्ती मृत झाल्यानंतर त्यांना श्रद्धांजली वाहण्यात येते, मुख्यमंत्री निधीतून त्यांच्या कुटुंबांना आर्थिक मदत दिली जाते. ट्रॅक्टरशी एसटी बसचा अपघात झाला तर एसटी बसची संपूर्ण बॉडी फाटते याचा अर्थ बॉडी बिल्डींगचे काम निकृष्ट दर्जाचे असते. हे काम देताना क्वालिटीचा विचार केला जात नाही. त्यामुळे एसटी बसच्या अपघातामध्ये मोठया प्रमाणात निरपराध माणसे बळी पडतात. या गोष्टीचा मंत्री महोदयांनी विचार करावा.

सभापती महोदय, राज्य प्रमुख मार्ग आणि जिल्हा मार्गावर मोठमोठे ड्रेलर, कार वाहून नेणारी अवजड वाहने यांना बंदी घातली पाहिजे. आमच्या भागात 4-4, 6-6 एक्सेलची वाहने मोठया प्रमाणात धावत असतात. या वाहनांना रात्री 8.00 नंतर प्रमुख राज्य मार्ग, जिल्हा मार्गावर बंदी घातली पाहिजे. नॅशनल हायवेवर त्यांची वाहतूक सुरु ठेवावी. कारण ते महामार्ग चौपदरी, सहा पदरी करण्यात आलेले आहेत. ग्रामीण भागातील जिल्हा मार्ग, प्रमुख राज्य मार्गावर या वाहनांना रात्रीच्या वेळी वाहतूक करण्यास बंदी घातली गेली तर अपघातांचे प्रमाण कमी होऊ शकते. समोरून येणाऱ्या आणि ओव्हरटेक करण्याचा प्रयत्न करणाऱ्यांना या वाहनांच्या लांबीची कल्पना नसते. त्यामुळे सुधा अपघातांचे प्रमाण वाढत आहे.

सभापती महोदय, वाहनांना गव्हर्नर बसविण्याची आवश्यक आहे. मला याचा अनुभव आहे. आरटीओमध्ये गाडी पासिंगसाठी जाईल तेव्हा गव्हर्नर बसविणे बंधनकारक केले पाहिजे. आजही डिझेल आणि पेट्रोल वाहतूक करणाऱ्या टँकरना गव्हर्नर बसविणे सक्तीचे केलेले आहे. त्यामुळे त्यांचा स्पीड निश्चित ठरलेला आहे. त्याच धर्तीवर एसटी बसेस आणि ट्रक यांना 50 ते 60 कि.मी.प्रती तास गती निश्चित करून दिली पाहिजे, त्यासाठी या वाहनांना पासिंग देत असताना गव्हर्नर बसविणे सक्तीचे केले पाहिजे. म्हणजे अपघाताचे प्रमाण कमी होण्यास मदत होईल. ही वाहने तिसऱ्या किंवा चौथ्या लेनमध्ये चालतील. आज गव्हर्नर बांधलेला नसल्यामुळे वेगावर नियंत्रण नसते त्यामुळे ही वाहने वेगात चालविली जातात, परिणामी अपघात होण्याची शक्यता वाढते.

..2..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

L.2

SGB/ ST/ ST/

11:50

श्री.चंद्रकांत रघुवंशी.....

सभापती महोदय, आज एखादे वाहन बंद पडले, अपघात झाला तर क्रेन मागवाची लागते. अशा वेळी पोलीस स्टेशन आणि क्रेन पुरविणारे यांच्यात सेटिंग झालेले असते. क्रेनचे रेट 1500 ते 2000 रुपये असताना 5000 ते 6000 रुपये घेतले जातात. अपघातात बंद पडलेले वाहन परराज्यातील असते, त्याचे निम्मे कुटुंब दवाखान्यात असते, त्यामुळे तो पैसे देतो. आम्ही म्हणतो, क्रेन पोलिसांनी लगेच बोलावली. परंतु त्यामध्ये सेटिंग असते. त्यामुळे क्रेनचे रेट निश्चित केले पाहिजेत. लोकांवर कमीत कमी भूर्डड पडेल यासाठी प्रयत्न झाला पाहिजे.

सभापती महोदय, सध्या आरटीओचे अधिकारी रस्त्यावर कमी दिसतात. आज गावामध्ये एका-एका मोटार सायकलवर चार ते पाच लोक बसविले जातात, किंबहुना अधिकाधिक लोक बसविण्याची स्पर्धा सुरु आहे. मला आठवते, आमच्या लहानपणी आम्ही सायकलवर डबल सीट घेऊन जात असताना समोर ट्रॅफिक पोलीस दिसून आला तर मागे बसलेल्या मुलाला खाली उत्तरण्यास सांगायचे आणि पुढच्या चौकात गेल्यानंतर पुन्हा त्याला मागे बसवित होतो. आता तसे चित्र राहिलेले नाही. पोलिसांचा धाक समाजामध्ये कमी होत चालला आहे. याला समाजाबरोबर पोलीस सुध्दा जबाबदार आहेत.

सभापती महोदय, आज प्रत्येक गावामध्ये काळी-पिवळी रिक्षा ही वाहने मोठ्या प्रमाणात वाहतुकीसाठी वापरली जात आहेत. आज प्रत्येक माणूस दीड ते दोन लाख रुपयात मिळणारे हे वाहन विकत घेतो आणि वाहतुकीच्या धंद्याला सुख्यात करतो. या वाहनांमुळे गावातील अरुंद रस्ते रहदारीने बंद होतात. काळी-पिवळी रिक्षा शहराच्या सीमेच्या आतपर्यंत येऊ देता कामा नये. मध्यांतरी कोर्टाच्या निर्णयामुळे एसटी स्टॅण्डच्या परिसरात 200 मीटरपर्यंत बंधन घातले होते. रिक्षा हे सर्वसामान्यांचे वाहतुकीचे साधन आहे याची मला जाणीव आहे. ग्रामीण भागात रिक्षाशिवाय दळणवळण होऊ शकत नाही ही वस्तुस्थिती आहे. परंतु मी ज्या गोष्टी मांडल्या आहेत त्याबद्दल निश्चित विचार कसावा. माणसाला गाडी चालविताना हार्टअटॅक येऊन अपघात होऊ शकतो. परंतु आवश्यक असलेले भान ठेवून वाहन चालविणे महत्वाचे आहे आणि त्यासाठी शासनाकडून आवश्यक ते प्रयत्न होणे ही काळाची गरज आहे एवढे बोलून थांबतो. धन्यवाद.

..3..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

L.3

SGB/ ST/ ST/

11:50

श्री.प्रकाश बिनसाळे (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, माननीय सदस्य श्री.भाई जगताप यांनी म.वि.प.नियम 260 अन्वये मांडलेल्या प्रस्तावावर माझे विचार मांडण्यासाठी मी या ठिकाणी उभा आहे.

उप सभापती : या प्रस्तावावर बोलणाऱ्यांची बरीच मोठी यादी आहे. अर्थात हा प्रस्ताव पूर्ण झाल्यानंतर पुढील कामकाज घेण्यात येईल. या प्रस्तावावर ज्यांना विचार मांडावयाचे आहेत त्यांनी ते मांडावेत. मी कोणाला अडविणार नाही, कारण प्रस्ताव गंभीर आहे.

श्री.प्रकाश बिनसाळे : सभापती महोदय, रस्त्यावर होणारे अपघात विविध मानवी चुकांमुळे होतात. अतिवेगाने वाहन चालविण्यामुळे सुध्दा अपघात होतात. यापूर्वी या संदर्भात अनेक माननीय सदस्यांनी विवेचन केले आहे. मी वेगळ्या मार्गाने या विषयावर बोलणार आहे.

सभापती महोदय, ज्यावेळी एखादा रस्ता बांधण्याचे नियोजन केले जाते, त्यावेळी त्या रस्त्याचे डिझाईन तयार केले जाते. केवळ बीबीएम टाकले, वर कार्पेट आणि सील कोट टाकले म्हणजे रस्ता तयार झाला असे अनेक मंडळींना वाटते. परंतु रस्त्यावरील वाहतुकीमुळे होणारे अपघातांचे प्रमाण कमी करावयाचे असेल तर इंजिनिअरिंगचा अभ्यास करून रस्त्याचे नियोजन आणि डिझाईन तयार केले पाहिजे. आपण पाहतो महामार्गावरील वळणाच्या ठिकाणी मोठ्या प्रमाणात अपघात घडत असतात. याचे कारण गतीने वाहन जात असताना त्या वाहनाला गती प्राप्त झालेली असते. अचानक त्या गतीला ब्रेक लागला तर वाहन दुसऱ्या दिशेने भरकटत जाते. आपल्याला शालेय अभ्यासक्रमामध्ये सांगितलेले असते की, सरळ गतीने जात असताना जी गती प्राप्त होते, तेव्हा वळणाच्या दिशेने वाहन नेले तर वेगळ्या स्वरूपाचा फोर्स अऱ्कट करीत असतो. त्यावेळेला त्या गतीवरील नियंत्रण सुटले तर वेगळ्या मार्गाने वाहन जाते.

सभापती महोदय, मी स्वतः न्यूयॉर्क ते टोरँटो या 1100 मैल लांबीच्या हायवेवर वाहन चालविले आहे. ज्या एक्सप्रेस मार्गावर जेव्हा रस्ता वळतो किंवा वळण येते त्या वळणावर शेवटच्या लेनबाहेर काही स्पेस ठेवली जाते. जेणेकरून एखादे वाहन साईडला करावयाचे असेल तर ते घेता येईल. या शेवटच्या लेनबाहेर ज्या पद्धतीने रम्बल स्ट्रिप्स ज्याची उंची 5 मी.मी.स्वरूपाची आहे. अशा स्वरूपाचे स्ट्रिप्स आपण अनेक ठिकाणी टाकले आहेत. तीन-तीन फुटाचे रम्बल स्ट्रिप्स

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती डॉ.नीलम गोळे)

...4..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

L.4

SGB/ ST/ ST/

11:50

श्री.प्रकाश बिनसाळे.....

आपण कर्वैचरच्या ठिकाणी टाकले तर सकाळी 3 ते 6 या वेळेत डोळ्यावर झोप आल्यामुळे जे अपघात होतात ते कमी होतील. रम्बल स्ट्रिप्सवर्स्न वाहन गेल्यामुळे वाहनाला जे हलक्या स्वस्याचे हादरे बसतात त्यामुळे डोळ्यावरील झोप उडते आणि वाहनाची गती नियंत्रणात आणण्यासाठी वेळ मिळतो. त्यामुळे रस्त्याचे नियोजन करताना कर्वैचरच्या ठिकाणी 3 ते 5 मी.मी.चे रम्बल स्ट्रिप्स टाकणे आवश्यक आहे.

नंतर श्री.भारवि....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

M 1

BGO/ ST/ ST/

भोगले..

12:00

श्री.प्रकाश बिनसाळे...

जेथे कर्वैचर असतो तेथे रस्त्याला ग्रेडिएंट घावा लागतो. मघाशी मी टॅंजेंटसंबंधी बोललो आहे. वेग कमी करण्यासाठी रस्त्याला ग्रेडिएंट देतो. पण मी अनेक ठिकाणी पाहिले की, अनेक सरळ रस्त्यांना ग्रेडिएंट दिला जात नाही. आपण वल्लभभाई पठेल स्टेडियम पाहिले असेल तर पूर्वी तेथे एक सायकलिंग वेलोड्रम होता. ते डिसाईन अत्यंत सायंटिफिकली केले होते. वळणावर वेगात असलेली गाडी थांबली पाहिजे असे त्याचे डिझाईन होते. तशा प्रकारचा वापर आपल्याला रस्त्यावर देखील निश्चितपणे करावा लागेल. तेव्हा रस्त्याचे डिझाईन करणे हे देखील तेवढेच महत्त्वाचे आहे. सल्लागार खूप पैसे घेऊन डिझाईन व्यवस्थित करतात की नाही हे देखील पाहिले पाहिजे. ते जे डिझाईन करतात त्याला आयआयटी सारख्या संस्थांची मान्यता घेतात की नाही हे मला माहीत नाही. तेव्हा याचा देखील आज विचार करणे गरजेचे आहे.

अपघाताचे दुसरे प्रमुख कारण टायर्स हे आहे. टायर्स कंपनीकडून नवीन टायर्स बसविलेले असतात. पण तरी देखील नवीन टायर्स फुटताना आपण पाहिलेले आहे. टायर कंपनी जे टायर्स बनविते ते क्वालिटी कंट्रोल नुसार आहेत किंवा नाहीत याची अचानक तपासणी केली पाहिजे. नव्हे तशी पद्धती आपण अवलंबिली पाहिजे. तसे जर आपण केले तर ते टायर्स दर्जदार आहेत किंवा नाहीत हे आपल्याला कळून येईल.

स्पीड गव्हर्नर संबंधी अनेक माननीय सदस्यांनी आपले विचार मांडले आहेत. त्याची पुनरावृत्ती मी येथे करणार नाही. आता प्रत्येक वाहनांचा वेग किती असावा हे ठरविण्याची वेळ आलेली आहे. मुंबई पुणे एक्स्प्रेस-वे वर तीन लेन आहेत. माझा स्वतःचा असा समज आहे की, लेफ्ट लेन ही हेवी व्हेईकलसाठी, सेंटर लेन ही स्टेडी व्हेईलकल म्हणजे लाईट व्हेईकलसाठी आणि राईट लेन ही ओव्हरटेक करू युद्धे जाण्यासाठी आहे. या तीन लेनचा स्पीड 80 कि.मी.कसा काय असू शकेल? ओव्हरटेक करताना वेग हा निश्चितपणे वाढतो. ओव्हरटेक करू युद्धे गेल्यानंतर पुन्हा 80 स्पीडच्या आत येणे आवश्यक आहे. एखादी गाडी 80 च्या स्पीडने जात असेल तर दुसरी गाडी 90 च्या स्पीडने त्या गाडीला ओव्हरटेक करेल. तेव्हा आपण तीन्ही लेनचा स्पीड 80 का ठेवला याचे लॉजीक मला काही कळलेले नाही. त्या मागची आपली भूमिका काय आहे हे माननीय मंत्री महोदयांनी स्पष्ट करावे.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

M 2

BGO/ ST/ ST/

भोगले..

12:00

श्री.प्रकाश बिनसाळे...

अपघाताचे आणखी एक प्रमुख कारण प्रखर लाईट हे आहे. समोर्ज्ञ येणाऱ्या गाडीने लाईट दिल्यानंतर ड्रायव्हरला काहीच दिसत नाही. जेव्हा शोर्झमध्ये गाडी घ्यायला जातो तेव्हा आपण आपले लाईट्स ब्राईट करण्याचा प्रयत्न करतो. आपल्या गाडीला बाजारात असलेले लाईट्स घेऊन एकस्ट्रा फिटींग आपण करतो. हेड लॅम्पची किंती इन्टॅसिटी असावी, त्याचा फोकस किंती असावा यासाठी देखील नियम असणे आवश्यक आहे. हे नियम खास करू बसेस आणि ट्रक यांना लागू केले पाहिजेत. बसेस आणि ट्रकमध्ये हाय इन्टॅसिटी हेड लाईट्स लावलेले असतात. त्याचा फोकस हलक्या वाहनांच्या ड्रायव्हरच्या डोळ्यात जातो. त्यामुळे त्याच्या डोळ्या समोर अंधार निर्माण होतो व त्याचा परिणाम अपघातामध्ये होतो. त्यामुळे अशा वाहनांची लाईट्यांची इन्टॅसिटी रस्त्यावर तपासणे आवश्यक आहे. हे आपण लक्स मीटरने तपासू शकतो. असे जर केले तर जे गैरकृतीने मोठ्या झोताचे दिवे लावतात ते प्रमाण कुठे तरी बंद होईल. त्यास आपण पायबंद घालू शकतो.

दुसरा विषय हा टेल लॅम्पचा आहे. एस.टी.महामंडळाच्या बसेससह अनेक बसेसना टेल लॅम्प नसतात. रिफ्लेक्टर नसतात. टेल लॅम्प आणि रिफ्लेक्टर असेल तर पुढे वाहन थांबले आहे किंवा नाही हे समजू शकते. त्यामुळे हा देखील तितकाच महत्वाचा विषय आहे. मी माझ्या सहकार्याचे अभिनंदन करतो की, त्यांनी बैलगाडीला रिफ्लेक्टर लावण्याचा निर्णय घेतला. एक सामान्य राजकीय कार्यकर्ता असा विचार करू त्याची अंमलबजावणी करीत असेल तर जे कायद्यामध्ये आहे त्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी कुठे अडचण आहे हे मला काही कळत नाही. पोलिसांना काम करायचे नसेल तर मग अडचण असू शकते. त्यांना वेगळे काम करायचे असेल तर अडचण येऊ शकते. पोलीस नाक्यावर काय काम करतात हे अनेकांना माहीत आहे. त्याचा उल्लेख मी करणार आहे. यासाठी आपण फ्लाईंग स्क्वॉडची निर्मिती करणार आहात काय ? आपण ज्या पोलीस अधिकाऱ्याची नियुक्ती करतो तो त्या जागेवर उभा आहे किंवा नाही, तो अधिकारी आपले काम चोख करतो आहे किंवा नाही याची आपण कुठे तरी तपासणी करणार आहात की नाही ?

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

M 3

BGO/ ST/ ST/

भोगले..

12:00

श्री.प्रकाश बिनसाळे...

एअरपोर्टवर कस्टम विभागाचा फ्लाईंग स्कॉड असतो. तेथील अधिकारी कशाप्रकारे काम करतात हे पाहण्यासाठी हा फ्लाईंग स्कॉड असतो. तो स्कॉड कधी येणार याची कोणालाही कल्पना नसते. अशा प्रकारची स्वतंत्र यंत्रणा काउंटर चेकसाठी आपण उभी करणार आहात काय ?

येथे स्पीड ब्रेकरचा देखील उल्लेख करण्यात आला. नॅशनल हायवेवर स्पीड ब्रेकर्स बसविताना केंद्र सरकारची मान्यता घ्यावी लागेल असे माननीय मंत्री श्री.छगन भुजबळ यांनी सांगितले होते. निश्चितपणे त्यांची मान्यता घेणे आवश्यक आहे. श्री.भुजबळ साहेब आपण जेएनपीटीचा रस्ता पहावा. त्यासंबंधी मी अनेक वेळा आपल्याशी बोललो देखील आहे. पामबीचवर्ज जेएनपीटीला जाणाऱ्या रस्त्यावर कंटेनर जात असल्यामुळे तेथे मोठ-मोठे रम्बल स्पीड ब्रेकर्स लावण्यात आले आहेत. एका स्पीड ब्रेकरची मधील उंची एक फूट आहे रुंदी तीन फूट आहे. असे 10-10 स्पीड ब्रेकर्स तेथे बसविले आहेत. येथील एका अपघातातून माझा कॉन्ट्रॅक्टर मित्र वाचला. कंटेनर चालकाला स्पीड ब्रेकर दिसला नाही. स्पीड ब्रेकरवर कंटेनर आल्यानंतर त्याने ब्रेक लावला. स्पीड ब्रेकरच्या आधी काही मीटरवर पुढे स्पीड ब्रेकर आहे अशा प्रकारच्या सूचना लावणे आवश्यक आहे. स्पीड ब्रेकर कधीच रंगविलेले नसतात. ते रात्रीच्या वेळी दिसत नाहीत. कंटनेर वेगाने स्पीड ब्रेकरवर गेला आणि तिथेच त्याचे एक्सेल तुटले आणि तो तेथेच थांबला. पुढची गाडी ज्या वेगाने जात असते त्या अनुसू त्याच्या मागची गाडी धावत असते. समोरच्या गाडीने अचानक ब्रेक लावल्यानंतर आपले वाहन आपण नियंत्रणात ठेवले नाही तर ते वाहन समोरच्या वाहनावर जाऊन निश्चितपणे आदळते. अशा स्वरूपाचे अपघात जेएनपीटी रोडवर झालेले आहेत. तेहा याचा विचार शासन कुठे तरी करणार आहे की नाही ? स्पीड ब्रेकर लावण्यासाठी काही नियम आहेत की नाही ? त्या नियमांचे पालन आपण करतो की नाही ? हायवेवर स्पीड ब्रेकर्स लावू नयेत अशा प्रकारचा आदेश उच्च न्यायालयाने दिला आहे. कोर्टाच्या आदेशाची अंमलबजावणी आपण करणार आहात काय ? काही ठिकाणी स्पीड ब्रेकर्स निश्चितपणे आपल्याला लावावे लागतील. मध्यांतरी आपण पळस्पे फाट्यावर रम्बल स्ट्रीप्सचे स्पीड ब्रेकर्स लावले आहेत. हे रम्बल स्ट्रीप्स देखील स्पीड गव्हर्निंगचे काम इफेक्टीव्हली करीत असते. त्यामुळे एवढ्या उंचीचेच स्पीड ब्रेकर्स लावले पाहिजेत असा आपण अद्वाहास का करीत आहात ? या मार्गावर जी

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

M 4

BGO/ ST/ ST/

भोगले..

12:00

श्री.प्रकाश बिनसाळे....

गावे आहेत त्यांच्यासाठी अंडरपास का दिला नाही ? नवीन रस्ता बनविताना येथील गावांसाठी अंडरपास किंवा रॅम्प देणे शक्य होते. तसे केले असते तर स्पीड ब्रेकर्स लावण्याची गरज भासली नसती. उड्डाणपुलाची देखील गरज भासली नसती. त्यामुळेच मी सुख्खातीला सांगितले की, रस्ता तयार करताना या सर्व गोष्टींचा साकल्याने विचार होणे आवश्यक आहे.

सभापती महोदया, मागच्या एका डिबेटमध्ये मी मुंबई-पुणे एक्सप्रेस-वे संबंधी बोललो होतो. त्यावेळी माननीय गृह मंत्र्यांनी ही बाब तपासून बघू असे सांगितले होते. एका टोल नाक्यावर्जन टोकन घेतल्यावर त्यावर वेळ नमूद करावी.

यानंतर श्री.जुन्नरे..

श्री. प्रकाश बिनसाळे

सभापती महोदया, एका टोलनाक्यावर टोल भरल्यानंतर आपण टोकन घेत असतो. जो टोकन दिला जातो त्यावर वेळ टाकला आणि ते वाहन जेव्हा दुसऱ्या टोलनाक्यावर पोहचते तेव्हा सदर वाहन पहिल्या टोलनाक्यावरून एवढे किमी. अंतर असताना किती वेळेत पोहचले याची माहिती मिळू शकते. जर आपण 80 चा स्पीड ठेवला असेल तर एकंदर किती वेळेत वाहन आले याची माहिती मिळू शकते. त्यामुळे वाहनाचा स्पीड किती होता हे सांगण्यासाठी ज्योतिषाची गरज लागणार नाही. सदर वाहन गतीने आल्यामुळे त्या वाहनाकडून टोल घेऊन त्या वाहनाला बाजूला घेऊन पोलीस कारवाई करु शकतात. यासाठी यंत्रणेवर अतिरिक्त खर्च सुधा करावा लागणार नाही. अशा प्रकारची व्यवस्था तातडीने केली जाईल अशी मला अपेक्षा आहे.

सभापती महोदया, अॅम्ब्युलन्स, ट्रॉमा केअर सेंटरच्या संदर्भात अनेक सन्माननीय सदस्यांनी विचार मांडलोले आहेत. एकंदर हायवेवर किती अंतरावर किती अॅम्ब्युलन्स आहेत व किती ट्रॉमा केअर सेंटर्स आहेत याची माहिती माननीय मंत्री महोदयांनी आपल्या उत्तराच्या भाषणात देण्याची आवश्यकता आहे. मुंबई-गोवा हायवे हा दोन लेनचा मार्ग आहे. या हायवेवर एखादा अपघात झाला तर दोन्ही लेन जॅम होतात त्यामुळे अपघाताच्या ठिकाणी अॅम्ब्युलन्स व क्रेनला जाण्यासाठी रस्ता राहत नाही. हायवे तयार करीत असताना आपण प्लॅनिंग करीत असतो. हायवेच्या मधली लेन इमरजन्सी लेन म्हणून वापरता येईल यासाठी आपण प्लॅनिंग करु शकत नाही काय ? कोणती तरी लेन इमरजन्सी लेन म्हणून शिल्लक राहील, ज्या लेनवरून दुसरी ट्रॅफिक जाणारच नाही असे आपण प्लॅनिंग करु शकत नाही काय ? ज्यावेळेला इमरजन्सी असेल अशा वेळी त्या लेनमधून अॅम्ब्युलन्स आणि क्रेनला सहजतेने अपघाताच्या ठिकाणापर्यंत पोहचता येईल असे प्लॅनिंग आपण करु शकत नाही काय ? त्यामुळे या प्लॅनिंगचा विचार केला जाण्याची नितांत आवश्यकता आहे.

सभापती महोदया, मुंबई शहरात अनेक ठिकाणी सीसी रोडचे काम सुरु आहे. मरीन ड्राईव्ह येथे सीसी रोडचे काम सुरु असून त्या ठिकाणी प्लॅस्टीकचे बॅरिकेट्स उभे आहेत. या बॅरिकेड्सची स्टेबिलीटी काय आहे ? मी हाजीअली वरून महालक्ष्मी मार्ग ब्रीच कॅन्डीकडे येत असताना माझी

श्री. प्रकाश बिनसाळे

गाडी पास झाल्यानंतर रस्त्याच्या बाजूचे बँरिकेड्स माझ्या गाडीच्या मागे पडले. हे बँरिकेड्स जर माझ्या गाडीच्या पुढे पडले असते तर काय झाले असते हे सांगण्याची गरज नाही. त्यामुळे अशा पद्धतीचे बँरिकेड्स विकत घेऊन, पैसे फुकट घालवून, कोणत्या तरी कंपनीला मदत करण्याची भूमिका घेऊन लोकांच्या जीवाशी खेळत असाल तर त्यावर सरकार म्हणून आपण बंधन आणणार आहोत की, नाही ? हे काळ्या रंगाचे मोठ मोठाले बँरिकेड्स आहेत त्याची स्टेबिंगिटी काय आहे याचा आपण कधी विचार केला आहे काय ? गाडी जोरात गेली तर हे बँरिकेड्स हलतात, पडतात, थरथरतात व त्याला स्टेबल करण्यासाठी त्यावर दगड ठेवले जातात. हा काय प्रकार चालला आहे. आपण जनाची नाही तर मनाची तरी बाळगणार आहोत की, नाही ? त्यामुळे यावर तातडीने कारवाई होणे आवश्यक आहे. मुंबई शहरात सीसी रोडचे काम जोरात सुरु आहे त्या ठिकाणी अत्यंत धोकादायक पद्धतीने हे बँरिकेड्स उभे असून या ठिकाणी अपघाताचे प्रमाण वाढू शकते, इजा होऊ शकते, स्क्रुटर चालकाच्या अंगावर पडले तर अपघात होऊ शकतो.

सभापती महोदया, ओव्हर साईज व्हेईकल्सच्या संदर्भात बोलावयाचे झाले तर ट्रक्समध्ये गवताचे गड्डे ठेवले जातात. गवत वाहून नेणारे वाहन ओव्हर लोड नसेल परंतु ते अशा पद्धतीने भरले जातात की, ट्रकच्या दोन्ही बाजूला हे गवत निघालेले असते. ट्रकमधून लोखंडी सळ्याची वाहतूक केली जाते. परंतु हया सळ्या ट्रकच्या मागच्या बाजूने बाहेर आलेल्या असतात. त्यामुळे यावर बंधन आणण्याची आवश्यकता आहे. अपघात टाळावयाचे असतील तर नियमांचे पालन काटेकोरपणे केलेच पाहिजे. परंतु हे करीत असताना सरकार म्हणून रस्त्यांची क्वालिटी, डिझाईन्स चांगली राखली गेली पाहिजे. दुर्दवाने अपघात झाला तर अपघातस्थळी पोहचण्याचा जो इमर्जन्सी रिस्पॉन्स टाईम आहे तो आपल्याला किती कमी करता येईल याचा विचार रस्त्यांचे डिझाईन्स करताना करणे अत्यंत आवश्यक आहे.

सभापती महोदया, रस्ते अपघाताच्या संदर्भात माननीय मंत्री महोदयांची एक कमिटी तयार करण्यात आली होती. परंतु या कमिटीचे रस्ते अपघातांच्या संदर्भातील फाईडिंग, रेकमेंडेशन आमदारांपर्यंत आपण पोहचवणार आहात की, नाही ? यासंदर्भात चर्चा केली जाणार आहे की,

श्री. प्रकाश बिनसाळे

नाही ? मला विश्वास आहे की, या विषयाच्या संदर्भात जे काही फाईडींग असतील त्याची माहिती माननीय मंत्री महोदय सभागृहासमोर ठेवतील व त्यावर आपण या सभागृहात निश्चितपणे चर्चा करू शकू.

सभापती महोदय, एक शेवटचा मुद्दा मी माननीय मंत्री श्री. भुजबळ साहेबांसाठी या ठिकाणी मांडू इच्छितो. आता रस्ते चांगले तयार झालेले आहेत. 400 कि.मी. चे अंतर कापून मी सहा तासात घरी जातो. परंतु आपण ज्या ठिकाणी सीसी रोड करीत आहात त्यासंदर्भात आता अभ्यास करण्याची गरज आहे. मुंबई-पुणे एक्सप्रेस-वे हा कॉक्रीट रोड आहे. टायर आणि कॉक्रीट यामध्ये जे घर्षण होते त्यामुळे टायर बर्स्ट होत असतात. Rubber and tar they go alongwith each other properly. So the friction between the two surfaces is minimum. If it is C.C. Road then friction between the rubber tyre and road is more. त्यामुळे टायर बर्स्ट होत असतात. त्यामुळे या पुढच्या काळात आपण टार रोड तयार करावयाचे की, सीस रोड तयार करावयाचे याबाबतीत धोरणात्मक निर्णय घेणे अत्यंत आवश्यक आहे. नाही तर सीमेंट कॉक्रीट बनविणाऱ्या किंवा आरएमसी बनविणाऱ्या लोकांना मदत करण्यासाठी सीसी रोडचा निर्णय घेणार असाल आणि तो महाराष्ट्राच्या जनतेच्या हिताचा नसेल तर त्यावर विचार करण्याची गरज आहे.

सभापती महोदया, रोडच्या रिसर्फसींगच्या संदर्भात शेवटचा मुद्दा मांडून मी माझे विचार पूर्ण करणार आहे. आपण अनेक टार रोडचे रिसर्फसींग करतो त्यावेळी पहिल्यांदा मिलींग केले जाते. मशीनच्या सहाय्याने टार रोडचा वरचा सर्फस काढला जातो व ते मिलींग केलेले मेटेरियल रस्त्याचे खड्डे बुजवण्यासाठी वापरले जाते. आज जगामध्ये रोड रिसर्फसींग ट्रीम अशी टेक्नॉलॉजी आलेली आहे. मशीन मध्ये मिलींग मटेरिअल मिक्सींगमध्ये जाते, त्यामध्ये टार मिक्स केला जातो आणि ते मटेरिअल पुऱ्हा टार रोडवर टाकले जाते. अशा पद्धतीने एका दिवसात जवळ जवळ 20/25 कि.मी. रस्त्याचे सिंगल लेन रिसर्फस केली जाऊ शकते. आपण मात्र टारचे सर्फस काढल्यानंतर त्यावर नवीन मटेरियल टाकायचे झाल्यानंतर डोंगर तोडून खडी काढावी लागते,चीप

श्री. प्रकाश बिनसाळे

लागते, टार लागते व यामुळे आपण एनव्हायर्नमेंट इम्बॅलन्स बॅलन्स करीत असतो. त्यामुळे रिसायकलींग ऑफ रोडचाही विचार पीडब्ल्यूडीने करण्याची आवश्यकता आहे. असलेल्या मटेरियलमध्ये टार अँड कर्सन त्याची ग्रेड वाढवून ते मटेरियल आपण पुन्हा वापरले तर कॉस्ट ऑफ रिसायकलींग आणि कॉस्ट ऑफ सर्फसींग रोड कमी होऊ शकेल. शासन अनेक चांगल्या चांगल्या गोष्टी करीत आहे. आपण चांगल्या पद्धतीने महाराष्ट्रातील रस्ते तयार करीत आहात. आपण इस्टर्न एक्सप्रेस फ्रि वे बनविला असून आपण मुंबईत किंवा मुंबईच्या बाहेर यामुळे तातडीने जाऊ शकतो. सांताक्रुज-चेंबूर एससीएमआर बनविला, इस्टर्न टू वेस्टर्न कनेक्टीव्हीटी केली, मेट्रो, मोनो केले आहे. आपण अनेक गोष्टी केल्या परंतु या गोष्टी करीत असताना चांगल्या दर्जाचे रोड करीत असताना अपघातांचे प्रमाण कसे कमी होईल ते मुळात रस्त्यांच्या नियोजनामध्येच अंतर्भूत असले पाहिजे, रस्त्यांच्या प्लॅनिंगमध्ये अंतर्भूत असले पाहिजे अशी अपेक्षा बाळगतो आणि पुढील काळात यासंदर्भात काटेकोरपणे अंमलबजावणी केली जाईल अशी आशा बाळगून मी माझे दोन शब्द पूर्ण करतो.

जय हिंद, जय महाराष्ट्र.

...5..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

N-5

SGJ/ ST/

प्रथम श्री.भारवि.....

12:10

डॉ. दीपक सावंत (मुंबई विभाग पदवीधर) : सभापती महोदया, सन्माननीय सदस्य श्री. भाई जगताप यांनी महाराष्ट्र विधान परिषद नियम 260 अन्वये जो प्रस्ताव मांडला आहे त्यावर माझे विचार व्यक्त करण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदया, मी गेल्या 14 वर्षांपासून या सभागृहात काम करीत आहे. प्रत्येक वर्षे एकदा तरी रस्ते अपघात व त्यावर करावयाची उपायोजना या विषयाच्या संदर्भातील प्रस्ताव अधिवेशनात येत असतो. या प्रस्तावावर चर्चा होते परंतु आपल्या चर्चेनंतर काहीच होत नाही. आपले प्रश्न जसेच्या तसेच राहतात. मग आपण उपस्थित केलेले आरटीओचे प्रश्न असतील, एमएसआरडीसीचे प्रश्न असतील, पोलिसांचे प्रश्न असतील, सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे प्रश्न असतील किंवा आरोग्य विभागाचे प्रश्न असतील,

यानंतर श्री. अजित....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

डॉ.दीपक सावंत....

या सर्व प्रश्नांवर काही तोडगा निघत नाही. या शासनाकडे फक्त तीन महिने राहिले आहेत, या तीन महिन्यात शासन काय करते ते आम्हाला पहायचे आहे.

सभापती महोदया, सन्माननीय सदस्य श्री.भाई जगताप यांनी मुंबई-गोवा महामार्गाचा उल्लेख केला. माननीय मंत्री श्री.छगन भुजबळ साहेब आताच सभागृहातून बाहेर गेले. या ठिकाणी मुंबई-गोवा महामार्गावरील अपघाताची अनेकदा चर्चा झाली आहे. मागील काही महिन्यांपूर्वी खेड येथील पुलावर अपघात झाला होता. त्यावेळी सभागृहाचे कामकाज काही वेळ थांबविण्यात येऊन काही सदस्य अपघात स्थळी तातडीने गेले होते. त्या पुलावरुन बस दरीत कोसळली होती. त्या अपघातामध्ये अनेक जणांचा बळी गेला होता. त्या अपघातामध्ये जखमी झालेल्यांना आपण भेटलो. परंतु इतका मोठा अपघात होऊनही त्या पुलाची रुंदी काही वाढविण्यात आली नाही ही दुर्दैवाची गोष्ट आहे.

सभापती महोदया, मुंबई-गोवा महामार्गावर ब्रिटीशकालीन तीन पूल आहेत. आपण ते पूल आजही दुर्स्त करू शकलो नाही ही दुर्दैवाची गोष्ट आहे. मुंबई-गोवा महामार्गावर मे महिना, होळी आणि गणपती उत्सव याकाळात खूप वाहतूक असते. या महामार्गावर मे महिन्यात लागोपाठच्या अपघातामध्ये 13 जणांचा मृत्यू झाला.

सभापती महोदया, वडखळ नाका हा सर्वात वाईट नाका आहे. या नाक्यावर वाहतुकीची प्रचंड कोंडी होत असते. त्या ठिकाणी रस्त्यांची कामे झालेली नाहीत. त्या ठिकाणी 10 ते 12 कि.मी.च्या प्रवासासाठी दीड ते दोन तास लागतात. तेथे पोलीस यंत्रणा नसल्यामुळे वाहने विस्तृदिशेने घुसतात. तेथील वाहतूक व्यवस्था नियंत्रणात आणण्यासाठी वडखळ येथील पोलीस देखील हजर नसतात. क्षुधा हॉटेलच्या बाजूला पोलीस चौकी आहे त्या पोलीस चौकीमध्ये पोलीस फक्त बसून असतात. त्यांना समोर गाड्यांची रांगच रांग दिसत असते पण गाड्यांची रांग का लागली आहे हे पाहण्यासाठी ते उठण्याची तसदी देखील घेत नाही. तेथे जर अपघात झाला तर रुणवाहिका कोटून जाणार, क्रेन कोटून जाणार ? रात्रीच्या वेळी तर गाडीमध्ये चार-पाच तास बसून रहावे लागते. वडखळ नाक्यावरुन एक रस्ता अलिबागकडे जातो तर एक रस्ता गोवा

डॉ.दीपक सावंत....

महामार्गाकडे जातो. माणुसकीच्या दृष्टीने तरी पोलिसांनी तेथील वाहनांच्या रांगा का लागल्या आहेत हे पहावे. पण तसे काही होत नाही. माझी अशी अपेक्षा आहे की, माननीय मंत्री महोदय निदान या चर्चेनंतर तरी वडखळ नाक्यावरील पोलीसांना ॲक्टीवेट करतील.

सभापती महोदया, मुंबई-गोवा महामार्गावर ईअरपीनसारखी टनेल्स आहेत. त्या टनेल्सचे रुंदीकरण केले पाहिजे. हे रस्ते चौपदरी होणार आहेत असे सांगण्यात येते परंतु गणपती उत्सवार्पयत हे काम होईल असे वाटत नाही. कारण माननीय मंत्री श्री.छगन भुजबळ साहेब हे काम केव्हा पूर्ण होईल याची तारीख सांगत नाहीत. गणपती सण आला की, आपण वाहतूक नियंत्रण करण्यासाठी बैठक बोलावतो. आपण कोल्हापूर मार्गावरुन वाहतूक वळवतो. कोकणात जाण्यासाठी कोल्हापूर मार्गावरुन वाहतूक केली तर त्यासाठी 500 स्प्यांचा टोल द्यावा लागतो. आपणास कशेडी आणि फोंडा घाटाची काय परिस्थिती आहे हे माहीत आहे. कशेडी घाटात बसविलेले अनेक कठडे तुटलेले आहेत. गणपती सणामध्ये रात्रीच्या वेळी घाटात गाडी चालविणे जिकीरीचे असते. कारण ते पावसाचे दिवस असतात. रस्त्यावर धुके पडलेले असते, पुढचे काही दिसत नाही. अतिशय जीवघेणा प्रवास करीत असतो. माननीय मंत्री महोदय कोल्हापूरचे आहेत ते नेहमी कोकणात येत असतात. कशेडी आणि फोंडा घाट कसा आहे हे त्यांना माहीत आहे. तेव्हा या कशेडी घाटाची दुरुस्ती होईल का असा माझा प्रश्न आहे. कशेडी घाटात अपघात झाला तर तेथे क्रेनसुध्दा पोहोचत नाही. मध्यांतरी आंबोली घाटात दरड कोसळून पाच दिवस वाहतूक बंद झाली होती. कोकणातील रस्त्यांची दुर्दशा झालेली आहे.

सभापती महोदया, मुंबई-पुणे एक्स्प्रेसची अवस्था देखील तशीच आहे. आपण त्या मार्गाने नेहमी प्रवास करता. पुण्याहून येताना दुसऱ्या टोलनाक्याच्या बाजूला अनेक अनधिकृत स्टॉल्स उभे आहेत. या महामार्गावर कुठेही गाडी थांबू नका असे फलक लिहिलेले आहेत. परंतु त्या ठिकाणी अनेक गाड्या थांबलेल्या असतात. त्या ठिकाणी जेथे स्वच्छतागृह आहे त्याच्या बाजूला भेळ, सँडवीचचे स्टॉल्स आहेत. हे स्टॉल्स अधिकृत की अनधिकृत आहेत हे मला माहीत नाही. अनधिकृत स्टॉल्स असतील तर या स्टॉल्सवर कोणतीही कारवाई करण्यात आलेली नाही.

..3..

डॉ.दीपक सावंत.....

सभापती महोदया, टोल नाक्यावरील माणसे त्यांच्या वर्तनामुळे मार खातात. टोल नाक्यावरील कर्मचाऱ्यांकडे लोकांशी कसे वागावे याचे साधे सौजन्य नाही. जसे ट्रॅफिक वाढत जाईल तसा त्यांचा पारा चढत जातो.

सभापती महोदया, या ठिकाणी एमएसआरडीसी विभागाचे मंत्री उपस्थित आहेत. मी आपल्यामार्फत त्यांना सांगू इच्छितो की, दोन वर्षांपूर्वी नागपूर अधिवेशन सुरु असताना मुंबईतील वरळी सी-लिंकवर अपघात झाला होता. त्यावेळी घोषणा करण्यात आली होती, या सी-लिंकवर स्पीडगन ठेवण्यात येईल. या सी-लिंकवरील स्पीडगन फक्त महिनाभर चालली. त्यानंतर त्या स्पीडगनचा कोणीच उपयोग केला नाही. तेथे 100-120 च्या गतीने वाहने चालविली जातात. जर कोणी 70-80 च्या गतीने वाहन चालवीत असेल तर त्याला हॉर्न वाजवून हैराण केले जाते. या स्पीडवर नियंत्रण ठेवणारी कोणतीही यंत्रणा तेथे नाही. सी-लिंकवर अपघात झाल्यानंतर सर्वजण जागे होतील.

..4..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

O-4

AJIT/ ST/

पूर्वी श्री.जुन्नरे..

12:20

(सभापतीस्थानी माननीय उप सभापती)

उप सभापती : मी आता सभागृहाच्या परवानगीने विनियोजन विधेयक घेतो.

पृ.शी.: विनियोजन विधेयक

L. A. BILL NO. XX OF 2014

(A BILL TO AUTHORISE PAYMENT AND APPROPRIATION OF CERTAIN FURTHER SUMS FROM AND OUT OF THE CONSOLIDATED FUND OF THE STATE FOR THE SERVICES OF THE YEAR ENDING ON THE THIRTY-FIRST DAY OF MARCH 2015)

श्री.राजेंद्र मुळक (वित्त राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी, आपल्या अनुमतीने विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे सन 2014 चे वि.स.वि.क्रमांक -20 दिनांक 31 मार्च 2015 रोजी संपणाऱ्या वर्षाच्या कामांसाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून आणखी विवक्षित रकमा देणे व त्यांचे विनियोजन करणे यांस अधिकृत मंजुरी देण्यासाठी विधेयक विचारात घेण्यात यावे, असा प्रस्ताव मांडतो.

असे करीत असताना मी सभागृहाच्या निर्दर्शनास आणू इच्छितो की, भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद 207, खंड (1) द्वारे महाराष्ट्र राज्यपालांना प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तींचा वापर करून त्यांनी हे विधेयक विधान परिषदेसमोर मांडण्यासाठी शिफारस केली आहे.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

उप सभापती : विधेयक विचारात घेण्यात आले आहे. आता मी विधेयक खंडशः सभागृहाला सादर करतो. शिफारशी करावयाच्या असल्यास सदस्यांनी मांडाव्यात.

(खंड 2 व 3, अनुसूची, खंड 1, संपूर्ण शीर्षक व हेतुवाक्य हे एकापाठीमागून एक या प्रमाणे विचारात घेण्यात आले. त्यांच्या बाबतीत कोणतीही शिफारस करण्यात आली नाही.)

उप सभापती : ज्याअर्थी,परिषदेस कोणतीही शिफारस करावयाची नाही, त्याअर्थी परिषदेला कोणतीही शिफारस करावयाची नाही अशा शिफारशींसह हे विधेयक विधानसभेकडे पाठविण्यात येईल.

.5..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

O-5

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, हे विधेयक नियमित बैठक सुरु झाल्यावर घेतले असते तर बरे झाले असते. ठीक आहे, आपल्या काही अडचणी असतील.

उप सभापती : मी सन्माननीय सदस्य डॉ.दीपक सावंत यांना सांगू इच्छितो की, मी सुख्यातीलाच सभागृहाची परवानगी घेऊन विनियोजन विधेयक मांडण्याची परवानगी देत आहे असे सांगितले.

यानंतर श्री.बोर्ड..

पृ.शी.: राज्यातील महामार्गावर अपघातांचे प्रचंड प्रमाण वाढणे

मु.शी.: राज्यातील महामार्गावर अपघातांचे प्रचंड प्रमाण वाढणे, या विषयावर सर्वश्री अशोक ऊर्फ भाई जगताप, हेमत टकले, शरद रणपिसे, किरण पावसकर, संजय दत्त, प्रकाश बिनसाळे, श्रीमती दिप्ती चवधरी, सर्वश्री नरेंद्र पाटील, हरिसिंग राठोड, ॲड.जयदेव गायकवाड, श्री.सुभाष झांबड वि.प.स. यांचा प्रस्ताव.

(चर्चा पुढे सुरु....)

उप सभापती : सन्माननीय सदस्य डॉ.दीपक सावंत यांचे भाषण आटोपल्यानंतर सभागृहाची विशेष बैठक स्थगित करण्यात येईल. आता सन्माननीय सदस्यांनी आपल्या भाषणास सुख्यात करावी.

डॉ.दीपक सावंत : महोदय, सी-लिंक आणि पेडर रोडवर धूम बाईकर्सची संख्या मोठ्या प्रमाणावर वाढत आहे. धूम बाईकर्स या वाहन चालकांना कट मारत असल्यामुळे मोठ्या प्रमाणावर अपघात घडतात. आजच्या परिस्थितीत या धूम बाईकर्समुळेच मोठ्या प्रमाणावर अपघात घडत आहेत. या धूम बाईकर्सना कोठेतरी आळा घातला पाहिजे.

महोदय, मुंबईमध्ये दुचाकी वाहन चालकांना हेल्मेट सक्तीचे आहे की नाही ? पुण्यामध्ये हेल्मेटची सक्ती करण्यात आलेली आहे. मुंबईमध्ये हेल्मेटची सक्ती नाही, अशी माझी धारणा आहे. धूम बाईकर्समुळे मोठ्या प्रमाणावर अपघात होतात. परंतु आपल्याकडे हेल्मेटची सक्ती नसल्यामुळे हेड इन्जुरी होऊन मृत्युमुखी पडणाऱ्यांची संख्या जास्त आहे. त्यामुळे या सर्व बाबींचा विचार करण्याची आवश्यकता आहे.

महोदय, सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या बाबतीत सांगू इच्छितो की, या प्रस्तावामध्ये "अपघात झाल्यास वेळेवर रुणवाहिका, क्रेन घटनास्थळी पोहचून मदत कार्यात भाग घेतील अशा सुविधा नसणे," असा उल्लेख करण्यात आलेला आहे. ही खरी गोष्ट आहे. मी दोन वर्षांपूर्वी मांडलेल्या प्रस्तावाला माननीय सार्वजनिक आरोग्य मंत्री श्री.सुरेश शेंद्री यांनी असे उत्तर दिले होते की, हायवेवर कॉल सेटर निर्माण करण्यात येतील. त्या कॉल सेंटरचे मुख्य कार्यालय पुणे येथे असेल. पुण्याच्या सेंटरमध्ये अपघाताचा संदेश जाईल आणि अपघातस्थळी 10 मिनिटात ॲम्ब्युलन्स

..2..

डॉ.दीपक सावंत.....

पोहचेल. ती ॲम्ब्युलन्स सुसज्ज असेल आणि त्यामध्ये इमर्जन्सी मेडीसीन असतील. तसेच अपघातात जखमी झालेल्या व्यक्तीला स्ट्रेचरवर कसे ठेवावे याचे प्रशिक्षण घेतलेले डॉक्टर्स, नर्स असतील. परंतु मला अशा प्रकारची ॲम्ब्युलन्स कोठेही दिसली नाही. जर कोठे असेल तर मला सांगावे. त्यामुळे माझ्या ज्ञानात भर पडेल. माननीय मंत्र्यांनी दिलेले उत्तर रेकॉर्डवर आहे. आवश्यकता असेल तर त्यांनी दिलेले उत्तर दाखविण्यास मी तयार आहे. मुंबई-पुणे हायवेवर अपघातात जखमी वा मृत्युमुखी पडलेल्यांना रुग्णालयात घेऊन जाण्यासाठी ॲम्ब्युलन्स आल्याचे मी कधी बघितले नाही. हायवेवर ॲम्ब्युलन्स असती तर आमच्या आनंद अभ्यंकरांचे प्राण गेले नसते. त्यांना वेळेवर उपचार न मिळाल्यामुळे ते मृत्युमुखी पडले. तीन-चार वाजता अपघात झाल्यानंतर सात वाजेपर्यंत अपघातस्थळी ॲम्ब्युलन्स पोहचत नाही. राज्य सरकारने हायवेवर अंतरांतराने हेल्पलाईन नंबरच्या पाठ्या लावल्या आहेत. परंतु अपघात झाल्यानंतर सुध्दा पोलीस आणि ॲम्ब्युलन्स वेळेवर पोहचत नाहीत. एवढेच नव्हे तर अपघात झाल्यानंतर पंचनामा केल्याशिवाय पोलीस जखमींना उचलू देत नाहीत. माणूस मेला तरी चालेल, पण पंचनामा झाला पाहिजे हे पोलिसांचे ब्रीदवाक्य आहे. या निमित्ताने मी विनंती करतो की, अशा घटनांकडे मानवतेच्या दृष्टिकोनातून पाहणे गरजेचे आहे. या निमित्ताने मी माननीय मंत्री श्री.सुरेश शेंद्री यांना विचारू इच्छितो की, अपघात स्थळी तातडीने पोहचणाऱ्या इमर्जन्सी ॲम्ब्युलन्स नक्की कोठे आहेत, त्या कोठे अडकल्या आहेत ? मुंबई-पुणे, मुंबई-नाशिक, मुंबई-गोवा इत्यादी हायवेवर ॲम्ब्युलन्स उपलब्ध नाहीत. ज्या ठिकाणी अशा ॲम्ब्युलन्स असतील त्यांचा नंबर आपण मला द्यावा.

महोदय, माननीय मंत्री श्री.सुरेश शेंद्री यांनी असेही सांगितले होते की, राज्यात ट्रॉमा केअर सेंटर उभे करण्यात येतील. कणकवली येथे ट्रॉमा केअर सेंटर असल्याचे बोलले जाते. शासनाची ट्रॉमा केअर सेंटरची व्याख्या काय आहे हेच मला समजत नाही. वास्तविक पाहता ट्रॉमा केअर सेंटरच्या ठिकाणी सुसज्ज ऑपरेशन थिएटर असते, व्हेंटीलेटर, आय.सी.यु., ऑर्थोपेडीक डॉक्टर, ॲनेस्थेटिस्ट, चेस्ट फिजिशियन असतात. हेड इन्जुरी झाली असेल तर ब्रेनची शस्त्रक्रिया करणारे न्युरोसर्जन त्या ठिकाणी असावयास पाहिजे. या सर्व सुविधा असतील तर त्याला ट्रॉमा केअर सेंटर म्हटले जाते. ट्रॉमा केअर सेंटरच्या बाबतीत शासनाची काय धारणा आहे हे माननीय

..3..

डॉ.दीपक सावंत.....

मन्त्र्यांनी उत्तरात सांगावे. केवळ चार भिंतीच्या आत उभ्या केलेल्या युनिटला ट्रॉमा केअर सेंटर म्हटले जात असेल तर ते रुणांचे दुर्देव आहे.

महोदय, राज्य सरकारने रक्त पुरवठा करण्यासाठी जीवन अमृत योजना सुरु केली आहे. राज्यात 820 रुणालयांनी या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी रक्त पेढ्यांमध्ये नोंदणी केली. गेल्या चार महिन्यात केवळ 3,617 रुणांना रक्त पिशव्यांचे वितरण करण्यात आले आहे. याचाच अर्थ प्रत्येक रुणालयाकडून केवळ 4 पिशव्या घेतलेल्या आहेत. या संदर्भात माननीय मंत्री श्री.सुरेश शेंडी यांनी सभागृहाला वस्तुस्थिती सांगावी.

महोदय, अपघात झाल्यानंतर मृत्युमुखी पडलेल्या व्यक्तीची बॉडी तासन्तास रस्त्याच्या कडेला पडून असते. ती झाकण्यासाठी पांढरा कपडा सुध्दा उपलब्ध नसतो ही दुर्देवाची गोष्ट आहे. माझी विनंती आहे की, हायवेवर अपघातात मृत्युमुखी पडलेल्या व्यक्तीची बॉडी जवळच्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रात ठेवण्याची व्यवस्था करावी. मध्यंतरी पारनेर किंवा धुळे परिसरात अपघातात मृत्युमुखी पडलेल्या व्यक्तीच्या नातेवाईकांनी पोलिसांना सांगितले की, आम्ही ही बॉडी सकाळी घेऊन जातो. त्यावेळी पोलिसांनी त्यांना सांगितले की, तुम्ही आताच्या आता बॉडी घेऊन जा, आम्ही ही बॉडी ठेवू शकत नाही. या निमित्ताने मी विचारू इच्छितो की, इतकी क्रूरता आपण दाखवू शकता काय ? वास्तविक पाहता पाच मिनिटांपूर्वी सोबत असलेली व्यक्ती मृत्युमुखी पडत असेल आणि त्याची बॉडी ठेवून न घेता त्यांना ससून रुणालयात नेण्याचे सांगितले जात असेल तर ते कितपत योग्य आहे ? मृत व्यक्तीच्या कुटुंबीयांचे सांत्वन करण्याएवजी पोलिसांकडून इतकी क्रूरता दाखविली जाते. मी विचारू इच्छितो की, आपल्या भावना मेल्या आहेत काय ? या निमित्ताने मी मागणी करतो की, हायवे जवळच्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रात मॉर्चुअरि स्मची व्यवस्था असणे आवश्यक आहे. तसेच पांढऱ्या कपड्याची सुध्दा व्यवस्था केली पाहिजे. कारण अनेकदा बॉडी उघड्यावर पडून असते किंवा ती झाकण्यासाठी मिळेल तो कपडा तिच्यावर टाकला जातो. इतर देशांप्रमाणे बॉडी प्लास्टीकच्या वेष्टनात ठेवा असे मी सांगणार नाही. परंतु बॉडी झाकण्यासाठी निदान पांढऱ्या कपड्याची व्यवस्था करावी, असे मी सुचवितो.

.4..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

P-4

SJB/ ST/

पूर्वी श्री.अजित....

12:30

डॉ.दीपक सावंत.....

महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी टेल लॅम्पबाबत आपल्या भावना व्यक्त केल्या. परंतु या बाबतीत कोणतीही कार्यवाही केली जात नाही. हायवेवर द्रक हे विना टेल लॅम्प बिनधास्त धावतात. टेल लॅम्प बसविण्यासाठी काही महिन्यापुरती मोहीम राबविली आणि टेल लॅम्प न लावलेल्या वाहनांचे लायसेन्स ताबडतोब रद्द करण्याची कारवाई केली तर विना टेल लॅम्प धावणाऱ्या वाहनांवर जरब बसेल.

उप सभापती : मी सभागृहाच्या निदर्शनास आणून देतो की, राज्य सरकारने वाहनांना टेल लॅम्प बसविण्याची सक्ती केली आहे. परंतु एका राजकीय पक्षाचे काही कार्यकर्ते आर.टी.ओ. कार्यालयाला हाताशी धरून त्या ठिकाणी वाहनांच्या नोंदणीसाठी येणाऱ्या प्रत्येक वाहनधारकांना टेल लॅम्प बसविण्यास सांगायचे. त्यापोटी त्यांच्याकडून 100-200 स्पर्धे वसूल करतात. अशा प्रकारचा धंदा टेल लॅम्पच्या बाबतीत सुरु आहे. मला वाटते हा धंदा बंद करावा, अशी सन्माननीय सदस्यांनी मागणी करावी.

डॉ.दीपक सावंत : महोदय, आपण सांगता ती बाब मृताच्या टाळूवरील लोणी खाण्यासारखी आहे. टेल लॅम्प बरोबरच द्रकची नियमित तपासणी करण्याची आवश्यकता आहे. साऊथमधील बेंगलोर, हैद्राबाद येथे द्रक कोणत्या वेळेत शहरात यावे आणि कधी येऊ नयेत याची नियमावली तयार केली आहे. आपल्याकडे सुध्दा अशा प्रकारची नियमावली तयार करण्यात येईल काय, याकडे लक्ष देण्याची आवश्यकता आहे.

महोदय, हायवेवर असलेल्या पेट्रोल पंपावरून पेट्रोल, डीझेल भरून वाहने मुख्य रस्त्यावर येत असताना मोठ्या प्रमाणावर अपघात होतात. मुंबई-गोवा, मुंबई-नाशिक या हायवेवर अशा प्रकारचे अपघात मोठ्या प्रमाणावर होतात. अशा अपघातांना आळा घालण्याच्या दृष्टीने सुध्दा आवश्यक त्या उपाययोजना करण्याची आवश्यकता आहे. या निमित्ताने माझी माननीय मंत्री महोदयांना विनंती आहे की, माननीय सार्वजनिक बांधकाम मंत्री श्री.छगन भुजबळ यांनी केवळ गणपती उत्सवापूर्वी बैठक घेऊन शांत बसू नये. त्यांनी मुंबई-गोवा महामार्गाचे चौपदरीकरण कधी होईल याची स्पेसिफिक कालमर्यादा सांगावी. तसेच माननीय मंत्री श्री.सुरेश शेंद्री यांनी अपघातातील जखर्मीना उपचार मिळण्याची व्यवस्था करी करण्यात येईल, त्यासाठी नेमक्या काय

.5..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

P-5

SJB/ ST/

पूर्वी श्री.अजित....

12:30

डॉ.दीपक सावंत.....

उपाययोजना करण्यात येणार आहेत ते सांगावे. तसेच आतापर्यंत अपघातात जखमी झालेल्यांपैकी किती जखमींना वाचविण्यात त्यांना यश आले या बाबतची माहिती द्यावी, एवढेच या निमित्ताने सांगतो. महोदय, आपण मला बोलण्याची संधी दिल्याबद्दल आपले आभार मानतो व माझे भाषण पूर्ण करतो.

नंतर श्री.कांबळ....

(सभापतीस्थानी माननीय तालिका सभापती डॉ. नीलम गोळे)

श्री. आनंद ठाकूर (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदया, सन्माननीय सदस्य श्री. भाई जगताप यांनी मांडलेल्या प्रस्तावावर विचार व्यक्त करण्यासाठी मी उभा आहे. मी माझे विचार थोडक्यात मांडणार आहे. राज्यातील बहुतांश महामार्गावर होणाऱ्या अपघातांच्या बाबतीत चर्चा करताना सन्माननीय सदस्यांनी बरेच चांगले मुद्दे मांडले आहेत. मी रिप्रेशन न करता काही गोष्टी लक्षात आणून देऊ इच्छितो. डहाणू तालुक्यातील चारोटी येथे, मुंबई-अहमदाबाद हायवे राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक-8 येथे अस्सरा हॉटेलच्या समोर 22 मार्चला टँकर पलटी होऊन एक अपघात झाला आणि त्यामध्ये 8 लोक भाजून जागेवर मृत्युमुखी पडले, तसेच टँकरमधील 3-4 जणांचा मृत्यू झाला, अशाप्रकारे 12 लोक मृत झाले. टाटा मॅजिक गाड्या तेथे भाड्यासाठी उभ्या रहातात. त्या गाड्यांतून आदिवासी, स्थानिक प्रवासी आजूबाजूच्या सेंटर्समध्ये प्रवास करतात. 2 मिनिटांपूर्वीच 6 गाड्या गेल्यामुळे सुर्दैवाने बरेच लोक वाचले. परंतु, 12 लोकांचा मृत्यू झाला. चारोटी येथे राष्ट्रीय महामार्गावर सहापदरी रस्ता होत असताना उड्हाणपूल प्रस्तावित करण्यात आला आहे. सन 2008 मध्ये मंजूर झालेला या उड्हाणपुलाच्या कमाला थोडीशी सुरक्षात होऊन ते काम थांबले आहे. काम पूर्ण झालेले नाही. तेथे वळण आहे. मोठी वाहने गतीने येतात. सहापदरी रस्ता झाल्यामुळे तेथील वाहतूक गतिमान झाली आहे त्यामुळे गाडी, टँकर पलटी होण्याच्या घटना वारंवार घडतात आणि त्यामध्ये लोकांचा मृत्यू होतो. उड्हाणपुलाच्या बाबतीतील कार्यवाही लवकर इ गाली असती तर उड्हाणपुलाचे काम पूर्ण झाले असते आणि ही घटना घडली नसती. ठाणे जिल्हा नियोजन मंडळाच्या बैठकीत ब्याच वेळा चर्चा होऊन सुध्दा कार्यवाही होत नाही. फक्त डिझाईन बदलायचे होते, तशी मागणी होती. मात्र आता तेच डिझाईन स्वीकारज्ज त्या कामाला सुरक्षात होणार आहे असे सांगितले जात आहे. त्यामुळे काम पूर्ण करण्याची चार वर्षे फुकट गेली आहेत. अनेक ठिकाणी सर्विस रोड देखील केलेले नाहीत. रस्ते चांगले झाल्यामुळे वाहतूक जास्त गतीने इ गालेली आहे. सेंटर्स सर्विस रोड केले पाहिजेत ते अजूनही केलेले नाहीत. मनोरला अर्ध्या

श्री. आनंद ठाकूर

भागाला सर्व्हिस रोड केले आहेत. मात्र चारोटीला केलेले नाहीत. अनेक सेंटर्स निर्माण झाली आहेत, थांबे चांगले आहेत. परंतु, तेथे सर्व्हिस रोड केलेले नसल्यामुळे रस्त्यावर गाड्या, टँकर्स, ट्रक्स उभे राहणे सुरु आहे. परिणामी अपघातांच्या प्रमाणात मोठी वाढ झाली आहे. ट्रॉमा सेंटर्स, सुविधा दिल्या आहेत. अॅम्ब्युलन्स दिल्या आहेत असे सांगितले जाते. पण त्या कधीही पोहचत नाहीत. अॅम्ब्युलन्सबरोबर शववाहिनीचीही गरज असते. अनेक ठिकाणी अपघातांमध्ये मृत झालेल्या लोकांचे प्रेत नेण्यासाठी नातेवाईकांना साधने उपलब्ध होत नाहीत. सभापती महोदया, अशा स्थितीत देखील एकम्प्लॉयटेशन केले जाते. त्या सुविधा देणे अतिशय गरजेचे आहे. चारोटीला, मनोरला ग्रामीण रुणालय आहे, तेथे सुविधा आहेत, डॉक्टर आहेत, असे सांगितले जाते. परंतु, वस्तुस्थिती तशी नाही. सुविधा घेण्यासाठी त्यांना हायवेपासून आतमध्ये जावे लागते. परंतु, तेथेही आवश्यक सुविधा मिळत नाहीत. डॉक्टर्स उपलब्ध नसतात. अॅम्ब्युलन्स असलीच तर चांगल्या स्थितीत नसते किंवा वेळेवर मिळत नाही. त्यामुळे जखमींच्या नातेवाईकांची फार फरफट होते. चांगली व्यवस्था केली आहे असे कागदावर न दाखविता लोकांना सुविधा उपलब्ध होतील हे पाहिले पाहिजे.

सभापती महोदया, पोलिसांची गरत त्यांच्या सोयीने होत असते. दिवसात फक्त 1-2 गरस्ती मारत असतात. त्यामुळे अपघाताच्या घटना घडल्या तर बराच वेळ दुर्घटनाग्रस्त लोकांना रस्त्यावर थांबावे लागते. इतर प्रवाशांनी मदत केली तर ठीक नाही तर ती मदत देखील त्यांना मिळत नाही. आपणाला या सर्व सुविधा देण्याची कार्यवाही केली पाहिजे. सन्माननीय सदस्य श्री. हेमंत टकले साहेबांनी सांगितले की, एका चांगल्या आयएएस अधिकाऱ्यांनी सुविधा निर्माण केली आहे. त्या सुविधेचा पॅटर्न राज्यात राबविला आणि त्याच पद्धतीने सुविधा निर्माण केल्या तर अनेक जीव वाचविता येतील, अनेकांना मदत होऊ शकेल. फक्त आदेश दिले आहेत, कारवाई झाली आहे, असे न सांगता अधिकाऱ्यांनी चांगले काम केले तर निश्चितच राज्यात होणाऱ्या अपघातांना आळा बसेल आणि अपघात झाल्यानंतर आवश्यक असलेल्या चांगल्या सुविधा लोकांना उपलब्ध होऊ शकतील. एवढे बोलून मी माझे भाषण पूर्ण करतो. धन्यवाद !

श्री. रामहरी स्नानवर (नामनियुक्त) : सभापती महोदया, सन्माननीय सदस्य श्री. भाई जगताप यांनी मांडलेल्या प्रस्तावावर विचार व्यक्त करण्यासाठी मी उभा आहे. मी सभागृहात आल्यानंतर आपल्यापुढे पहिल्यांदाच बोलण्यासाठी उभा आहे. नियम 260 च्या प्रस्तावावर अनेक सन्माननीय सदस्यांनी आपली मते मांडली आहेत. मांडलेल्या मुद्यांची पुनरावृत्ती न करता इतर आवश्यक त्या सूचना मी करणार आहे. पूर्वीचे आणि अलीकडचे अपघात यामध्ये फार वेगळी कारणे असून त्याचा शोध घेण्याची गरज आहे. रस्ते खराब झाले तसे चांगलेही झाले आहेत. त्यामुळे ही अपघातांमध्ये वाढ झाली आहे. वाहनांमध्ये सुध्दा प्रचंड वाढ झाली आहे. वेगवेगळ्या वेगवान वाहनांमध्ये सुध्दा वाढ झाली आहे. नियम बदलले पाहिजे होते, ते बदललेले नाहीत. त्यामुळे सुध्दा अपघातांमध्ये वाढ झाली अशी रिथती आहे. काही गोष्टीकडे दुर्लक्ष केल्यामुळे ही अपघात जास्त होत आहेत.

सभापती महोदया, पश्चिम महाराष्ट्रात साखर पट्ट्यात ट्रॅक्टर चालतात. त्यांच्या मागे डेन्जर लावत नाहीत. विस्तृद बाजूने येणाऱ्या माणसाची गाडी ट्रॅक्टरवर आदळते. दरवर्षी असे अनेक अपघात घडतात. परिवहन खात्याने त्या ट्रॅक्टरवाल्यांना मागे डेन्जर लावण्यास दिले पाहिजे. पुढून गाडी आली तर समोरच्या माणसाला ट्रॅक्टर कुठे चालला आहे हे दिसत नाही. शेकडो मोटारसायकलवाले ट्रॅक्टरवर आदळतात आणि त्यांचा मृत्यू होतो. ट्रॅक्टर हायवेने चालतात, त्यामुळे तेथे सुध्दा मोठे अपघात होत आहेत. काही अंतरापुरता हायवे वापरायचा आणि नंतर स्वतःच्या शेतातून निघायचे आणि गावापर्यंत जायचे असे केले जाते. प्रशिक्षण नसलेले मोटारसायकलवाले, लायसन्स नसलेले ट्रॅक्टर ड्रायव्हर्स, ड्रायव्हर नाही म्हणून मालकाने गाडी चालविणे, दोन कि.मी जायचे आहे म्हणून हायवेला जाणे अशा गोष्टीमुळे देखील मोठे अपघात घडत आहेत. त्यावर काही बंधन आणण्याची गरज आहे. 20 जूनपासून आळंदीपासून पंढरपूरपर्यंत 5 लाख माणसे दरोज रस्त्याने चालणार आहेत. ही 5 लाख माणसे महामार्गाने चालत जातात. हा पालखी महामार्ग सुधारला पाहिजे म्हणून अनेक वर्षे प्रयत्न केले जात आहेत. पुणे ते लोणंदपर्यंत महामार्गाचे काम सुरु आहे. लोणंद ते फलटणपर्यंत महामार्गाचे काम सुरुआहे. फलटण ते पंढरपूर

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

Q.4

MSK/ ST/

पूर्वी श्री. बोर्ड

12:40

श्री. रामहरी खानवर

या महामार्गाचेही काम होणे आवश्यक आहे. संपूर्ण महामार्ग चौपदरी करायचा आणि मधला 25 कि.मी. ठेवायचा हे सुधा अपघात घडण्यासाठीचे कारण ठरत आहे. शासनाने यात सुधा बदल केला पाहिजे अशी माझी सूचना आहे.

सभापती महोदया, मोठे स्पीड ब्रेकर लावले जातात. गावातील लोक स्वतः स्पीड ब्रेकर टाकतात. मात्र अधिकारी त्यांना अडवत नाहीत. त्यामुळे त्यावर गाडी आपटते आणि गाडी चालविणाऱ्याची मानसिकता बदलते. काही लोक रस्त्यामध्ये पाईपलाईनसाठी खड्हा खणतात आणि खड्हे तसेच ठेवतात. रात्रीचा रस्ता खणायचा आणि पाईपलाईन टाकायची आणि तो खड्हा तसाच ठेवायचा असे चालते. तो खड्हा बुजविला जात नाही. संबंधितांवर कठोर कारवाई देखील करीत नाहीत. परिणामी, अपघात होत आहेत.

(नंतर श्री. रोझेकर

श्री.रामहरी स्पनवर.....

सभापती महोदया, ज्या प्रमाणे शरीरात रक्तवाहिन्यांचे जाळे असते आणि शरीरातील रक्तवाहिन्या जेवढ्या चांगल्या असतील तेवढे शरीर सुदृढ राहू शकते, त्याप्रमाणेच राज्यासाठी आणि देशासाठी रस्त्यांना अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. राज्यातील आणि देशातील रस्ते जेवढे चांगले असतील तेवढी राज्याची सुव्यवस्था टिकू शकते आणि राज्य विकासाकडे जाण्याची शक्यता वाढत असते.

सभापती महोदया, "अमेरिका श्रीमंत आहे म्हणून तेथील रस्ते चांगले आहेत, असे नाही तर तेथील रस्ते चांगले आहेत म्हणून अमेरिका श्रीमंत आहे", अशा प्रकारचे एक स्लोगन मी मंत्रालयात लावलेले पाहिले. तेथील रस्ते चांगले असल्यामुळे सुरळीत जनजीवन आणि अपघातविरहित वाहतूक त्या ठिकाणी आहे. त्याप्रमाणेच आपल्या राज्यातील रस्त्यांची व्यवस्था आपण केली पाहिजे, असे मला वाटते.

सभापती महोदया, मुंबई-पुणे एक्सप्रेस-वे अपघातमुक्त करण्याचे प्रयत्न शासनाकडून सुरु आहेत. या रस्त्यामध्ये अनेक दोष आहेत व ते दूर करण्याचा प्रयत्न शासनाने केला पाहिजे. नगर-सोलापूर या रस्त्यावरून ट्रकची मोठ्या प्रमाणावर वाहतूक होत असते व त्यामुळे मोटारसायकल किंवा छोट्या वाहनातील प्रवाशांना आपला जीव मुठीत घेऊन प्रवास करावा लागतो. जे रस्ते धोकादायक आहेत, ज्या रस्त्यावर प्रचंड वाहतूक आहे, त्यांच्या चौपदरीकरणाचे काम प्रथम प्राधान्याने हाती घेतले पाहिजे व त्या रस्त्यामध्ये सुधारणा करण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे.

सभापती महोदया, एस.टी.वाहतुकीच्या बाबतीत सांगावयाचे झाले तर एस.टी.च्या वाहन चालकांवर कामाचा ताण असल्यामुळे, ते तणावग्रस्त असल्यामुळे अपघात घडतात. मी अनेक वेळा एस.टी.ने प्रवास करताना हे बघितले आहे की, स्टिअरिंग रॉड तुटल्यामुळे एस.टी.चे अपघात घडतात. वाहन चालकाकडे आपण जर विचारणा केली की, असे नादुरुस्त वाहन बाहेर का काढले तर ते असे उत्तर देतात की, वारंवार सांगूनही दुरुस्ती झाली नाही, कुणी याकडे बघत नाही. हा एस.टी.चा प्रशासकीय भाग झाला. छोट्या वाहनाचा अपघात झाला तर 4-5 माणसे दगावतात आणि एस.टी.चा अपघात झाला तर दगावलेल्यांचा आकडा 40 ते 50 किंवा त्यापेक्षा जास्त असतो.

...2....

श्री.रामहरी स्पनवर.....

त्यामुळे ही सर्व वाहने तपासणी केल्यानंतरच आगाराबाहेर काढली गेली पाहिजेत. वाहने आगाराबाहेर काढताना ती प्रवासासाठी सुरक्षित आहेत का, सर्व स्पेअरपार्टस् योग्य स्थितीत आहेत का, याची प्रत्येक वेळा तपासणी बंधनकारक केली पाहिजे. पण परिस्थिती अशी आहे की, 4/4 वर्ष स्टेअरिंग रॉडची तपासणी केली जात नाही. एका फेरीनंतर दुसरी, दुसरी नंतर तिसरी अशा फेच्या विनातपासणी सुरु असतात व त्यामुळे अपघात होतात. या कार्यपद्धतीत एस.टी.प्रशासनाने सुधारणा करण्याची आवश्यकता आहे.

सभापती महोदया, मुंबई-पुणे एक्सप्रेस-वे किंवा शहरातील रस्त्यावर आपल्याला सूचना फलक दिसून येतात. पण ग्रामीण भागातील रस्त्यांवर असे सूचना फलक दिसून येत नाहीत. राज्यातील सर्व रस्त्यांवर सूचना फलक लावले पाहिजेत, असे माझे मत आहे.

सभापती महोदया, जसजशा घटना घडतात, त्याप्रमाणे वाहतुकीच्या नियमात सुधारणा केली जाते, ही चांगली गोष्ट आहे. परंतु, केवळ नियम करून भागणार नाही तर त्या नियमांचा प्रचार आणि प्रसार केला पाहिजे आणि वाहन चालकांचे प्रबोधन केले पाहिजे. शहरातून जे राष्ट्रीय महामार्ग जातात, त्या महामार्गाच्या दोन्ही बाजूला अनेक वाहने उभी केलेली असतात व त्यामुळे वाहतुकीसाठी फारच कमी जागा असते. या परिस्थितीमुळे घडणाऱ्या अपघातांची संख्या देखील मोठी आहे. अशा प्रकारे रस्त्यात वाहने उभी केल्यामुळे वाहतुकीला कसा अडथळा होतो, अपघात कसे घडतात, त्याचे काय परिणाम होतात, याबाबत विभागाने लोकांचे प्रबोधन केले पाहिजे.

सभापती महोदया, प्रत्येक वेळी अपघात हा आपल्या चुकीमुळे होतो, असे नाही तर दुसऱ्या वाहन चालकाच्या चुकीमुळेही अनेक अपघात होत असतात व त्यामध्ये हकनाक अनेकांना जीव गमवावा लागतो. रस्त्यावर एखादे वाहन नुसते उभे असले तरी समोरच्या वाहन चालकाच्या चुकीमुळे अपघात घडतो व त्यामध्ये काही लोकांचा मृत्यू होतो. त्यामुळे याबाबतीत सुध्दा परिवहन विभागाने नियम तयार केले पाहिजेत, त्याचे ज्ञान लोकांना दिले पाहिजे आणि याबाबतीत सुधारणा होऊन अपघातांचे प्रमाण कमी झाले पाहिजे, अशी अपेक्षा व्यक्त करतो आणि थांबतो.

श्री.रामदास कदम (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदया, सत्तारूढ पक्षाकडून नियम 260 अन्वये जो प्रस्ताव मांडण्यात आला आहे, त्यामध्ये भाग घेण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदया, मी भाषण न करता केवळ दोन सूचना या ठिकाणी मांडणार आहे. माननीय सार्वजनिक बांधकाम मंत्री श्री.छगन भुजबळ किंवा त्यांचे राज्यमंत्री महोदय सभागृहात उपस्थित नाहीत. ते असते तर अधिक बरे झाले असते.

सभापती महोदया, मुंबई-गोवा महामार्गाच्या पहिल्या टप्प्याचे काम सुरु होऊन 5 वर्षे झाली आहेत. हे काम 3 वर्षात पूर्ण होईल, असे सांगितले गेले होते. या पहिल्या टप्प्याचे काम कधी पूर्ण होणार आहे, याची माहिती मंत्री महोदयांनी द्यावी, अशी माझी विनंती आहे.

सभापती महोदया, मुंबई-गोवा महामार्गाचा पुढील टप्पा गोव्यापर्यंतचा आहे. त्यासाठी निधी कधी मिळेल, काम कधी सुरु होईल आणि कधीपर्यंत ते पूर्ण होईल, याची देखील माहिती मंत्री महोदयांनी द्यावी, अशी माझी विनंती आहे.

सभापती महोदया, मुंबई-गोवा महामार्गावर असलेल्या धोकादायक वळणांच्या 15 जागा पोलिसांनी निश्चित केल्या असून त्याबाबत योग्य ती दुरुस्ती तातडीने पूर्ण करावी, जेणेकरून अपघातांचे प्रमाण घटेल, अशा प्रकारचे पत्र पोलीस विभागाने सार्वजनिक बांधकाम विभागाला पाठविले आहे. या 15 जागांच्या दुरुस्तीची कामे, रुंदीकरणाची कामे, वळण काढण्याची कामे खरे तर पावसाळ्यापूर्वी होणे अपेक्षित होते. परंतु, आता पावसाला सुरुवात झाली आहे. त्यामुळे याबाबतचा खुलासाही मंत्री महोदयांनी करावा, अशी माझी विनंती आहे.

सभापती महोदया, मी उपस्थित केलेल्या दोन-तीन मुद्यांची माहिती मंत्री महोदयांकडून मिळेल, अशी अपेक्षा व्यक्त करतो आणि थांबतो.

धन्यवाद.

तालिका सभापती (डॉ.नीलम गोळे) : उर्वरित सन्माननीय सदस्य नंतर बोलतील. आता सभागृहाची बैठक स्थगित होत आहे. सभागृहाची नियमित बैठक दुपारी 1.15 वाजता पुनः भरेल.

(सभागृहाची बैठक दुपारी 12.56 ते 1.15 वाजेपर्यंत वाजता स्थगित झाली.)

यानंतर श्री.खंदारे.....

ॐ नमः शिवाय

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

S-1

NTK/ ST/

पूर्वी श्री.रोझेकर

13:15

(स्थगितीनंतर)

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती)

पृ.शी./मु.शी.: तोंडी उत्तरे

राज्यातील वकफ मिळकतीवरील अतिक्रमणे निष्कासित करण्यासाठी कारवाई

(१) * ४९८७० अड.आशिष शेलार, श्री.विजय गिरकर : सन्माननीय अल्पसंख्यांक विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील औरंगाबाद, जालना, परभणी, नांदेड, उस्मानाबाद व लातूर जिल्ह्यातील ८२ ठिकाणी वकफ मिळकतीवर शासकीय /निमशासकीय अथवा स्थानिक स्वराज्य संस्थेची कार्यालये असल्याचे निर्दर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच महाराष्ट्र राज्य वकफ मंडळाच्या विविध प्रश्नांबाबत माहे मे, २०१३ मध्ये मा.मंत्री (अ.वि.) यांच्या अंद्यक्षतेखाली झालेल्या बैठकीमध्ये वरील मिळकतीवर झालेली अतिक्रमणे हटविण्यासाठी त्वरित कार्यवाही करावी व दरम्यानच्या काळात त्यांच्याकडून रेडी रेकनरनुसार भाडे आकारावे असा निर्णय घेण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर अतिक्रमणे हटविण्यासाठी किंवा ही कार्यालये निष्कासित करण्यासाठी कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. मोहम्मद आरिफ (नसीम) खान : (१) होय.

वकफ मंडळाच्या अखत्यारितील ११७ वकफ मिळकतीवर शासकीय/निमशासकीय अथवा स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे कार्यालय असल्याचे वकफ मंडळाच्या अहवालात नमूद करण्यात आले आहे.

(२) अंशतः खरे आहे. दि. २२/१/२०१३ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये असा निर्णय घेण्यात आला होता.

(३) शासकीय/निमशासकीय अथवा स्थानिक स्वराज्य संस्था व इतर यांना नोटीसा देण्याची कार्यवाही वकफ मंडळाकडून करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्घवत नाही.

श्री.भाई गिरकर : सभापती महोदय, मुस्लिम समाजासाठी शासनामार्फत निरनिराळ्या योजना व आरक्षण दिले जाते. सरकार वकफ बोर्डाच्या अनेक मालमतांचे संरक्षण करते. पण या जागावर अतिक्रमणे झाल्याचे आढळून येते. ती अतिक्रमणे हटविण्यासाठी शासन कालबध्द कार्यक्रम आखणार आहे काय, येत्या १-२ महिन्यात ती अतिक्रमणे निष्कासित केली जातील काय,

NTK/ ST/

ता.प्र.क्र.49870....

श्री.भाई गिरकर....

तसेच ज्यांच्याकडून या मालमत्ता वापरल्या जात आहेत त्यांच्याकडून रेडिरेक्नरनुसार भाडे वसूल केली जाणार आहे काय ?

श्री.नसीम खान : या विषयाबाबत शासन खूप गंभीर आहे. वक्फ बोर्डाच्या जागावर पूर्वी शासकीय व निमशासकीय कार्यालये बांधण्यात आली आहेत. त्यांच्यावर वक्फ बोर्डाच्या 1995 च्या कायद्यातील कलम 104 (बी) नुसार नोटिसा बजावलेल्या आहेत. त्यांच्याकडून प्रचलित रेडिरेक्नर प्रमाणे भाडे वसूल करण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे, शासनाने तशा प्रकारची कार्यवाही सुरु केलेली आहे.

श्री.रामदास कदम : सभापती महोदय, वक्फ बोर्डाच्या जागा अल्लाच्या नावाने दान दिलेल्या असतात. स्वातंत्र्यानंतर वक्फ बोर्डाची एकूण किती जागा होती आणि आता किती शिल्लक राहिली आहे, मोक्याच्या जागा देऊन त्याच्या बदल्यात अहमदनगर व इतर ठिकाणी कमी किंमतीच्या जागा देण्यात आल्या आहेत हे खरे आहे काय ?

श्री.नसीम खान : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी विचारलेला प्रश्न हा या प्रश्नाशी संबंधित नाही तरीही त्यांनी विचारलेला प्रश्न चांगला असल्यामुळे मी उत्तर देतो. राज्यामध्ये वक्फ बोर्डाची एकूण 93,325 एकर जागा आहे. त्यावर 23,566 संस्थांच्या मालमत्ता आहेत. वक्फ बोर्डने महाराष्ट्र शासनाच्यावतीने 8-10 वर्षांपूर्वीच त्या जागा वक्फ बोर्डाच्या आहेत असे जाहीर केलेले आहे. आतापर्यंत वक्फ बोर्डाच्या 7 हजार मालमत्ता रजिस्टर्ड करून घेतल्या आहेत. त्याची माहिती वेबसाईटवर टाकण्याचा शासनान निर्णय घेतला असून त्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

श्री.भाई गिरकर : सभापती महोदय, मी मधाशी विचारलेल्या प्रश्नाला मंत्री महोदयांनी बगल दिली आहे. त्यांनी उत्तर देताना असे सांगितले की, शासनाने नोटिसा बजावलेल्या आहेत. पण हे उत्तर आम्ही अनेकदा ऐकलेले आहे. ही अतिक्रमणे किती दिवसात हटविली जाणार आहेत त्याचे उत्तर मंत्री महोदय देतील काय ?

श्री.नसीम खान : मी मधाशी सांगितले आहे की, नोटिसा बजावलेल्या आहेत. त्याची मुदत संपल्यानंतर जर त्यांनी रेडिरेक्नरप्रमाणे भाडे निश्चित केले नाही तर क्रिमिनल कोर्टात जाऊन ती अतिक्रमणे निष्कासित करण्याची कारवाई सुरु करण्यात येईल.

यानंतर श्री.शिंगम....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

T-1

MSS/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

13:20

ता.प्र.क्र.49870...

श्री. रामदास कदम : हा प्रश्न मी या सभागृहामध्ये अनेकदा विचारलेला असून त्या प्रश्नाला माननीय मंत्री महोदयांनी आणि माननीय; मुख्यमंत्र्यांनी उत्तरे दिलेली आहेत. वक्फ बोर्डाची जागा विकण्यात आली. वक्फ बोर्डाचे जे अध्यक्ष होते, ज्यांना आमदार निवासामध्ये कार्यालयाकरिता 5-5 खोल्या दिल्या होत्या त्यांनी वक्फ बोर्डाची ती जागा विकली. ही वक्फ बोर्डाची जागा पुन्हा ताब्यात घेण्यात येईल अशा प्रकारचे उत्तर शासनाने दिले होते. वक्फ बोर्डाची एकूण जागा किती, त्यापैकी किती जागा विकली गेली, किती जागेवर अनधिकृत कब्जा केलेला आहे आणि ही जागा ताब्यात घेण्यासाठी काय कारवाई करण्यात आलेली आहे ?

श्री. नसीम खान : वक्फ बोर्डाच्या 93 हजार एकर जागेवर मिळकती असल्याचे घोषित केलेले आहे. वक्फ बोर्डाच्या काही जागेवर खाजगी, शासकीय तसेच निमशासकीय कार्यालये आहेत. त्याबाबतीत कारवाई सुरु करण्यात आलेली आहे. कारवाई करून 600 एकर जमीन वक्फ बोर्डने ताब्यात घेतलेली आहे. अशा प्रकारची जी अतिक्रमणे झालेली आहेत त्याबाबतीत उच्च न्यायालयात, सर्वोच्च न्यायालयात प्रकरणे सुरु आहेत. त्या प्रकरणांचा तपशील आता माझ्याकडे नाही, ती माहिती पटलावर ठेवण्यात येईल.

श्री. अब्दुल्लाखान दुर्राणी : ज्या वक्फ बोर्डाच्या, देवस्थानाच्या जमिनी इतरांच्या ताब्यात आहेत त्या जमिनी वक्फ मिळकती शासनाने ताब्यात घ्याव्यात अशा प्रकारचा जी.आर. दिनांक 30 जुलै 2010 रोजी काढण्यात आलेला आहे. वक्फ बोर्डाची सदस्य संख्या 12 असताना आता वक्फ बोर्डवर फक्त 6 सदस्य काम करीत आहेत. मागील 12 वर्षांपासून वक्फ बोर्डवर सर्व सदस्यांची नेमणूक केलेली नाही. काही जागा रिक्त ठेवण्यात आलेल्या आहेत. हज कमिटीच्या अध्यक्षांचे पद देखील रिक्त आहे. गुजरात, राजस्थान, मध्यप्रदेश या राज्यात भारतीय जनता पक्षाचे सरकार आहे. पण त्या राज्यात वक्फ बोर्डाची एकही जागा रिक्त नाही. आपल्या राज्यामध्ये वक्फ बोर्डाची 6 पदे रिक्त असल्यामुळे कामे होत नाहीत. ही पदे केव्हा भरण्यात येणार आहेत ?

श्री. नसीम खान : सन्माननीय सदस्य हे स्वतः वक्फ बोर्डाचे सदस्य आहेत. वक्फ बोर्डवर वेगवेगळ्या कॉलेज मधून सदस्यांची नेमणूक करण्यात येते. सन्माननीय सदस्य श्री. अब्दुल्ला दुर्राणी हे विधानपरिषदेतून वक्फ बोर्डवर गेलेले आहेत. मध्यंतरी उच्च न्यायालयाने वक्फ बोर्ड बरखास्त केले होते. त्यानंतर नियमाप्रमाणे वक्फ बोर्ड गठीत झाले. मागील वेळेस प्रकरण

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

T-2

MSS/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

13:20

ता.प्र.क्र.49870....

श्री.नसीम खान....

न्यायप्रविष्ट असल्यामुळे कामे झालेली नव्हती. परंतु आता चेअरमन नसल्यामुळे वकफ बोर्डचे कोणतेही काम थांबलेले नाही. वकफ बोर्डच्या बैठका नियमितपणे घेण्यात येत असून निर्णयही घेतले जात आहेत. वकफ बोर्डचे कोणतेही काम थांबलेले नाही.

श्री. रामराव वडकुते : वकफ बोर्डच्या जमिनी ताब्यात घ्याव्यात अशा प्रकारचा जी.आर.शासनाने 2010मध्ये काढलेला आहे. औढयामध्ये देवस्थानाच्या बाजूला वकफ बोर्डची जमीन आहे. ही जमीन ताब्यात घेण्यासाठी मी आणि तेथील कार्यकर्त्यांनी उपोषण देखील केले होते. वकफ बोर्डच्या जमिनी ताब्यात घेण्यासंबंधी शासनाने जी.आर.काढलेला असून देखील जमिनी ताब्यात घेण्यात आलेल्या नाहीत. जिंतूर तालुक्यातील तसेच औढा तालुक्यातील सिंचोली गावातील वकफ बोर्डच्या 150 जमिनीवर अतिक्रमण झालेले आहे असे मी स्वतः जिल्हाधिका-यांच्या निर्दर्शनास आणून दिलेले असून त्याबाबतीत कारवाई झालेली नाही. 2010चा जी.आर. अमलात आणला जात नसेल तर त्या जी.आर.चा काय उपयोग आहे ? वकफ बोर्डच्या इनामी जमिनीवर जे अतिक्रमण झालेले आहे त्याची शहानिशा करून त्या जमिनी वकफ बोर्डच्या ताब्यात देतील काय ?

श्री. नसीम खान : सन्माननीय सदस्यांनी स्पेसिफिक उदाहरण दिले तर त्याबाबतीत कारवाई करण्यात येईल.

श्री. दिवाकर रावते : वकफ बोर्डच्या 115 मिळकतीवर शासनाची कार्यालये आहेत. यासंदर्भात स्थानिक स्वराज्य संस्थाना नोटीसा देण्यात आलेल्या आहेत. वकफ बोर्डच्या जमिनीवर सरकारने बेकायदेशीर अतिक्रमण केलेले आहे हे सरकारने मान्य केलेले आहे. या वकफ बोर्डच्या जमिनीवर बेकायदेशीरपणे स्थानिक स्वराज्य संस्थांची, शासकीय, निम-शासकीय संस्थांची कार्यालये उभी असतील तर ज्यांनी हे बांधकाम केले त्याच्यावर काय कारवाई करण्यात येणार आहे ?

श्री. नसीम खान : औरंगाबादमध्ये 18, जालनामध्ये 8, परभणीमध्ये 9, नांदेडमध्ये 14, बीडमध्ये 11, उस्मानाबादमध्ये 7, लातूर आणि अहमदनगरमध्ये 2 या प्रमाणे वकफ बोर्डच्या जमिनीवर इमारती आहेत. वकफ बोर्डने जो सर्वे केला त्यामध्ये हे आढळून आलेले आहे. हे

..3..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

T-3

MSS/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

13:20

ता.प्र.क्र.49870...

...श्री. नसीम खान...

अलीकडचे अतिक्रमण नसून 40-50 वर्षापूर्वीचे अतिक्रमण आहे. त्यावेळी वकफ बोर्ड नव्हते तर मराठवाडा वकफ मंडळ होते. केन्द्रीय कायदा आल्यानंतर सर्वेमध्ये जे आढळून आले त्याबाबत कारवाई करण्यात आलेली आहे.

...4...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

T-4

प्राथमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षकांची विनाअनुदानित सेवा
वरिष्ठ निवडश्रेणीसाठी ग्राह्य धरण्याबाबत

(२) * ४९९८२ श्री.रामनाथ मोते, श्री.भगवान साळुंखे, श्री.नागो पुंडलिक गाणार : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) दिनांक २८ नोव्हेंबर, २००६ च्या शासन निर्णयानुसार माध्यमिक शिक्षकांची विनाअनुदानित सेवा वरिष्ठ /निवडश्रेणीसाठी ग्राह्य धरली जाते, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, माध्यमिक शिक्षकांप्रमाणे प्रथामिक व उच्च माध्यमिक शिक्षक तसेच सर्व स्तरावरील शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्या विनाअनुदानित सेवेचा लाभ वरिष्ठ/ निवडश्रेणीसाठी अनुज्ञेय आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी मंत्री मंडळाच्या बैठकीत निर्णय घेण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, मंत्री मंडळाच्या निर्णयानुसार शासनाने या बाबतचा शासन आदेश केव्हा निर्गमित केला आहे,
- (५) नसल्यास, मंत्री मंडळाचा निर्णय होऊनही शासन निर्णय निर्गमित न करण्याची कारणे काय आहेत ?

प्रा. फौजिया खान, श्री. राजेंद्र दर्डा यांच्याकरिता : (१) होय.

(२), (३), (४) व (५) प्राथमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षक तसेच सर्व स्तरावरील शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्या विनाअनुदानित काळातील सेवा वरिष्ठ /निवडश्रेणीसाठी ग्राह्य धरण्याबाबतचा शासन निर्णय दिनांक ६ मे, २०१४ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे.

श्री. रामनाथ मोते : प्रश्नाला शासनाने समाधानकारक उत्तर दिलेले आहे. गेल्या ८ वर्षांपासून हा प्रश्न प्रलंबित होता. ६ मे 2014च्या जी.आर.नुसार हा प्रश्न मार्गी लागलेला आहे. कार्यक्षम सचिव मिळाले की कामे कशी चांगल्या पद्धतीने होतात याचे हे एक उदाहरण आहे. हा विषय मार्गी लागला असला तरी त्यासंदर्भात एक छोटासा प्रश्न शिल्लक राहिलेला आहे. एखाद्या शिक्षकाने कायम विनाअनुदानित शाळेत सेवा केली असेल आणि कालांतराने त्याला अनुदानित शाळेमध्ये संधी मिळाली तर तो शिक्षक सहाजिकच अनुदानित शाळेमध्ये जातो.

...नंतर श्री. भोगले...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

U.1

SGB/ ST/

13:30

श्री.रामनाथ मोते.....

ता.प्र.क्र.49182....

तेथे गेल्यानंतर मात्र त्याच्या विना अनुदानित किंवा कायम विना अनुदानित मान्यताप्राप्त शाळेतील सेवा असेल तर ती वेतन निश्चितीसाठी, वरिष्ठ किंवा निवड श्रेणीसाठी ग्राह्य धरण्याबाबत शासन विचार करणार आहे काय?

प्रा.फौजिया खान : सभापती महोदय, आपण सुध्दा या आसनावरून पाहिले आहे की, या सभागृहात अनेकदा हा प्रश्न उपस्थित झालेला आहे. आज परिस्थिती अशी झालेली आहे की, जे जे प्रश्न मांडण्यात आले त्यापेक्षा किती प्रश्न शिल्लक राहिले हा विषय आहे. माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांनी छोटासा प्रश्न विचारला आहे तो तपासण्यात येईल.

..2..

**अमरावती विभागातील रोजगार व स्वयंरोजगार कार्यालयातील
सुशिक्षित पदवीधरांच्या नोंदणीबाबत**

(३) * ५०१४६ डॉ.रणजित पाटील, श्री.प्रवीण पोटे-पाटील, श्री.भगवान साळुऱ्हे : सन्माननीय रोजगार व स्वयंरोजगार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती विभागातील रोजगार व स्वयंरोजगार कार्यालयातील सुशिक्षित पदवीधरांचे नोंदणी बाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २० सप्टेंबर, २०१३ रोजी वा त्यासुमारास निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०१०-११, २०११-१२, २०१२-१३ या कालावधीत एकूण किती सुशिक्षित पदवीधरांची नोंदणी करण्यात आली आहे

(३) असल्यास नोंदणी करण्याकरिता असलेले वेब पोर्टल बंद असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, बेरोजगारांना रोजगार मिळण्याचे दृष्टीने संबंधित कार्यालयांकडून रोजगार मेळावे व इतर कार्यक्रमांसाठीचा निधी खर्च होत नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, निधी खर्च न होण्याची कारणे काय आहेत व यास जबाबदार असणा-यांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहेत ?

श्री. नारायण राणे : (१) हे खरे आहे.

(२) अमरावती विभागातील सुशिक्षित पदवीधराची नोंदणी खालील प्रमाणे आहे.

सन	नोंदणी झालेल्या सुशिक्षित पदवीधराची संख्या
२०१०	६५६०
२०११	६५४५
२०१२	६०३२
२०१३	५५८८

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

U.3

SGB/ ST/

13:30

ता.प्र.क्र.50146.....

- (३) हे खरे नाही.
(४) हे खरे नाही.
(५) प्रश्न उद्घवत नाही.

डॉ.रणजित पाटील : सभापती महोदय, प्रश्न क्रमांक 3 व 4 बाबत "हे खरे नाही" असे उत्तर देण्यात आले आहे. मी स्वतः उप संचालकांकडून माहितीच्या अधिकाराखाली अमरावती विभागातील माहिती मागितली होती. त्यांनी सर्व जिल्हयांचा अहवाल दिला आहे. मी माहितीच्या अधिकाराखाली 2009-2010 मध्ये किती पदवीधरांनी नोंदणी केली, किती मेळावे घेण्यात आले, किती उद्योजक आले होते, यासाठी शासनाने किती निधी उपलब्ध करून दिला होता, त्यातील किती निधी खर्च झाला? असे विचारले होते. वेब पोर्टल बंद होते असे सांगण्यात आले. मी स्वतः तेथील कार्यालयाला भेट दिली त्या दिवशी सुध्दा वेब पोर्टल बंद होते. हे जर खरे असेल तर उत्तरामध्ये दिलेली माहिती विसंगत आहे हे सिद्ध होते. वाशिम, बुलढाणा, यवतमाळ या जिल्हयांसाठी दरवर्षी 2 लाख स्पर्ये निधी उपलब्ध झाला होता. त्यांनी अधिक निधी मिळावा म्हणून प्रस्ताव पाठविला नव्हता. परंतु जो निधी खर्च झाला तो 10 ते 12 हजार स्पर्ये व काही जिल्हयामध्ये झालेला खर्च निरंक आहे. विना खर्चाने शासन मेळावे घेऊ शकते का? राज्यातील पदवीधर बेरोजगारांची संख्या वाढत आहे. नोंदणी कमी होत आहे. असे असताना अधिकारी चुकीची माहिती देत असतील तर त्यांच्याविस्त्र कारवाई केली पाहिजे.

श्री.संजय सावकारे : सभापती महोदय, अधिकाऱ्यांनी असत्य माहिती दिली असेल तर निश्चितपणे कारवाई करण्यात येईल.

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, माननीय सदस्यांनी माहितीच्या अधिकाराखाली प्राप्त झालेली माहिती सभागृहाच्या निर्दर्शनास आणून दिली. प्राप्त झालेला निधी आणि प्रत्यक्ष खर्च झालेला निधी यामध्ये प्रचंड तफावत आहे. ही तफावत का आहे याचा खुलासा केला पाहिजे. रोजगार मेळावे घेतलेले नाहीत. केवळ कागदोपत्री मेळावे घेतल्याचे सांगितले आहे. प्रत्यक्षात मेळावे घेतले जात नाहीत. पदवीधरांच्या आयुष्याशी खेळण्याचा प्रयत्न सुरु आहे. शासनाचा हेतू चांगला असल्यामुळे निधी उपलब्ध करून दिला आहे, परंतु योजना सक्षमपणे राबविली जात नाही. त्यामुळे संबंधित अधिकाऱ्यांवर कारवाई केली जाईल काय? ...4...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

U.4

ता.प्र.क्र.50146.....

श्री.संजय सावकारे : सभापती महोदय, ही वस्तुस्थिती आहे की, जो निधी दिला त्यापेक्षा खर्च कमी झाला. रोजगार मेळावे घेणे, रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रम, सेवा सहकारी सोसायट्यांना पैसे देणे असे दोन-तीन प्रकार आहेत. सेवा सहकारी सोसायट्यांना 2007 पासून पैसे देणे बंद केले आहे. रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रमासाठी पैसे दिले जातात. रोजगार मेळाव्यासाठी लक्ष्यांक ठरवून दिला जातो. तेवढे मेळावे घेण्यात आले. आज माझ्याही लक्षात आले की, निधी शिल्लक राहिला असेल तर अधिक मेळावे घेता येतील. निधी शिल्लक असल्यामुळे अधिक मेळावे घ्यावेत असे निर्देश मी दिले आहेत. जेणेकरून बेरोजगार युवकांना नोकरीची संधी मिळू शकते. तसे निर्देश त्यांना देण्यात आले आहेत.

ॲड.निरंजन डावखरे : सभापती महोदय, बेरोजगार युवकांना रोजगार मिळावा यासाठी दिलेला निधी खर्च होत नसल्याचे दिसून आले आहे. मेळाव्यासाठी किती खर्च येतो? पदवीधरांची नोंदणीकृत संख्या किती आहे, त्यापैकी किती लोकांना रोजगार पुरविण्यात आला आणि चुकीची माहिती देऊन सभागृहाची दिशाभूल करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई करणार आहात?

श्री.संजय सावकारे : मेळाव्यासाठी हॉल उपलब्ध करून घेणे, लेक्चरर नेमणे हा खर्च त्यात अंतर्भूत असतो. बहुतांश रोजगार मेळावे शासकीय कार्यालयाच्या ठिकाणी घेतले जातात, त्यामुळे भाड्यापोटी खर्च करावा लागत नाही. परिणामी खर्च कमी झाल्याचे दिसून येते. जे मेळावे घेण्यात आले होते त्याकरिता अनेक कंपन्यांना बोलावण्यात आले होते. ज्यांना रोजगार पुरविला जातो त्यांच्याकडून फिडबॅक मिळत नाही. रोजगार उपलब्ध झाल्यानंतर त्यांनी कळवावे असे अपेक्षित असते. त्यामुळे निश्चित आकडेवारी कळून येत नाही. आता रोजगार विनिमय केंद्रांची श्रेणीवाढ करण्याचा आणि समुपदेशन केंद्र स्थापन करण्याचा प्रयत्न करीत आहोत.

श्री.भाई गिरकर : सभापती महोदय, माननीय सदस्य डॉ.रणजित पाटील यांना माहितीच्या अधिकाराखाली जी माहिती पुरविण्यात आली त्यात मेळावे घेतलेच नाहीत असे कळविण्यात आले आहे. असे असताना अधिकाऱ्यांकडून चुकीची माहिती दिली जात असेल तर त्यांच्याविस्तृद कारवाई करणार आहात काय?

...5...

ता.प्र.क्र.50146.....

श्री.संजय सावकारे : माझ्याकडे जी माहिती देण्यात आली त्या अनुषंगाने 2013-14 मध्ये अमरावतीमध्ये 5 मेळावे, अकोला येथे 4, बुलढाणा येथे 4, यवतमाळ येथे 4 व वाशिम येथे 5 मेळावे घेण्यात आले. ही माहिती चुकीची असेल तर निश्चितपणे कारवाई केली जाईल.

श्रीमती शोभा फडणवीस : सभापती महोदय, सुशिक्षित बेरोजगारांच्या दृष्टीने अत्यंत जिव्हाळ्याचा विषय आहे. त्यांना शिक्षित करणे, नोकरी मिळण्यासाठी मदत करणे हा मेळावा घेण्यामागचा उद्देश आहे. पदवीधरांची नोंदणी करणे कमी झालेले नाही असे उत्तर दिले आहे. प्रत्यक्षात आकडेवारी पाहिली तर 2010 मध्ये 1925 लोकांची नोंदणी झाली. 2013 मध्ये एकही नोंदणी झालेली नाही असे उत्तर दिले आहे. याचा अर्थ नोंदणी झालेल्या लोकांची संख्या उपलब्ध नाही. रोजगार मेळावा घेण्यासाठी 2 लाख स्पर्ये उपलब्ध करून दिले असताना अत्यल्प खर्च झाला आहे. म्हणजे रोजगार मेळाव्यामध्ये साहित्य दिले नव्हते का? बेरोजगारांबाबत शासन उदासीन असल्याचे दिसून येते. चुकीची माहिती देऊन अधिकारी सभागृहाची दिशाभूल करीत असतील तर त्यांच्याविस्त्र योग्यता कारवाई करणार आहात?

श्री.संजय सावकारे : मी यापूर्वी सांगितल्याप्रमाणे त्याची माहिती खरी असेल तर निश्चितपणे कारवाई केली जाईल.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, या सदनामध्ये माननीय सदस्य जी माहिती देतात ती खरीच असते असे गृहीत धरावयाचे असते. 'माननीय सदस्यांनी दिलेली माहिती खरी असेल तर' असे म्हणता येणार नाही.

श्री.संजय सावकारे : मी माझे शब्द मागे घेतो. एखाद्या अधिकाऱ्याने चुकीची माहिती दिली असेल तर निश्चितपणे कारवाई केली जाईल. माननीय सदस्यांची माहिती आणि माझ्याकडे उपलब्ध असलेली माहिती तपासून घेतो. माझ्याकडे माहिती उपलब्ध आहे.

श्री.जयंत प्र.पाटील : या रोजगार मेळाव्यांबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींना जाणीव करून दिली होती का? स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे लोकप्रतिनिधी, आमदार, पंचायत समितीचे सभापती, जिल्हा परिषद सदस्य, सरपंच यांना निमंत्रित करण्याची तरतूद कायद्यात असताना या प्रकरणामध्ये किती लोकप्रतिनिधींना निमंत्रित केले होते?

नंतर श्री.भारवि..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

V 1

BGO/ ST/

भोगले..

13:40

ता.प्र.क्र.50146...

श्री.संजय सावकारे : सभापती महोदय, लोकप्रतिनिधींना निमंत्रण दिले होते किंवा नाही यासंबंधातील माहिती आता माझ्याकडे नाही.

श्री.जयंत प्र.पाटील : आपल्या खात्यामध्ये तसा नियम आहे काय ? नसल्यास, नाही म्हणून सांगावे.

श्री.संजय सावकारे : सभापती महोदय, कळविले पाहिजे होते. परंतु, कळविले होते किंवा नाही ही माहिती आता माझ्याकडे नाही. ते मी तपासून घेतो.

.....

.2

**मुंबईत रस्त्यावर राहणा-या व भटकणा-या मुलांची टाटा इन्सिटट्यूट ऑफ सोशल
सायन्स आणि ॲक्शन एड इंडिया यांनी केलेली पाहणी**

(४) * ४९२३६ डॉ.दीपक सावंत, श्री.दिवाकर रावते, ॲड अनिल परब : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) टाटा इन्सिटट्यूट ऑफ सोशल सायन्स आणि ॲक्शन एड इंडिया यांनी १०० विविध संघटनांच्या मदतीने माहे नोव्हेंबर, २०१२ ते फेब्रुवारी, २०१३ या काळात मुंबईतील २४ विभागांतून केलेल्या पाहणीत ३६ हजार १७४ मुळे रस्त्यावर तर ९०७ मुळे रेल्वेच्या डब्यात आणि फलाटांवर आढळली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी बालकांच्या संरक्षण आणि जपणुकीसाठी महाराष्ट्र शासनाने मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली विशेष कृषी दलाची स्थापना केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, बालकांसाठी विशेष कृती दलांनी आतापर्यंत कोणकोणत्या उपाययोजना केल्या वा करण्यात येत आहे,
- (४) अद्यापही या प्रकरणी कोणत्याच उपाययोजना केल्या नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत व याबाबतची सद्यस्थिती काय आहे ?

प्रा.फौजिया खान, प्रा. वर्षा गायकवाड यांच्याकरिता :

- (१) व (२) होय, हे खरे आहे.
- (३) या संदर्भात मा.मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक लवकरच आयोजित केली जाणार आहे.
- (४) प्रश्न उद्घवत नाही.

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, हा प्रश्न मुंबईतील रस्त्यावर राहणाऱ्या भटक्या मुलांच्या संबंधात आहे. टाटा इन्सिटट्यूट ऑफ सोशल सायन्स आणि ॲक्शन एड इंडिया यांनी नुकतीच मुंबईच्या 24 वॉर्डमध्ये एक पाहणी केली होती. साधारणपणे 36154 मुळे त्यांना आढळून आली आहेत. जवळजवळ 50 टक्क्यांहून अधिक मुळे रस्त्यावर रहात आहेत. काही मुळे, रेल्वे प्लॅटफॉर्म, दुकानाच्या आसाऱ्याला राहतात. त्यांचा वयोगट 10 वर्ष ते 18वर्ष असा आहे. विविध टक्केवारीमध्ये ही मुळे विभागली गेली आहेत. यातील अनेक मुळे आजारी आहेत. साधारणपणे 18 टक्के मुलांना हेत्थ प्रॉब्लेम आहे. 2.5 टक्के मुळे ही अपंग आहेत,

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

V 3

BGO/ ST/

भोगले..

13:40

ता.प्र.क्र.49236..

डॉ.दीपक सावंत...

तर 15 टक्के मुले ही झग अँडीकट आहेत. त्यामुळे समाजाचे स्वास्थ्य बिघडू शकते. ही मुले वाममार्गाला लागण्याचा खूप मोठा धोका आहे. हा अहवाल आल्यानंतर त्यावर ताबडतोब कार्यवाही करणे आवश्यक होते. दुर्देवाने आपण लेखी उत्तरामध्ये असे नमूद केले आहे की, या संदर्भात मा.मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक लवकरच आयोजित केली जाणार आहे. मुळात हे उत्तरच निराशाजनक आहे. टाटा इन्स्टिटयूट ऑफ सोशल सायन्स सारख्या ख्यातनाम संस्थेने सर्व्हे केला आहे. त्या अगोदर राणे, डिसोझा कंपनीने सर्व्हे केला होता. असे अनेक सर्व्हे आपल्याकडे आलेले आहेत. तरी देखील आपण कार्यवाही करीत नाही. अद्याप पर्यंत मा. मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक झालेली नाही. तेव्हा आपल्या अध्यक्षतेखाली एक विशेष समिती नेमून त्यांनी ज्या शिफारशी केल्या आहेत त्या येत्या वर्षात अंमलात आणण्यात येणार आहेत काय ?

प्रा.फौजिया खान : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य डॉ.दीपक सावंत यांनी अतिशय महत्त्वाचा प्रश्न उपरिथित केला आहे. फेब्रुवारीमध्ये टाटा इन्स्टिटयूट ऑफ सोशल सायन्स या संस्थेने सर्व्हे केला असून त्यांचा अहवाल शासनाला सादर झाला आहे. त्यानंतर मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमण्यात आली. हा प्रश्न फंडामेंटली हाताळावयाचा आहे. हा प्रश्न अनेक विभागांशी संबंधित आहे. या समितीच्या टास्क फोर्समध्ये अनेक विभागांचे सचिव आहेत. या टास्क फोर्सने आम्हाला एक पॉलिसी बनवून घावी असे निश्चित करण्यात आले होते. मुंबईसह संपूर्ण राज्यामध्ये हा प्रश्न आहे. यात अधिक जास्त लक्ष देण्याची गरज आहे. त्यामुळे मी अधिवेशन संपल्यानंतर यासंबंधात बैठक घेऊन एक अँक्षण प्लॅन तयार करण्यासाठी प्रयत्न करेन.

श्री.हेमंत ठकले : सभापती महोदय, याच विषयावर मी औचित्याचा मुद्या मांडायला आपल्याकडे परवानगी मागितली आहे. तो मी नंतर मांडेन. टाटा इन्स्टिटयूट ऑफ सोशल सायन्स सारख्या संस्थेने रस्त्यावर राहणाऱ्या लहान मुलांचा सर्व्हे केला आहे. या कामी त्यांना 100

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

V 4

BGO/ ST/

भोगले..

13:40

ता.प्र.क्र.49236..

श्री.हेमंत टकले...

संघटना मदत करतात आणि अनेक अहवाल सादर करतात. आता आपण म्हणता की, मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली कृती दलाची स्थापना करण्यात आली आहे. सदर कृती दलाची कधी स्थापना करण्यात आली आहे, त्यांच्या आज पर्यंत किती बैठका झाल्या आहेत ? पुढे आपण असे म्हटले आहे की, लवकरच बैठक घेण्यात येणार आहे. तेव्हा या कृती दलाची रचना काय आहे, या कृती दलाच्या आज पर्यंत किती बैठका झाल्या आहेत व हा अहवाल आपणा स्वतःला प्राप्त झाला आहे काय ? त्या अहवालावर आपल्या खात्यामार्फत निष्कर्ष काढून या समितीला कोणत्या उपाययोजना कराव्यात यासंबंधातील कृती आराखडा सादर केला आहे काय ?

प्रा.फौजिया खान : सभापती महोदय, होय.कृती दलाची स्थापना दिनांक 10 फेब्रुवारी 2014 रोजी झाली असून जी.आर.काढण्यात आला आहे. मुख्य सचिव हे या दलाचे अध्यक्ष आहेत. अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग तसेच सार्वजनिक आरोग्य विभाग, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शालेय शिक्षण, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य, कामगार विभागांचे प्रधान सचिव हे सदस्य सचिव आहेत. या बरोबरच आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, राज्य बालहक्क संरक्षण आयोगाचे सदस्य सचिव, टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्सचे प्राचार्य, निर्मला निकेतनचे प्राचार्य व महिला बालकल्याण विभागाचे प्रधान सचिव हे कृती दलाचे सदस्य सचिव आहेत. याच्या दोन बैठका झालेल्या आहेत. उपाययोजना सुचवून अहवाल आमच्याकडे प्राप्त झालेला आहे. माझ्याकडे जी बैठक घेणार आहोत त्यावेळी सर्व उपाययोजनांवर चर्चा करण्यात येईल व त्याही पेक्षा जास्त काही करता येईल काय हे देखील तपासून पाहण्यात येईल.

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, माझा पॉइंट ऑफ इन्फर्मेशन आहे. मंत्री महोदयांनी लेखी उत्तरामध्ये नमूद केले आहे की, मा.सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक लवकरच आयोजित केली जाणार आहे. वास्तविक लेखी उत्तरामध्ये दोन बैठका झाल्या आहेत व येणाऱ्या काळात आम्ही बैठक घेऊ असे नमूद करणे आवश्यक होते. तेव्हा आपण माननीय मंत्री महोदयांविरुद्ध विशेषाधिकार भंगाची सूचना दाखल करण्यास अनुमती द्यावी. हे अगदी निराशाजनक उत्तर आहे. हे असत्य उत्तर आहे.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

V 5

BGO/ ST/

भोगले..

13:40

ता.प्र.क्र.49236..

डॉ.नीलम गोळे : सभापती महोदय, सन 2012 मध्ये सर्वे करण्यात आला होता. अजूनही मुले रस्त्यावर भटकत आहेत. अभ्यासगट नेमण्यासंबंधी शासनाचा हेतू स्पष्ट असतो. त्या अभ्यासगटाने 50 पानी शिफारशी केल्या तरी माननीय मंत्री, सचिव महिन्याभरामध्ये वाचू शकतात. आज या मुलांची शाळेची दोन वर्षे अहवालामुळे वाया गेली आहेत. या मुलांची शाळेत शिकण्याची व्यवस्था आपण करायला पाहिजे होती. ती केली नाही, असा माझा पहिला प्रश्न आहे. आता त्यांचे शालेय वर्ष वाया जाऊ नये यासाठी आपण कोणती उपाययोजना केली आहे हा माझा दुसरा प्रश्न आहे. आपले कृती दल येईल पर्यंत त्यांचे वर्ष वाया जाईल.

प्रा.फौजिया खान : सभापती महोदय, नियमित उपाययोजना आपण करीत नाही असे नाही. बाल कामगार आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखाली कृती दल असून त्यांच्या माध्यमातून कार्यवाही सुरु असते. भिक्षेकरी मुलांसाठी पोलीस उप आयुक्त, अंमलबजावणी यांच्या अध्यक्षतेखालील टास्क फोर्सची कार्यवाही सुरु असते. पण आता यात एक स्पेशल ड्राईव्ह घेण्याची गरज असून तो घेण्यात येईल.

श्री.रामदास कदम : सभापती महोदय, मुंबईच्या विकासाच्या व सुरक्षितेच्या दृष्टीने हा प्रश्न अतिशय महत्वाचा आहे. सर्वे केल्यानंतर जवळ जवळ 36154 मुले रस्त्यावर व 905 मुले रेल्वेच्या डब्यात आढळली आहेत. यात एकूण कुटुंबे किती होती किंवा आहेत, ही जी कुटुंबे रस्त्यावर रहात आहेत ते आंघोळीसाठी पाणी कुटून आणतात,

यानंतर श्री.जुन्नरे...

ता.प्र.क्र. :49236...

श्री. रामदास कदम

शौचास कोठे जातात, हे कुटुंब कोठून व कधी आले ? याबाबत शासनाकडे काही माहिती आहे काय ? यामध्ये बांगलादेशी घुसखोर मुस्लीम आहेत याची माहिती शासनाने घेतली आहे काय ? या पुढे मुंबईच्या पुलाखाली व रस्त्यावर अशा पद्धतीने अनधिकृतपणे कोणीही राहणार नाही याची जबाबदारी शासन घेणार आहे काय, शासन जर ही जबाबदारी घेणार असेल तर ती किती दिवसात घेणार आहे ?

प्रा. फौजिया खान : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी विस्तारित प्रश्न विचारला आहे. सन्माननीय सदस्यांनी विचारलेला प्रश्न या प्रश्नाशी निगडित नाही. सन्माननीय सदस्यांनी जे काही डिटेल्स मागितलेले आहेत ते त्यांना उपलब्ध करून देण्यात येतील.

श्री. रामदास कदम : सभापती महोदय, मी मुंबई महानगरपालिकेतूनच निवडून आलेलो आहे. मुंबईच्या दृष्टीने हा प्रश्न अतिशय महत्वाचा आहे.

सभापती : जो प्रश्न पुकारलेला असतो त्या प्रश्नाशी निगडित असलेला प्रश्न सन्माननीय सदस्यांनी विचारण्याची आवश्यकता असते. सन्माननीय सदस्यांनी विचारलेल्या प्रश्नाच्या संदर्भात माहिती उपलब्ध असेल तर ती निश्चितपणे सभागृहात दिली जाईल. सन्माननीय सदस्यांनी जास्त व्याप्तीचा प्रश्न विचारलेला आहे असे मंत्री महोदयांनी सांगितले आहे. आपण जो प्रश्न विचारलेला आहे त्यासंदर्भात सन्माननीय मंत्री महोदयांकडे माहिती उपलब्ध नाही. प्रश्नाशी संबंधित असलेली माहिती त्यांनी दिलेली आहे. सन्माननीय सदस्य श्री. रामदास कदम यांना जी माहिती हवी आहे ती देण्यासाठी त्यांना आपल्या दालनात बोलावून उपलब्ध करून देण्यात यावी तसेच यासंदर्भात त्यांच्याशी चर्चा करण्यात यावी असे मी सन्माननीय मंत्री महोदयांना सांगू इच्छितो.

श्री. प्रकाश बिनसाळे : सभापती महोदय, हा प्रश्न अतिशय महत्वाचा आहे. माननीय मंत्री महोदयांकडे जीएडीचा सुध्दा चार्ज आहे. आता मी जी माहिती मागणार आहे ती त्यांच्याकडे कदाचित नसेल. चीफ सेक्रेटरी किंवा सचिवांकडे एकंदर किती समित्या आहेत याची माहिती सभागृहाच्या पटलावर ठेवली जाईल काय ? माझ्या माहिती नुसार चीफ सेक्रेटरींच्या अंडर

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

W-2

SGJ/ ST/ ST/

प्रथम श्री.भारवि.....

13:50

ता.प्र.क्र. :49236...

श्री. प्रकाश बिनसाळे...

350/400 कमिट्या आहेत. एवढया कमिट्या असताना ते त्या कमिट्यांचे कामकाज कसे काय करू शकतील ? यासंदर्भातील माहिती पटलावर ठेवली गेली तर त्यासंदर्भात सभागृहात चर्चा करून त्यावर काही मार्ग काढता येईल. त्यामुळे ही माहिती पटलावर ठेवली जाईल काय ?

प्रा. फौजिया खान : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी या प्रश्नाशी निगडित प्रश्न विचारलेला नाही. यासंदर्भात जी काही माहिती उपलब्ध होईल ती पटलावर ठेवली जाईल एवढे मी या निमित्ताने सांगू इच्छिते.

..3..

राज्यातील २० पेक्षा कमी विद्यार्थी संख्या असलेल्या शाळांचे सबलीकरण करणेबाबत

(५) * ५०२३८ श्री.भगवान साळुंखे, श्री.नागो गाणार, श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझाफ्फर हुसैन सख्यद, श्री. हेमंत टकले : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४६६१७ ला दिनांक १० डिसेंबर, २०१३ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भातः सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दिनांक ३, ४ व ५ ऑक्टोबर, २०११ या कालावधीत राबविलेल्या विशेष पटपडताळणी मोहिमे दरम्यान इयत्ता १ ली ते ४ थी अखेरचे वर्ग असलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या सुमारे ११०० प्राथमिक शाळांमध्ये २० पेक्षा कमी विद्यार्थी संख्या असल्याची बाब स्पष्ट झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास उक्त शाळांच्या संरक्षणासाठी तसेच सबळीकरणासाठी शासनाने कोणत्या योजना आखल्या आहेत वा आखण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. फोजिया खान, श्री. राजेंद्र दर्ढा यांच्या करिता : (१) होय.

(२) आर.टी.ई २००९ मधील तरतुदीनुसार विद्यार्थी शिक्षक प्रमाण (PTR) निश्चित करण्यात आलेले आहे. त्यानुसार स्थानिक स्वराज्य संस्थामार्फत सुरु असणा-या ज्या शाळांमध्ये २० पेक्षा कमी पटसंख्या आहे त्या शाळेतील विद्यार्थ्यांचे समायोजन नजीकच्या शाळेत करण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे. आवश्यकतेनुसार वाहतूक अनुदान देण्याबाबत व भौगोलिक परिस्थितीमुळे शाळा चालु ठेवाव्या लागत असल्यास तसे प्रस्ताव शासनाकडे पाठविण्याबाबत कळविण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्द्वेष्ट नाही.

श्री. भगवानराव साळुंखे : सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदयांनी माझ्या प्रश्नाला जे उत्तर दिलेले आहे ते वस्तुस्थितीला फाटा देणारे आहे. महाराष्ट्रामध्ये बालकाचा मोफत व सक्तीचा अधिकार अधिनियम, 2009 हा कायदा लागू झालेला आहे. या कायद्यानुसार प्रत्येक बालकाला एक कि.मी. च्या आत प्राथमिक शिक्षण देणे शासनाला बंधनकारक आहे. असे असताना पटपडताळणीच्या माध्यमातून 1100 शाळा अशा दिसून आल्या की, त्यामध्ये पहिली ते चौथीचे वर्ग असून विद्यार्थी संख्या 20 च्या आत आहे. खरे म्हणजे या शाळेत शिक्षण घेणारी मुले ही गरिबांची असून या मुलांना शिक्षण देण्याची आवश्यकता आहे. या मुलांना पुढे कोठे तरी

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

W-4

SGJ/ ST/ ST/

प्रथम श्री.भारवि.....

13:50

ता.प्र.क्र. ५०२३८....

श्री. भगवान साळुंखे

समायोजित कर्स या शाळा बंद करण्याचा कार्यक्रम सुरु आहे. मला आपल्या माध्यमातून शासनाला प्रश्न विचारावयाचा आहे की, सरकारने विद्यार्थ्यांचे समायोजन करण्याचा प्रयत्न थांबवून या शाळांचे सबलीकरण करण्याची मोहीम हाती घेतली जाणार आहे काय ?

प्रा. फौजिया खान : सभापती महोदय, या राज्यातील 12789 शाळांमध्ये 20 पेक्षा कमी विद्यार्थी आहेत. या शाळेमध्ये दोन शिक्षकांना नियुक्त करण्यात आलेले आहे. यामुळे त्याचा पिपल आणि टिचर रेश्योवर परिणाम होत आहे. सन्माननीय सदस्यांच्या मनात या विषयाच्या संदर्भात जी भीती आहे ती त्यांनी बाळगण्याची कोणतेही कारण नाही. आपण या शाळांना समायोजित केलेले नसून आपण फक्त यासंदर्भातील माहिती मागवलेली आहे. कोणत्याही विद्यार्थ्याला शिक्षणापासून वंचित ठेवले जाणार नसून प्रत्येक विद्यार्थ्याला शिक्षण देण्याची जबाबदारी शासनाची असून शासन विभागाच्या माध्यमातून ती पार पाडीत आहे.

अॅड. निरंजन डावखरे : सभापती महोदय, अतिशय महत्वाचा प्रश्न सन्माननीय सदस्य श्री. भगवान साळुंखे यांनी उपस्थित केलेला आहे. ज्या शाळांची पटसंख्या 20 पेक्षा कमी आहे अशा शाळांच्या सबलीकरणासाठी शासन नेमके कोणते धोरण हाती घेणार आहे ? ग्रामीण व आदिवासी भागातील शाळा लांब लांब अंतरावर असतात. त्यामुळे या शाळांच्या संदर्भात शासन नेमकी कोणती भूमिका घेणार आहे ?

प्रा. फौजिया खान : सभापती महोदय, शाळांना इमारत असेल ज्या शाळेत विद्यार्थी असेल तसेच ज्या शाळांना शिक्षक आहेत अशा शाळांना सबल शाळा म्हटले जाते. या शाळा बंद होतील अशी जी भीती आहे ती भीती आपण काढून टाकावी. या शाळा बंद झालेल्या नसून शासनाचा या शाळा बंद करण्याचा विचार सुध्दा नाही. या प्रश्नाच्या संदर्भात सन्माननीय सदस्यांना जी भीती आहे ती बाळगण्याचे काहीही कारण नाही एवढे मी या निमित्ताने सांगू इच्छिते.

श्री. रामनाथ मोते : सन्माननीय सभापती महोदय, आदरणीय मंत्री महोदयांनी उत्तर दिले आहे की, ज्या शाळेत 20 पेक्षा कमी विद्यार्थी आहेत त्या शाळा बंद करण्याचे शासनाचे सध्या कोणतेही धोरण नाही. चार दिवसांनी नवीन शैक्षणिक वर्ष सुरु होणार आहे. सन 2014-2015 या

...5..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

W-4

SGJ/ ST/ ST/

प्रथम श्री.भारवि.....

13:50

ता.प्र.क्र. ५०२३८....

श्री. रामनाथ मोते.....

शैक्षणिक वर्षामध्ये ज्या शाळांची विद्यार्थी संख्या 20 पेक्षा कमी जरी असली तरी सुध्दा या शाळा बंद होणार नाहीत ही शासनाची भूमिका आहे काय ? आरटीई अंतर्गत एक कि.मी. च्या परिसरात विद्यार्थ्यांना शिक्षण मिळाले पाहिजे या धोरणानुसार 60 विद्यार्थी असलेल्या वर्गाला दोन शिक्षक देण्याचे शासनाने मान्य केलेले आहे. शालेय शिक्षण विभागाने उत्तरामध्ये असे म्हटले आहे की, शाळा सुरु ठेवण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाकडे सादर करण्यात आलेला आहे. हा प्रस्ताव शासनाकडे सादर केला म्हणजे नक्की कोणाकडे सादर केलेला आहे ?

श्री. राजेंद्र दर्ढा : सभापती महोदय, सुरुवातीच्या प्रश्नाला सन्माननीय राज्यमंत्री महोदयांनी अतिशय सुस्पष्टपणे उत्तर दिलेले आहे. 20 पेक्षा कमी विद्यार्थी असलेल्या शाळा बंद करण्याचा शासनाचा कोणताही प्रस्ताव नाही. परंतु काही गोष्टी मी सभागृहाला सांगू इच्छितो की, आज 20 विद्यार्थ्यांपेक्षा पेक्षा कमी विद्यार्थी असलेल्या 12789 शाळा आहेत. अशा एकंदर किती शाळा आहेत त्याची माहिती मिळण्यासाठी, सर्वेक्षण करण्यासाठी शासनाने यासंदर्भात जीआर काढला होता. एकही विद्यार्थी नसलेल्या एकंदर 28 शाळा आहेत, एक विद्यार्थी असलेल्या 54 शाळा आहेत, 2 विद्यार्थी असलेल्या 134 शाळा आहेत. एक जरी विद्यार्थी असला तरी त्याला शिक्षण देण्याची जबाबदारी शासनाची आहे. समजा एका शाळेत 5 विद्यार्थी आहेत व एक कि.मी.च्या आत दुसरी शाळा असेल, जर 5 विद्यार्थी एका शाळेत असतील तर, एका वर्गात दोन विद्यार्थी असतील तर कमी संख्या असल्यामुळे मार्फत सुध्दा डेव्हलप होऊ शकत नाही. त्यामुळे अशा विद्यार्थ्यांना एक कि.मी. अंतरावरील दुसऱ्या शाळेत नेले जावे. समजा ही शाळा दोन कि.मी. अंतरावर असेल तर वाहतुकीची व्यवस्था करू शकतो काय? एक जरी विद्यार्थी असला तरी त्याला शिक्षण देण्यासाठी शासन कटिबद्ध आहे हे मी या ठिकाणी सांगू इच्छितो.

यानंतर श्री. अंजित....

ता.प्र.क्र.50238....

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदय, जेथे विद्यार्थी नाहीत तेथे शाळा सुरु ठेवावी असे कोणीही म्हणणार नाही. डॉंगराळ आणि कोकणातील भागामध्ये तीन-चार कि.मी.च्या अंतरावर शाळा नाहीत. अशा भागांमध्ये कितीही मुळे असली तरी तेथे शाळा सुरु ठेवण्याची हमी शासन घेर्इल काय ? हीच परिस्थिती आदिवासी भागातील नंदूरबार आणि गडचिरोली व मराठवाड्याच्या काही भागात आहे. केवळ 20 पटाचा मुद्दा नाही तर इयत्ता पाचवी ते सातवीच्या वर्गावरील शिक्षक कमी केले आहे. जेथे पट आहे, 100 विद्यार्थी आहेत तेथे सुद्धा दोन शिक्षकांची नियुक्ती करण्यात येते हे योग्य नाही. 30 विद्यार्थ्यांच्यावर एक शिक्षक याचा अर्थ 30 पेक्षा कमी संख्या असेल तर शिक्षक द्यायचा नाही असे नाही. आरटीईप्रमाणे 30 विद्यार्थ्यांपर्यंत एक शिक्षक देण्यात येतो. ती संख्या 30 च्या वर गेली तर शिक्षकाची संख्या डबल केली जाते. एक विद्यार्थी कमी झाला तरी शिक्षक कमी करण्याचा निर्णय अधिकारी घेतात आणि ते चुकीचे आहे. सरसकट नियम लावून शाळा बंद केल्या तर ग्रामीण भागातील विशेषत: डॉंगराळ भागातील विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित राहतील तेव्हा याबाबत शासन स्पष्टीकरण देर्इल काय ?

प्रा.फौजिया खान : सभापती महोदय, राज्यातून योग्य माहिती यावी यासाठी हा जी.आर.काढलेला आहे. रेशिओ योग्य असला पाहिजे असे सन्माननीय सदस्य सांगत आहेत ते योग्य आहे. परंतु जेथे एकही विद्यार्थी नाही तेथे शाळा सुरु ठेवणे योग्य नाही. आजच्या घडीला निर्णय घेत नसलो तरी योग्य उपाययोजना करीत असताना विद्यार्थ्यांना चांगले शिक्षण मिळेल आणि कोणीही विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित राहणार नाही याची काळजी घेण्यात येर्इल. शाळेत एकच विद्यार्थी असेल तर त्याला शाळेचे वातावरण मिळू शकणार नाही. त्या पध्दतीने विचार करून योग्य वैळी योग्य निर्णय घेण्यात येर्इल.

श्री.जयत प्र.पाटील : सभापती महोदय, या ठिकाणी माननीय मंत्री महोदयांनी राज्यात 12 हजार शाळांमध्ये 20 पेक्षा कमी विद्यार्थी आहेत असे सांगितले. मंत्री महोदयांनी किती शाळांमध्ये 18, 17 15, 4 व 2 विद्यार्थी आहेत याची माहिती द्यावी. माझी शिक्षक प्रतिनिधींना हात जोडून विनंती आहे की, जनतेच्या पैशाचा चांगल्या कामासाठी विनियोग झाला पाहिजे. महाराष्ट्रातील

ता.प्र.क्र.50238....

श्री.जयंत प्र.पाटील....

अनेक ठिकाणी शाळेत विद्यार्थी नाहीत अशी परिस्थिती आहे. मी त्या संदर्भात माननीय मंत्री महोदयांचे समर्थन केले होते. माझ्या तालुक्यामधील एका शाळेमध्ये एक विद्यार्थी आणि तीन शिक्षक होते. तेव्हा असे प्रकार थांबले पाहिजेत. या संदर्भात धोरणात्मक निर्णय घेणे आवश्यक आहे. ज्या शाळांमध्ये विद्यार्थी कमी आहेत त्या शाळांचे समायोजन करायचे आहे. पाच कि.मी.च्या अंतरावरील शाळा एकत्रित करण्याचा नियम आहे त्यामध्ये बदल केला पाहिजे. आपण तालुका बंदी उठवली पाहिजे जेणेकरून आपणास शाळा एकत्रीकरणामध्ये काही अडचण येणार नाही. एखाद्या शाळेत चार विद्यार्थी असतील आणि दुसऱ्या शाळेत 25 विद्यार्थी असतील त्या शाळांनी एकत्रीकरणाची भूमिका घेतली तर शासन त्यास संमती देईल काय ?

श्री.राजेंद्र दर्डा : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी जी माहिती मागितली ती संपूर्ण माहिती माझ्याकडे आहे, परंतु ती माहिती सांगून मी सभागृहाचा वेळ घेऊ इच्छित नाही. परंतु मी त्यांना सांगू इच्छितो की, 5 विद्यार्थ्यांपैक्षा कमी संख्या असलेल्या शाळांची संख्या 1019 आहे. मी अगोदर सांगितल्याप्रमाणे यामध्ये वेगळ्या पद्धतीने विचार केला पाहिजे. एक किलोमीटर अंतरावर असलेल्या शाळेमध्ये त्या विद्यार्थ्यांला पाठविता येईल. जर दोन कि.मी.अंतरावर शाळा असेल तर वाहतुकीची व्यवस्था करता येईल. सर्वात महत्वाचा विषय मी मांडू इच्छितो की, एक विद्यार्थी असला तरी दोन शिक्षक देतो. जर एखादा शिक्षक सुट्टीवर गेला किंवा आजारी पडला तर दुसरा शिक्षक जातो. पण माझ्यासमोर अनेक प्रश्न येत आहेत. एक शिक्षक स्वतःचे लग्न होते म्हणून रजेवर गेला आणि दुसरा शिक्षक आजारी पडला, आता आम्ही तिसरा शिक्षक नेमायचा का ? यावर आपणास कधीतरी विचार करावा लागणार आहे. जर तेथे पाच किंवा दोनच विद्यार्थी असतील तर तेथे एक शिक्षक देऊन पाच-सात गावे मिळून एक जास्तीचा बदली शिक्षक दिला तर आपण या शिक्षकाचा उपयोग जेथे शिक्षक कमी पडतील तेथे करता येईल. माझी खात्री आहे की,या मुद्याला आपण सर्वांचा पाठिंबा मिळेल.

.3..

राज्यातील माध्यमिक शाळेतील मुख्याध्यापकांना केंद्राप्रमाणे वेतनश्रेणी देण्याबाबत

(६) * ४९४४० श्री.विक्रम काळे, श्री.वसंतराव खोटे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील माध्यमिक शाळेत कार्यरत असलेल्या मुख्याध्यापकांना केंद्राप्रमाणे वेतनश्रेणी द्यावी या मागणीसाठी महाराष्ट्र राज्य मुख्याध्यापक महासंघाने माहे फेब्रुवारी/मार्च, २०१४ च्या इ.१० /१२ वी बोर्ड परीक्षेच्या उत्तरपत्रिका स्वीकारण्यावर बहिष्कार टाकला होता, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) अद्याप कोणतीच कार्यवाही केली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्राफौजिया खान, श्री. राजेंद्र दर्ढा यांच्याकरिता :

- (१) व (२) होय. तथापि मा.शिक्षणमंत्री यांची मुख्याध्यापक संघटनाच्या प्रतिनिधींशी चर्चा झाल्यानंतर प्रस्तावित बहिष्कार मागे घेण्यात आला. त्यानुसार याबाबत कार्यवाही सुरु आहे.
- (३) प्रश्न उळवत नाही.

श्री.रामनाथ मोते : सभापती महोदय, मुख्याध्यापकांच्या वेतनश्रेणीसंबंधी हा विषय आहे. मागील वर्षी राज्यातील सर्व मुख्याध्यापकांनी व त्यांच्या संघटनांनी वेतनश्रेणीच्या संदर्भात परीक्षांवर बहिष्कार किंवा असहकाराचे आंदोलन केले होते. त्यावेळी माननीय मंत्री महोदयांशी आणि शासनाच्या प्रतिनिधींशी चर्चा झाल्यावर त्यांनी या संदर्भात गांभीर्याने चर्चा करून निर्णय घेण्यात येईल असे सांगण्यात आले होते. त्यानंतर त्यांनी आंदोलनाचा विषय मागे घेऊन शासनाला सहकार्य केले होते. राज्यातील मुख्याध्यापकांच्या वेतनश्रेणीमध्ये आणि केंद्र सरकारच्या मुख्याध्यापकांच्या वेतनश्रेणीमध्ये फरक आहे असे त्यांचे म्हणणे आहे. तेव्हा शासन याचा गांभीर्याने विचार करणार काय ? राज्यातील मुख्याध्यापकांच्या वेतनश्रेणीमध्ये आणि केंद्रातील मुख्याध्यापकांच्या वेतनश्रेणीमध्ये तफावत असेल तर ती दूर करून त्यांना केंद्राप्रमाणे वेतनश्रेणी देण्याबाबत शासन सहानुभूतीपूर्वक विचार करील काय ?

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

X-4

AJIT/ ST/ ST/

पूर्वी श्री.जुन्नरे..

14:00

ता.प्र.क्र.49440...

प्रा.फौजिया खान : सभापती महोदय, हा मुख्याध्यापकांच्या वेतनश्रेणीचा प्रश्न आहे. मुख्याध्यापक हा अतिशय महत्वाचा घटक आहे. यापूर्वीही येथे मुख्याध्यापकांची वेतनश्रेणी केंद्रातील उपप्राचार्याच्या वेतनश्रेणीप्रमाणे करावी अशी मागणी करण्यात आलेली आहे. मी त्याबाबत सांगू इच्छिते की, आपण त्यावर गांभीर्याने विचार केलेला आहे आणि आजही तो करीत आहे. हा प्रश्न वेतन त्रुटी समिती समोर मांडण्यात आला होता. परंतु त्या समितीने त्यास नकार दिलेला आहे. त्यानंतर आपण हा प्रस्ताव वित्त विभागाकडे पाठविला. त्यांनी सुद्धा त्यास नकार दिलेला आहे. तरी आपण सकारात्मक पद्धतीने विचार करू युन्हा प्रस्ताव पाठविला आहे. मुख्याध्यापकांच्या बाबतीत खूप चांगल्या पद्धतीने विचार केला पाहिजे असे विभागाला देखील वाटते. मुख्याध्यापक सक्षम राहिले पाहिजेत, त्यांची कॅप्सिटी बिल्ट-अप झाली पाहिजे. त्यांच्यामध्ये लीडरशीप क्वॉलिटी कशी डेव्हलप करता येईल या सर्व गोष्टी शासन गांभीर्याने घेत आहे. शासनाने हा प्रस्ताव वित्त विभागाकडे पाठविला आहे. वित्त विभाग काय निर्णय घेते त्यावर युन्हा विचार करण्यात येईल.

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदय, केंद्र शासनातील मुख्याध्यापकांच्या आणि राज्य शासनाच्या मुख्याध्यापकांच्या वेतनश्रेणीमध्ये 9 हजार रुपयांचा फरक आहे. त्यामुळे फक्त पदाचे अवमूल्यन नाही तर एकूण दर्जावाढीसाठी ते हानीकारक आहे आणि ते आपण मान्य करीत आहात. आपण प्रस्ताव पाठविला आहे असे सांगितले. परंतु बक्षी समितीपुढे ही त्रुटी मान्य केलेली आहे. शासनाने ही त्रुटी मान्य केली आहे काय, तसेच शासन हा विषय मंत्रिमंडळांसमोर मांडणार काय ?

यानंतर श्री.बोर्ड...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

४-१

SJB/ ST/

पूर्वी श्री.अजित...

14:10

ता.प्र.क्र.49440....

श्री.कपिल पाटील....

आपण राज्य सरकारी कर्मचारी युनियनसोबत ज्यावेळी चर्चा केली त्या वेळी मुख्याध्यापकांसोबत चर्चा केली नव्हती. वास्तविक पाहता मुख्याध्यापकांच्या संघटनेसोबत स्वतंत्रपणे चर्चा करण्याची आवश्यकता होती. परंतु ती केली नाही. महोदय, मी विचारलेल्या तीन प्रश्नांच्या संदर्भात माननीय मंत्री महोदय काय खुलासा करतील ?

प्रा.फौजिया खान : महोदय, मी अगोदरच सांगितले आहे की, वेतन त्रुटी समितीने मुख्याध्यापकांना केंद्राप्रमाणे वेतनश्रेणी देण्याबाबतचा प्रस्ताव मान्य केलेला नाही. वित्त विभागाचे मत आहे की, या प्रस्तावास मान्यता देऊ नये. तरी सुध्दा सन्माननीय सदस्य व संघटनेच्या आग्रहामुळे सदरहू प्रस्ताव पुन्हा 15 दिवसांपूर्वीच वित्त विभागाकडे पाठविलेला आहे. मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छिते की, या प्रकरणी कोणाशी चर्चा करण्याची गरज असेल तर त्यांच्या सोबत चर्चा करण्याची राज्य सरकारची तयारी आहे.

डॉ.दीपक सावंत : महोदय, मुख्याध्यापकांनी आपला संप मागे घेण्यासाठी माननीय मंत्र्यांनी त्यावेळी आश्वासन दिले असेल. मला वाटते त्यांनी त्यावेळी सर्व गोष्टींचा विचार केला असेल. या ठिकाणी माध्यमिक शाळांतील मुख्याध्यापकांसाठी उप प्राचार्याची वेतनश्रेणी मागितली जात आहे. या निमित्ताने मी विचारु इच्छितो की, मुख्याध्यापक आणि उप प्राचार्याच्या कार्यपद्धतीत काही फरक आहे काय, तसेच या दोन्ही पदांच्या वेतनश्रेणीमध्ये किती तफावत आहे ?

प्रा.फौजिया खान : महोदय, या पदाची कार्यपद्धती आणि इतर गोष्टींबाबत हकीम समितीने विचार केला होता. शिवाय वेतन त्रुटी समितीने सुध्दा विचार केला आहे. त्यांनी मुख्याध्यापकांच्या कामाच्या स्वरूपाबाबत विचार करूनच वेतनश्रेणी देण्याबाबतचा प्रस्ताव अमान्य केला होता. शिवाय बक्षी समितीने सुध्दा सदरहू प्रस्ताव अमान्य केला आहे. तरी सुध्दा मुख्याध्यापकांचा केंद्राप्रमाणे वेतनश्रेणी मिळण्याबाबत आग्रह आहे.

श्री.भगवान साळुंखे : महोदय, माननीय राज्यमंत्र्यांनी असे उत्तर दिले की, मुख्याध्यापकांना केंद्राप्रमाणे वेतनश्रेणी देणार नाही. महोदय, राज्यात जवळजवळ 30 टक्के शाळा अशा आहेत की, त्या ठिकाणी रीतसर मुख्याध्यापक नाहीत. सेवाज्येष्टतेनुसार शिक्षक हे मुख्याध्यापक पदी बसण्यास तयार नाहीत. कारण आजच्या परिस्थितीत मुख्याध्यापकांचे काम खूप वाढले आहे.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

Y-2

SJB/ ST/

पूर्वी श्री.अजित...

14:10

ता.प्र.क्र.49440....

श्री.भगवान साळुंखे....

त्यांच्यावरील इतर ताणतणाव खूप वाढला आहे. त्यांना कसलाही रिलीफ नाही. त्यामुळे शासन या सर्व बाबतीत फेरविचार करून मुख्याध्यापकांना केंद्राप्रमाणे वेतनश्रेणी लागू करणार काय ? ही वेतनश्रेणी देणे शक्य नसेल तर ज्या उच्च माध्यमिक शाळा इयत्ता 11-12 ला जोडलेल्या आहेत त्यांच्या मुख्याध्यापकांना पूर्वी जादा मेहनताना दिला जात होता परंतु आता तो बंद केला आहे. मी विचारू इच्छितो की, तशा प्रकारचा मेहनताना देणे पुनरुज्जीवित करून तो अदा करणार काय ?

प्रा.फौजिया खान : महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी जे सांगितले तशा प्रकारचे उत्तर आम्ही दिलेच नाही. तसे उत्तर देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. मुख्याध्यापकांना पूर्वी मेहनताना देण्यात येत होता असे सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले आहे. या सर्व गोष्टी गृहीत धरून हकीम समिती, वेतन त्रुटी समिती आणि बक्षी समितीने त्यावर विचार केला असेल. आम्ही या बाबतीत सकारात्मक आहोत. मुख्याध्यापकांना सक्षम करणे हे शासनाचे धोरण आहे. एकंदरीत या धोरणाच्या बाबतीत शासन विचार करील.

..3..

गडचिरोली येथील गोंडवाना विद्यापीठातंर्गत महाविद्यालयातील प्राचार्यांची रिक्त असलेली पदे

(७) * ५००७७ श्रीमती शोभा फडणवीस : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गडचिरोली येथील गोंडवाना विद्यापीठातंर्गत २२७ महाविद्यालयांपैकी १४२ महाविद्यालयातील प्राचार्यांची पदे रिक्त असल्याचे दिनांक ८ फेब्रुवारी, २०१४ रोजी निर्दर्शनास आले, हे खेरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुषंगाने सदर विद्यार्थ्यांचे नुकसान होवू नये व रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) सदर रिक्त पदे केव्हापर्यंत भरणे अपेक्षित आहेत,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.डी.पी.सावंत, श्री.राजेश टोपे यांच्याकरिता :

(१) दि. ८ फेब्रुवारी, २०१४ रोजी निर्दर्शनास आले असे नसून गोंडवाना विद्यापीठातंर्गत २२७ महाविद्यालये त्यापैकी ६६ अनुदानित महाविद्यालये असून त्यापैकी १५ महाविद्यालयामध्ये प्राचार्य पद रिक्त आहे. १६० विना अनुदानित महाविद्यालयांपैकी १४३ महाविद्यालयामध्ये प्राचार्यांची पदे रिक्त आहेत.

(२) व (३) महाविद्यालये कार्यालयीन व प्रशासकीय कामकाज सुरक्षीत व सुव्यवस्थित चालण्याकरिता संबंधित महाविद्यालयातील मान्यताप्राप्त शिक्षकांना सेवाज्येष्ठतेनुसार कार्यकारी प्राचार्य म्हणून स्वाक्षरी अधिकार प्रदान करण्यात आले आहेत. तसेच ज्या महाविद्यालयात मान्यताप्राप्त शिक्षक नाही त्या महाविद्यालयाला संस्थेचे अध्यक्ष/सचिव यांना स्वाक्षरीचे अधिकार देऊन कामे पूर्ण करण्यात येतात.

तसेच गोंडवाना विद्यापीठामार्फत प्राचार्य भरती संबंधी दि. १५.२.२००१४, दि. २८.४.२०१४ व दि. ३.५.२०१४ रोजी वेळोवेळी परिपत्रक व अधिसूचना महाविद्यालयास निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत.

(४) रिक्त पदे तातडीने भरण्याबाबत विद्यापीठाकडून सूचना देण्यात आलेल्या असून त्यानुसार पदे भरण्याची कार्यवाही संलग्नित महाविद्यालयाच्या स्तरावर सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्घवत नाही.

12-06-2014
SJB/ ST/

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)
पूर्वी श्री.अजित...

Y-4
14:10

ता.प्र.क्र.50077

श्री.डी.पी.सावंत....

सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने लेखी उत्तरामध्ये थोडी दुरुस्ती करु इच्छितो. पहिल्या प्रश्नाच्या लेखी उत्तरामध्ये "66 अनुदानित महाविद्यालये" या ऐवजी "67 अनुदानित महाविद्यालये" असे वाचावे. उर्वरित सर्व उत्तर छापल्याप्रमाणे सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

श्रीमती शोभा फडणवीस : महोदय, गडचिरोली आणि चंद्रपूर जिल्ह्यांसाठी गोंडवाना विद्यापीठ स्थापन करण्यात आले आहे. अतिशय मागासलेला आणि अतिशय कमी शिकलेला आदिवासी भाग म्हणून हा परिसर प्रसिध्द आहे. तेथील लोकांचा विकास व्हावा, तेथील मुलांनी शिकावे आणि समाजाबोरोबर यावे यासाठीच त्या भागात गोंडवाना विद्यापीठाची स्थापना करण्यात आली. या प्रश्नाच्या लेखी उत्तरामध्ये नमूद केले आहे की, "गोंडवाना विद्यापीठांतर्गत 227 महाविद्यालये असून त्यापैकी 67 अनुदानित महाविद्यालये असून, 15 महाविद्यालयांमध्ये प्राचार्य पद रिक्त आहे. 160 विना अनुदानित महाविद्यालयांपैकी 143 महाविद्यालयांमध्ये प्राचार्याची पदे रिक्त आहेत." तसेच पुढे असेही नमूद केले आहे की, "संबंधित महाविद्यालयातील मान्यताप्राप्त शिक्षकांना सेवाज्येष्ठतेनुसार कार्यकारी प्राचार्य म्हणून स्वाक्षरी करण्याचे अधिकार प्रदान करण्यात आले आहेत. तसेच ज्या ठिकाणी महाविद्यालयात मान्यताप्राप्त शिक्षक नाही त्या महाविद्यालयाला संस्थेचे अध्यक्ष/सचिव यांना स्वाक्षरीचे अधिकार देऊन कामे पूर्ण करण्यात येतात."

महोदय, या निमित्ताने मी विचारू इच्छिते की, गोंडवाना विद्यापीठामध्ये कुलगुरुंची नियुक्ती केली आहे काय ? जर कुलगुरुंचीच नियुक्ती केली नसेल तर शासनाच्या परिपत्रकांचा, अधिसूचनांचा वापर कोण करणार ? ज्या महाविद्यालयातील प्राध्यापकांना प्राचार्य पदाचा चार्ज दिला जातो त्यांना निर्णय घेण्याचे अधिकार नसतात. असे असताना दोन-तीन वर्षांपासून गोंडवाना विद्यापीठांतर्गत असलेल्या महाविद्यालयातील प्राचार्याची पदे रिक्त आहेत. मी स्पेसिफिक विचारते की, आदिवासी भागातील विद्यार्थ्यांना न्याय देण्यासाठी कुलगुरुंची नियुक्ती करण्यात येईल काय, प्राचार्याची पदे कधीपर्यंत भरण्यात येतील, तसेच ज्या ठिकाणी संस्थेच्या अध्यक्ष व सचिवांना स्वाक्षरीचे अधिकार दिले आहेत त्या ठिकाणी प्राचार्याची नियुक्ती करून गोंडवाना विद्यापीठाला न्याय देणार काय ?

.5..

12-06-2014
SJB/ ST/

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)
पूर्वी श्री.अजित...

Y-5
14:10

श्री.डी.पी.सावंत : महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी विचारलेला प्रश्न अतिशय महत्त्वाचा आहे. गोंडवाना विद्यापीठामध्ये कुलगुरुंची नेमणूक करण्यात आली होती. परंतु ते सेवानिवृत्त इत्यामुळे कुलगुरुंची नेमणूक करण्याची प्रक्रिया सुरु आहे. लवकरात लवकर ही प्रक्रिया पूर्ण केली जाईल. केवळ गोंडवाना विद्यापीठातच प्राचार्य आणि प्राध्यापकांच्या कमतरतेचा प्रश्न नसून, हा प्रश्न संपूर्ण राज्याला भेडसावत आहे. अनुदानित आणि कायम विना अनुदानित अशा दोन प्रकारची महाविद्यालये आहेत. 15 अनुदानित महाविद्यालयातील प्राचार्यांची पदे गेल्या वर्षभरातील सेवानिवृत्तीमुळे रिक्त झाली आहेत. ही पदे भरण्याची जाहिरात देऊन भरती प्रक्रिया पूर्ण करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. सर्वात मोठा प्रश्न कायम विना अनुदानित महाविद्यालयांचा आहे. त्या ठिकाणी प्राध्यापक आणि प्राचार्य मिळत नाहीत. या संदर्भात वेळोवेळी विद्यापीठाच्या माध्यमातून संस्थेला कळविण्यात आलेले आहे. रिक्त पदे भरणे ही कायम चालणारी प्रक्रिया आहे. जाहिरात देऊन उमेदवार मिळाले नाही तर पुन्हा पुन्हा जाहिरात घावी लागते. ही प्रक्रिया कायम सुरु असून, विभागाकडून याचा पाठपुरावा कायम सुरु असतो. अनुदानित महाविद्यालयांना प्राचार्य मिळाले नाही किंवा संस्थेने प्राचार्य पद भरण्यासाठी प्रयत्न केले नाही तर सह संचालकांना त्या महाविद्यालयांचे अनुदान थांबविण्याच्या सूचना देण्यात येतील. विना अनुदानित महाविद्यालयांच्या बाबतीत सांगू इच्छितो की, संस्थेच्या मागे लागून प्रत्येक वेळी जाहिरात देऊन रीतसर प्रक्रिया राबविण्याच्या कायम सूचना देत असतो.

श्री.प्रकाश गजभिये : महोदय, सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांनी अत्यंत गंभीर प्रश्न उपस्थित केला आहे. ज्यावेळी गोंडवाना विद्यापीठ स्थापन झालेले नव्हते, त्यावेळी नागपूर विद्यापीठांतर्गत 600 पेक्षा जास्त महाविद्यालये संलग्नित होते. त्यावेळी आम्ही नागपूर विद्यापीठामध्ये नवीन विद्यापीठ निर्माण करण्याबाबतचा प्रस्ताव ठेवला होता. महाराष्ट्र युनिवर्सिटी ऑक्ट नुसार एखाद्या भागात 200 पेक्षा जास्त महाविद्यालये सुरु झाल्यास त्या भागासाठी दुसरे विद्यापीठ स्थापन करता येते. त्या कायद्यांतर्गत विद्यापीठ स्थापन करण्याबाबत आम्ही अनेकदा

सभापती : मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, त्यांनी स्पेसिफिक प्रश्न विचारावा.

.6..

ता.प्र.क्र.50077

श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले की, गोंडवाना विद्यापीठाचे अस्तित्व कायम राहिले पाहिजे. त्यांनी पोटतिडकीने अनेक प्रश्न उपस्थित केले आहेत. या प्रश्नाला माननीय मंत्र्यांनी जे लेखी उत्तर दिलेले आहे ते असत्य आहे. माझ्या मते त्यांनी लेखी उत्तरात दुरुस्ती करावयास पाहिजे. लेखी उत्तरात नमूद आहे की, 160 विना अनुदानित महाविद्यालयांपैकी 143 महाविद्यालयामध्ये प्राचार्यांची पदे रिक्त आहेत. महोदय, या वाक्यात "विना अनुदानित" ऐवजी "कायम विना अनुदानित" असा शब्दप्रयोग करावयास पाहिजे होता.

सभापती : मला वाटते सन्माननीय सदस्यांना प्रश्न विचारावयाचा नाही. मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, त्यांनी स्पेसिफिक प्रश्न विचारावा.

श्री.प्रकाश गजभिये : महोदय, मला प्रश्न विचारावयाचा आहे. प्राचार्यांची पदे भरण्यात अडचण येऊ नये म्हणून जी कायम विना अनुदानित महाविद्यालये आहेत त्यांना अनुदान देणार काय ? महोदय, गडचिरोली हा रिमोट एरिया आहे. त्या भागात विद्यार्थी मिळत नाहीत. परिणामी त्या ठिकाणी अनेक समस्या निर्माण होतात.

नंतर श्री.कांबळे....

ता.प्र.क्र.50077....

श्री. प्रकाश गजभिये

या सर्व महाविद्यालयांना शाळांच्या धर्तीवर

सभापती : मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, आपण नवीन सदस्य आहात म्हणून मी प्रश्नोत्तराच्या तासाची वेळ संपल्यानंतर सुध्दा आपणास बोलण्याची संधी दिली आणि म्हणून आपण 13 मिनिटे बोलावे अशी पद्धत नाही. आपण अचूक 1-2 उप प्रश्न विचारू शकता.

श्री. प्रकाश गजभिये : सभापती महोदय, शाळांना अनुदान दिले त्या पद्धतीनेच या कायम विनाअनुदानित तत्वावर चालणाऱ्या महाविद्यालयांना अनुदान देणार आहात का आणि देणार असाल तर केव्हापासून देणार आहात ?

श्री. डी.पी.सावंत : सभापती महोदय, सध्या तरी असा कोणताही प्रस्ताव विभागासमोर नाही.

डॉ. रणजित पाटील : सभापती महोदय, प्राचार्य पद रिक्त असण्याचा परिणाम इनडायरेक्टली विद्यार्थ्यांवर देखील पडणार आहे. युजीसीने या कारणावरून त्या कॉलेजचे अफिलिएशन रद्द केले तर विद्यार्थ्यांचे नुकसान होणार नाही याची काळजी आपण घ्यावी. मेडिकल कॉलेजचे असे झाल्यामुळे आपण या संदर्भात त्वरित उपाययोजना करून रिक्त पदे भरणार का ?

श्री. डी.पी.सावंत : सभापती महोदय, हा महत्त्वाचा प्रश्न आहे. कायम विनाअनुदानित कॉलेज मागितले जाते तेव्हा संस्था बांड लिहून देते की, आम्ही शासनाच्या नियमाप्रमाणे प्राध्यापकांना नेमू इन्फ्रास्ट्रक्चर उभे करू, युजीसीच्या नियमाप्रमाणे पे स्केल देऊ. संस्थांकडून अशा वल्गाना केल्या जातात. मात्र प्रत्यक्षात कॉलेज सुरु होते तेव्हा प्राचार्य, प्राध्यापक यांना काहीही मिळत नाही. कारण ते पगारच देऊ शकत नाहीत. कायम विनाअनुदानित असले तरी विद्यार्थी फी जमा करू शकत नाही. कारण ग्रामीण भागातील लोकांना ते झेपत नाही. अशा स्थितीत प्राचार्य, प्राध्यापक यांची पदे कशी भरायची हा यक्ष प्रश्न समोर आहे. युजीसीने प्राध्यापकांचे निवृत्तीचे वय 62 चे 65 केले आहे. प्राचार्यांचे निवृत्तीचे वय 70 पर्यंत रेकमेंड केले आहे. आपण ते ग्राह्य धरलेले नाही. आपण प्राध्यापक व प्राचार्य यांचे निवृत्तीचे वय अनुक्रमे 62, 65 ग्राह्य धरले आहे. विभागाचा

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

Z.2

MSK/ ST/

पूर्वी श्री. बोर्ड

14:20

ता.प्र.क्र.50077....

श्री. डी.पी.सावंत

विचार असा आहे की, कायम विनाअनुदानित कॉलेजसाठी प्राध्यापकांचे वय 62 हून 65 केले, प्राचार्यांचे वय 65 वर्स 70 केले तर निवृत्त झालेले लोक या कॉलेजसाठी वापरता येतील आणि विद्यापीठात त्यांना अऱ्पूळ्हल देता येईल, जेणेकर्त्ता रिक्त जागा राहणार नाहीत. अऱ्पूळ्हड प्राध्यापक व प्राचार्य तेथे असतील. विभाग याकरिता प्रयत्न करीत आहे.

सभापती : प्रश्नोत्तराचा तास संपला आहे.

..3

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

Z.3

MSK/ ST/

पूर्वी श्री. बोर्ड

14:20

(सभापतीस्थानी माननीय उप सभापती)

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, विधानमंडळ सचिवालयाकडून आमच्यापुढे पत्रक येतात तसेच एक पत्रक आले आहे. सन 2014 चे वि.स.वि क्रमांक 15 - सन्माननीय विरोधी पक्षनेते श्री. एकनाथराव खडसे यांच्या उप सूचना आलेल्या आहेत. आम्हाला त्या कोणी दिल्या आहेत ? विधानसभेच्या उप सूचना आमच्या सभागृहात आल्या आहेत. आमचा याच्याशी काय संबंध आहे ?

उप सभापती : मी या संदर्भात माहिती घेतो. आता मी सभागृहाची बैठक मध्यंतरासाठी स्थगित करीत आहे. सभागृहाची बैठक पुन्हा दुपारी 3.00 वाजता भरेल.

(सभागृहाची बैठक दुपारी 2.25 ते 3.00 वाजिपर्यंत स्थगित झाली.)

(नंतर श्री. मा. शिगम

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

AA-1

MSS/ ST/ ST/

पूर्वी मंगेश कांबळे

15:00

मध्यांतरानंतर

(सभापतीस्थानी माननीय उप सभापती)

विनियोजन विधेयकाबाबत हरकतीचा मुद्दा

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. सभापती महोदय, आजच्या दिवसाच्या कामकाजातील कामकाज शिल्लक राहिले असेल तर ते कामकाज दुसऱ्या दिवशी विशेष बैठकीमध्ये घेण्यात येते. घटनेतील तरतुदी प्रमाणे आणि प्रथा व परंपरेप्रमाणे, त्या योग्य असतील तर, सभागृहाचे कामकाज चालते. आजच्या कामकाजपत्रिकेमध्ये सकाळी 10.00 ते दुपारी 12.00 वाजेपर्यंत सभागृहाची विशेष बैठक दाखविलेली असून त्यानंतर दुपारी 12.15 वाजता सभागृहाची नियमित बैठक दाखविलेली आहे. प्रश्नोत्तराच्या तासापासून दिवसाच्या कामकाजाला सुरक्षात होत असते. नियमाप्रमाणे प्रथम प्रश्नोत्तराचा तास व त्यानंतर अन्य कामकाजाला सुरक्षात होते. जो पर्यंत विनियोजन विधेयक सभागृहामध्ये मंजूर होत नाही तोपर्यंत पुरवणी मागण्या सादर करण्याचे प्रलंबित रहाते. त्यामुळे आजच्या दिवसाच्या कामकाजातील सकाळच्या विशेष बैठकीमध्ये विनियोजन विधेयक मंजूर करून घेण्यात आले. विनियोजन विधेयक महत्वाचे असते हे आम्हाला माहीत आहे. परंतु हे विनियोजन विधेयक सभागृहाच्या नियमित बैठकीमध्ये मंजूर करून घेण्याएवजी ते सकाळच्या विशेष बैठकीमध्ये मंजूर करून घेण्यात आलेले असून हे कामकाज नियमाप्रमाणे झालेले नाही असा माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. हे विनियोजन विधेयक घटनेतील तरतुदीनुसार येते. ते या ठिकाणी मांडण्यात आले ते योग्य आहे. प्रश्नोत्तराच्या तासानंतर हे विनियोजन विधेयक मंजूर करून घ्यावयास पाहिजे होते. हे विनियोजन विधेयक मंजूर करून घेणे किती आवश्यक आहे याची मला जाणीव आहे. कधी कधी हे विनियोजन विधेयक विधानसभेमध्ये मंजूर होऊन विधानपरिषदेमध्ये आले की ते मंजूर करून घ्यावे असा आग्रह आम्हीच धरतो. परंतु आज हे विनियोजन विधेयक नियमाप्रमाणे नियमित बैठकीमध्ये मंजूर करून घ्यावयास पाहिजे होते. हे जे कामकाज झाले ते योग्य पद्धतीने झालेले आहे काय असा माझा हरकतीचा मुद्दा आहे.

उप सभापती : मी जेव्हा विनियोजन विधेयक पुकारले त्यावेळी संपूर्ण सभागृहाची परवानगी घेतली होती. सभागृहाची परवानगी घेऊनच मी कामकाज पुकारले.

...2..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

AA-2

श्री. दिवाकर रावते : आपण एखाद्या विषयासंबंधी सभागृहाची परवानगी मागितली तर सभागृह त्यास विरोध करीत नाही. या सदनाचे काम नियमाप्रमाणे होते. या सभागृहामध्ये कामकाज करण्याच्या बाबतीत चुकीचा पायंडा पडू नये असे मला वाटते. एखादी चुकीची गोष्ट घडत असेल तर ती पुन्हा घडता कामा नये यासाठी माझा हरकतीचा मुद्दा आहे.

उप सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी उपस्थित केलेला मुद्दा मी तपासून पहातो आणि निर्णय देतो.

--

...3..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी./मु.शी.: कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवणे

श्री. सचिन अहिर (गृहनिर्माण राज्यमंत्री) : सभापती महोदय मी आपल्या अनुमतीने शहर व औद्योगिक विकास महामंडळ महाराष्ट्र मर्यादित यांचा सन 2009-2010 या वर्षाचा चाळिसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतो.

उप सभापती : वार्षिकअहवाल सभागृहासमोर ठेवण्यात आला आहे.

श्री. अजित पवार (उप मुख्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाचा सन 2009-2010या वर्षाचा वार्षिक लेखा अहवाल सभागृहासमोर ठेवतो.

उप सभापती : वार्षिक लेखा अहवाल सभागृहासमोर ठेवण्यात आला आहे.

श्री. सचिन अहिर (संसदीय कार्य राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने कोकण विकास महामंडळ मर्यादितचा सन 2007-2008, 2008-2009 व 2009-2010 या वर्षाचा अनुक्रमे सदतिसावा, अडतिसावा व एकोणचाळिसावा वार्षिक अहवाल व लेखे सभागृहासमोर ठेवतो.

उप सभापती : वार्षिक अहवाल व लेखे सभागृहासमोर ठेवण्यात आले आहेत.

श्री. सचिन अहिर : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पश्चिम महाराष्ट्र विकास महामंडळ मर्यादित, पुणे यांचा सन 2012-2013 या वर्षाचा बेचाळिसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतो.

उप सभापती : वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवण्यात आला आहे.

श्री. सचिन अहिर : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महिला आर्थिक विकास महामंडळाचा सन 2011-2012 या वर्षाचा सदतिसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतो.

उप सभापती : वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवण्यात आला आहे.

श्री. सचिन अहिर : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ मर्यादित यांचासन 2012-2013 या वर्षाचा छत्तिसावा वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवतो.

उप सभापती : वार्षिक अहवाल सभागृहासमोर ठेवण्यात आला आहे.

--

..4..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

AA-4

MSS/ ST/ ST/

पूर्वी मंगेश कांबळे

15:00

श्री. अजित पवार (उप मुख्यमंत्री) : सभापती महोदय मी आपल्या अनुमतीने सन 2014-2015 च्या पुरवणी मागण्या सभागृहाला सादर करतो. असे करीत असताना मी सभागृहाच्या असे निर्दर्शनास आणू इच्छितो की, भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद 205 आणि 203 (3) मधील तरतुदीस अनुलक्षून मिळालेल्या अधिकारानुसार महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांनी सन 2014-2015च्या पुरवणी मागण्या विचारात घेण्यात याव्यात अशी शिफारस सभागृहास केली आहे.

उप सभापती : सन 2014-2015 च्या पुरवणी मागण्या सभागृहाला सादर करण्यात आल्या आहेत. सदरहू पुरवणी मागण्यांच्या विवरणपत्राच्या प्रती सदस्यांसाठी राखून ठेवलेल्या टपालखणाद्वारे वितरित करण्यात येत आहेत.

--

..5..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

AA-5

MSS/ ST/ ST/

पूर्वी मंगेश कांबळे

15:00

पृ.शी./मु.शी.: आश्वासन समितीचा अहवाल सादर करणे

श्री. प्रकाश बिनसाळे (कार्यकारी समिती प्रमुख) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने आश्वासन समितीचा एकशे त्र्याएंशी व एकशे चौ-याएंशीवा अहवाल सभागृहाला सादर करतो.

उप सभापती : आश्वासन समितीचा एकशे त्र्याएंशी व एकशे चौ-याएंशीवा अहवाल सभागृहाला सादर झाला आहे.

--

..6..

12-06-2014

MSS/ ST/ ST/

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

AA-6

पूर्वी मंगेश कांबळे

15:00

पू.शी./मू.शी.: अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचा अहवाल
सादर करणे व संमत करणे

श्री. रामनाथ मोते (समिती सदस्य) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचा अहवाल सभागृहाला सादर करतो.

शनिवार, दिनांक 14 जून 2014 रोजीच्या कामकाजाच्या क्रमात दाखविण्यात येणाऱ्या अशासकीय विधेयकांना द्यावयाचा वेळ ठरविण्याकरिता गुरुव्यार, दिनांक 12 जून 2014 रोजी समितीची बैठक झाली. अशासकीय कामकाजासाठी एकूण 150 मिनिटांचा वेळ उपलब्ध आहे. श्रीमती शोभाताई फडणवीस यांची 6 अशासकीय विधेयके पुरःस्थापनार्थ आहेत. त्यास 15 मिनिटांचा वेळ देण्यात यावा व उर्वरित 135 मिनिटांचा वेळ बँलेटद्वारा ठरविलेल्या प्राथम्यक्रमानुसार अशासकीय विधेयकांना देण्यात यावा अशी शिफारस समितीने केली आहे.

पुरःस्थापनार्थ अशासकीय विधेयके

1. सन 2014चे वि.प.वि. क्रमांक 5 - मुंबई दार्खंदी (सुधारणा) विधेयक 2014 - श्रीमती शोभाताई फडणवीस यांचे
2. सन 2014चे वि.प.वि. क्रमांक 6 - महाराष्ट्र हिंसाचार व लैंगिक गुन्ह्यांना प्रवृत्त करणाऱ्या जाहिराती व जाहिरात फलक लावण्यास प्रतिबंध करण्याबाबत विधेयक 2014, - श्रीमती शोभाताई फडणवीस यांचे
3. सन 2014 चे वि.प.वि.क्रमांक 7 - बाल कामगार (प्रतिबंध अणि विनियमन) (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, 2014 - श्रीमती शोभाताई फडणवीस यांचे
4. सन 2014 चे वि.प.वि. क्रमांक 8 - महाराष्ट्र रोजगार हमी (सुधारणा) विधेयक 2014 श्रीमती शोभाताई फडणवीस यांचे
5. सन 2014 चे वि.प.वि. क्रमांक 9 - महाराष्ट्र प्रकल्पबाधित व्यक्तींचे पुनर्वसन (सुधारणा) विधेयक 2014 - श्रीमती शोभाताई फडणवीस यांचे
6. सन 2014चे वि.प.वि.क्रमांक 10 - महाराष्ट्र यंत्रमाग कामगार (नोकरीचे विनियमन व कल्याण) विधेयक 2014 - श्रीमती शोभाताई फडणवीस यांचे

..7..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

AA-7

MSS/ ST/ ST/

पूर्वी मंगेश कांबळे

15:00

श्री. रामनाथ मोते...

बँलेटद्वारा ठरविलेल्या प्राथम्यक्रमानुसार अशासकीय विधेयक

1. सन 2013चे वि.प.वि. क्रमांक 6 - महाराष्ट्र खाजगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती)

विनियमन (सुधारणा) विधेयक 2013-श्री. रामनाथ मोते,वि.प.स.- 45 मिनिटापेक्षा जास्त नाही.

2. सन 2014चे वि.प.वि. क्रमांक 2 - महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (सुधारणा) विधेयक

श्रीमती शोभाताई फडणवीस,वि.प.स. - 45 मिनिटापेक्षा जास्त नाही.

3. सन 2012 चे वि.प.वि. क्रमांक 2 - महाराष्ट्र खाजगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती)

विनियमन (सुधारणा) विधेयक - श्री. रामनाथ मोते, वि.प.स. - 45 मिनिटापेक्षा जास्त नाही.

उप सभापती : अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचा अहवाल सभागृहास सादर झाला आहे.

श्री. रामनाथ मोते : सभापती महोदय, अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचा अहवाल सभागृहाला संमत आहे, असा मी आपल्या अनुमतीने प्रस्ताव मांडतो.

प्रस्ताव मतास टाकून संमत झाला.

...नंतर श्री. भोगले...

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, आता अशासकीय विधेयके व ठराव समितीचे प्रतिवृत्त मंजूर करण्यात आले. माझी आपल्याला विनंती आहे की, उद्या कोणत्याही परिस्थितीत अशासकीय कामकाम झाले पाहिजे आणि त्यासाठी पुरेसा वेळ दिला गेला पाहिजे.

उप सभापती : आपली सूचना माननीय सभापतींच्या निदर्शनास आणून दिली जाईल.

नियम 93 च्या निवेदनासंबंधी

उप सभापती : आज नियम 93 ची एकूण 4 निवेदने चर्चेसाठी घेण्यात येणार आहेत. मात्र काही प्रकरणामध्ये संबंधित सन्माननीय सदस्य आणि काही प्रकरणामध्ये संबंधित मंत्री महोदय सभागृहात उपस्थित नाहीत.

लक्षवेधी सूचनासंबंधी

उप सभापती : आजच्या कार्यक्रम पत्रिकेवरील एकूण 7 लक्षवेधी सूचना चर्चेला घ्यावयाच्या आहेत. यापैकी काही लक्षवेधी सूचनांबाबत संबंधित माननीय सदस्य बैठकीच्या अनुषंगाने माननीय सभापतींच्या दालनात गेलेले आहेत तर काही लक्षवेधी सूचनांबाबत संबंधित मंत्री सभागृहात उपस्थित नाहीत. त्यामुळे या लक्षवेधी सूचना यथायोग्य वेळी घेण्यात येतील. आता विशेष उल्लेखाच्या सूचना घेण्यात येतील.

...2...

विशेष उल्लेख

पृ. शी./मु. शी. : रायगड जिल्हयातील जंगलांमध्ये वणवे लागून

मोठया प्रमाणात झाडाचे होणारे नुकसान याबाबत

श्री.जयंत प्र.पाटील, वि. प. स. यांनी दिलेली

विशेष उल्लेखाची सूचना

श्री.जयंत प्र.पाटील (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूची मांडतो.

माथेरान (जि.रायगड) या थंड हवेच्या ठिकाणी पर्यटकांची मोठया प्रमाणावर वर्दळ असते. पर्यटकांमुळे शासनाच्या महसुली उत्पन्नात वाढ होते. परंतु सद्यःस्थितीत माथेरान परिसरात मोठया व छोट्या झाडांची मोठया प्रमाणावर अनधिकृत कत्तल होत असल्याने पर्यावरण संतुलनात बिघाड होत आहे. निसर्गाची देणगी नष्ट होत असल्याने पर्यटकांच्या संख्येत घट होत आहे. पर्यायाने स्थानिक व्यावसायिकांवर उपासमारीची वेळ येणे, अनधिकृत झाडांची कत्तल होत असताना संबंधित विभागाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, अशाच प्रकारे रायगड जिल्हयातील जंगलात मोठया प्रमाणावर वणवे लागून झाडांचे नुकसान होणे, त्याचप्रमाणे अनेक ठिकाणी अनधिकृतपणे झाडांची कत्तल होत असल्याने शासनाच्या संबंधित अधिकाऱ्यांकडून होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, सबब शासनाचे या गंभीर प्रकरणी लक्ष वेधण्यासाठी मी ही विशेष उल्लेखाची सूचना देत आहे.

..3..

पृ. शी./मु. शी. : एस.टी.बस व खाजगी बसमध्ये आपत्कालीन

खिडकी बसविणे याबाबत श्री.हेमंत टकले,

वि.प.स. यांनी दिलेली विशेष उल्लेखाची सूचना

श्री.हेमंत टकले (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीचे पुढील विशेष उल्लेखाची सूची मांडतो.

सभापती महोदय, एस.टी.बसेस तसेच खाजगी बसवाहक यांच्या बसमधील आपत्कालीन खिडकी अपघातजन्य परिस्थितीत प्रवाशांना बाहेर पडण्यायोग्य नसल्यास अशा बसेसची सेवा तत्काळ बंद करावी असे उच्च न्यायालयाने आदेश दिले आहेत. राज्य परिवहन महामंडळ तसेच आरटीओ यांच्याकडून वाहनांना न तपासताच फिटनेस सर्टिफिकेट दिले जात असल्याची वारंवार तक्रार होत असते. आपल्या वाहनाची भरारी पथकामार्फत तपासणी करावी. त्यायोगे अपप्रवृत्तीना आळा बसेल व होणारी मनुष्यहानी टाळता येईल. शासनाने याबाबत कारवाई करावी अशी मी या विशेष उल्लेखाद्वारे विनंती करीत आहे.

....
...4..

पृ. शी./मु. शी. : अकोला जिल्हयात ऑगस्ट, 2013 मध्ये झालेल्या

अतिवृष्टीमध्ये झालेल्या नुकसानीबाबत शेतकऱ्यांना

अद्याप नुकसान भरपाई मिळाली नसणे याबाबत

डॉ.रणजित पाटील, वि.प.स. यांनी दिलेली

विशेष उल्लेखाची सूची

डॉ.रणजित पाटील (अमरावती विभाग पदवीधर) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूची मांडतो.

सभापती महोदय, अकोला जिल्हयातील बाळापूर तालुक्यामध्ये ऑगस्ट, 2013 मध्ये अतिवृष्टीमध्ये मोरणा व पूर्णा या नदीकड्या काही गावांना महापुराने वेढले असणे, या महापुरामध्ये बाळापूर तालुक्यातील अदुरा, सोनाळा, बोरगाव वेराळे, हातस्ण या भागात शेतकऱ्यांची शेती खरडून गेलेली असणे, यामुळे शेतकऱ्यांना अतोनात नुकसान सहन करावे लागत असणे, मात्र प्रशासनाकडून सदर नुकसानग्रस्त भागाचा सर्व होऊन सुध्दा अद्यापपर्यंत शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्यात आली नसल्याने शेतकऱ्यांमध्ये शासनाप्रती चिडेची भावना निर्माण झाली असल्याने मी या विशेष उल्लेखाद्वारे ही बाब सभागृहाच्या निदर्शनास आणत आहे.

पृ. शी.मु. शी. : पंढरपूरच्या विडुल मंदिरामध्ये पुजारी या पदावर
महिलांची नियुक्ती करणे याबाबत श्रीमती विद्या
चव्हाण, वि.प.स. यांनी दिलेली विशेष
उल्लेखाची सूचना

श्रीमती विद्या चव्हाण (नामनियुक्त) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूची मांडते.

सभापती महोदय, राज्य शासनाने स्थापन केलेला ट्रस्ट बरखास्त करून पंढरपूरच्या विडुल मंदिराचा ताबा आमच्याकडे द्यावा अशी मागणी करणारी बडव्यांची याचिका मा.सर्वोच्च न्यायालयाने फेटाळून विडुल मंदिराचा ताबा सरकारने स्थापन केलेल्या मंदिर समितीकडे राहील असा महत्वपूर्ण आदेश दिल्यामुळे बडव्याच्या बंदीवासातून ख-या अर्थाने पांडुरंगाची मुक्तता झाली आहे. पंढरपूरमधील बडव्यांचे अस्तित्वच आता संपुष्टात आल्याने भक्तांची बडव्यांकडून होणारी पिळवणूक थांबणार आहे. याबाबत वारक-यांकडून बडव्यांची दादागिरी संपविण्याची मागणी सातत्याने होत होती. सर्वोच्च न्यायालयाने बडव्यांची याचिका फेटाळून मंदिराचे सर्व अधिकार सरकारी ट्रस्ट व मंदिर समितीकडे कायम ठेवले आहेत. बडव्यांना आता मंदिराच्या कोणत्याही कामात हस्तक्षेप करता येणार नसल्याने विडुलाच्या गाभाच्याजवळ आता बडव्याएवजी मंदिर समितीचा प्रतिनिधी असेल. याबाबत भक्तांनी आनंद व्यक्त केला आहे. सदर मंदिरात पुजारी या पदासाठी अनेक महिलांनी अर्ज केलेले आहेत. तरी सदर पदासाठी महिलांची नियुक्ती करावी अशी शिफारस या विशेष उल्लेखाद्वारे मी करीत आहे.

...6...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

BB-6

SGB/ ST/

15:10

पृ. शी./मु. शी. : सार्वजनिक वाचनालयातील सेवकांना विशेष
वेतनश्रेणी मिळणे याबाबत डॉ.नीलम गोळे,
वि. प. स. यांनी दिलेली विशेष उल्लेखाची सूचना

डॉ.नीलम गोळे (विधानसभेने निवडलेल्या) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूची मांडते.

सभापती महोदय, गाव तेथे ग्रंथालय असे राज्य सरकारचे ब्रीदवाक्य असूनही गेल्या काही वर्षांपासून राज्यातील ग्रंथालयाचा सुधार करण्याकडे मात्र दुर्लक्ष करीत असल्याचे दिसून येत आहे. शासन टप्प्याटप्प्याने अनुदान देत असल्याने ग्रंथालय कर्मचाऱ्यांना विविध समस्यांना तोंड द्यावे लागत आहे. त्यातच यापुढे नवीन ग्रंथालयांना मान्यता देऊ नये तसेच सार्वजनिक ग्रंथालयांना ई-ग्रंथालयात परिवर्तीत करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. शासनाचे ब्रीदवाक्य शासनच पुसून टाकण्याचे काम करीत असल्याचे यावरून स्पष्ट होते. याकरिता ग्रंथालय संघाने वेळोवेळी आंदोलने करून नवीन ग्रंथालयांना मान्यता व दर्जाबाबत या वर्षांपासून नियमितपणे सुरु करण्यात यावे,

नंतर श्री.भारवि...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

CC 1

BGO/ ST/

भोगले...

15:20

डॉ.नीलम गोळे...

सार्वजनिक वाचनालयाच्या सेवकांना वेतनश्रेणी लागू करण्यात यावी, अशा मागण्या केलेल्या आहेत. शासनाने या कर्मचाऱ्यांच्या मागण्या तसेच ई-ग्रंथालयाबाबतची भूमिका स्पष्ट करण्याची आवश्यकता आहे. माजी विधान परिषद सदस्य श्री.गंगाधर पटणे हे सभागृहामध्ये वर्षानुवर्षे ग्रंथालयासंबंधातील प्रश्न मांडत होते. आता ते काही वर्षांपासून सदनाचे सदस्य नाहीत. परंतु, ग्रंथालयांच्या प्रश्नासंबंधी शासनाकडून काहीच स्पष्टीकरण होत नाही. असे होऊ नये म्हणून या विशेष उल्लेखाच्या सूचनेद्वारे मी शासनाचे लक्ष वेधत आहे.

.....

सभागृहात माननीय मंत्री उपस्थित नसणे.

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, आता सभागृहात माननीय मंत्री व माननीय राज्यमंत्री देखील उपस्थित नाहीत. सरकारच्यावतीने एकही मंत्री सभागृहात उपस्थित नसल्यामुळे सभागृहाची बैठक आपण दहा मिनिटांकरिता स्थगित करावी करावी अशी मी विनंती करीत आहे.

उप सभापती : सभागृहाची बैठक दहा मिनिटांकरिता स्थगित करण्यात येत आहे.

(सभागृहाची बैठक 3.21 ते 3.31 वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

.....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

DD-1

SGJ/ ST/

15:30

(स्थगितीनंतर)

(सभापतीस्थानी माननीय तालिका सभापती श्री. शरद रणपिसे)

श्री. सुरेश धस : सभापती महोदय, माननीय उप सभापती महोदयांनी विशेष उल्लेख संपवून विधेयक पुकारले होते त्यामुळे आता विधेयकास सुरुवात करण्यात यावी अशी विनंती आहे.

श्री. हेमंत टकले : सभापती महोदय, विशेष उल्लेख सुरु असताना जेव्हा सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांचे नाव पुकारले तेव्हा त्या सभागृहात नव्हत्या. परंतु त्याच वेळेस सन्माननीय सदस्या डॉ. नीलम गोळे यांनी विशेष उल्लेख मांडला. त्यामुळे आता सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस सभागृहात आल्या असून त्यांना आणि इतर सन्माननीय सदस्यांना विशेष उल्लेख मांडू द्यावेत अशी विनंती आहे.

श्री. रामदास कदम : सभापती महोदय, मंत्री नसल्यामुळे सभागृहाचे कामकाज 10 मिनिटांसाठी स्थगित करावे लागले होते. आता माननीय मंत्री महोदय जे काही सांगत आहेत ते चुकीचे आहे.

तालिका सभापती (श्री. शरद रणपिसे) : ठीक आहे. आता विशेष उल्लेख घेण्यात येतील. सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांनी आपला विशेष उल्लेख मांडावा.

..2..

पृ. शी./मु. शी. :चंद्रपूर जिल्हयातील बल्लारपूर ता. वर्धा नदीच्या डाव्या
तिरावरील पळसगाव-आमडी उपसा सिंचन योजनेचे
काम त्वरित पूर्ण करण्याबाबत श्रीमती शोभा
फडणवीस, वि.प.स. यांनी दिलेली विशेष उल्लेखाची
सूचना

श्रीमती शोभा फडणवीस (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने
पुढील विशेष उल्लेखाची सूची मांडते.

चंद्रपूर जिल्हयातील बल्लारपूर ता. वर्धा नदीच्या डाव्या तिरावर पळसगाव-आमडी उपसा
सिंचन योजना सन 1999 मध्ये मंजूर करण्यात येणे, सन 1999 मध्ये सदर सिंचन योजनेची 1 कोटी
93 लाख 15 हजार रुपये किंमत असणे, सदर योजनेचे काम कासवगतीने सुरु असणे, सदर
योजनेचा लाभ 10 गावातील शेतकऱ्यांना होत असून 1 हजार 301 हेक्टर शेती ओलिताखाली येणे,
यासाठी 76.05 हेक्टर खाजगी जमीन तर वन जमीन 11.50 हेक्टर क्षेत्र भूसंपादित होणे, परंतु 14
वर्षापासून अद्यापही काम पूर्ण न होणे, त्यामुळे सिंचन प्रकल्पाचे कोट्यावधी रुपयांचे साहित्य धूळ
खात पडून असणे, त्यामुळे आता प्रकल्पाची किंमत 10 कोटीच्या जवळपास गेली असणे, त्यामुळे
सदर भागातील शेतकऱ्यांना सिंचन अभावी होत असलेले दरवर्षीचे नुकसान, त्यामुळे सदर सिंचन
योजनेचे काम त्वरित पूर्ण करण्याची आवश्यकता, त्याकरिता शासनाने त्वरित निधी उपलब्ध करून
देण्याची अत्यंत गरज, शासनाविस्तृद शेतकऱ्यांमध्ये निर्माण झालेली चीड, शासनाचे याकडे होत
असलेले दुर्लक्ष, शासनाने यावर करावयाची कार्यवाही याकरिता मी विशेष उल्लेख उपरिथित करीत
आहे.

पृ. शी./मु. शी. : टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ पुणे या संस्थेस शासनाने परवानगी दिलेली असतांनाही शिक्षण व औषधी द्रव्य विभागातील संबंधित अधिकाऱ्यांनी व उक्त संस्थेने संगनमत करणे याबाबत श्री. रामनाथ मोते, वि. प. स. यांनी दिलेली विशेष उल्लेखाची सूचना

श्री. रामनाथ मोते (कोकण विभाग शिक्षक) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुसतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूचा मांडतो.

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ पुणे या संस्थेस नवीन भौतिकोपचार शास्त्र महाविद्यालय सुरु करण्यासाठी दि. 30 मे, 2012 रोजी शासनाने परवानगी दिलेली आहे. अशा प्रकारे आरोग्य विज्ञान शिक्षणाचे नवीन महाविद्यालय सुरु करण्याबाबतची कार्यपद्धती महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ अधिनियम, 1998 च्या कलम 64 मध्ये विहित केलेले आहे. त्या प्रमाणे आरोग्य विज्ञान शिक्षणाचे नवीन महाविद्यालय सुरु करण्याबाबत अर्ज उपरोक्त कलम 64 च्या पोटकलम 4 अनुसार महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठामार्फत शासनास प्राप्त होणे अनिवार्य आहे. परंतु अशा परवानगीसाठी कोणताही अर्ज शासन थेट दाखल करून घेऊ शकत नाही. अशी स्पष्ट तरतूद उक्त कलम 64 च्या पोटकलम 6 मध्ये आहे. तथापि उपरोक्त संस्थेच्या बाबतीत वरील कार्यपद्धती डावलण्यात आली आहे. सदरहू संस्थेचा अर्ज कलम 64 च्या पोटकलम 4 नुसार महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठामार्फत शासनास प्राप्त झालेला नसतानाही तो विचारात घेऊन उक्त संस्थेस परवानगी देण्यात आली आहे. अशा रीतीने वैद्यकीय शिक्षण व औषध द्रव्य विभाग मधील संबंधित अधिकाऱ्यांनी व उक्त संस्थेने संगनमत करून वरील वैधानिक तरतुदीचे उल्लंघन केले आहे. वरील परवानगी नियम बाह्य असल्याने ती रद्द करण्याची आणि वरील नियम बाह्य कुतीसाठी जबाबदार असणाऱ्या अधिकाऱ्यांना निलंबित करून त्यांच्यावर शिस्तभंगाची कारवाई करावी अशा प्रकारची मागणी मी या विशेष उल्लेखाच्या माध्यमातून करीत आहे.

पृ. शी./मु. शी. : कुर्ला येथील झोपू योजनेच्या माध्यमातून बांधण्यात आलेल्या इमारतीचे बांधकाम निकृष्ट दर्जाचे असणे याबाबत श्री. भाई गिरकर, वि.प.स. यांनी दिलेली विशेष उल्लेखाची सूचना

श्री. भाई गिरकर (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूचना मांडतो.

कुर्ल्यात झोपडपट्टी पुनर्विकास योजनेच्या माध्यमातून बांधण्यात आलेल्या इमारतीचे बांधकाम अत्यंत निकृष्ट आणि कुचकामी असतानाही झोपू प्राधिकरण आणि बिल्डर जबरदस्तीने लोकांना या इमारतीचा ताबा घेण्यास भाग पाडीत असणे, त्याच प्रमाणे त्यांच्याकडून कागदपत्रांमध्ये बनावट सहया करून सदर कागदपत्रे एसआरए ला सादर केल्याचे समोर येणे, शासनाच्या मालकीच्या जागेवर असलेल्या सुमारे सवाशे झोपडपट्टीच्या पुनर्वसनासाठी तेथे झोपडपट्टी पुनर्विकास योजनेस सन 2005 मध्ये सुरुवात झाली असणे, प्रारंभी झोपडपट्टी वासीयांसाठी तीन मजली इमारत बांधण्यात येत असल्याचे सांगत विकासकाने पाच ते सात फूट खड्डे मार्जन त्यावर इमारत उभारण्यास सुरुवात केली असणे, मात्र हे काम त्यानंतर निकृष्ट असल्याचा संशय रहिवाशांनी व्यक्त केला असणे, त्यानंतर सोसायटीने या बांधकामाचे स्ट्रक्चरल ऑडीट केले असता त्यांनीही सदर इमारतीचे आयुर्मान 15 वर्षे असेल असा ठपका स्ट्रक्चरल ऑडीट रिपोर्ट मध्ये ठेवण्यात आला असणे, उच्च न्यायालयानेही या बांधकामाच्या गुणवत्तेची तपासणी करण्याचे आदेश झोपडपट्टी पुनर्विकास प्राधिकारणास दिले असणे, मात्र प्राधिकरणाने त्याकडे दुर्लक्ष केल्याने ही इमारत सहा मजल्यापर्यंत उभी राहिली असणे, त्यानंतर या इमारतीमध्ये अनेक उणिवा असतानाही विकासकाने आता जबरदस्तीने रहिवाशांना या इमारतीमधील सदनिकांचा ताबा देण्यास सुरुवात केली असल्याबाबत मी विशेष उल्लेखाद्वारे सदर बाब शासनाच्या निर्दर्शनास आणून देत आहे.

सभापती महोदय, माननीय मुख्यमंत्र्यांकडे तक्रार केली असून माननीय मंत्री महोदय श्री. सचिन अहिर यांनाही तक्रार दिलेली आहे. यासंदर्भात सखोल चौकशी करून विकासक व अधिकारी यांनी जे संगनमत केलेले आहे त्यामुळे त्यांच्यावर कारवाई करावी अशी मी आपल्याला विनंती करतो.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

DD-5

SGJ/ ST/

15:30

पृ. शी./मु. शी. :ठाणे जिल्ह्यातील नालासोपारा येथे डम्पींग ग्राउंडसाठी
राखून ठेवलेल्या भूखंडावर अनधिकृत बांधकामे उभी
राहणे याबाबत श्री.आनंद ठाकूर, वि. प. स. यांनी
दिलेली विशेष उल्लेखाची सूचना

श्री. आनंद ठाकूर (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने
पुढील विशेष उल्लेखाची सूची मांडतो.

ठाणे जिल्यातील नालासोपारा विभागीय क्षेत्र कार्यालय निळेमोरे सर्वे क्र. 37, डम्पिंग
ग्राउंडसाठी राखीव असलेल्या सर्वे क्र. 411 या व लेल्हार विभागीय क्षेत्र कार्यालय मौजे पेल्हार सर्वे
क्र. 281,354 या जमिनीवर मोठया प्रमाणात अनधिकृत बांधकामे सुरु असणे, याकडे शासनाचे होत
असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, परिणामी स्थानिक जनतेत पसरलेले संभ्रमाचे वातावरण, मा. आयुक्त वसई-
विरार शहर महानगरपालिकेने याकडे तत्काळ लक्ष घालून सदर अनधिकृत बांधकामे तातडीने
निष्कासित करून संबंधित दोषी अधिकाऱ्यांवर व विकासकावर एमआरटीपी ॲक्ट अंतर्गत कारवाई
करण्याची आवश्यकता, सदर विषय सार्वजनिक व महत्वाचा असल्याने विशेष उल्लेखाद्वारे मी
सभागृहाचे लक्ष वेधू इच्छितो.

यानंतर श्री. अजित....

पृ. शी./मु. शी. : मुंबई महानगरपालिकेच्या इमारत प्रस्ताव विभागाकडून फाईल्स गहाळ होणे याबाबत श्री. रामदास कदम, वि. प. स. यांनी दिलेली विशेष उल्लेखाची सूचना श्री.रामदास कदम (मुंबई स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूची मांडतो.

ज्याअर्थी, मुंबई महानगरपालिकेच्या इमारत प्रस्ताव विभागाकडून गेल्या काही वर्षांमध्ये गहाळ झालेल्या 892 फाईल्सचा अद्यापही तपास न लागणे आणि

ज्या अर्थी या फाईल्समध्ये प्रामुख्याने पश्चिम उपनगरातील फायलीचा समावेश असणे आणि ज्या अर्थी या खात्यातून गेल्या काही वर्षांमध्ये तब्बल 10 हजार फायली गहाळ झाल्याचे माहितीच्या अधिकारातून स्पष्ट झाल्यानंतर विविध खात्यांमध्ये असलेल्या या फाईल्सच्या प्रती एकत्रित करून गहाळ फाईल्स नव्याने तयार करण्यात येऊनही अद्यापही शेकडो फाईल्स न सापडणे.

ज्याअर्थी, या फाईल्समध्ये महत्वाच्या इमारतीचा समावेश असल्याने या विभागात काही अर्थपूर्ण व्यवहार झाल्याचा निर्माण झालेला संशय आणि

ज्याअर्थी, परिणामी महापालिका प्रशासनातील अधिकारी अर्थपूर्ण व्यवहार पूर्ण केल्याशिवाय फाईल्स पुढे सरकवत नसल्यामुळे सुर्वसामान्य नागरिकांमध्ये निर्माण झालेला असंतोष व संतापाची भावना आणि

ज्याअर्थी, या प्रकरणी शासनाने चौकशी करून या संदर्भात दोषी अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्याची आवश्यकता आहे

सभापती महोदय, मी या प्रकरणी मुंबई महानगरपालिकेचे आयुक्त श्री.सिताराम कुंटे यांना पाच वेळा पत्र दिले आहे. ज्या फाईल्स हरवल्या आहेत त्या फाईल्सची सर्व कागदपत्रे जोडलेली आहेत. यामध्ये कोट्यवधी स्पर्यांचा भ्रष्टाचार झालेला आहे. दहा हजार फाईल्स गहाळ झाल्या म्हणजे किती कोट्यवधी स्पर्यांचा घोटाळा झालेला आहे याची चौकशी व्हावी अशी माझी मागणी आहे.

तालिका सभापती (श्री.शरद रणपिसे) : आता विधेयक क्रमांक 15 घेण्यात येईल.

लक्षवेधी सूचनांबाबत

श्री.दिवाक रावते : सभापती महोदय, आज लक्षवेधी सूचना होणार नाहीत काय ? माननीय सभापतींच्या दालनात बैठक असल्यामुळे मी तेथे उपस्थित होतो. त्या ठिकाणी सन्माननीय सदस्य श्री.संजय दत्त देखील उपस्थित होते. त्यांची लक्षवेधी सूचना शेवटी घ्यावी अशी त्यांनी माननीय सभापतींना विनंती केली. परंतु आता लक्षवेधी सूचना का घेण्यात येत नाही हे मला समजले पाहिजे. मधाशी येथे माननीय सभापतींनी दोन लक्षवेधी सूचना होणार नाहीत असे सांगितले. या लक्षवेधी सूचना का होणार नाहीत असे मी विचारले असता दोन मंत्री उपस्थित नाहीत असे मला सांगण्यात आले. त्यावेळी मी असेही म्हटले की, हे शेवटचे अधिवेशन आहे आणि मंत्री महोदयांना त्याची जाणीव असली पाहिजे. मंत्र्यांनी येथे उपस्थित राहिले पाहिजे. आता अधिवेशनाचे फक्त दोनच दिवस शिल्लक आहेत. लक्षवेधी सूचना झाल्यानंतर विधेयकावर चर्चा घ्यावी.

सभापती महोदय, सभागृहाचे कामकाज जाहीर झालेले आहे. माननीय मंत्री महोदयांच्या सुदैवाने सत्ताधारी पक्षाच्या प्रस्तावामुळे एक तास पुढे गेला. त्यामुळे त्यांना तेवढी सवलत मिळाली. सभागृहाची बैठक सकाळी 9.00 वाजता बोलाविल्यास आम्ही 9.00 वाजता उपस्थित होतो. सभागृहात उपस्थित राहणे ही सरकार म्हणून त्यांची जबाबदारी नाही काय ? सभागृहात मंत्री उपस्थित नसतील तर आपण सभागृहाचे कामकाज स्थगित करावे. सरकार बाहेर मर्जीप्रमाणे वागू शकते. हे सभागृह सरकारच्या मर्जीप्रमाणे चालणार नाही. हे सभागृह नियम, प्रथा आणि परंपरेनुसार चालले पाहिजे. आखून दिलेल्या कार्यक्रमप्रमाणे सभागृहाचे कामकाज झाले पाहिजे. आपला आदेश आहे. आम्ही एक-दोन शब्द कमी जास्त बोललो तर ते आम्हाला भोगावे लागते. आम्ही हे चालू देणार नाही. सभागृहात मंत्री का उपस्थित राहत नाहीत ? एखाद्या वेळेला आम्ही समजू शकतो. या सरकारचे हे शेवटचे अधिवेशन आहे. येणारे सरकार हे नवीन असेल.

डॉ.नीलम गोळे : सभापती महोदय, माननीय सार्वजनिक बांधकाम मंत्री आणि माननीय गृह मंत्री सभागृहात उपस्थित होते. माननीय उप सभापती एकेक लक्षवेधी सूचना पुकारत होते. पहिली लक्षवेधी सूचना पुकारल्यानंतर त्या विभागाचे मंत्री आणि सूचना देणारे सन्माननीय सदस्य

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

EE-3

AJIT/ ST/

पूर्वी श्री.जुन्नरे..

15:40

डॉ.नीलम गोळे.....

श्री.संजय दत्त सभागृहात उपस्थित नाहीत म्हणून सन्माननीय सदस्य डॉ.रणजित पाटील यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना पुकारण्यात आली. त्या विभागाचे मंत्री येथे उपस्थित होते. सन्माननीय सदस्य श्री.जयंत प्र.पाटील हे खाली बसून अनौपचारिक बोलले की, लक्षवेधी पुढे ढकला. परंतु लक्षवेधी क्रमांक 3 अणि 5 चे सदस्य या ठिकाणी उपस्थित होते आणि त्या विभागाचे मंत्री देखील उपस्थित होते.

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, माझी हरकत आहे. मी असे बोललो नाही. मी माननीय सभापतींना विनंती केली की, सकाळचा प्रस्ताव पुढे सुरु करावा. दुपारी 3.00 वाजता बैठक असल्यामुळे काही सन्माननीय सदस्य त्या बैठकीला गेले आहेत. तेव्हा सकाळच्या प्रस्तावावरील चर्चा सुरु करु या. आपण लक्षवेधी सूचना नंतर घ्याव्यात. हे सर्व रेकॉर्डवर आहे. प्रथम प्रस्तावावरील चर्चा करु तोपर्यंत सदस्य येतील त्यानंतर लक्षवेधी घ्याव्यात. यामध्ये मी चुकीचे काय म्हणालो ?

डॉ.नीलम गोळे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.जयंत प्र.पाटील खाली बसून अनौपचारिकरित्या बोलले असे मी सांगितले. लक्षवेधी क्रमांक 3 अणि 5 च्या विषयाशी संबंधित असलेले मंत्री सभागृहात उपस्थित होते. लक्षवेधी देणारे सदस्य उपस्थित होते. असे असताना त्या लक्षवेधी सूचना का घेण्यात आल्या नाहीत असा आमचा प्रश्न आहे. अधिवेशनाचे शेवटचे दोन दिवस शिल्लक आहेत. इतक्या लक्षवेधी सूचना पुढे ढकलल्या जात आहेत. प्रश्नांना न्याय मिळाला पाहिजे असे आमचे म्हणणे आहे.

डॉ.रणजित पाटील : सभापती महोदय, माझे नाव पुकारल्यानंतर लक्षवेधी सूचना मांडण्यासाठी मी उभा राहिलो होतो. माननीय मंत्री श्री.सुनील तटकरे येथे उपस्थित होते. आता ते येथून गेले असते. आमच्या लक्षवेधी सूचना अपवादाने लागतात. त्यातून फार अपवादाने संधी मिळते. आमची कामे झाली नाहीत तर आम्ही काय सांगायचे ? सोफीया कंपनीने पावणे दोनशे कोटी रुपये थकविले आहेत.

.4..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

EE-4

AJIT/ ST/

पूर्वी श्री.जुन्नरे..

15:40

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, सोफिया प्रकल्पातील भ्रष्टाचार बाहेर येईल म्हणून मंत्री महोदय सभागृहातून निघून जातात.

तालिका सभापती : सभागृहाचे कामकाज नियमाप्रमाणे चालले पाहिजे या सन्माननीय सदस्यांच्या भावनांशी मी सहमत आहे. कामकाजपत्रिकेत दर्शविळ्याप्रमाणे कामकाज झाले पाहिजे. सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी जे सांगितले त्याच्याशी मी पूर्णपणे सहमत आहे. मला अशी माहिती देण्यात आली की, दोन मंत्री महोदयांनी आम्ही उपस्थित राहू शकत नाही अशी माननीय सभापतींना विनंती केली होती म्हणून त्यांच्या लक्षवेधी सूचनांव्यतिरिक्त अन्य लक्षवेधी घेणार होतो, परंतु त्यावेळी सन्माननीय सदस्य उपस्थित नव्हते. तरी सुध्दा या लक्षवेधी सूचना घेतल्या पाहिजेत. मी आता लगेच लक्षवेधी सूचना पुकारल्या तर संबंधित मंत्री येथे उपस्थित पाहिजेत. ते जर उपस्थित नसतील तर गोंधळाची परिस्थिती निर्माण होईल. आपण लक्षवेधी सूचना घेऊ. मी या संदर्भात माननीय सभापतींशी बोलतो. तोपर्यंत माननीय मंत्री महोदय विधेयक मांडत आहेत त्यावर आपण चर्चा करू.

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, आपण विधेयक घेऊ नका. तोपर्यंत आपण सभागृह तहकूब करावे अशी विनंती आहे.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, सदनाच्या कामकाजामध्ये सहकार्य मिळाले पाहिजे हा मुद्दा बरोबर आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.संजय दत्त यांनी त्यांची लक्षवेधी सूचना शेवटी घेण्याची विनंती माननीय सभापतींकडे केली. त्यानंतर आपण विशेष उल्लेख सुरु केले. तोपर्यंत मंत्री महोदयांना संबंधित विभागाकडून सूचना जातील आणि त्यांना सभागृहात येण्यासाठी वेळ मिळेल हा विषय होता. आपणास क्रमाने कामकाज करावयाचे होते तर पहिले विधेयक 20 क्रमांकाचे आहे. दुसऱ्या क्रमांकावरील विधेयक डॉ.पतंगराव कदम यांच्याशी संबंधित आहे. परंतु ते सभागृहात नाहीत म्हणून माननीय मंत्री श्री.सुरेश धस त्यांचे विधेयक मांडत आहेत. ही काय गंमत सुरु आहे? असे असेल तर आपण क्रमाने कामकाज घेतले पाहिजे.

यानंतर श्री.बोर्ड..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

FF-1

SJB/ ST/

पूर्वी श्री.अजित....

15:50

श्री.दिवाकर रावते....

मी सभागृहाच्या कामकाजात अडथळा आणत नाही. परंतु आजच्या कामकाजपत्रिकेवर पहिल्या क्रमांकावर सन 2014 चे वि.स.वि.क्रमांक-11 हे विधेयक दर्शविलेले आहे. हे विधेयक तीन दिवसांपासून कामकाजपत्रिकेवर दाखविले जात आहे. सन्माननीय वन मंत्री डॉ.पतंगराव कदम सभागृहात नाहीत. त्यामुळे ते विधेयक मागे ठेवून नंतरच्या क्रमावर असलेले वि.स.वि.क्रमांक-15 मांडण्यासाठी माननीय राज्यमंत्री श्री.सुरेश धस उभे राहिले. महोदय, आपण विरोधी पक्षाला कामकाज चालविण्यासाठी विनंती केली तर आम्ही सहकार्यच करीत असतो. परंतु माननीय मंत्री महोदय सभागृहात नसल्यामुळे त्यांना सवलत दिली जाते. हे सभागृह कामकाजाला सवलत देणारे नाही. सभापती महोदय, आपण आमचे संरक्षक आहात. आपल्याकडून प्रत्येक सन्माननीय सदस्यांचे आणि सभागृहाच्या कामकाजाचे रक्षण झाले पाहिजे अशी आमची अपेक्षा आहे.

तालिका सभापती : मी सन्माननीय सदस्यांना सांगतो की, सभागृहाचे कामकाज नियमानुसार चालविले जाईल.

श्री.छगन भुजबळ : सभापती महोदय, सध्या जी चर्चा सुरु आहे त्या संदर्भातील काही गोष्टी मी स्वतः ऐकल्या आहेत. रेकॉर्डवर काही चुकीचे राहू नये म्हणून मी खुलासा करण्यासाठी उभा आहे.

महोदय, आज सकाळी 10.00 वाजता विशेष बैठकीमध्ये नियम 260 च्या प्रस्तावावर चर्चा सुरु झाली. दुपारी 12.15 वाजता प्रश्नोत्तराचा तास सुरु होणार होता. त्यामुळे दुपारी 12.15 वाजेपर्यंत ही चर्चा उत्तरासह संपवायची होती असा माझा समज होता आणि तो चुकीचा नाही. मी आणि माननीय मंत्री श्री.जयदत्त क्षीरसागर सकाळपासून सभागृहात बसून होतो. परंतु दुपारी 12.00 वाजता चेअरवर्सन या प्रस्तावावर सन्माननीय सदस्यांना बोलण्यास सांगण्यात आले. दुपारचे 12.15 वाजून गेले होते. तदनंतर चेअरवर्सन सांगण्यात आले की, ज्यांना या प्रस्तावावर बोलायचे आहे त्यांना बोलण्याची संधी देण्यात येईल. त्यानंतर काही वेळाने त्या प्रस्तावावरील चर्चा थांबविण्यात आली व नंतर प्रश्नोत्तराचा तास चर्चेला घेण्यात आला. त्यानंतर दुपारी पुन्हा सभागृह सुरु झाले. त्यावेळी लक्षवेधी सूचना सुरु करण्यात आल्या. सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोहे यांनी जे वक्तव्य केले त्यामध्ये मी सुधारणा करु इच्छितो. चेअरवर्सन ज्यावेळी पहिली लक्षवेधी

.2..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

FF-2

श्री.छगन भुजबळ....

सूचना पुकारण्यात आली त्यावेळी मी आणि सन्माननीय मंत्री श्री.जयदत्त क्षीरसागर, दोघेही सभागृहात उपस्थित होतो. लक्षवेधी सूचना क्रमांक-1 पुकारून सुध्दा संबंधित सन्माननीय सदस्यांनी ती पुकारली नाही. ती लक्षवेधी सूचना पुढे ढकलण्यात आली की लॅप्स करण्यात आली हे समजत नव्हते. नंतर चेअरवर्सन सांगण्यात आले की, ज्या सन्माननीय सदस्यांनी ही लक्षवेधी सूचना दिली आहेत ते खाली कोठे तरी गेलेले आहेत. तदनंतर दुसरी लक्षवेधी सूचना पुकारली की नाही काहीच समजले नाही. नंतर काय झाले हे सर्वानाच माहीत आहे. आम्हाला असे वाटले की, आज लक्षवेधी सूचना चर्चेला घेतल्या जाणार नाहीत. त्यामुळे आम्ही विधानसभेमध्ये गेलो. त्याच दरम्यान विशेष उल्लेखाच्या सूचना मांडण्यास सुरुवात झाली. त्यावेळी चेअरवर माननीय उप सभापती होते. त्यानंतर आता पुन्हा विशेष उल्लेखाच्या सूचना मांडण्यास सुरुवात झाली. दोनदा विशेष उल्लेखाच्या सूचना मांडण्यास सन्माननीय सदस्यांना संधी दिल्याबद्दल माझी काहीच तक्रार नाही. या सभागृहात आपले म्हणणे मांडण्याचा सन्माननीय सदस्यांना अधिकार आहे. कारण माननीय सभापती व सभागृहाने कोणते कामकाज घ्यावे हे त्यांनी ठरवावे. कधी कधी खालच्या सभागृहात विषय असेल तर आम्ही माननीय सभापतींना विनंती करून सभागृहाच्या अनुमतीने त्या सभागृहात जातो. वरच्या सभागृहात आमच्या विभागाच्या एखाद्या विषयावर चर्चा सुरु असेल तर आम्ही संपूर्ण दिवस सुध्दा सभागृहात बसतो. या बाबतची कल्पना आम्ही माननीय अध्यक्षांना देऊ शकतो. कधी कधी सभागृहात मंत्री नसले तरी सभागृहाचे कामकाज पार पाडण्यासाठी विरोधी पक्ष सहकार्य करीत असतो हे मी नाकारत नाही. मी पुन्हा सांगतो की, मी सुरुवातीला सभागृहात उपस्थित होतो. तसेच लक्षवेधी सूचना पुकारण्यात आल्या त्यावेळी सुध्दा उपस्थित होतो. आजच्या कामकाजपत्रिकेवरील लक्षवेधी सूचना लॅप्स करा असे माझे म्हणणे नाही. परंतु या लक्षवेधी सूचनांचे पुढे काय झाले ? ज्यावेळी हा सर्व गोंधळ झाला त्यावेळी सभागृहात काय सुरु होते हे मला समजत नव्हते. त्यामुळे मी आणि माननीय मंत्री श्री.जयदत्त क्षीरसागर खालच्या सभागृहात गेलो. सभागृहात मंत्री महोदय नव्हते असे सन्माननीय सदस्या सांगत आहेत. मी त्यांना सांगू इच्छितो की, त्यावेळी सभागृहात संबंधित विभागाचे मंत्री उपस्थित होते.

..3..

श्री.संजय दत्त : महोदय, लक्षवेधी सूचना पुकारल्यानंतर मी सभागृहात उपस्थित नसल्यामुळे कोणाची गैरसोय झाली असेल तर मी दिलगिरी व्यक्त करतो. या निमित्ताने मी खुलासा करु इच्छितो की, सभागृह दुपारी 3.00 वाजेपर्यंत स्थगित झाले होते. परंतु माननीय सभापती महोदयांनी आज दुपारी 3.00 वाजता ठाणे जिल्ह्याच्या विभाजनाबाबत माननीय मुख्यमंत्री, माननीय उप मुख्यमंत्री, माननीय महसूल मंत्री यांच्या समवेत पूर्वनियोजित बैठक आयोजित केलेली होती. सभागृह दुपारी 3.00 वाजेपर्यंत स्थगित केल्यानंतर मी त्वरित माननीय सभापतीकडे गेलो आणि त्यांना सांगितले की, माझी लक्षवेधी सूचना पहिली आहे आणि माननीय मंत्री श्री.छगन भुजबळ सभागृहात उपस्थित आहेत. त्यामुळे आजची बैठक पुढे घेता येईल काय, अशी मी त्यांना विनंती केली. त्यावेळी त्यांनी सांगितले की, आजच्या कामकाजपत्रिकेवरील लक्षवेधी सूचना क्रमांक-1 शेवटी घेऊ या. त्यानंतर मी माननीय उप सभापतीकडे गेलो आणि त्यांना या बाबतची माहिती दिली व लक्षवेधी सूचना क्रमांक-1 शेवटी घेण्याबाबत परवानगी घेतली. ठाणे जिल्ह्याच्या विभाजनासंदर्भातील बैठकीला माझ्यासह सन्माननीय सदस्य सर्वश्री दिवाकर रावते, ॲड.निरंजन डावखरे, नरेंद्र पाटील व बरेचसे सदस्य उपस्थित होते. ती बैठक संपल्यानंतर मी ताबडतोब सभागृहात आलो आणि त्यानंतर सभागृहात काय प्रकार झाला हे समोर आले. हे खरे आहे की, माननीय मंत्री श्री.छगन भुजबळ साहेब सकाळपासून सभागृहात उपस्थित होते. या सर्व प्रकारात माननीय मंत्र्यांची किंवा आमची चूक नाही. आमच्या विनंतीनुसारच माननीय सभापतींनी ठाणे जिल्हा विभाजनासंदर्भात बैठक आयोजित केली होती. त्या बैठकीसाठीच आम्ही गेलो होतो. मला वाटते या विषयावरील चर्चा संपवून आपण लक्षवेधी सूचनेवर चर्चा सुरु करावी.

श्री.दिवाकर रावते : महोदय, माननीय सभापतींनी लक्षवेधी सूचना नंतर घेण्यास अनुमती दिल्यानंतर ती बाब सचिवांमार्फत चेअरपर्यंत पोहचते. मी ज्यावेळी त्या बैठकीला गेलो त्यावेळी सन्माननीय सदस्य श्री.संजय दत्त सुधा तेथे असल्याचे माझ्या निर्दर्शनास आले. मी त्यांना सांगितले की, तुमची लक्षवेधी सूचना पहिल्याच क्रमांकावर असल्यामुळे ती उपस्थित करण्यासाठी तुम्ही सभागृहात जावे. परंतु त्यांनी सांगितले की, सदरहू लक्षवेधी सूचना शेवटी घेण्यास माननीय सभापतींनी परवानगी दिली आहे. या निमित्ताने मी जाणून घेऊ इच्छितो की, माननीय सभापतींचा निरोप सचिवांनी चेअर आणि मंत्री महोदयांपर्यंत पोहचविला की नाही ?

.4..

तालिका सभापती : मी सभागृहाच्या निर्दर्शनास आणून देतो की, माननीय मंत्री श्री.छगन भुजबळ यांनी जे निवेदन केले ते अतिशय बॉलन्स स्वस्थ्याचे आहे. मी सभागृहाच्या निर्दर्शनास आणून देतो की, मी सुध्दा पुन्हा विशेष उल्लेखाच्या सूचना मांडण्यास संधी दिली होती. वास्तविक पाहता सभागृहाचे कामकाज सत्ताधारी व विरोधी या दोघांच्या सहकार्याने चालते. आपल्या सहकार्याबद्दल मी आपणास धन्यवाद देतो. आजच्या कामकाजपत्रिकेवरील लक्षवेधी सूचनांबाबत मी माननीय सभापतींशी चर्चा करून योग्य वेळी सन्माननीय सदस्य व माननीय मंत्री महोदयांना कळवितो.

आता सन 2014 चे वि.स.वि.क्रमांक-15 चर्चेला घेण्यात येईल.

..5..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

FF-5

SJB/ ST/

पूर्वी श्री.अजित....

15:50

पृ.शी.: करमणूक शुल्क (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) विधेयक

L. A. BILL NO.XV OF 2014 (A BILL FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA ENTERTAINMENTS DUTY ACT.) AND MOTIONS FOR REFERRING THE BILL TO THE JOINT COMMITTEE.

श्री.सुरेश धस (महसूल राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे, सन 2014 चे वि.स.वि. क्रमांक-15, महाराष्ट्र करमणूक शुल्क अधिनियम यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक सभागृहासमोर मांडतो.

तालिका सभापती : विधेय मांड[यात आले आहे.

श्री.सुरेश धस : महोदय, मी आपल्या अनुमतीने विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे, सन 2014 चे वि.स.वि. क्रमांक-15, महाराष्ट्र करमणूक शुल्क अधिनियम यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक विचारात घेऊत यावे, असा प्रस्ताव मांडतो.

महोदय, केंद्र सरकारने केबल टेलिव्हिजन नेटवर्क अधिनियम 1995 मध्ये सन 2012 मध्ये केलेल्या सुधारणेनुसार केबल सेवेसंदर्भात प्रचलित अऱ्नॉलॉग पद्धतीऐवजी डिजीटेबल ॲडजस्टेबल सिस्टीम म्हणजेच केवळ केबल सेट टॉप बॉक्स द्वारे डिजीटल पद्धतीने केबल प्रक्षेपण करणे बंधनकारक केलेले आहे. केंद्र सरकारने सदर पद्धत लागू करण्यासाठी कालबद्ध कार्यक्रम निश्चित केला आहे. त्यानुसार मोठी महानगरे, त्यामध्ये मुंबई शहर, मुंबई उपनगर या जिल्ह्यांत दिनांक 31/10/2012 पर्यंत केवळ डिजीटल पद्धतीने केबल प्रक्षेपण करणे अनिवार्य करण्यात आलेले आहे. त्याच प्रमाणे 10 लाख लोकसंख्येपेक्षा जास्त असलेल्या राज्यातील, देशातील शहरांमध्ये दिनांक 31/03/2013 पर्यंत केवळ डिजीटल पद्धतीने सेट टॉप बॉक्स नुसार प्रक्षेपण करणे अनिवार्य करण्यात आलेले आहे. संपूर्ण देशात दिनाक 31/12/2014 पर्यंत केबल प्रक्षेपण करणे बंधनकारक करण्यात आले आहे. डिजीटल पद्धतीने केबल प्रक्षेपण करणे बंधनकारक करण्यात आले असल्यामुळे मल्टीसिस्टीम ऑपरेटर म्हणजेच बहुविध यंत्रणा चालक यांची भूमिका अतिशय महत्वाची ठरणार आहे.

नंतर श्री.खंदारे....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

GG-1

NTK/ ST/ ST/

पूर्वी श्री.बोर्डे

16:00

श्री.सुरेश धस....

कारण मलिट सिस्टम ऑपरेटरद्वाराच केबल ऑपरेटर्सना सेट टॉप बॉक्स पुरविण्यात आले आहेत. त्यामुळे मलिट ऑपरेटर यांच्याकडे त्यांच्या जोडणीधारकांची संख्या त्याठिकाणी उपलब्ध होणार आहे. ही सिस्टम लागू केल्यापासून सन 2012-13 मधील नोव्हेंबर महिन्यामध्ये एकूण 26 लाख 52 हजार 673 केबल कनेक्शन्स होते. एण्टरटेन्मेंट टॅक्स 59 कोटी 25 लाख स्प्यये गोळा होत होता.

मार्च, 2013 मध्ये 28 लाख 35 हजार 853 केबल कनेक्शन्सची संख्या झाली. त्यातून 59 कोटी स्प्यांचा महसूल मिळत होता तो 103 कोटी 94 लक्ष स्प्यांपर्यंत वाढला. सन 2013-14 मध्ये जोडण्यांची संख्या 42 लाख 11 हजार 819 पर्यंत गेली. स्थानिक केबल ऑपरेटर, केबल ऑपरेटर यांच्या संघटना आहेत. केंद्र सरकारने केलेल्या कायद्याच्या अनुषंगाने सर्व महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये, सर्व घटक क्षेत्र यांच्या हद्दीमध्ये 45 स्प्यये करमणूक शुल्क लागू केला आहे. "ब" वर्ग महानगरपरिषदांच्या हद्दीमध्ये 30 स्प्यये व वरील 1 व 2 मध्ये समावेश न होणाऱ्या कोणत्याही क्षेत्रामध्ये म्हणजे इतर ग्रामीण क्षेत्रामध्ये 15 स्प्यये करमणूक शुल्क लागू करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. या केबल ऑपरेटर्सच्या विविध संघटना आहेत. त्यापैकी काही जणांनी वेगवेगळ्या कोर्टमध्ये याचिका दाखल केलेल्या आहेत. त्यामुळे काही जणांकडून करमणूक शुल्क वसूल होणे बाकी आहे. काहीजणांनी जाणीवपूर्वक दिरंगाई केली आहे. मुद्दामहून पैसे भरलेले नाहीत. अशा लोकांकडे 101 कोटी स्प्यांची थकबाकी आहे. ती थकबाकी 24 टक्के व्याजासह वसूल करणे आवश्यक आहे. केंद्र सरकारने केलेल्या कायद्यानुसार त्याची अंमलबजावणी राज्य शासन करीत आहे. यामध्ये राज्य सरकारच्या महसुलाचा संबंध आहे. यापूर्वी सेट टॉप बॉक्स नसल्यामुळे बरेच केबल चालक कनेक्शन न घेता घरावरून जाणाऱ्या केबलमधूनच बेकायदेशीरपणे कनेक्शन घेत होते. त्यामुळे शासनाला कनेक्शनची नेमकी संख्या कळू देत नव्हते. यावर उपाय म्हणून आता मुंबईत सेंट्रलाईज सिस्टम बसविण्यात आली आहे. ती सिस्टम प्रत्येक तालुक्यात व जिल्ह्यात कशी जाईल याचा शासन विचार करीत आहे. ही नवीन यंत्रणा निर्माण केल्यामुळे महसूल विभागामध्ये आयटी क्षेत्रातील तज्ज्ञांना घ्यावे का याचा शासन विचार करीत आहे.

2...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

GG-2

NTK/ ST/ ST/

श्री.सुरेश धस.....

सभापती महोदय, निवडणुकीच्या काळामध्ये काही विशिष्ट भागातील केबल ॲपरेटरने प्रक्षेपण बंद करणे, एखाद्या पक्षाच्या बैठकीचे प्रक्षेपण न दाखविणे अशा तक्रारी केल्या जातात. या तक्रारीच्या बाबतीत त्यांच्यावर बंधने घालणे आवश्यक आहे. प्रक्षेपण चालू असताना अचानक जाहिराती दाखविणे, काही वेळा कुटुंबात एकत्र बसून पाहू नये अशा गोष्टी दाखविणे असे प्रकार होत होते. या सर्व गोष्टींवर लक्ष ठेवून शासनाचाही महसूल जमा होईल आणि चुकीच्या पध्दतीने दाखविले जाणारे प्रक्षेपण यावर बंधन राहील यासाठी हे विधेयक आणलेले आहे.

सभापती महोदय, शासनाने या विधेयकात पाचपट व 25 हजार रुपये इतकी दंडाची तरतूद केली होती. तथापि, विधानसभेतील माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.एकनाथराव खडसे यांनी या अधिनियमाच्या कलम 5 मध्ये सुचविलेली दुरुस्ती करताना करमणूक शुल्काचा भरणा करण्यामध्ये अथवा कलम 4 मध्ये अनियमितता नमूद करण्यात आल्या आहेत, त्या अनियमिततेच्या दंडाची रक्कम 500 रुपये ते 1000 रुपयांवरून प्रत्येक अपराधासाठी कमीत कमी 25 हजार रुपये करण्याचा निर्णय झाला होता. या तरतुदीला दुरुस्ती सुचवून दंडाची रक्कम 50 हजार रुपये करण्यात आली, किंवा अपराधामुळे महसूलाची हानी झाली असेल त्यासाठी पाचपटऐवजी दहापट इतकी दंडाची रक्कम वसूल करण्याबाबत तरतूद करण्यात आली आहे.

सभापती महोदय, मी खवत: सुध्दा पाहत आहे की, दोन अधिवेशनामध्ये हे विधेयक मांडण्यात आले होते. त्यावेळी चांगल्या प्रकारची चर्चा झालेली आहे. आज विधानपरिषदेमध्ये अत्यंत चांगल्या प्रकारच्या सुधारणा वा सूचना केल्या जातील, त्याचाही अंतर्भाव करण्यात येईल. हे विधेयक सभागृहाने मंजूर करावे अशी मी सभागृहाला विनंती करतो.

प्रश्न प्रस्तुत झाला.

तालिका सभापती : विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सन्माननीय सदस्य ऑड.आशिष शेलार व श्रीमती शोभा फडणवीस यांनी प्रस्ताव दिलेले आहेत. त्यांनी ते मांडावेत.

(प्रस्ताव मांडण्यात आले नाहीत.)

3....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

GG-3

NTK/ ST/ ST/

श्री.दिवाकर रावते (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मंत्री महोदयांनी महाराष्ट्र करमणूक शुल्क अधिनियम यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी वि.स.वि.क्रमांक 15 सभागृहासमोर मांडले आहे. या विधेयकावर बोलण्यासाठी मी या ठिकाणी उभा आहे.

सभापती महोदय, प्रक्षेपणावर योग्य नियंत्रण ठेवणे, अवैध मार्गाने प्रक्षेपण होत असेल तर त्यावर नियंत्रण ठेवणे आणि शासनाने निश्चित केलेले दर मिळत नसतील तर ते मिळण्यासाठी हे विधेयक मांडण्यात आलेले आहे. पूर्वी सेट टॉप बॉक्स नव्हते, त्यावेळी कोण कोणाला केबल जोडणी देत आहे, त्याची संख्या किती आहे ते कळत नव्हते. 1 लाख जोडण्या असतानाही केबल ॲपरेटरकडून फक्त 2-5 हजार जोडण्यांचे पैसे शासनाकडे जमा केले जात होते. ग्रामीण भागात तर असे प्रकार प्रचंड सुरु होते. असे प्रकार आपल्या राज्यातच होत होते असे नाही तर संपूर्ण हिंदुस्थानमध्ये ते सुरु होते. त्यामुळे चर्चा झाल्यानंतर केंद्र सरकारने सेट टॉप बॉक्स बसविण्याचा निर्णय घेतला. मला आठवते की, केंद्रीय मंत्र्यांना दोन पैसे कमविण्यासाठी हे कंत्राट कोणाला तरी देण्यासाठी हा निर्णय घेतला आहे अशा प्रकारचा आरोप करण्यात येत होता. आपण संस्कार करतो तसे मूल वाढते. आपण जसे समाजाला सांगतो तसा समाज घडतो. लोकांसमोर सातत्याने व सतत जे दिसत असते त्या प्रमाणे समाज विचार करतो. काँग्रेसच्या केंद्र सरकारमध्ये सातत्याने मोठ्या प्रमाणात भ्रष्टाचाराची प्रकरणे बाहेर येत होती. त्यामुळे त्यांनी कोणताही निर्णय घेतला की ते सरकार भ्रष्टाचारच करणार असे प्रत्येकाला वाटत होते. ती चर्चा जवळपास सहा महिने सुरु होती. हा सेट टॉप बॉक्स येईपर्यंत लोकांना कळेना. या निर्णयाची अंमलबजावणी होताना विलंब झाला होता. हा निर्णय प्रथम मुंबईसाठी अनिवार्य केला. मुंबईत गँगवांर होत होते तसे केबल वॉर सुरु आहे. या व्यवसायातून प्रचंड पैसा मिळतो. सन्माननीय सदस्य ॲड.अनिल परब हे केबल ॲपरेटर संघटनेचे अध्यक्ष आहेत. या कायद्यात काय त्रुटी आहेत त्याबाबत ते अधिक मार्गदर्शन करू शकतील. मुंबई शहरामध्ये व उपनगरामध्ये वेगवेगळ्या कालावधीत हा निर्णय लागू झाला.

यानंतर श्री.शिंगम....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

HH-1

MSS/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

16:10

श्री. दिवाकर रावते...

माननीय राज्यमंत्री महोदयांनी मुंबईमध्ये 40 लाख सेट टॉप बॉक्स आहेत असे सांगितले. मुंबईची लोकसंख्या सव्वा कोटी असेल आणि त्या संख्येला 5 ने भागले तर येणारी ही संख्या बरोबर वाटत नाही. आता झोपडपट्टीमध्ये आणि प्रत्येक घरामध्ये टी.व्ही. आणि फ्रीज या दोन गोष्टी अनिवार्य झालेल्या आहेत. ही सेटटॉप बॉक्सची संख्या बरोबर आहे की नाही हे तपासणारी यंत्रणा शासनाकडे नाही. महाराष्ट्र राज्यामध्ये तीन टप्प्यांमध्ये म्हणजे मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्ह्यांसाठी 31 ऑक्टोबर 2012 पर्यंत, दहा लाखापेक्षा अधिक लोकसंख्या असलेल्या शहरांसाठी 31 मार्च 2013 पर्यंत आणि राज्याच्या उर्वरित क्षेत्रासाठी 31 डिसेंबर 2014 पर्यंत सेट टॉप बॉक्सद्वारा केबल डिजीटल प्रक्षेपण अनिवार्य करण्यात आले आहे. मुंबई शहराकरिता 45 रु. अ, ब वर्ग नगरपालिकांसाठी 30 रुपये आणि उर्वरित भागासाठी 15 रुपये करमणूक शुल्क आकारण्यात आलेला आहे. मुंबई शहरातील माणूस आणि ग्रामीण भागातील माणूस हा टी.व्ही.वरील प्रक्षेपण सारखेच पहाणार आहे. ग्रामीण भागातील माणूस गरीब आहे म्हणून त्याला कमी करमणूक शुल्क आणि शहरातील माणूस श्रीमंत म्हणून त्याला अधिक करमणूक शुल्क आकारण्यात आलेला आहे. दारची बाटली मुंबई शहरामध्ये ज्या किंमतीला मिळते त्याच किंमतीला ती ग्रामीण भागामध्ये देखील मिळते. मग ज्यामुळे राज्याच्या तिजोरीमध्ये मोठ्या प्रमाणावर महसूल जमा होतो त्याबाबतीत राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री महोदयांनी असा विचार का केला नाही. करमणुकीकरिता, मौजमजा करण्याकरिता आर्थिक कुवतीनुसार सवलत मिळत असेल तर दारच्या बाबतीत गरीब आणि श्रीमंत असा भेद का केला जात नाही, दारच्या बाटलीची किंमत शहरी आणि ग्रामीण भागामध्ये सारखीच का ? सभापती महोदय, डिसेंबर 2014 पर्यंत हा कर बसविण्यात येणार आहे. मुंबईतील गँगवार आता संपलेले असून केबल वॉर सुरु झालेले आहेत. केबल संघटनेचे अध्यक्ष सन्माननीय सदस्य अऱ्ड.परब यांना यातील बारकावे माहीत आहेत. ते या बिलावर जास्त प्रकाश टाकू शक्तील एवढे बोलून मी माझे दोन शब्द संपवितो.

...2...

अंड. अनिल परब (विधानसभेने निवडलेले). : सभापती महोदय, सन 2014चे वि.स.वि.क्रमांक 15 महाराष्ट्र करमणूक शुल्क (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) विधेयकावर माझे विचार मांडण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, केबल टी.व्ही.चा प्रचार आणि प्रसार झाला. केबल टी.व्ही. ही करमणुकीची बाब असल्यामुळे त्यावर कर घ्यावा असे ठरले. केबल टी.व्ही. हे शासनाचा महसूल वाढविण्याचे एक साधन असून तो महसूल वाढविण्यासाठी शासनाने करमणूक कर आकारण्यास सुख्यात केली. पूर्वी जेव्हा रेडियो प्रचारात आला त्यावेळी त्यावरील करमणूक शुल्क पोस्टामध्ये भरावे लागत होते. पोस्टातून एक कार्ड मिळत होते आणि त्या कार्डावर तो कर भरावा लागत होता. शासन पोस्टाच्या माध्यमातून हा करमणूक कर वसूल करीत होते. केबल टी.व्ही.चा प्रचार आणि प्रसार वाढत गेला त्याप्रमाणे महसूल देखील वाढायला पाहिजे या दृष्टीने जे केबल ऑपरेटर्स काम करीत होते त्यांना सांगण्यात आले की, ग्राहकांकडून केबलचे जे पैसे वसूल केले जातात त्यातून हा करमणूक शुल्क भरावा. सुख्यातीला पे चॅनल्स हा प्रकार नव्हता. स्टार टी.व्ही.ने पहिल्यांदा 2 स्प्यापासून हे पे चॅनल्स सुरु केले. हळूहळू पे चॅनल्सचा आवाका वाढला. प्रत्येक टी.व्ही.च्या पे चॅनल्सची किंमत पावणे दोनशे ते अडीचशे स्प्यये इतकी झाली.

सभापती महोदय, मी प्रथम अंनलॉग सिस्टिम समजावून सांगतो. जेव्हा रिसिव्हरने सिग्नल्स खेचले जात होते आणि कोणतेही इन्क्रीप्ट केल्या शिवाय लोकांना ते दिले जात होते त्यावेळी त्यांच्या मोजणीची यंत्रणा आपल्याकडे नव्हती. जेव्हा कोणतीही कंपनी सिग्नल्स रिसिव्ह करून ग्राहकांना देत होती त्यावेळी ती कंपनी किती ग्राहकांना सिग्नल्स देत होती हे कळत नव्हते. सुख्यातीला केबल चालक 10-10 स्प्यये भरत होते. 145 स्प्यापासून 250 स्प्यापर्यंत पे चॅनल्सचे पैसे भरावे लागले. केबलचे दर 250 ते 300 स्प्यांपेक्षा जास्त वाढणार नाही हे लक्षात आल्यानंतर त्यातून जे पैसे मिळतात त्यातील काही पैसे करमणूक करामध्ये भरले जात होते. आजही करमणूक कराचे वेगळे पैसे ग्राहकाकडून घेतले जात नाहीत. नवीन बिलामध्ये वेगळा करमणूक कर दिला पाहिजे अशी तरतूद केलेली आहे. आजही केबल ऑपरेटर जे पैसे गोळा करतो ते केबलचे महिन्याचे भाडे असते, त्यातून तो कराचे पैसे भरत असतो. पूर्वी केबल ऑपरेटर

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

HH-3

MSS/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

16:10

अँड.अनिल परब...

10 स्पर्ये करमणूक शुल्क भरत होता. हा करमणूक कर 10 स्पर्यावर्ज्जन 15 स्पर्ये झाला, 15 स्पर्यावर्ज्जन 30 स्पर्ये झाला. हा कर 30 स्पर्ये झाला त्यावेळी तत्कालीन महसूल मंत्री श्री. अशोक चव्हाण यांच्याकडे मी एक शिष्टमंडळ घेऊन गेलो होतो. त्यावेळी आम्हाला असे सांगितले गेले की, मुंबईतील सर्व केबल ऑपरेटर्स मुंबईतील लोकांकडून करमणूक कराचे पैसे गोळा करतात, परंतु ते शासनाच्या तिजोरीत पैसे भरत नाहीत. त्यावेळी मी सांगितले होते की, करमणूक शुल्क अधिनियम आहे. त्या अधिनियमाप्रमाणे करमणूक शुल्क भरायला पाहिजे. परंतु हा कर केबल चालकानेच वसूल केला पाहजे अशा प्रकारची कोणतीही तरतूद त्यावेळी नव्हती. आम्ही अशी भूमिका घेतली की, केबल चालक करमणूक कर गोळाकर्जन शासनाकडे भरणार नसेल तर शासनाने स्वतःची यंत्रणा लावून हा कर गोळा करावा. अन्यथा जे केबल ऑपरेटर तुमचा कर गोळा करण्याचे काम करतात, जे तुम्हाला महसूल गोळा करून देतात त्यांना कमिशन द्यावे. पण या दोन्ही गोष्टी अमान्य झाल्या. तो विषय तसाच राहिला आणि कराच्या बाबतीत त्यानंतर कोणतीही चर्चा झाली नाही. हा कर 15 स्पर्यावर्ज्जन एकदम दुप्पट म्हणजे 30 स्पर्ये झाला. जेव्हा कर वाढतो त्यावेळी केबलचे दर वाढतात. आता केबल हे नुसते करमणुकीचे साधन राहिलेले नाही. केबल हे शिक्षणाचे, माहितीचे, माहिती तंत्रज्ञानाचे साधन झालेले आहे. आता केबल ही एक जीवनावश्यक गोष्ट झालेली आहे. पूर्वी केबलकडे फक्त करमणूक म्हणून पाहिले जात होते. परंतु जेव्हा सीएनएनवर पहिल्यांदा युध्द दाखविण्यात आले त्यावेळी केबलच्या माध्यमातून सर्व जग जवळ आणता येते असे जगाला समजले. त्यामुळे आता केबल ही करणमुकीचे साधन नसून ती एक जीवनावश्यक बाब झालेली आहे. आज प्रत्येक घरामध्ये केबल आहे. हा करमणूक कर जेव्हा 15 स्पर्यावर्ज्जन 30 स्पर्ये झाला त्यावेळी आम्ही शासनाला विचारणा केली होती. त्यावेळी आम्हाला असे सांगण्यात आले की, "मुंबईमध्ये ग्राहक संख्या केबलचालक खरी दाखवत नसल्यामुळे 15 स्पर्यावर्ज्जन 30 स्पर्ये कर करावा लागत आहे."

बाकीच्या राज्यामध्ये कुठेही इतका कर नाही. आंध्र प्रदेशमध्ये हा कर 5 स्पर्ये आहे, दिल्लीमध्ये तो 10 स्पर्ये आहे, गुजरातमध्ये 6 स्पर्ये आहे. कोणत्याही शहरामध्ये 20 स्पर्यापेक्षा जास्त करमणूक कर नाही. केवळ महाराष्ट्रातील अ वर्ग

..4..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

HH-4

अंड.अनिल परब...

महानगरपालिकांमध्ये हा कर 45 स्पये करण्यात आलेला आहे. 15 स्पयावरून हा कर 30 स्पये करण्यात आला. त्यानंतर 30 स्पयावरून तो 45 स्पये करण्यात आला. हा करमणूक कर 45 स्पये करताना शासनाने असे सांगितले की, केबलचालक ग्राहकांची खरी संख्या दाखवत नाहीत. अंडर डिक्लेअर कनेक्टिव्हिटी आहे.

...नंतर श्री.भोगले....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

II.1

SGB/ ST/

16:20

ॲड.अनिल परब.....

30 टक्के ग्राहक दाखविले जातात म्हणून नाईलाजास्तव 45 रुपये करावे लागत आहेत. कराची रक्कम 45 रुपये केल्यानंतर खूप आरडाओरड झाली, निदर्शने झाली, आंदोलने झाली, आम्ही मंत्री महोदयांना भेटून निवेदने दिली.

सभापती महोदय, ॲक्टोबर, 2012 मध्ये डिजिटलायझेशन झाले. डिजिटलायझेशन झाल्यामुळे सेट टॉप बॉक्स बसविणे सक्तीचे करण्यात आले. सिग्नल इन्क्रिप्ट करून सोडण्यास सुर्खात झाली. तेव्हा वस्तुस्थिती समोर आली. एखाद्या टीव्हीला सेट टॉप बॉक्स जोडला जात नाही तोपर्यंत त्याला सिग्नल मिळत नाही. केबल दिसत नाही. प्रत्येक एमएसओनी, प्रत्येक केबल ऑपरेटरला किती सेट टॉप बॉक्स दिले याचे ॲडिट सुरु झाले आणि त्यांनी शासनाकडे माहिती दिलेली आहे. मुंबईमध्ये किती केबल ऑपरेटर आहेत, किती ग्राहक संख्या आहे, किती टीव्ही सेट टॉप बॉक्सच्या आधारे सुरु आहेत याचा डाटा उपलब्ध आहे. ग्राहक संख्या 30 टक्के दाखविली जाते म्हणून कराची रक्कम रुपये 45 करण्यात आली असे शासनाचे म्हणणे आहे. आता शासनाला ग्राहकांची संख्या 100 टक्के दिसून येते. 45 ऐवजी 20 रुपये कर आकारण्यात यावा अशी आम्ही मागणी केली. 20 रुपये केल्यामुळे शासनाला मिळणारा महसूल कमी होणार नाही. त्यावेळी तुम्ही 30 टक्के रेशो धरून 45 रुपये रक्कम निश्चित केली असेल तर आता 20 रुपये कर केल्यानंतर शासनाच्या महसूलामध्ये बिलकूल घट होणार नाही हे आम्ही शासनाला वारंवार सांगण्याचा प्रयत्न करीत आहोत. आता आपल्याला अधिकारी असे सांगतात की, इतके दिवस केबल ऑपरेटर ग्राहकांकडून 45 रुपये जमा करीत होते, मात्र शासनाकडे ती रक्कम जमा करीत नव्हते, त्यामुळे शासनाचे नुकसान होत होते.

.....2....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

॥.2

SGB/ ST/

16:20

पुरवणी मागण्यांच्या संदर्भात

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, या सरकारबदल आम्ही कोणती भूमिका घ्यायची या बाबत आपण आम्हाला मार्गदर्शन करावे. या सदनामध्ये मी मराठी विषय घेऊन वारंवार टाहो फोडण्याचे काम केले. आमची टिंगल केली जाते त्याबदल मला वाईट वाटत नाही. काळ आम्ही चितळे समितीचा अहवाल मराठी भाषेतून उपलब्ध करून देण्याची मागणी करूनही शासनाने ती अंमलात आणली नाही. आज आम्हाला पुरवणी मागण्यांची यादी देण्यात आली आहे ती इंग्रजी भाषेतील आहे. मराठी भाषेतील पुरवणी मागण्यांची यादी का देण्यात आली नाही? वर्षानुवर्ष मराठी व इंग्रजी अशा दोन्ही भाषांमधील पुरवणी मागण्यांची यादी देण्याची प्रथा आहे.

तालिका सभापती (श्री.शरद रणपिसे) : माननीय सदस्यांनी उपस्थित केलेला मुद्दा अगदी योग्य आहे. मराठी भाषेतून या सभागृहाचे कामकाज चालले पाहिजे. याबाबत चौकशी करून माननीय सदस्यांना अवगत केले जाईल.

...3..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

II.3

SGB/ ST/

16:20

पृ.शी.: करमणूक शुल्क (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) विधेयक.

L. A. BILL NO.XV OF 2014 (A BILL FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA ENTERTAINMENTS DUTY ACT.) AND MOTIONS FOR REFERRING THE BILL TO THE JOINT COMMITTEE.

(चर्चा पुढे सुरु....)

ॲड.अनिल परब : सभापती महोदय, ज्यावेळी आम्ही अशा प्रकारची मागणी केली त्या मागणीवर अद्याप कोणतेही उत्तर शासनाकडून देण्यात आले नाही. शेवटी केबलचे दर ग्राहकांवर कमी आकारले पाहिजेत, ते दर वाजवी असले पाहिजेत ही शासनाची भूमिका आहे. सध्याचे केबलचे दर दरमहा सरासरी 250 रुपये आहेत. आतापर्यंत त्यावर कोणताही कर लावला जात नव्हता. केबल ऑपरेटर टॅक्स लावत नव्हते. त्याला जी रक्कम मिळत होती, त्यावर शासनाला कर भरत होता आणि सेवाकराच्या माध्यमातून सेवाकर केंद्र शासनाकडे भरणा करीत होते. आता कर वसुली सक्तीची केल्याबद्दल आमची काही हरकत नाही. जी रक्कम ग्राहकांकडून घेतली जाते त्याबद्दल ग्राहकांना पावती दिली पाहिजे या मताशी आम्ही सहमत आहोत. ज्या पद्धतीने शासन यंत्रणा आज काम करीत आहे त्याबद्दल आमचा आक्षेप आहे. माझ्याकडे पूर्ण अहवाल उपलब्ध आहे. आज शासनाच्या यंत्रणा कोणाची सोय करीत आहेत? 500 रुपये ते 1000 रुपये दंड होता, आता 25 हजार रुपये दंडाची रक्कम करीत आहात. या दंडामुळे सोय कोणाची होणार आहे? तुमच्याकडे कोणती ॲक्शन पॉवर आहे, ज्याच्या माध्यमातून केबल ऑपरेटरवर तुम्ही वचक बसवू शकता. आज मोठ्या प्रमाणात जे शासनाचा महसूल बुडवितात त्यांच्यावर कोणतीही कारवाई होऊ शकत नाही. तुमच्याकडे सीझिंग पॉवर आहेत. त्या सीझिंग पॉवरच्या माध्यमातून तुम्ही त्यांचे कंट्रोल करून सीझ करू शकता. आतापर्यंत तुम्ही किती कंट्रोल रुम सीझ केले, किती लोकांवर ॲक्शन झाली? एखाद्यावर तुम्ही ॲक्शन घेतली की ते प्रकरण कोर्टात नेतात. हायकोर्टात प्रकरण गेल्यानंतर त्यांच्याकडून स्टे घेतला जातो.

...4....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

II.4

ॲड.अनिल परब....

सभापती महोदय, मध्यंतरी शासनाने सांगितले की, एमएसओकडून पैसे वसूल करण्यात येतील. ती वसुली कशी करणार? जे पैसे एमएसओ वसूल करीत नाहीत, लोकांकडून घेत नाहीत, ते फक्त इनपुटचे पैसे केबल ॲपरेटरकडून घेतात, तेव्हा तुम्ही त्यांच्याकडून वसुली कशी करणार आहात? केवळ कायदा पुढे करायचा आणि हायकोर्टात जाऊन स्टे घ्यायचा हे कितपत योग्य आहे? अशाप्रकारे कायदा करू नये. जो ग्राहक पैसे देतो त्याला रिसिप्ट मिळेल. त्याला वाटले पाहिजे की, मी शासनाच्या महसुलामध्ये वाढ केली आहे. जे केबल ॲपरेटर पैसे भरत नाहीत त्यांचा दंड वाढवायचा, काही असे आहेत ते आजही भरत नाहीत. परंतु जे छोटे केबल ॲपरेटर आहेत ते आजही तुम्हाला पैसे देत आहेत. केबल ॲपरेटरला येणारा खर्च सरासरी 325 ते 350 रुपये येतो. तो त्यातून शासनाच्या कराची रक्कम भरतो.

सभापती महोदय, माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी सांगितल्याप्रमाणे केबल चालकांची संख्या तुम्हाला कशी कळणार? 35 ते 40 लाख ग्राहक आहेत असे शासनाचे म्हणणे असून त्यापैकी 55 टक्के घरामध्ये दोन किंवा दोनपेक्षा जास्त टीव्ही वापरले जात आहेत. एका घरामध्ये तीन टीव्ही वापरले जात असतील तर त्यापोटी प्रत्येकी 45 रुपयेप्रमाणे तीन पटीत तुम्ही करमणूक कर/शुल्क वसूल करणार आहात काय? तुम्ही घरामागे पैसे घेणार आहात की टीव्ही संचामागे पैसे घेणार आहात? आज शासन टीव्ही संचामागे कराची रक्कम घेत आहे. मी एका बेडरूममध्ये टीव्ही बघतो त्याचा करमणूक कर वेगळा, हॉलमध्ये टीव्ही बघतो त्याचा करमणूक कर वेगळा आणि दुसऱ्या बेडरूममध्ये टीव्ही बघतो त्याचा करमणूक कर वेगळा अशा पद्धतीने वसुली करावयाची झाली तर तुम्हाला कळणार कसे? तुमचे अधिकारी येतात आणि आम्हाला सांगतात की, किती पॉईंट्स वाढवून देता आणि माझे किती वाढवून देता? दोघांचे किती वाढवून देतो यावर शासनाचा महसूल अवलंबून आहे.

सभापती महोदय, जोपर्यंत शासनाला कस्टमर रिक्विझेशन फॉर्म भरून त्याचे डिटेल्स तुमच्याकडे मिळत नाही, त्याचे ऑडिट होत नाही तोपर्यंत प्रत्यक्ष किती पैसे किती लोकांकडून वसूल करायचे? ही सगळी सोय डीटीएचसाठी करीत आहात. त्यात सगळे टॅक्स इन्क्ल्यूड आहेत. डीटीएच सेवा पुरविणाऱ्या कंपन्या 150 ते 175 रुपयाच्या इंट्रोडक्टरी ऑफर देत आहेत. केबल

...5..

ॲड.अनिल परब....

ऑपरेटर ही सुविधा द्यावयास गेला तर त्याला ते 225 ते 250 स्प्रयात सुध्दा परवडणार नाही. तुम्ही सुपारी घेऊन वातावरण निर्माण केले आहे. सर्वसामान्य ग्राहकांचा हा विषय नाही. यात सगळे केबल ॲपरेटर 45 स्प्रये प्रत्येक ग्राहकाकडून घेणे, घरामध्ये असलेल्या टीव्हीच्या आधारे वसुली केली तर गंभीर प्रश्न निर्माण होईल. आजही सगळी यंत्रणा विकली जात आहे, त्याची चर्चा सगळीकडे होत आहे. त्यामुळे या विषयाला गंभीर्य नाही.

सभापती महोदय, जेव्हा 25 हजार स्प्रये दंड करणार आहात तेव्हा महसूल शासनाचा वाढणार की अधिकाऱ्यांचा वाढणार आहे? याचा प्रथम विचार करणे आवश्यक आहे. कारण 500 स्प्रयांवरून 25 हजार रुपये दंड करणार आहात. ही वसुली खालच्या पातळीवर ग्राहकांकडून केबल ॲपरेटरकडून न होता ग्राहकांकडून होणार आहे. अप्रत्यक्षपणे केबलचे दर वाढविण्यासाठी तुम्ही मदत करीत आहात असा आरोप शासनाविस्तृद्ध होणार आहे. तुम्हाला दंड करायचा असेल तर जरूर करा. डिफॉल्टर असतील त्यांना जरूर पकडा. केबलची नेमकी संख्या बाहेर येण्यासाठी तुम्ही नेमके कोणते साधन वापरले, नेमक्या कोणत्या आधारावर माहिती घेत आहात? माझ्याकडे डाटा आहे, त्या माहितीच्या आधारे पर्सेटेज वाढवून तुमच्याशी लोकांनी डील केले आहे. तुम्ही एमएसओकडून आकडेवारी घेता, ते कुटून आकडेवारी देणार? कारण केबल ॲपरेटरकडून ग्राहकांचे पूर्ण आकडे त्यांच्याकडे येत नाही. आम्ही सूचना केली, परंतु तुमच्या या खात्याला सूचनेशी काही देणेघेणे नाही. त्यांनी एकच गोष्ट आम्हाला सांगितली ती म्हणजे आम्हाला शासनाच्या निर्णयाची अंमलबजावणी करावयाची आहे. हायकोर्टामध्ये तुमच्याविस्तृद्ध ऑर्डर झाली. औरंगाबाद खंडपीठ आणि नागपूर खंडपीठाने तुमच्याविस्तृद्ध ऑर्डर दिली. प्रत्येक गोष्ट हायकोर्टात जाऊन अडकविण्यासाठी तरतूद करणार असाल आणि केवळ दंड वाढविल्यामुळे तुम्हाला अधिक महसूल मिळेल अशी अपेक्षा असेल तर ती चुकीची आहे.

सभापती महोदय, खरोखर शासनाला महसूल वाढवून हवा असेल तर मी महाराष्ट्र शासनाला सांगू इच्छितो की, 100 टक्के योग्य ती आकडेवारी मिळू शकते. शासनाचे नुकसान न होता 45 स्प्रये कर केला आहे तो इतर राज्यांप्रमाणे 20 स्प्रये केला तर ते लोकांना देखील

...6..

ॲड.अनिल परब....

सोयीचे होणार आहे, केबल ॲपरेटरसाठी सोयीचे होणार आहे. लोकांची सोय होईल आणि केबल ॲपरेटर तुमच्याकडे खरी आकडेवारी जाहीर करतील. आज पॅकेजची रक्कम 300 ते 325 रुपये होते , त्यावर 45 रुपये कर आणि त्या करावर पुन्हा 12.5 टक्के सेवा कर द्यावा लागतो. 100 टक्के कनेक्शन्स असली तरी 60 ते 70 टक्के लोकांकडून वसुली होते. पोलीस देत नाहीत, सोसायटीचा सचिव देत नाही.

नंतर श्री.भारवि....

ॐ.अनिल परब...

ज्याच्या बिल्डींगवर्ज वायर गेली आहे तो पैसे देत नाही. त्यांची मागणी असते. इमारतीवर सामान असल्यामुळे व ते रिपेअर करायला जावे लागते म्हणून वॉचमनला फुकट कनेक्शन द्यावे लागते. एवढेच नव्हे तर सोसायटीचा सेक्रेटरी सांगतो की, मला फ्रीमध्ये पाच कनेक्शन दे. तेव्हा आपणाला हा नेमका आकडा कसा काय मिळणार आहे? आपले दर रिझनेबल असतील तर लोक स्वतःहून सांगतील की, ते आम्हाला परवडत आहे. फक्त महाराष्ट्र शासनाने दहा स्मायावर्ज पंचेचाळीस स्मायापर्यंत कर नेलेला आहे. केबल ॲपरेटरला कर वसूल करायला सांगत असल्यामुळे त्याची लिगल एन्टीटी चॅलेंज होण्याची शक्यता आहे. खरे म्हणजे हा कर महाराष्ट्र शासनाने डायरेक्ट वसूल केला पाहिजे. केबल ॲपरेटर चोर आहेत असे आपल्याला वाटत असेल तर महाराष्ट्र शासनाने स्वतःची यंत्रणा लावावी. अन्यथा यासाठी आंदोलन करावे लागेल. महाराष्ट्रातील केबल ॲपरेटर्सना सांगावे लागेल की, करमणूक कर शासनाचा असल्यामुळे आपण तो वसूल करू नये. शासनाने ग्राहकांकडे जाऊन थेट पैसे घ्यावेत. आपण ज्यांच्याकडून पैसे वसूल करणार आहात त्यांना चोर ठरवून त्यांच्यावर स्माये 500/- पासून ते स्माये 25000/- इतकीं दंडाची आकारणी करणार आहात. त्यामुळे आपण यात सवलत द्यावी.

सभापती महोदय, या व्यवसायाला उद्योगाचा दर्जा द्यावा अशी कित्येक वर्षापासून मी मागणी करीत आहे. पण ती मान्य करण्यात येत नाही. हा एकमेव व्यवसाय असा आहे की, तो केबल ॲपरेटर्सनी स्वतःच्या पैशातून उभा केला आहे. या व्यवसायासाठी शासनाचे कुठलेही पाठबळ नाही. कुठलेही प्रोटोक्झन नाही. केबल ॲपरेटर हा ग्राहकांचा एक वर्षाचा टॅक्स आगाऊ भरतो. उद्या त्याच्या ग्राहकाचे कनेक्शन गेले तर पुढच्या बारा महिन्यांचे पैसे त्याला कोण वसूल करू देणार आहे ? त्यामुळे अशा ज्या गोष्टी आहेत त्या किती पर्सन्टेजमध्ये यायला पाहिजेत यावर चर्चा करण्यासाठी शासनाने केबल संघटनांना बोलवावे. त्यांच्याशी चर्चा करावी. शासनाचा महसूल वाढला पाहिजे याच्याशी मी 100 टक्के सहमत आहे. जोरजबरदस्तीने जुलूम करू न महसूल गोळा

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

JJ 2

BGO/ ST/

भोगले..

16:30

ॲड.अनिल परब...

करण्याचा प्रयत्न केला तर कदाचित उद्वेक होण्याची शक्यता आहे. त्यातून मोठे आंदोलन उभे राहील आणि मग संघर्ष सुरु होतील. त्यामुळे संयुक्त बैठक आयोजित करण्यात यावी यासाठी मी शासनाला कित्येक पत्रे लिहिली आहेत. मी अनेक वेळा वित्त मंत्रांना विनंती केली आहे की, आपल्याला आता जो महसूल मिळतो आहे तो मी वाढवून देतो. आपल्या हातात सत्ता आहे, आम्ही जे करू ते बरोबर आहे अशी शासनाची भूमिका असेल तर त्यातून मार्ग निघणार नाही. या सर्वांना सामंजस्याने बरोबर घ्यावेच लागेल. हे जे बिल आहे ते अधिकाऱ्यांची सोय करण्यासाठी आह, यातून कुठल्याही प्रकारे शासनाचा महसूल वाढणार नाही म्हणून ते मागे घ्यावे अशी विनंती करू नाही.

.....
...3

डॉ.नीलम गोळे (विधानसभेने निवडलेल्या) : सभापती महोदय, मी सन 2014 चे वि.स.वि.क्रमांक 15 वर बोलण्यासाठी उभी आहे. शेवटी कुठल्याही कराची वसुली ही ग्राहकांकडूनच होत असते. सन्माननीय सदस्य अऱ्ड.अनिल परब यांनी या विषयातील अनेक तांत्रिक मुद्दे मांडले आहेत. त्याची द्विरूपती न करता मी दोन-तीन प्रश्न उपस्थित करणार आहे. त्याचे स्पष्टीकरण दिल्यास किंवा खुलासा कळला तर ते अधिक चांगले होईल. संपूर्ण भारतामध्ये सेट टॉप बॉक्स लावण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यापैकी फक्त महाराष्ट्रामध्ये सेट टॉप बॉक्स लावण्याचे अनिवार्य करण्यात आले आहे. त्यामुळे मुंबई पुण्यासह जी महत्त्वाची शहरे आहेत तेथील प्रत्येक घरात सेट टॉप बॉक्स आला आहे. येथे बहुविध यंत्रणा परिचालक हा शब्द वापरला आहे त्याचा अर्थ काय आहे ? या शब्दामध्ये टाटा स्काय, बिग या सारख्या कंपन्यांचा अंतर्भाव होतो काय ? त्यांचा अंतर्भाव होत असेल तर दुय्यम स्तरावरची जी शहरे आहेत, जेथे अजूनही सेट टॉप बॉक्स पोहोचलेला नाही तेथे आपण काय करणार आहात ? आजही अनेक ठिकाणी केबल्स सुरु आहेत. आपण केबलधारकांकडून हा कर वसूल करणार आहात. जे लोक खाजगी कंपन्यांचे ग्राहक असतील त्यांच्याकडून हा कर वसूल करणार आहात की कंपन्यांकडून कर वसूल करणार आहात ? आपण या कराची मोजदाद कशी करणार आहात ? खाजगी कंपन्यांकडील ग्राहकांची संख्या तपासण्यासाठी आपल्याकडे अत्याधुनिक तंत्रज्ञान आहे काय, असा माझा पहिला प्रश्न आहे.

ज्या वाहिन्यांचे प्रक्षेपण योग्य नाही ते देखील थांबविण्याचे प्रयत्न करण्यात येणार आहेत असे मंत्री महोदयांनी सांगितले आहे. तांत्रिकदृष्ट्या हे आपण कसे काय करणार आहात हे मला अनाकलनीय आहे. आज खाजगी कंपन्या 500 ते 700 पर्यंत चॅनेल्स देतात. त्यांचे प्रक्षेपण कसे काय थांबविण्यार आहात ? त्यासाठी कोणते निकष लावण्यात येणार आहेत. काही वाहिन्यांवर अश्लील भाग प्रसारित करण्यात येत असले तरी त्यांचा कराशी काहीही संबंध येत नाही. आपण प्रसार भारतीची परवानगी न घेता

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

JJ 4

BGO/ ST/

भोगले..

16:30

डॉ.नीलम गोळे.....

आश्वासन देत आहात. आपण सर्वजण सुशिक्षित आहोत. कुठल्याही वाहिनीचे प्रक्षेपण बंद करणे हे फार अवघड असते. हा कर लावल्यामुळे नको त्या गोष्टीवर आपण नियंत्रण ठेवणार आहात असे जे आपले म्हणणे आहे ते आम्हाला समजले पाहिजे.

आपल्याच अयोग्य नियोजन पद्धतीमुळे सुरुचातीला अध्यादेश काढण्यात आला. मग परत आपण म्हणतात की, 24 फेब्रुवारी रोजी विधान सभेत विधेयक मांडण्यात आले आणि 28 फेब्रुवारी रोजी सत्र समाप्त झाले. त्यामुळे आम्ही सातत्याने मागणी करीत होतो की, फेब्रुवारी महिन्यातील अधिवेशन हे थोडे अगोदर घ्यावे. ते चार दिवसांच्या ऐवजी 8 दिवस किंवा दोन आठवडे घ्यावे अशी आम्ही मागणी करत होतो. तेव्हा हे बिल पास झाले असते. आपण राजकीय सोयीसाठी धरसोडीचे निर्णय घेत असतो. तेव्हा मग आपण म्हणता की, आम्ही सर्वांची सोय बघितली. आपण हे अधिवेशन अक्षरशः ढकलले. आपण अध्यादेश काढल्यामुळे ती प्रक्रिया अर्धवटच राहिली. त्यामुळे आपल्याला पुन्हा अध्यादेश काढावा लागला आहे आणि आता हे विधेयक मंजूर करावे असे सांगत आहात. अशाने संसदीय कार्यपद्धतीमध्ये विसंगती निर्माण होत आहे. त्याकडे मला लक्ष वेधावेसे वाटते.

माझा शेवटचा मुद्दा देखील महत्त्वाचा आहे. त्यावर देखील चर्चा झालेली नाही. आता मोबाईलवर देखील टीव्ही दिसतो. घरात दोन टीव्ही असतील तर त्यावर टॅक्स लावला आहे. मोबाईलवर टीव्ही बघण्यासाठी आपण वेगळा टॅक्स लावणार काय? ग्राहक हा इंटरनेटचे पैसे टेलिफोन कंपन्यांना देत असतोच. त्याने मोबाईलवर टीव्ही बघितला तर त्याला आपण कसे काय अडविणार आहात? उद्या लोक नोट बुकवर इंटरनेटच्या माध्यमातून टीव्ही बघतील आणि म्हणतील की सेटटॉप द्वारे टीव्ही का बघायचा? आपल्याकडे एक म्हण आहे. घरच्या म्हातारीचे काय? तसे आपण केबलधारकांच्या बाबतीत करत आहात. अनेक लोक इंटरेनटच्या माध्यमातून कम्प्युटरवर टीव्ही बघतात. त्यांच्यावर आपले काहीच बंधन नाही. जो माणूस तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून स्वतःची करमणूक आणि माहिती करू घेण्याचा प्रयत्न करतो त्याच्या पाठीमागे किती बडगा लावायचा यासंबंधी धोरणात्मक विचार करायला पाहिजे असे मला सांगावेसे वाटते. याचा

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

JJ 5

BGO/ ST/

भोगले..

16:30

डॉ.नीलम गोळे.....

अर्थ राज्याच्या महसूलामध्ये वाढ होऊ नये सर्वांना भाराभर सूट घावी, पाहिजे ते सिनेमे आणि नृत्य पहात बसावे असे मला अजिबात म्हणावयाचे नाही. कित्येक ठिकाणी सेट टॉप बॉक्स आहेत. पण तेथे लाईटच नसतो. इन्हर्टरवर टीव्ही कोणी बघू शकत नाही. तेव्हा किती कठोर नियम करायचे याचा जरूर विचार केला पाहिजे. तांत्रिक दृष्ट्या ज्या गोष्टी घडू शकणार नाहीत त्याबदल अयोग्य विचार सभागृहामध्ये मांडून जनतेची दिशाभूल करू नये याकडे मला लक्ष वेधावेसे वाटते. धन्यवाद.

.....

...6

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

JJ 6

BGO/ ST/

भोगले..

16:30

श्री.रामदास कदम (मुंबई स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, सन 2014 चे वि.स.वि.क्रमांक 15 - महाराष्ट्र करमणूक शुल्क (सुधारणा व पुढे चालू ठेवणे) विधेयक येथे मांडण्यात आले आहे. त्याला विरोध करण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, हे बिल सभागृहासमोर आणण्याच्या अगोदर केबल चालक आणि संबंधित अधिकारी व शासन यांची एक बैठक झाली असती तर केबल चालकांच्या व अधिकाऱ्यांच्या सूचनांतून माननीय मंत्री महोदयांना योग्य तो निर्णय घेता आला असता. हे अगदी सोपे काम होते. त्याला कसलीही अडचण नव्हती. ए.सी.मध्ये बसून झोपडपट्ट्यांमध्ये काय चालते आहे याची कल्पना त्यांना नसते. ते येथे बसून फक्त कायदा बनवितात.

यानंतर श्री.जुन्नरे...

श्री. रामदास कदम

एसीमध्ये बसून जबरदस्तीने जे कायदे व नियम बनविले जात आहेत ते थांबणे अत्यंत आवश्यक आहे असे मला वाटते. अध्यादेशासाठी माननीय राज्यपाल महोदयांकडे जाऊन त्यांची परवानगी घेण्यासाठी आपल्याला एवढी कोणती घाई झाली होती ? 15 दिवस पुढे गेले असते तर आपल्याला कोणता फरक पडला असता ? माझी सन्माननीय सदस्य ॲड. अनिल परब यांना विनंती आहे की, आपण केबलचालकांचे नेते आहात. आपले केबल चालक मनमानी कारभार करतात त्यामुळे त्यांच्यावर वचक असणे अतिशय आवश्यक आहे. मी अधिवेशनच्या काळात फक्त आमदार निवासात थांबत असतो. मी कांदिवली येथे राहत असल्यामुळे जाण्यायेण्यामध्ये 6/7 तास फुकट जातात त्याऐवजी आमदार निवासात राहिलो तर अभ्यासही करता येतो त्यामुळे अधिवेशन काळात आमदार निवासात वास्तव्यास असतो. अधिवेशन काळात मी ज्या ज्या वेळेस आमदार निवासात राहतो त्या त्या वेळी माझ्याकडून केबलचे 2100 रुपये घेतले जातात. आमदार निवासात आल्यानंतर केबल लावण्याचा प्रयत्न केला तर केबल चालत नाही. मग केबल वाल्याला फोन लावायचा. फोन लावला तर केबलचालक फोन उचलत नाही. नंतर आपण आमदार निवासाच्या मॅनेजरवर चिडलो की, मग तो कोणता तरी माणूस पाठवून देतो. 3 दिवसानंतर केबलचालक येतो. 3 दिवसानंतर केबलचालक आल्यानंतर तो सांगतो तुमचे 2100 रुपये भरावयाचे बाकी आहे. केबलचे पैसे दिले तर त्याचे बिल सुध्दा दिले जात नाही. केबलचे ॲफिस कोठे हे माहिती नसते. यावेळेस 2100 रुपये दिल्यानंतर मी त्याच्याकडे बिल मागितले तेव्हा त्याने सांगितले माझा फोन नंबर घ्या, मी आपल्याला उद्या बिल आणून देतो. मागच्या वेळचा अनुभव असल्यामुळे मी दुसऱ्या दिवशी माझ्या माणसाला बिल घेऊन आल्याशिवाय येऊ नको असे सांगितले. आमदारांबरोबर केबल चालकांची अशा प्रकारची वागणूक असेल तर सामान्य माणसांशी कशी वागणूक असेल ? माझी केबल बंद असल्यामुळे माननीय मुंडे साहेब गेले ही बातमी मला बाहेरून कळाली. आपण केबल चालकांचे नेते आहात, ते गरिबांना न्याय देण्यासाठी आहात. त्यामुळे केबलचालकांच्या संदर्भात अधिक बारकाईने लक्ष देऊन काम करण्याची आवश्यकता आहे असे मला वाटते. अधिवेशन वर्षातून साधारणतः 3 महिने चालते परंतु केबलसाठी मला वर्षाला 6250 रुपये द्यावे लागतात. त्यामुळे यासंदर्भात शासन काही नियंत्रण ठेवू शकते का हे

श्री. रामदास कदम

पाहण्याची आवश्यकता आहे. केबल चालकाला फोन केल्यानंतर सेवा मिळाली नाही तर केबलचालकाविरुद्ध कायदेशीरपणे गुन्हा दाखल करू शकतो का यासंदर्भात बिलामध्ये माहिती येणे आवश्यक होते त्यामुळे तशा प्रकारची माहिती बिलामध्ये येणे आवश्यक आहे अशी माझी मागणी आहे. एसी कॅबिनमध्ये बसून मी केबलवाला आहे म्हणून माज आणि मस्तीने वागणार असाल तर ते चालणार नाही. तुम्ही आज ज्या गाडया उडवित आहात त्या गरिबांच्या पैशावरच उडवित आहात हे विसरु नका. त्यामुळे यासंदर्भात शासनाची नेमकी भूमिका काय राहणार हे कळणे अत्यंत आवश्यक आहे.

सभापती महोदय, आपले ग्राहक एकंदर किती आहेत याची माहिती केबल चालकांनाही नसते, यासंदर्भात अनिलभाऊ मी आपल्याशी खाजगीत बोलेन. परंतु केबल चालकही जगला पाहिजे, ग्राहकही जगला पाहिजे व शासनाला महसूलही मिळाला पाहिजे या गोष्टींची जबाबदारी अनिलभाऊ आपण घेतली पाहिजे. आपण केबलचालकांचे नेते आहात त्यामुळे ही जबाबदारी आपण घेतली पाहिजे. त्यामुळे माझी शासनाला विनंती आहे की, सन्माननीय सदस्य ॲड. अनिल परब यांच्याबरोबर बैठक घेऊन चर्चा करावी तसेच या चर्चेत संबंधित अधिकाऱ्यांनाही बोलवण्यात यावे व यासंदर्भात निर्णय घ्यावा अशी माझी सूचना आहे. मुंबई महानगरामध्ये केबल चालकांकडून 101 कोटी रुपये येणे बाकी आहे असे वक्तव्य माननीय मंत्री महोदयांनी केले होते. त्यामुळे हे पैसे शासनाने कसे लावले, व्याज किती लावले, दंड किती लावला यासंदर्भात एकदम टोकाची भूमिका घेण्याची आवश्यकता नाही. सापही मेला पाहिजे व लाठी तुट्टा कामा नये असे आपण केले पाहिजे. केबलच्या माध्यमातून शासनाला महसूल मिळत असताना केबल चालकांवर अतिक्रमणही होणार नाही याची काळजी घेणे आवश्यक आहे. त्यामुळे या सर्व गोष्टींचा बॅलन्स राखणे अत्यंत गरजेचे आहे असे मला वाटते. मात्र मधाशी सांगितल्या प्रमाणे जणू काही आम्ही केबलवाले असल्यामुळे आम्ही म्हणू तेहाच केबल लावणार, एवढे पैसे द्या, पैसे मिळत नाही तोपर्यंत केबल लावणार नाही, आम्हाला वेळ मिळेल तेहा आम्ही माणूस पाठवू ही दादागिरी संपवणे आवश्यक

श्री. रामदास कदम

आहे. जर आमदार निवासातील एका आमदाराला केबल चालकांकडून अशी वागणूक मिळत असेल तर बाकीच्या ग्राहकांचे काय ? त्यामुळे केबलच्या संदर्भात अतिशय कडक कायदा करण्याची आवश्यकता आहे.

सभापती महोदय, आता आपण हे विधेयक थांबवावे व सन्माननीय सदस्य डॉ. अनिल परब यांना बोलावून त्यांच्याकडून सूचना घेतल्या तर हे विधेयक चांगले होऊ शकेल. असे केले नाही तर शेवटी ही सर्व केबल चालक मंडळी रस्त्यावर उतरतील, कोर्टात जातील, कोर्टाकडून स्टे मिळेल. त्यामुळे आपण कोर्टात जाऊन अडकण्यापेक्षा सामंजस्यपणाने डॉ. अनिल परब यांच्या बरोबर चर्चा केली तर त्याचा आपल्याला फायदा होऊ शकेल. अनिलजी हे अतिशय चांगले सन्माननीय सदस्य असून ते आपल्या सभागृहाचे सदस्य आहेत, ते वकील सुध्दा आहेत त्यामुळे त्यांच्या ज्ञानाचा उपयोग शासनाने करू घ्यावा, शासनाने टोकाची भूमिका घेऊ नये, तुटे पर्यंत ताणू नये. या बैठकीमध्ये निर्णय झाला नाही तर शासन म्हणून आपल्याला कोणीही अडवू शकणार नाही. तुम्ही तुमचा निर्णय कधीही घेऊ शकता. त्यामुळे या संदर्भात सर्वांना सोबत घेऊन, सामंजस्यपणाने हा प्रश्न मिटवावा. हा प्रश्न चिघळणार नाही, उद्रेक होणार नाही याची दक्षता घेतली जावी. मुंबईत केबलच्या निमित्ताने अनेक गँगवार होत आहेत ते आपण थांबवावे अशी माझी विनंती आहे. केबल पार्टनरमध्ये जे वाद होतात त्यामध्ये 25/50 मुले आणून एका पार्टनरचे सर्व कनेक्शन काढून टाकावयाचे, तेथील ताबा घ्यावयाचा व नंतर कोर्टात जावयाचे हे आता थांबणे आवश्यक आहे. जे काही आहे ते मलाच मिळावे असे केबल चालकांना वाटते, ते थांबवले गेले पाहिजे.

सभापती महोदय, आम्ही आमदार म्हणून हा सर्व प्रकार उघडया डोळ्यानी पाहू शकत नाही. कधी कधी सांगता येत नाही आणि सहनही करता येत नाही अशी परिस्थिती निर्माण होत असते. अनिलजी आपण केबल चालकांचे नेते आहात त्यामुळे त्यांना काही औषध देता येते का ते पहावे अशी माझी विनंती आहे.

धन्यवाद. जय महाराष्ट्र.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

KK-4

SGJ/ ST/

प्रथम श्री.भारवि.....

16:40

श्री. सुरेश धस (महसूल राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, या बिलावर सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते, ॲड.अनिल परब, सन्माननीय सदस्या डॉ. नीलम गोळे, सन्माननीय सदस्य श्री. रामदास कदम यांनी आपले विचार व्यक्त केलेले आहेत.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. रावते साहेबांनी एकूण संख्या किती अशी माहिती विचारली आहे. यासंदर्भात आम्ही संख्या सांगितलेली आहे परंतु सीआरएफ फॉर्म सर्व लोकांनी भरलेला नसल्यामुळे निश्चित आकडेवारी मिळालेली नाही. पूर्वी गँगवॉर होत होते आता त्यामध्ये केबल वॉर आलेले आहे. यातील बच्याचशा गोष्टी सन्माननीय सदस्य श्री. रावते साहेब व सन्माननीय सदस्य श्री. रामदास कदम यांनी मांडलेल्या आहेत. सन्माननीय सदस्य ॲड. अनिल परब हे केबल चालक संघटनेचे अध्यक्ष आहेत.

यानंतर श्री. अजित....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.सुरेश धस.....

करमणूक कर 45 रुग्ये केलेला आहे. ग्राहकांचा निश्चित आकडा समजत नव्हता. कारण पूर्वी हे सर्व केबल ऑपरेटरच्या हातामध्ये असल्यामुळे त्यांनी ग्राहकांचा निश्चित आकडा शासनाला समजू दिलेला नाही. सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले की, वॉचमनला केबल फुकट द्यावी लागते. कोणाच्या घरावरून केबल गेली तर घरी केबल कनेक्शन न घेता चॅनेल्स दिसत होते अशा यामध्ये अडचणी आहेत, त्यामध्येही तथ्य आहे.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी सांगितले की, केंद्र सरकारचे घोटाळे ऐकून हा कायदा आला, त्यावेळी लोकांना हा काहीतरी घोटाळा आहे असे वाढू लागले होते. परंतु केंद्र शासनाने अतिशय विचारपूर्वक हा निर्णय घेतलेला आहे. यात मोठ्या प्रमाणावर चोरी असल्यामुळे...

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, केंद्र सरकारने हा कायदा चोरी होते म्हणून आणला नाही तर कोणत्याही चॅनेल्सवर काहीही दाखविले जात होते, त्यावर बंधन नव्हते म्हणून त्यावर नियंत्रण आणण्यासाठी सेटटॉप बॉक्स आणले होते. देशात कोणती चॅनेल्स दाखवावीत याचा अधिकार सरकारकडे आलेला आहे. ओ प्रमाणपत्र असलेले सिनेमा रात्री बारानंतर दाखविले जात होते तो एक विषय गंभीर आहे.

तालिका सभापती (श्री.शरद रणपिसे) : माझी सन्माननीय सदस्यांना विनंती आहे की, माननीय मंत्री महोदयांचे उत्तर पूर्ण झाल्यानंतर आपण त्यांना प्रश्न विचारावेत.

अॅ.अनिल परब : सभापती महोदय, राज्य शासनाचा संबंध फक्त करमणूक कराशी आहे त्या व्यतिरिक्त राज्य शासनाला कोणताही अधिकार नाही. सर्व अधिकार केंद्र शासनाला आहेत. त्यासाठी टीआयआर आहे. कोणते चॅनेल्स दाखवावे, कोणते दाखवू नये असे जरी असले तरी देखील हजारो चॅनेल्स चुकीच्या पद्धतीने डाऊनलोड केले जात आहेत. त्या बाबतीत राज्य शासनाला कारवाई करावयास सांगितली तर अशावेळी ते कायदा दाखवितात. फक्त पैसे वसूल करताना तो आमचा अधिकार आहे असे सांगते. अन्य बाबतीत बोलायचे असेल तर आपण केंद्र शासनाशी बोला असे शासन सांगते. राज्य शासन करमणूक कर घेत असेल तर कोणत्या

.2..

अँड.अनिल परब...

प्रकारची करमणूक व्हावयास पाहिजे, त्यासाठी आपला कोणता अधिकार असायला पाहिजे हे देखील कायद्यामध्ये आणले पाहिजे. जर कोणी चुकीचे करीत असेल तर त्याबाबत राज्य शासनाला बंदी घालण्याचे अधिकार असले पाहिजेत. परंतु बंदीचा विषय राज्य शासनाच्या हातात नाही. त्यासाठी राज्य शासन केंद्र शासनाकडे विचारणा करणार, त्यानंतर त्याच्या हजारो प्रोसिजर फॉलो केल्यानंतर पोलीस हलले तर ते चॅनेल बंद झाले तर झाले. आजही मुंबईत पाकिस्तानी चॅनेल्स सर्वांस दिसत आहेत. लोक त्याचे वेगळे पैसे देऊन ते चॅनेल पाहत आहेत. त्या चॅनलचा करमणूक कर शासनास मिळत नाही. आज अशी हजारो चॅनेल्स दिसत आहेत. त्याबाबतीत शासनाकडे पीनल अँकशन असली पाहिजे. त्यासाठी आपण कायदा आणला तर आम्ही त्याचे स्वागत करू. परंतु जे फुकट चॅनेल्स पाहत आहेत त्यांच्यासाठी कोणताही कायदा नाही. जे खरोखर झान घेत आहेत त्यांचे तुम्ही गळे दाबत आहात. तेहा त्या संदर्भात कायदा आणला तर आम्ही सर्वजण मदत करू परंतु केबल्सचे दर वाढवू नका एवढीच माझी विनंती आहे.

श्री.सुरेश धस : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य अँड.अनिल परब यांनी काही मागण्या केलेल्या आहेत. डिजिटलायझेशनचे संपूर्ण नियंत्रण मल्टी सिस्टीम ऑपरेटरकडे राहील. टी.व्ही.प्रमाणे करमणूक कर घेण्यात येतो. यापुढे चीपद्वारे प्रक्षेपण करता येणार आहे त्यामुळे रेकॉर्ड उपलब्ध होणार आहे. फक्त केबलसाठी दंड नाही. तर हा दंड सर्व करमणूक केंद्र म्हणजे चित्रपटगृह, व्हिडिओ पार्लरला लागू होणार आहे.

सभापती महोदय, दिनांक 31 मार्च, 2014 पर्यंत 10 लाख लोकसंख्या असलेल्या शहरामध्ये अद्यापही सी.आर.एफ फॉर्म भरून दिलेला नसल्यामुळे ग्राहकांची नेमकी संख्या उपलब्ध झालेली नाही. दिनांक 31 डिसेंबर, 2014 पर्यंत राज्यात लायसनिंग झाल्यानंतर...

अँड.अनिल परब : सभापती महोदय, आपल्याकडे अधिकृत संख्या नाही मग आपण तो केबल ऑपरेटर असत्य बोलतो आहे, माहिती लपवीत आहे हे आपण कसे सिद्ध करणार आहात ? आपल्याकडे परिपूर्ण माहिती येईल त्यावेळी आपण हे करू शकता.

.3..

श्री.सुरेश धस : सभापती महोदय, मी हे सुख्यातीलाच प्रस्तावनेमध्ये सांगितलेले आहे. यामध्ये आय.टी.क्षेत्रातील लोक नियुक्त करून तंतोतत आकडे मिळविण्याचा आमचा प्रयत्न आहे. आमच्याकडे 31 डिसेंबर, 2014 रोजी पूर्ण माहिती आल्यानंतर जो 45 रुपये टँक्स लावलेला आहे तो कमी करण्याच्या दृष्टीने विचार करता येईल.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी संघटनेच्या लोकांना बोलवावे अशी मागणी केलेली आहे त्याबाबत आपण निश्चितपणे बोलू. आपला आग्रह रेटच्या संदर्भातील आहे.

श्री.रामदास कदम : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांचे एवढेच म्हणणे आहे की, आपल्याकडे किती ग्राहक आहेत याची माहिती केबलचालकांकडे नसेल तर तो आपल्याला कोटून माहिती देईल ?

तालिका सभापती : सभागृहात माननीय मंत्री महोदयांचे उत्तर होण्याएवजी चर्चा होऊ लागली आहे. प्रथम माननीय मंत्री महोदयांचे उत्तर पूर्ण होऊ द्यावे त्यानंतर आपण प्रश्न विचारावेत.

श्री.रामदास कदम : सभापती महोदय, कायदा बनवीत असताना त्यासाठी कितीही वेळ खर्च झाला तरी हरकत नाही. परंतु कायद्यामध्ये त्रुटी राहता कामा नये. ताक घुसळत्यानंतर लोणी बाहेर पडते. त्याप्रमाणे दोन्ही बाजूच्या सन्माननीय सदस्यांकडून चांगल्या प्रकारची चर्चा होऊन त्यातून चांगला कायदा निर्माण झाला पाहिजे. या सभागृहास आपण कायदेमंडळ म्हणतो. तेव्हा कायदा बनवीत असताना किती वेळ जातो हे कृपया पाहू नये.

तालिका सभापती : मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, आपणास विधेयकावर कितीही वेळ बोलता येते, त्यास काणी अडवू शकत नाही याची मला कल्पना आहे. परंतु माननीय मंत्री महोदयांना विधेयकावरील उत्तर पूर्ण करू द्यावे.

श्री.रामदास कदम : सभापती महोदय, विधेयक मंजूर होणे, न होणे हा पुढचा भाग आहे. परंतु माननीय मंत्री महोदय उत्तर देत असताना त्यामध्ये काही त्रुटी राहत असतील तर त्या दूर करणे आवश्यक आहे. आम्ही सभागृहाचा जास्त वेळ घेणार नाही.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

LL-4

AJIT/ ST/ ST/

पूर्वी श्री.जुन्नरे....

16:50

श्री.सुरेश धस : सभापती महोदय, मल्टी सिस्टीम ऑपरेटरकडे ग्राहक संख्या आहे, कारण केबल ऑपरेटर त्यांच्याकडून इनपूट घेतात. मोठ्या शहरामध्ये मल्टी सिस्टीम आपरेटरला जबाबदार धरलेले आहे. सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले की, शासनाच्या विरोधात कोर्टात ऑर्डर झाली. परंतु मी सांगू इच्छितो की, कोणत्याही कोर्टात शासनाच्या विरोधात ऑर्डर झालेली नाही.

अॅड.अनिल परब : सभापती महोदय, आपण आदेश काढले होते की, मल्टी सिस्टीम ऑपरेटरला जबाबदार धरण्यात येईल. ते आदेश कोर्टात चॅलेंज झाले. कोर्टने निर्णय दिला की, मल्टीसिस्टीम ऑपरेटर किंवा केबल ऑपरेटर जे कोणी पैसे भरतील त्यांच्याकडून आपणास पैसे घ्यावे लागतील.

यानंतर श्री.रोझेकर....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

MM-1

SRR/ ST/ ST/

प्रथम श्री.मंगेश.....

17:00

श्री.सुरेश धस : राज्यातील अन्य ठिकाणी मल्टि सिस्टम ऑपरेटर नाहीत. त्या ठिकाणी केबल ऑपरेटर आहेत. शहरामध्ये आपण मल्टि सिस्टम ऑपरेटर यांना जबाबदार धरणार आहोत.

अंड.अनिल परब : सभापती महोदय, हे करण्यामध्ये चूक होईल. जोपर्यंत केबल ऑपरेटर मल्टि सिस्टम ऑपरेटरला ग्राहक संख्या देणार नाहीत तोपर्यंत शासनाला अचूक संख्या मिळणार नाही.

श्री.सुरेश धस : सभापती महोदय, त्यांना ग्राहक संख्या द्यावी लागेल. कारण, त्यांना एकट्यालाच आपण जबाबदार धरले पाहिजे. बाकीच्या लोकांना जबाबदार धरून चालणार नाही.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.रामदास कदम यांनी मांडलेल्या मुद्याबाबत मी सांगू इच्छितो की, केबल ऑपरेटरला एखादा मल्टि सिस्टम ऑपरेटर पसंत नसेल तर ते दुसऱ्या मल्टि सिस्टम ऑपरेटरकडे जाऊ शकतात. अशा प्रकारे आपण खुली स्पर्धा ठेवली आहे.

अंड.अनिल परब : सभापती महोदय, एखाद्या ग्राहकाचा टॅक्स भरला असेल आणि दुसरा मल्टि सिस्टम ऑपरेटर निवडला तर पूर्वीचा टॅक्स कोण भरणार, असा प्रश्न निर्माण होईल व त्यामुळे वाद निर्माण होतील.

श्री.सुरेश धस : सभापती महोदय, आज आपण हा कायदा तयार करीत आहोत. यामध्ये काही त्रुटी राहिल्या तर आपण त्याबाबत एक बैठक घेऊ आणि पुढील अधिवेशनात त्या त्रुटींचे निरसन करू परंतु, आता अशा प्रकारे ही तरतूद लागू करणे महत्वाचे आहे. ज्या ज्या अडचणी यामध्ये येत आहेत, त्यामधून आपण मार्ग काढण्याचा प्रयत्न करीत आहोतच. मुळात केंद्र सरकारने कायदा केल्यानंतर आपल्याला फक्त महसूल गोळा करण्यापुरताच अधिकार आहे. त्या अनुंषंगाने आपण हे लागू करीत आहोत.

सभापती महोदय, केबलच्या मासिक आकारणीवर ग्राहकांची पेझिंग करॅसिटी गृहीत धरून करमणूक कर लावला जात आहे. मुंबईमध्ये मार्च, 2014 पर्यंत केबलच्या जोडण्या 3,68,708 असून 1,86,000 डीटीएच जोडण्या आहेत. जोडण्यांच्या संख्येत वाढ दिसून आली आहे. महाराष्ट्र करमणूक शुल्क अधिनियम, 1923 मध्ये केबल ऑपरेटरकडून करमणूक शुल्क गोळा

...2....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

MM-2

श्री.सुरेश धस.....

करण्यासंबंधी तरतूद उपलब्ध आहे. डीटीएच सेवेवरील करमणूक कर मासिक आकारणीच्या प्रमाणात करण्याबाबत विधानसभेत आश्वासन देण्यात आले आहे. त्याप्रमाणे त्यांच्याकडून करमणूक करात वाढ होऊ शकेल.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य ॲड.अनिल परब यांनी केबल नेटवर्कसाठी राज्य शासनाला अधिकार देण्याबाबत केलेल्या सूचनेचा निश्चितपणे विचार करावा लागेल. सध्या संपूर्ण अधिकार केंद्र शासनाकडे आहेत. काही प्रक्षेपणे चुकीची दाखविण्यात येत आहेत, असा मुद्दा सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोळे यांनीही मांडला आहे. त्याबाबतचा विचार देखील भविष्यात करावा लागेल.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोळे यांनी टाटा, व्हिडिओकॉन याबद्दलचा प्रश्नही विचारला आहे. ते मल्टि सिस्टिम ऑपरेटर आहेत. ते डीटीएच व्हारे घरपोच सेवा देतात. त्यामुळे ते मल्टि सिस्टिम ऑपरेटर सुध्दा आहेत. त्यांच्याप्रमाणेच टाटा स्काय, व्हिडिओकॉन हे सुध्दा मल्टि सिस्टिम ऑपरेटर आहेत. करमणूक शुल्क अधिनियमामध्ये केबलचे प्रक्षेपण थांबविण्याबाबत कायदा नाही, ही वस्तुस्थिती आहे. तथापि, केबल नेटवर्क ॲक्टमधील तरतुदीनुसार जिल्हाधिकारी वा जिल्हा पोलीस अधीक्षक यांना अधिकार आहेत. त्याचा निश्चितपणे ते वापर करू शकतात.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोळे यांनी मोबाईल, लॅपटॉप या माध्यमातूनही टी.व्ही.बघितला जातो, असा मुद्दा उपस्थित केला होता. त्यांना करमणूक शुल्क अधिनियमाच्या कलम 3 (4) नुसार कर लागू आहे. त्याचा कंट्रोल ऑपरेटरकडे असतो. त्यामुळे त्यांनाही करमणूक शुल्क आकारण्यात येत असतो.

सभापती महोदय, निश्चितपणे कायद्यामध्ये काही लॅक्युना असू शकतात. परंतु, सन्माननीय सदस्य श्री.रामदास कदम म्हणाले त्याप्रमाणे स्थानिक केबल आपरेटर कडून ग्राहकांना, जर ते स्वतः आमदार आहेत आणि आमदार निवासमध्ये अशा प्रकारची वागणूक मिळत असेल तर त्यांच्यावर सुध्दा निश्चितपणे कारवाई करण्याच्या संदर्भातील नियम भविष्यात बनवावे लागतील.

....3....

श्री.रामदास कदम : सभापती महोदय, एक महत्वाची बाब सबंध देशाच्या सुरक्षिततेच्या बाबतीत मी आपल्या लक्षात आणून देत आहे. पाकिस्तान, बांगलादेश, संयुक्त अरब अमिरात आदि इस्लामिक राष्ट्रांमधील 24 दूरचित्रवाहिन्यांवर केंद्र सरकारने भारतामध्ये प्रक्षेपण करण्यास बंदी घातली आहे. तरी देखील इस्लामिक डिश टी.व्ही, सेट टॉप बॉक्सव्वारे मदिना टी.व्ही., क्यु टी.व्ही. आणि एक्सप्रेस टी.व्ही. चे प्रक्षेपण आज देखील केले जात आहे. मला मुद्दाम सांगायला हवे की, हिंदू, शिख, बौद्ध, ख्रिश्चन या धर्माच्या विरोधात अतिशय व्देषदायक प्रचार आणि प्रसार या चॅनलवरून होत आहे. केंद्र सरकारने या चॅनल्सवर बंदी आणल्यानंतरही प्रक्षेपण सुरु ठेऊन या देशात जाती, जातीत तेढ निर्माण करण्याचे काम होत असेल तर त्याबाबत आपण कोणती कारवाई करणार आहात, याची माहिती मिळणे आवश्यक आहे. जर मुळावरच घाव घालायचा असेल तर त्याचे मुख्य ठिकाण, सेट टॉप बॉक्स मिळण्याचा पत्ता मी आपल्याला सांगतो. पिस इलेक्ट्रॉनिक्स, 7, मुस्लिम हॉस्टेल कॉम्प्लेक्स, निअर डी.व्ही.एस.कॉलेज सर्कल, जिल्हा शिवमोघा, कर्नाटक राज्य, असा त्याचा पत्ता आहे. म्हणजे कर्नाटक राज्यातून ही सर्व यंत्रणा कार्यरत आहे. हा पत्ता मी आपल्याला देतो. या ठिकाणावर आपण धाड टाकली आणि हे सर्व बंद केले तर ज्यांच्यावर केंद्र सरकारने बंदी घातली आहे, अशा अवैध 24 वाहिन्यांवरील प्रक्षेपण बंद होऊ शकेल. बाकी सर्व काम बाजूला ठेऊन आणि या देशाची सुरक्षा लक्षात घेऊन याबाबत आपण कार्यवाही करावी. या देशामध्ये धर्माधर्मात तेढ निर्माण करण्याचे काम पाकिस्तान व इतर देशांच्या माध्यमातून होत आहे, ते आपण कशाप्रकारे थांबविणार आहात, याचाही खुलासा करावा. माझ्याकडे जी माहिती आहे, ती मी आपल्याकडे देतो.

अॅड.अनिल परब : सभापती महोदय, मी एक मुद्दा उपस्थित केला होता. करमणूक शुल्क हे प्रत्येक घरामागे घेतले पाहिजे. परंतु, प्रत्येक दूरचित्रवाणी संचामागे हे शुल्क घेतले जात आहे. एका घरामधील माणसांची करमणूक होत असेल तर प्रत्येक घरटी शुल्क घेतले पाहिजे. परंतु, प्रत्येक संचामागे शुल्क लावले जात असल्यामुळे तुमची जोडण्यांची आकडेवारी चुकत आहे. केबल ऑपरेटर किंवा मलिट सिस्टम ऑपरेटर तुम्हाला खरी आकडेवारी देऊच शकत नाही. बॉक्सेस किती गेले, हे तुम्हाला कळू शकेल. परंतु, किती लागले, हे कळू शकत नाही. म्हणून प्रत्येक घरटी शुल्क आकारले आणि त्याचा दर निश्चित केला तर आम्ही तुम्हाला मदत करू. महाराष्ट्र

...4....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

MM-4

SRR/ ST/ ST/

प्रथम श्री.मंगेश.....

17:00

ॲड.अनिल परब.....

शासनाचा महसूल वाढला पाहिजे, याच्याशी मी सहमत आहे. परंतु, तो कसा वाढवायचा, यासाठी तुम्ही आमच्याशी चर्चा करावी. महसूल वाढविण्याचे सर्व पर्याय आम्ही आपल्याला दाखवू. परंतु, लोकांना एका घरामध्ये दोन दोन वेळा टँक्स भरावा लागतो. या प्रमाणे तुमचा महसूल वाढणार नाही.

श्री.सुरेश धस : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.रामदास कदम यांनी इस्लामिक देशातील 24 वाहिन्यांच्या संदर्भातील माहिती दिली आहे आणि कर्नाटकातील पत्ताही त्यांनी दिला आहे. राज्यातील सर्व जिल्हाधिकाऱ्यांना याबाबतची माहिती देऊ. अशा प्रकारे अवैध प्रक्षेपण सुरु आहे, याबाबतीत आपल्याला काय करता येईल ते पहावे, अशा सूचनाही दिल्या जातील. तसेच, केंद्रीय माहिती व नभोवाणी प्रसारण मंत्रालयाकडे तातडीने ही सर्व माहिती उद्याच्या उद्या कशी जाईल, हे पाहू आणि त्यावर कारवाई करावी, अशी विनंती त्यांना करू.

यानंतर श्री.खंदारे.....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

NN-1

NTK/ ST/

17:10

श्री.सुरेश धस...

सन्माननीय सदस्यांनी यादी दिली तर त्यावर तातडीने कार्यवाही होईल. त्याबाबत राज्य शासनाकडून केंद्र सरकारला लवकरात लवकर कळविण्यात येईल. सर्व जिल्हाधिकाऱ्यांना या बाबतीतील माहिती देऊन राज्य सरकारच्या पातळीवर ही कार्यवाही थांबविता येईल. ते सुध्दा आपण लवकरात लवकर थांबवू. प्रत्येक टी.व्ही.एवजी एका घरामध्ये एक जोडणी असे गृहीत धरण्यात येईल. परंतु यामुळे आणखी एक अन्याय होण्याची दाट शक्यता आहे. कारण उच्चभू घरांमध्ये 8-8, 10-10 टी.व्ही. सुध्दा असतात. ठीक आहे. सुर्खातीला डिसेंबर महिन्यापर्यंत एका घराला एक जोडणी म्हणजे घरटी एक युनिट असा बदल करू या. तसेच या संदर्भात केबल ऑपरेटर्स संघटनांच्या काही सूचना असतील त्याबाबत त्यांच्याशी बोलून यातून मार्ग काढता येईल. केंद्र सरकारचा हा कायदा आहे. यासंबंधी वादविवाद सुरु असल्यामुळे, कोर्टबाजी होत असल्यामुळे राज्याच्या महसुलावरही त्याचा परिणाम होत आहे. त्यांच्याकडून किती टक्क्याने दंड घ्यावयाचा यामध्ये अनेक प्रश्न निर्माण होत आहे. हे प्रश्न थांबावेत व राज्याचा महसूल जमा व्हावा, राज्याचे उत्पन्न वाढावे यासाठी हे विधेयक सभागृहाने मंजूर करावे अशी मी विनंती करतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

तालिका सभापती (श्री.शरद रणपिसे) : विधेयक विचारात घेण्यात आले आहे. आता विधेयक खंडशः विचारात घेण्यात येईल.

खंड 2 ते 7, (दोन्ही सम्मिलित) विधेयकाचे भाग झाले.

खंड 1, संपूर्ण शीर्षक व हेतुवाक्य विधेयकाचे भाग झाले.

श्री.सुरेश धस : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2014 चे वि.स.वि.क्रमांक 15 संमत करण्यात यावे, असा प्रस्ताव मांडतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

तालिका सभापती : सन 2014 चे वि.स.वि.क्रमांक 15 संमत झाले आहे.

2...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

NN-2

पृ.शी.: वनोत्पादन (व्यापाराचे विनियमन) (सुधारणा) विधेयक

L. C. BILL NO. XI OF 2014 (A BILL FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA FOREST PRODUCE (REGULATION OF TRADE) ACT, 1969.) AND MOTION FOR REFERRING THE BILL TO THE JOINT COMMITTEE

श्री.उदय सामंत (वने राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2014 चे वि.प.वि.क्रमांक 11, महाराष्ट्र वनोत्पादन (व्यापाराचे विनियमन) अधिनियम, 1969 यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक विचारात घेण्यात यावे, असा प्रस्ताव मांडतो.

सभापती महोदय, महाराष्ट्र शासनाने दिनांक 13 मे, 2014 रोजी भारतीय वन अधिनियम, 1927 अंतर्गत भारतीय वन (महाराष्ट्र) नियम, 2014 केलेला आहे. यामध्ये ग्राम वन नेमून देणे, त्याचे व्यवस्थापन करणे व ती रद्द करणे अशा प्रकारचे हे विधेयक आहे. ग्राम वन व्यवस्थापन समितीसाठी राखून ठेवलेली जागा ग्राम-वनांची क्षेत्रे वगळणे, वनोत्पादनाची वाहतूक करण्यास व त्याची साठवणूक करण्यास प्राधिकृत करणे, सन 2014 च्या विधेयकाची अंमलबजावणी सुखकर करण्यासाठी अधिनियम 1969 मध्ये सुधारणा करावयाची आहे. त्यासाठी सदरहू विधेयक मांडण्यात आलेले आहे.

प्रश्न प्रस्तुत झाला.

तालिका सभापती : विधेयक संयुक्त चिकित्सा समितीकडे पाठविण्याबाबत सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांचा प्रस्ताव आहे. तो त्यांनी मांडावा.

श्रीमती शोभा फडणवीस (विधानसभेने निवडलेल्या) : सभापती महोदय, सन 2014 चे वि.प.वि.क्रमांक 11, महाराष्ट्र वनोत्पादन (व्यापाराचे विनियमन) अधिनियम, 1969 यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या 25 सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे, असा मी आपल्या अनुमतीने प्रस्ताव मांडतो.

प्रस्ताव प्रस्तुत झाला.

तालिका सभापती : आता विधेयक विचारात घेण्याबाबतचा प्रश्न व विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्यासंबंधीचा प्रस्ताव यावर एकत्रित चर्चा घेण्यात येईल. त्यानंतर विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्यासंबंधीचा प्रस्ताव प्रथम मतास टाकला जाईल व तो असंमत झाल्यास विधेयक विचारात घेण्यासंबंधीचा प्रश्न मतास टाकला जाईल.

3...

सभागृहाच्या कामकाजाबाबत

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, आजच्या कामकाज पत्रिकेवरील लक्षवेधी सूचनांबाबत मला माहिती जाणून घ्यावयाची आहे. या लक्षवेधी सूचनांपैकी माझ्या नावे एकही लक्षवेधी सूचना नाही.

तालिका सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी उपस्थित केलेला मुद्दा रास्त आहे. या संदर्भात माननीय सभापतींनी सचिवांशी चर्चा केलेली आहे. माननीय सभापतींनी आजच्या लक्षवेधी सूचना उद्या घेण्याबाबत आदेश दिलेले आहेत.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, आज एकूण 7 लक्षवेधी सूचना कामकाज पत्रिकेवर दर्शविलेल्या आहेत. या लक्षवेधी सूचना उद्या घेण्यात येतील असे आताच आपण म्हटले आहे. त्याशिवाय उद्याच्या लक्षवेधी सूचनाही चर्चेसाठी असतील. उद्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा होणार आहे. ती चर्चा कदाचित परवापर्यंत चालू राहील. या वर्षी राज्यपालांच्या अभिभाषणावर पुरेशी चर्चा करता आली नाही. अर्थसंकल्पावर केवळ एकच दिवस चर्चा झाली आहे. त्यावेळीही आम्हाला आमचे मत मांडता आले नाही. त्यामुळे आता दोन्ही बाजूच्या सन्माननीय सदस्यांना आर्थिक बाबीसंबंधी आपले भाष्य करण्यासाठी पुरवणी मागण्यांवरील चर्चा हा एकच मार्ग उरलेला आहे.

यानंतर श्री.शिगम....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

OO-1

MSS/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

17:20

श्री. दिवाकर रावते...

उद्या पुरवणी मागण्यावरील चर्चेचा शेवटचा दिवस आहे. पुरवणी मागण्या महत्वाच्या आहेत. पुरवणी मागण्यांवर चर्चा होऊन त्याला माननीय मंत्री महोदयांकडून उत्तर मिळेल. अर्थसंकल्पावर माननीय उप मुख्यमंत्र्यांकडून रोखठोक उत्तर मिळते. माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणावर माननीय मुख्यमंत्री महोदयांकडून उत्तर दिले जाते. पुरवणी मागण्यांवरील चर्चेला त्या त्या विभागाच्या माननीय मंत्री महोदयांकडून उत्तर मिळते. आज अयोग्य मार्गाने विनियोजन विधेयक मंजूर करून घेतले. सभागृहाच्या चाकोरीच्या बाहेर जाऊन विनियोजन विधेयक मंजूर करून घेतले. आता जेवढे मंत्री उपरिथित आहेत त्या मंत्र्यांच्या विभागाशी संबंधित असलेल्या लक्षवेधी सूचना घ्याव्यात जेणेकरून उद्याच्या कामकाजाचा भार हलका होईल.

तालिका सभापती : सन्माननीय सदस्यांच्या भावना मी माननीय सभापतींपर्यंत पोहोचवितो. सन्माननीय सदस्यांना न्याय मिळेल, माननीय मंत्री महोदयांना देखील वेळ मिळेल अशा प्रकारचे नियोजन करण्यात येईल. सन्माननीय सदस्य पुरवणी मागण्यासंबंधी बोलले. त्याही बाबतीत जरूर विचार केला जाईल.

...2..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

OO-2

पृ.शी.: वनोत्पादन (व्यापाराचे विनियमन) (सुधारणा) विधेयक

L. C. BILL NO. XI OF 2014 (A BILL FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA FOREST PRODUCE (REGULATION OF TRADE) ACT, 1969.) AND MOTION FOR REFERRING THE BILL TO THE JOINT COMMITTEE

(चर्चा पुढे सुरु...)

श्रीमती शोभा फडणवीस (विधानसभेने निवडलेल्या) : सभापती महोदय, सन 2014चे वि.प.वि क्रमांक 11 - महाराष्ट्र वनोत्पादन (व्यापाराचे विनियमन) (सुधारणा) विधेयक, 2014 विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या 25 सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्यासंबंधीच्या प्रस्तावावर माझे विचार व्यक्त करण्यासाठी मी उभी आहे.

सभापती महोदय, सोन्याच्या कपडयामध्ये जहराची कुपी दिलेली आहे की काय असे हे विधेयक पाहिल्यावर वाटते. दिसायला हे विधेयक अगदी सरळ आहे असे वाटते. प्रत्येक वेळी वन विभागाचे विधेयक संमत करीत असताना त्यातील खुबी आमच्या कधीच लक्षात आल्या नाहीत. वन विभाग आणि आदिवासी यांचा जवळचा संबंध आहे. वन विभागामध्ये आदिवासी राहातात. त्यांनी जंगल वाढवलेले आहे, त्यांनी वाघांना सांभाळले आहे, त्यांनी आपले स्वतःचे जीवन जंगलामध्ये घालविलेले आहे, त्यांच्यावर आघात करणारे हे विधेयक आहे. श्री. एन.सी.सक्सेना यांनी भारतातील वन धोरण यावर एक प्रबंध लिहिला आहे. त्या प्रबंधामध्ये त्यांनी असे म्हटलेले आहे की, 100 दशलक्ष लोक वनामध्ये राहातात तर 275 दशलक्ष लोकांच्या उपजीविकेचे प्रमुख साधन वन हेच आहे. वनाचे संरक्षण व्हावे असे आज वाटत असले तरी 1927 चा कायदा वन संरक्षणासाठीच झालेला आहे. हा कायदा करीत असताना या राज्यामध्ये राखीव जंगल किती असावे याचा पॅटर्न ठरविण्यात आला. हे राखीव जंगल सुरक्षित राहिले पाहिजे लोकांनी कोणत्याही प्रकारची अवैध वृक्षतोड करू नये म्हणून 30 टक्के जंगल संरक्षित करण्यात आले. याला प्रोटेक्टेड फॉरेस्ट असे म्हटले गेले. या प्रोटेक्टेड फॉरेस्टमध्ये गावातील लोकांचा सहभाग होता आणि माजीमालगुजारी यांच्या हातामध्ये ते जंगल होते. लोकांच्या दैनंदिन गरजा या प्रोटेक्टेड फॉरेस्टमधून पूर्ण करण्यात येत होत्या. शेतीसाठी लागणारी अवजारे, जळाऊ काडी, शेतीसाठी मंडप, लग्नासाठी मंडप, वनचराई, शेळ्यामेंदाची चराई अशा सगळ्या गोष्टीसाठी या वनाचा वापर

..3..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

00-3

MSS/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

17:20

श्रीमती शोभा फडणवीस...

केला जात होता. उर्वरित 30 टक्के जंगल ज्याला आता झुडपी जंगल म्हटले जाते ते महसुली जंगल होते. नाले, मुस्म, रेती, नद्या, रस्ते या सगळ्या गोष्टी 30 टक्के झुडपी जंगलामध्ये होत्या आणि त्यावर महसुली हक्क होता. ग्रामीण भागामध्ये एक सुरळीत जीवन चालू होते. 1980 च्या कायद्यानुसार हे संरक्षित वन राखीव जंगल म्हणून घोषित करण्यात आले आणि सर्व अधिकार वन विभागाच्या कायद्याप्रमाणे केन्द्राकडे गेले. जे 30 टक्के झुडपी जंगल होते त्याचे क्षेत्र महाराष्ट्रामध्ये 6 लाख हेक्टर पेक्षा जास्त होते. मध्यप्रदेशमध्ये हे झुडपी जंगल गायरान म्हणून ठरविण्यात आले, महाराष्ट्रामध्ये देखील ते गायरान म्हणून घोषित करण्यात आले. आम्ही मात्र हैद्राबाद आणि मध्यप्रदेशला जोडलेले असल्यामुळे झुडपी जंगल असा शब्दप्रयोग झाला. त्यामध्ये "जंगल" हा शब्द असल्यामुळे रेकॉर्ड दुरुस्त करताना आमचे सगळे झुडपी जंगल जंगलाच्या अखत्यारीत गेले. त्यामुळे मोठ्या प्रमाणावर अडचणी निर्माण झाल्या.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, महत्वाच्या विधेयकावर चर्चा सुरु असताना सभागृहामध्ये एकही कॅबिनेट मंत्री महोदय उपस्थित नाही. ते सभागृहामध्ये उपस्थित होईपर्यंत सभागृहाची बैठक 5 मिनिटाकरिता तहकूब करावी अशी माझी आपणास विनंती आहे.

तालिका सभापती : सभागृहाची बैठक 5 मिनिटाकरिता तहकूब करण्यात येत आहे.

(सायंकाळी 5.26 ते 5.31 पर्यंत सभागृहाची बैठक तहकूब झाली.)

...नंतर श्री. भोगले...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

PP.1

SGB/ ST/

17:30

स्थगितीनंतर

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती श्री.शरद रणपिसे)

पृ.शी.: वनोत्पादन (व्यापाराचे विनियमन)(सुधारणा) विधेयक

मु.शी.: L. C. BILL NO. XI OF 2014 (A BILL FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA FOREST PRODUCE (REGULATION OF TRADE) ACT, 1969.) AND MOTION FOR REFERRING THE BILL TO THE JOINT COMMITTEE

(चर्चा पुढे सुरु...)

श्रीमती शोभा फडणवीस : सभापती महोदय, 1980 चा वन कायदा आला आणि सर्व हक्क केंद्रीय वन विभागाच्या स्वाधीन केले गेले. वन विभागाच्या कायद्याचा सगळ्यात जास्त फटका पूर्व आणि पश्चिम विदर्भाला बसला आहे. सगळ्यात जास्त वन क्षेत्र विदर्भामध्ये आहे. महाराष्ट्राचे वन क्षेत्र 21 टक्के असले पाहिजे, त्याचा संपूर्ण भार विदर्भाच्या वनावर आधारित आहे. गडचिरोली जिल्ह्यात 73 टक्के वन क्षेत्र असून 27 टक्के महाराष्ट्राच्या जिल्ह्यात 40 ते 45 टक्के वन क्षेत्र आहे. भंडारा आणि गोंदिया जिल्हा पूर्णपणे वन विभागाशी जोडला गेला आहे. त्यामुळे 1980 च्या वन कायद्याचा फटका विदर्भाला बसला आहे. नदी नाल्यांनी युक्त, वन विभागाचा एरिया, खनिज संपत्तीचा एरिया यामुळे लोकांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी फायदा होण्याऐवजी केवळ वन विभागाच्या कायद्यामुळे काही विकास करता येत नाही. एखाद्या नदीवर धरण बांधायचे झाले तर वन संरक्षण कायद्यामुळे बांधता येत नाही. 1972 मध्ये हुमण प्रकल्प मंजूर झाला, त्यावेळी आम्हाला वन विभागाच्या परवानगीची गरज भासली नाही. 1980 चा कायदा आल्यानंतर गोसीखूर्द प्रकल्प रखडला, इतर सगळे प्रकल्प वन विभागाच्या कायद्यामध्ये अडकले. हा कायदा कसा वापरावा हे वन विभागाला चांगले माहीत आहे. कोणाचा गळा दाबायचा आणि कोणाला सवलत द्यायची हे वन विभाग चांगल्याप्रकारे जाणतो.

सभापती महोदय, हुमण प्रकल्पाबाबत जेव्हा वन विभागाची संमती मागितली तेव्हा महाराष्ट्र शासनाच्या वन विभागाने केंद्र सरकारकडे प्रस्ताव मंजुरीसाठी पाठवून त्यांची मंजुरी घ्यायची होती. केंद्र सरकारकडे प्रस्ताव पाठविताना आम्हाला आता जंगल मिळेल असे वाटले होते. शेवटी मात्र

....2...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

PP.2

श्रीमती शोभा फडणवीस....

पीसीसीएफ या पदावरील व्यक्तीने लिहिले की, डेन्सिटी जास्त असल्यामुळे हे जंगल देण्यात येऊ नये. त्यांच्या या एका वाक्यामुळे आमच्या भागाचा विकास थांबला आहे. 1980 चा वन कायदा यावा आणि 1981 मध्ये नक्षलवाद्यांनी त्या विभागात धुमाकूळ घालावा हा योगायोग म्हणावा का? आदिवासींचा विकास कसा होणार आहे? आज त्या भागात एखादा रस्ता करावयाचा असेल तर जागा मिळत नाही. तलाव बांधावयाचा झाला तर जागा मिळत नाही. शेतावर काम करावयाचे असेल तर जायला जागा नाही. शेतीची अवजारे करावयाचे म्हटले तर लाकडे मिळत नाहीत. जनावरे जंगलात गेली तर हे जंगल तुमच्या जनावरांसाठी नाही अशी वन विभागाकडून हरकत घेतली जाते. जनावरांना पाणी आणू शकत नाही. या कायद्याच्या अंमलबजावणीतून त्या भागात नक्षलवादाचा जन्म झाला. विदर्भामध्ये लोकांच्या उन्नतीसाठी प्रकल्पाची आवश्यकता आहे. त्याकरिता वन विभागाची जमीन मिळाली नाही. मात्र पश्चिम महाराष्ट्रामध्ये लवासासारख्या आंतरराष्ट्रीय दर्जाच्या शहरासाठी 20 कि.मी.चे जंगल कापायला पर्यावरणाची कोणतीही अडचण आली नाही. जो कायदा केंद्र सरकारने लागू केला तो पश्चिम महाराष्ट्रातील धनदांडग्यांसाठी लागू होत नाही. मात्र विदर्भातील गरीब, आदिवासी लोकांना काही कळत नाही म्हणून कायद्याचा बऱ्गा उगारला जातो. पश्चिम महाराष्ट्रातील प्रकल्पासाठी पर्यावरणाच्या मंजुरीची गरज भासत नाही. कारखाने काढण्यासाठी पर्यावरणाची गरज भासत नाही. विदर्भामध्ये 50 टक्के जंगल आहे, औरंगाबाद विभागात 3 टक्के जंगल आहे, पश्चिम महाराष्ट्र आणि कोकणात 10-10 टक्के जंगल आहे. सगळ्या महाराष्ट्राच्या भार एकट्या विदर्भाला सहन करावा लागतो. यामुळे आमच्या भागाचा विकास अडला आहे. वन कायद्याचे नाव घेतले तरी विदर्भातील लोकांच्या मनामध्ये चीड निर्माण होते.

सभापती महोदय, 1988 मध्ये वृक्षतोड खूप होत आहे ती थांबविण्यासाठी पुन्हा एक नवीन कायदा तयार केला गेला. अवैध वृक्षतोडीच्या संदर्भात कायदा आला. लोकसंख्या वाढीमुळे अवैध वृक्षतोड होते, त्यामुळे वनाची हानी होते, त्यामुळे वृक्षतोडीला आळा घालण्यासाठी हा कायदा करीत आहोत असे सांगण्यात आले. जर वृक्षतोडीला कर्मचाऱ्यांनी आळा घालण्याचा प्रयत्न केला तर कर्मचाऱ्यांवर खुनी हल्ले होतात, त्यामुळे वन विभागाची पुनर्रचना करून नवीन वनवृत्त विभाग निर्माण केला गेला. त्या विभागाला महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ जोडले गेले. वन विकास

..3..

श्रीमती शोभा फडणवीस....

महामंडळाकडे जंगल देण्यात आले तेव्हा त्यांनी सर्वप्रथम जंगल कापून टाकले. आम्हाला मात्र एक काढी मिळत नाही. वन विकास महामंडळाने मात्र जंगल कटाई करून लाकडे विकली आणि पैसा मिळविला. वन विकास महामंडळ शासनाचे व्यापारी मंडळ आहे असे म्हटले तर वावगे ठरु नये. वन विकास महामंडळाने हजारो हेक्टरवरील जंगल कापले, त्यांना कोणतेही बंधन नाही. नवीन वनवृत्त विभाग निर्माण केला गेला.

नंतर श्री.भारवि...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

QQ 1

BGO/ ST/

भोगले..

17:40

श्रीमती शोभा फडणवीस...

1988 मध्ये मोठ्या प्रमाणावर फिरत्या पथकांची स्थापना करण्यात आली. चेकनाके वाढविले. चोरट्या वृक्ष तोडीचा गुन्हा शोधून काढण्यासाठी कर्मचाऱ्यांना सायकली देण्यात आल्या. जंगलामध्ये सायकली चालवत असताना जंगली जनावरांचा त्रास कर्मचाऱ्यांना व्हायचा हे शासनाला कळले नाही. गार्ड सायकलवर जायचा आणि साहेब मात्र गाडीने यायचा. एखाद्या जनावराने, चोराने गार्डवर हल्ला केला तर तो काय करणार ? त्यानंतर राज्य राखीव दलाच्या सहा तुकड्या दिल्या. परंतु, त्याला आळा घातला गेला असे चित्र कुठेही दिसत नाही.

1927 च्या कायद्यानुसार गुन्हेगारावर कारवाई करण्याचा अधिकार वन अधिकाऱ्यांना नव्हता. वन अधिकाऱ्यांनी केस दाखल केल्यानंतर कोर्टला वाटले तर कारवाई करण्यात येत होती. कोर्टला वाटले तर कारवाई व्हायची, नाही तर मालही सोडून दिला जात असे. अशा प्रकारची तरतूद त्या मध्ये होती. त्यामुळे 1988 चा कायदा करताना ही जी तरतूद होती ती नष्ट करण्यात आली. मग चोरांना पकडण्याचा, त्यांची गाडी जप्त करण्याचा अधिकार, लाकडे जप्ते करण्याचा अधिकार वन विभागाने आपल्याकडे घेतला. सरकारी जंगलातील लाकूड तोडले तर मी समजू शकतो. पण माझ्या शेतातील लाकूड तोडायचे असेल तर वन विभागाची परवानगी घ्यावी लागते. त्यांनी टी.पी. दिल्या शिवाय लाकूड देखील घरी आणता येत नाही. एवढेच कशाला जुन्या घराचे लाकूड खरेदी केले तर वन अधिकाऱ्यांना आणून ते लाकूड किती वर्षांचे आहे हे त्याच्या बुद्धीने घ्यावे लागते. त्याने टी.पी.दिल्याशिवाय ते लाकूड नेता येत नाही. एवढे सगळे करायला वन विभागाच्या लोकांकडे वेळ नसतो. 1988 च्या कायद्यानुसार वन विभागाने सगळा अधिकार आपल्याकडे घेतला. खाजगी लाकूड असेल तर त्यांनी टी.पी.दिल्या शिवाय नेता येत नाही व टी.पी.शिवाय वाहतूक केली तर संपूर्ण लाकूड जप्त केले जाते आणि त्या माणसावर गुन्हा दाखल केला जातो.

मी वन विभागात रहात असल्यामुळे एक गोष्ट सांगते. एक आदिवासी आपल्या शेतातील कळूलिंबाचे लाकूड तोडून दरवाजे वगैरे करण्यासाठी घरी आणत होता. ती बंडी वन विभागाने रस्त्यावर पकडली आणि जप्त केली. आम्ही त्याला सोडवे पर्यंत आदिवासी विभागाने त्याच्या

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

QQ 2

BGO/ ST/

भोगले..

17:40

श्रीमती शोभा फडणवीस...

बैलांचा लिलाव केला. तो आदिवासी माणूस स्वतःच्या शेतातील लाकूड घरासाठी नेत होता. त्याच्या बैलांचा लिलाव केल्यामुळे तो पूर्ण उद्धवस्त झाला. मग आम्ही ही केस चालवली व हे लाकूड कुठले आहे हे सिद्ध करज दाखवा असे अधिकाऱ्यांना सांगितले. लाकूड कुटून तोडले ती जागा दाखवावी असे अधिकाऱ्यांना सांगितले. आम्ही आमच्या शेतातील लाकूड तोडल्याचे दाखवून देतो, असे त्यांना सांगितले. ही पहिली केस होती की, वन विभागाला त्या आदिवासीला बैलाचे पैसे घावे लागले. खंबीरपणे कोणी तरी उभा राहिला तरच आदिवासीला न्याय मिळू शकतो. कोणीही लक्ष दिले नाही तर मग त्यांचे जीवन उद्धवस्त होईल. अशा प्रकारचे हे कायदे आहेत. 1988 च्या कायद्यानुसार वन अधिकाऱ्यांना अधिकार देण्यात आले. तरी सुद्धा चौन्या थांबल्यात का ?

माझ्याकडे सन 2000 मध्ये, गडचिरोली आणि चंद्रपूर जिल्ह्यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर वृक्ष तोड होत असल्याची तक्रार प्राप्त झाली होती. जेव्हा मी जंगलामध्ये बघायला गेली तेव्हा 250 वर्षांपूर्वीची सागाची झाडे चोरांनी कापून नेली होती. या चोरीला वन विभागाचा संपूर्णपणे सपोर्ट होता. आम्ही या सर्व प्रकरणांची व्हिडिओ कॅसेट काढली. प्रत्येक जंगलात जाऊन झाडांची पाहणी केली आणि हायकोर्टमध्ये केस दाखल केली. तेव्हा वन विभागानेच ही झाडे कापून चोराऱ्यांना विकायला परवानगी दिली हे सिद्ध झाले. ही केस दाखल झाली तेव्हा हायकोर्टच्या माणसांबरोबर आम्ही जंगलामध्ये कंपार्टमेंट पहायला गेलो. त्यावेळी माझ्याबरोबर कमिशनर व वन विभागाचे अधिकारी आले. आम्ही कंपार्टमेंटमध्ये फिरत असताना वन अधिकाऱ्याला विचारले की, या कंपार्टमेंटचा नंबर काय आहे ? त्यांच्याकडे एकाही कंपार्टमेंटला नंबर नव्हता. त्यांच्याकडे एकाही कंपार्टमेंटची नोंद नव्हती. तेव्हा आम्ही हायकोर्टच्या लक्षात आणून दिले की, केंद्र शासनाचे जे जुने 1927 सालचे नकाशे आहेत त्यावरच आजही महाराष्ट्र वन विभागाचे काम सुरु आहे. ते सिद्ध देखील झाले. वन विभागाकडे नकाशे नाहीत, डिझाईन नाही, कंपार्टमेंट नाही. चोरी झाली म्हटले, बंडी दिसली की सर्व अधिकारी वाघा सारखे तुटून पडतात. हे सर्व जेव्हा लोकांच्या लक्षात आले तेव्हा त्यांनी वन विभागाला मदत न करण्याचे ठरविले. पूर्वी जेव्हा जंगलाला आग लागायची

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

QQ 3

BGO/ ST/

भोगले..

17:40

श्रीमती शोभा फडणवीस...

तेव्हा हे जंगल माझे आहे असे समजून गावातील लोक आगी विझ्वायला जात असत. तो पर्यंत फॉरेस्टचे अधिकारी यायचे देखील नाहीत. आज जंगल जळत असेल तर गावातील लोक ते आरामात बघत असतात. कोणीही जंगल विझ्वायला जात नाही. त्यांचे म्हणणे असते की, हे जंगल आमचे नाही. जंगल आमचे नाही हा भाग वेगळा. ते जंगल विझ्वायला गेल्यानंतर आपणच आग लावली असे म्हणायला देखील अधिकारी कमी करणार नाहीत. वनाता आग लावली या आरोपाखाली आत घालतील म्हणून कोणीच मदत करायला तयार होत नाही. 100 टक्के जंगल असलेल्या भागामध्ये आता फक्त 25 टक्के देखील जंगल राहिलेले नाही. आज संपूर्ण ओसाड परिस्थिती आहे. प्रचंड पैसा त्यांच्याकडे येतो. तो पैसा कुठे जातो हे माहीत नाही. पण जंगल लावण्याचे काम अद्याप पर्यंत व्यवस्थित सुरु झालेले नाही. वन विभागाकडे वर्किंग प्लॅन असतो. जंगलातील कोणता भाग कापायचा, कोणता भाग कापायाचा नाही, कोणते वाळलेले झाड उचलायचे, कापायचे आणि मजुरांना मजुरी द्यायची याचा तो प्लॅन असतो. आज दहा वर्षे झाली तरी त्यांचा वर्किंग प्लॅन अजून तयार नाही. जे नियोजनामध्ये आहे ते वन विभाग करीत नाही. फक्त चोन्या कशा सापडतील, पैसे कसे खाता येतील, झाडे कशी विकता येतील, याकडे त्यांचे लक्ष असते.

एका पोलीस अधिकाऱ्याला लाकडे पाहिजे होती. त्या पोलीस अधिकाऱ्याची बदली झाली. वन विभागाने त्यांना ट्रक भर लाकूड दिले. ते चोरीचे लाकूड होते. त्याला टी.पी.नव्हते. स्वतः रेंजर तो ट्रक गावाबाहेर काढत होता. तो ट्रक लोकांनी पकडला. त्याच्यावर काहीही कारवाई झाली नाही. वन विभागातील कर्मचाऱ्यांनी चोन्या केल्या तर त्या अनधिकृत आणि गावातील एखाद्या माणसाने नागरासाठी छोटीशी काठी जर आणली तरी त्याची चोरी अधिकृत होते. हा काय प्रकार आहे. आम्ही सन 2000 मध्ये कोर्टात केस दाखल केली. सन 2005 मध्ये आणखी एक कायदा आला. जंगलामध्ये आदिवासी आणि गैरआदिवासींनी 1975-1978 पासून अतिक्रमणे केली

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

QQ 4

BGO/ ST/

भोगले..

17:40

श्रीमती शोभा फडणवीस...

होती. 1978 मधील अतिक्रमणे नियमित करण्यासंबंधातील पहिला कायदा आला. हा महाराष्ट्राचा कायदा होता. तो पर्यंत आपल्याला केंद्र शासनाचा कायदा लागू नव्हता. त्यावेळी देखील महसूल विभागाने आम्हाला जमिनीचे पट्टे दिले नाहीत. आम्हाला फक्त प्रोब्हीजनल पट्टे दिले. प्रमनंट पट्टे दिले नाहीत. आदिवासीना जमिनीचे पट्टे देण्यासंबंधीचा सन 2005 चा कायदा आहे. आता आपण 2014 मध्ये आहोत.

यानंतर श्री.जुन्नरे...

श्रीमती शोभा फडणवीस

आदिवासी व बिगर आदिवासी अशी त्यामध्ये अट आहे. आदिवासी माणसाठी अट थोडी शिथिल करण्यात आली आहे परंतु गैर आदिवासीसाठी ही अट शिथिल करण्यात आलेली नाही. ही अट अशी आहे की, 25 वर्षाची एक पिढी या हिशोबाने 3 पिढयांचा दाखला त्या व्यक्तीने दिला तरच त्याला वनजमिनीचा पट्टा मिळू शकेल. आमच्याकडे अगोदर महसुली ग्राम नव्हते तर आमच्याकडे वन ग्राम होते. 1971 मध्ये महसुली ग्राम झाल्यामुळे कसलेच रेकॉर्ड कोठेच मिळत नाही. त्यामुळे आमच्याकडे जन्माचे रेकॉर्ड नाही, रहिवाशाचे रेकॉर्ड नाही किंवा जमिनीचेही रेकॉर्ड नाही. इंग्रजांनी वनाचे संरक्षण करण्याकरिता वनग्राम म्हणून वस्ती उभी केली. इंग्रजांनी या लोकांना त्या ठिकाणी घरे बांधून दिली, शेती दिली आणि जंगलाच्या सुरक्षेची व्यवस्था त्यांच्याकडे सोपवली. तेव्हा पासून जंगल आणि आदिवासी असा संबंध आला. 1975 च्या कायद्यात आम्हाला कोणताही आधार दिला गेला नाही. आम्हाला बापाचे नाव माहीत नाही, आजोबाचे नाव माहीत नाही आणि आजोबाच्या आजोबाचेही नाव माहीत नाही. जंगलात रहायचे, खेळायचे. शिक्षणाचा काही एक संबंध नव्हता. त्यामुळे 1975 ची अडचण आदिवासी आणि गैरआदिवासींना येऊ लागल्यामुळे आदिवासींसाठी पर्याय काढण्यात आला. जर एखादा 75 वर्षाच्यावरील म्हातारा माणूस असेल आणि त्याने सांगितले की, ही माणसे येथे राहतात, त्यांची शेती आहे तर त्याला पट्टा दिला जात होता. परंतु गैर आदिवासी माणूस अजूनही पट्ट्यासाठी वणवण हिंडतो पण त्याला मात्र अजून पट्टा मिळालेला नाही. 1978 चे पट्टे दिले गेले परंतु 1978 ते 2005 यामध्ये आदिवासींनाही पट्टे दिले गेले नाहीत अशा प्रकारचे या शासनाचे धोरण आहे. केंद्राचा कायदा असेल तर वन विभाग आमच्यावर बडगे उचलणार परंतु केंद्राने जर आमच्या भल्यासाठी कायदा केला असेल तर मात्र हे आम्हाला काहीच देणार नाही.

सभापती महोदय, आता बफर झोन आले आहे. आम्हाला सांगण्यात आले की, बफर झोनमध्ये तुमचा कोणताही हक्क डावलला जाणार नाही. बफर झोनमध्ये आम्हाला सवलत दिली जाईल असे सांगण्यात आले परंतु प्रत्यक्षात आज बफर झोनमध्ये लोकांना पाच पैशाचेही काम मिळत नाही. आमच्याकडे वाघाने हैदोस घातलेला आहे. वाघामुळे आमचा रोज एक ना एक बळी जात आहे. दीड महिन्यात आमची सहा माणसे व जवळपास 35 ते 40 जनावरे मारली गेली.

श्रीमती शोभा फडणवीस

वन विभागाचे लोक ताबडतोब जातील असे काही नाही. वाघाने यावे, आम्हाला खाऊन जावे आणि जनावरांना उचलून न्यावे पण या महाराष्ट्र राज्यात आमचा कोणीही वाली राहिलेला नाही. 2005 च्या कायद्याचा आम्हाला अजून फायदा झाला नाही. आदिवासी आणि वन विभागाकडे यासंदर्भातील जबाबदारी सुपूर्द करण्यात आली होती. बफर झोनच्या संदर्भात आम्हाला सांगण्यात आले होते की, तुमच्या कोणत्याही हक्काला धक्का लागणार नाही. परंतु प्रश्न असा आहे की, आमच्या जनावरांना जंगलात चरायला जाता येत नाही. वाघाने आमचे जनावर मारले तर आम्हाला नोटीस येते. त्यामध्ये सांगितले जाते की, तुम्ही कोणीही जंगलात जाऊ नका, जंगलात शेती असली तरी जाऊ नका, खाली वाकून काम करू नका. हे जरी खरे असले तरी आम्ही पोट कसे भरायचे ? वन विभागाच्या प्रधान सचिवांना मी सांगितले की, तुम्ही आमच्या लोकांना गावामध्ये काम द्या व आमचे पोट भरेल यासाठी प्रयत्न करा. शेवटी दुपारचे बारा वाजले की, सर्वांच्या पोटाला आग लागते. परंतु अद्याप पर्यंत असा कोणताही प्लॅन आला नाही, पट्टे मिळाले नाहीत.

वनाच्या सुरक्षेसाठी वन सुरक्षा समित्या स्थापन केल्या. ग्रामपंचायतीच्या आजूबाजूचा जो पट्टा दिला जातो तो त्यांनी सांभाळावयाचा असतो. आम्हाला सांगण्यात आले की, वन संरक्षण समितीला आम्ही 30 टक्के रक्कम देऊ, तेथून टिंबर काढून किंवा वन उपज काढून ते मार्केटमध्ये विकल्पानंतर त्यातील 30 टक्के हिस्सा देऊ. 10 वर्ष झाली परंतु अजूनपर्यंत वनसंरक्षण समितीला एकही पैसा मिळाला नाही. वन आम्ही सांभाळावयाचे आणि पैसा मात्र यांनी न्यावयाचा अशी स्थिती आहे. आम्ही वारंवार मागणी केल्यानंतर 50 टक्के पैसा दिला जाईल असे सांगण्यात आले. देणे घेणे काही नाही केवळ नियम करावयाचे, केवळ सांगावयाचे की, दिले, घेतले परंतु प्रत्यक्षात आम्हाला कधीच काही मिळाले नाही. आमचे लोक मेहनत करून वन संरक्षण करतात, रात्रंदिवस जंगलाची पाहणी करतात, जंगल सांभाळतात, जंगल वाढवतात परंतु आदिवासीना याचे कधी पाच पैसे देखील दिले गेले नाही. यामध्ये नंतर आणखी एक कायदा आला होता. वनाजवळ गाव असेल तर त्यासाठी 25 हेक्टर जमीन आदिवासींच्या विकासाकरिता ग्रामपंचायतीला द्यावयाची. या कायद्यामध्ये थोडासा बदल करण्याची आवश्यकता होती. अंगणवाडी बांधण्यासाठी एक हेक्टर जमीन लागू शकते ? शाळेला एक हेक्टर जमीन लागू

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

RR-3

SGJ/ ST/ ST/

प्रथम श्री.भारवि.....

17:50

श्रीमती शोभा फडणवीस

शकते ? यासंदर्भात आमचे म्हणणे होते की, हे सर्व काम दोन एकरामध्ये होऊ शकते व उर्वरित 20 हेक्टर जंगल आम्हाला तलावासाठी द्या. गावाजवळ तलाव झाला तर त्याचा फायदा होतो. परंतु त्यामध्येही बदल झाला नाही आणि आता हा कायदा आला. या कायद्यामध्ये काही नाही असे आम्हाला दाखवले गेले. आम्ही वन संरक्षण समितीला अधिकार देत आहोत असे सांगितले गेले परंतु व्यवस्थापन समितीसाठी राखून ठेवलेल्या ग्रामवनाचे क्षेत्र यामधून बगळले जाणार आहे. वन विभागाची कमिटी राहणार असून त्यात वन सुरक्षा कमिटीतील एक मेंबर वन विभागाला वाटेल तो घेतला जाणार आहे. ही समिती कोणाची ? ग्रामपंचायतीची, आदिवासीची की, अधिकाऱ्यांची ? ज्या अधिकाऱ्यांनी आम्हाला जगणे कठीण केले, त्यांच्या हातामध्ये आमची गावे आणि आमचे जीवन देता ? तुम्ही नव्याने जे निर्माण केलेले आहे त्याला आमचा कट्टर विरोध राहणार आहे. वनाचे अधिकार वन अधिकाऱ्यांना देणार, त्यावर गावातील एक-दोन लोक राहणार, परंतु वनाचा अधिकार आमच्या हातामध्ये राहणार नाही. तेथे जे वन उपज निघेल त्यावर वन विभागाचा अधिकार राहणार आहे. वन उपज ठेवण्यासाठी काही कोठारे बांधावयाची असतील तर तो अधिकार वन विभागाचा राहणार आहे. वनामध्ये चारोळी, डिंक, फळे हे सर्व गोळा करून विकायचे आणि त्याच्या भरोशावर आदिवासीचे जीवन चालत असते. आदिवासीच्या रोजीरोटीचा तेंदू पत्ता हा सगळ्यात मोठा भाग होता. तेंदू पत्ता गोळा करण्यासाठी आम्हाला वनामध्ये जाऊ दिले जात नाही. फॉरेस्ट असेल त्या ठिकाणी जा परंतु वन्य प्राणी प्रकल्पामध्ये तुम्हाला पाय ठेवता येणार नाही असे सांगितले जाते.

यानंतर श्री. अजित....

श्रीमती शोभा फडणवीस....

बफर झोन वन्यजीव प्रकल्पाला लागू नसल्यामुळे आम्हाला काही करता येत नाही, मग आमच्या जगण्याचे काय ?

सभापती महोदय, " सेव्ह टायगर" म्हणताना आपणा सर्वांना आनंद होतो. मी विधानसभा सभागृहात असताना पश्चिम महाराष्ट्रातील सदस्य म्हणायचे , "ताई वाघाला वाचवा बरे," मी त्यांना सांगायचे " हे बोलायला सोपे आहे. आपल्याकडे चार वाघ ट्रकमध्ये घालून घेऊन जा. वाघ कसे असतात ते समजेल."सेव्ह टायगर" म्हणताना काहीही वाटत नाही. पण त्याचवेळी माणूस म्हणून जगत असताना "सेव्ह ट्रायबल" असे म्हणण्याची कोणाला इच्छा होत नाही. आदिवासींना वाचविण्यासाठी, त्यांचे जीवन सुखी करण्यासाठी काहीतरी नियोजन केले पाहिजे असे कोणालाच वाटत नाही.

सभापती महोदय, आम्ही प्रकल्पाचे पैसे वन विभागाला देतो. प्रकल्पासाठी वन विभागाची 10 हेक्टर जमीन लागत असेल तर आपण त्यांना 20 हेक्टर जमीन देतो. तेथील जंगल तोडण्याचे अधिकार देतो. त्या जमिनीवरील लाकूड विकण्याचे अधिकार देतो. पुन्हा जंगल लावण्यासाठी पैसे देतो. असे सर्व पैसे देऊन सुद्धा अद्यापर्यंत वन विभागाने पडीक जमिनीवर एकही रोप लावलेले नाही असा माझा दावा आहे. हे पैसे कुठे गेले ? मला जी माहिती मिळाली ती मी येथे सांगते. या संदर्भातील केंद्र सरकारकडे निधी पडून होता त्यातील 1500 कोटी रुपये डॉ.पंतगराव कदम यांनी आणून ते पश्चिम महाराष्ट्रात खर्च केले. ते विदर्भात खर्च केले नाहीत ही वस्तुस्थिती आहे. आम्ही प्रकल्पाचे पैसे भरले परंतु ते पैसे पश्चिम महाराष्ट्रामध्ये खर्च झाले. आम्ही कुंपणावर बसून तमाशा पाहायचा काय ?

सभापती महोदय, या विधेयकामुळे आमचे अधिकार जाणार आहेत. या विधेयकान्वये वन संरक्षण समितीचे अधिकार काढून ते वन विभागाच्या हातात दिले आहेत. आता वन संरक्षण समितीवर त्या गावची एक व्यक्ती राहणार आहे. ती एकटी व्यक्ती काय करणार आहे ? आपले अधिकारी फाडफाड इंग्रजी बोलतील. ज्याला मराठी समजत नाही त्याच्यासमोर फाडफाड इंग्रजी बोलून, एक काजूची फोड, चहाचा कप, बिस्कीट ठेवणार व त्याच्याकडून सह्या घेणार.

..2.

श्रीमती शोभा फडणवीस....

सभापती महोदय, ग्रामपंचायतीच्या योजनांची माहिती असलेले पुस्तक इंग्रजी भाषेमध्ये दिले. कोणत्या ग्रामपंचायतीच्या सरपंचाला इंग्रजी समजते ? तेव्हा माझा या विधेयकाला पूर्ण विरोध आहे. हे विधेयक 25 सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे पाठवावे अशी विनंती करून माझे भाषण पूर्ण करते.

...3..

श्री.उदय सामंत (वने राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांनी आपल्या भाषणात जे तीन-चार महत्वाचे मुद्दे मांडले त्याबाबत मला एवढेच सांगायचे आहे की, वन विभागामध्ये जे आदिवासी राहत आहेत त्यांच्यावर कोणताही अन्याय होणार नाही, होऊ देणार नाही याची खबरदारी शासन नक्कीच घेईल.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांनी येथे 1980 सालच्या केंद्रीय कायद्याचा उल्लेख केला. हा केंद्राचा कायदा फक्त महाराष्ट्र राज्याला लागू नाही तर तो देशातील सर्व राज्यांना लागू आहे. परंतु जेथे नक्षलग्रस्त भाग आहे तेथे प्रकल्प करायचा असेल तर त्यास मान्यता देण्याचे धोरण शासनाने घेतलेले आहे.

सभापती महोदय, स्थानिकांना रोजगार उपलब्ध करून देण्याचे शासनाचे धोरण आहे. तेंदू पानाच्या संदर्भातील अधिकार शासनाकडे होता. त्या संदर्भात शासनाची मोनोपॉली होती. त्या संदर्भात शासन निर्णय घेत नाही तोपर्यंत स्थानिकांना रोजगार मिळणार नाही अशी शासनाची भूमिका होती. परंतु या विधेयकानुसार स्थानिकांना रोजगार मिळणार आहे. ग्रामसभेच्या मार्फत ग्रामस्थांना जे काही वनक्षेत्र मिळणार आहे त्यातून देखील रोजगाराची निर्मिती होणार आहे. या सर्व गोष्टींचा विचार केला तर हे जे बिल आहे त्यामध्ये सुधारणा केलेली आहे. त्याची अंमलबजावणी काटेकोरपणे करावयाची असेल तर हे विधेयक मंजूर करावे लागेल. तेव्हा हे विधेयक मंजूर करावे अशी माझी सभागृहाला विनंती आहे.

तालिका सभापती (श्री.शरद रणपिसे) : सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांनी झुडपी जंगलाचा उल्लेख केला होता त्याबाबत सभागृहाला अवगत करावे असे मला वाटते.

श्री.उदय सामंत : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांचे म्हणणे आहे की, वन कायद्यामुळे तेथील घटकाला मोठ्या प्रमाणावर त्रास होत आहे. मी त्या बाबत सांगू इच्छितो की, त्यांनी या ठिकाणी जे मुद्दे मांडलेले आहेत त्याचा सविस्तरपणाने विचार करण्यात येईल. त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली एखाद्या बैठकीचे आयोजन करण्यात येईल. या कायद्यामुळे कोणत्याही घटकाला त्रास होणार नाही अशीच शासनाची भूमिका राहील. सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांना माझी विनंती आहे की, त्यांनी आपला प्रस्ताव मागे घ्यावा.

श्री.दिवाकर रावते (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, हे जे विधेयक आणलेले आहे ते गावाच्या आजूबाजूला असलेल्या वनाच्या हक्काचा संदर्भातील आहे, गावामध्ये रोजगार निर्मिती व्हावी यासाठी आहे. जंगलातून काही रोजगार निर्मिती होत असताना जंगल नष्ट होऊ नये हा देखील विधेयकातला भाग आहे. मी केंद्राचा कायदा वाचलेला आहे. केंद्राच्या कायद्यांतर्गत आपला कायदा तयार झाला.

सभापती महोदय, 73 वी घटना दुरुस्तीने ग्रामपंचायत स्वयंभू केली. त्यानुसार ग्रामपंचायतीला गावात दोन सभा घेणे बंधनकारक आहे. सर्वाच्या अनुमतीने काही निर्णय होत असतात. पूर्वी ग्रामसभेने निवडून दिलेल्या पाच सहा सदस्यांची एक समिती होती. सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांनी विदर्भातील माहिती दिली. झुडपी जंगलापासून ते जंगलापर्यंत सर्वात जास्त जंगल विदर्भामध्ये आहे. तेथील आदिवासींचा उत्पन्नाचा कोणता भाग आहे हे त्यांनी सांगितले. परंतु इतर भागामध्ये काय परिस्थिती आहे हे मी आपल्याकडून जाणून घेऊ इच्छितो.

सभापती महोदय, गायरान जमिनीपासून आजूबाजूच्या जंगलापर्यंत होणारे अतिक्रमण काढण्यासाठी केलेली कार्यवाही. जंगलातून मिळणाऱ्या उत्पन्नामध्ये समिती सदस्यांना आणि गावाला उत्पन्न मिळत होते. परंतु आता आपण शासकीय समिती नेमलेली आहे आणि या समितीवर गावातील एका सदस्याची नियुक्ती केलेली आहे. त्या वनातून येणारे उत्पन्न,लाकडाचे उत्पन्न या उत्पन्नाचा दर त्या समितीचे अध्यक्ष व उपाध्यक्ष ठरविणार आहेत. पूर्वी जंगलातून मिळणाऱ्या उत्पन्नावर आणि गायरान जमिनीवरील मिळणाऱ्या चाच्याच्या उत्पन्नावर समितीचा अधिकार होता आणि ते उत्पन्न गावातील जनतेला मिळत होते. त्या समितीचे अध्यक्ष आणि उपाध्यक्ष यांनी राजीनामा दिला नाही तर आपल्या विभागाचे संबंधित डायरेक्टर असा अधिकारी नियुक्त करील की त्याला ते करायला भाग पाडील आणि त्याचे ते अधिकार रद्द करील अशी त्या कायद्यात तरतूद आहे.

यानंतर श्री.बोर्ड..

श्री.दिवाकर रावते....

आता सरकारी समिती गठीत केली असून, त्या समितीवर गावातील एक सदस्य राहणार आहे. ती समिती वन संपत्तीचे दर, उत्पन्न ठरविणार आहे. परंतु मला प्रश्न पडतो की, या समितीच्या माध्यमातून जो भ्रष्टाचार होईल त्यामध्ये गावच्या सदस्याला सामावून घेतले तर कागदोपत्री सर्व काही व्यवहार होतील.

महोदय, कायद्यानुसार राज्यात 33 टक्के जंगल असावयास पाहिजे. हे राज्य सरकार विदर्भातील सर्व जंगल एकत्र करून राज्याची एकूण वनसंपत्ती ठरविते. महोदय, मराठवाड्यातील किनवट येथे केवळ .001 टक्के जंगल शिल्लक आहे. त्या ठिकाणी सर्वात जास्त सागाची झाडे आहेत. परंतु हळूहळू त्या भागातील सागाच्या झाडांची चोरी सुरु आहे. काल वन विभागाशी संबंधित असलेले एक विधेयक गोंधळात संमत झाले. आम्हाला त्या विधेयकावर सविस्तरपणे बोलावयाचे होते. परंतु ते चर्चेविना मंजूर झाले. किनवट गावाच्या आजूबाजूला जे आदिवासी आहेत त्यांना जंगलातून मिळणाऱ्या उत्पन्नासंदर्भातील हा विषय आहे. मराठवाड्यातून संपूर्ण वनसंपत्ती नष्ट झाली आहे. त्या भागात आता जंगल शिल्लकच राहिले नाही. सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभाताई फडणवीस यांनी माननीय मंत्र्यांना उद्देशून सांगितले की, तुमच्या भागात वन प्रकल्प न्यायचे असतील तर न्याये. मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, माननीय वन मंत्री डॉ.पतंगराव कदम यांनी सांगलीमध्ये व्याघ्र प्रकल्प केला आहे. मुळात त्या व्याघ्र प्रकल्पाच्या बाजूला पवन ऊर्जेचे प्रकल्प उभे आहेत. त्यांच्यासाठी जंगलात बेकायदेशीररित्या रस्ते बनविले आहेत. माझ याकडे आताही त्याची छायाचित्रे आहेत. पवन ऊर्जा प्रकल्पासाठी 80-90 हजार मोठी झाडे कापली आणि सांगली, साताच्यातील जंगल नष्ट केले. सरकार आणि मंत्री हे जंगल नष्ट करीत असतील आणि लंगोटधारी आदिवासींना तुरुंगात टाकण्याचे काम करीत असतील तर राज्य सरकारच्या वन कायद्याच्या अंमलबजावणीचे तीन-तेरा कसे वाजत आहेत हे दुर्दैवाने लोक अनुभवतात. पूर्वी महाराष्ट्रात प्रचंड प्रमाणावर चंदनाची झाडे होती. मी अधिकृतरित्या सांगतो की, महाराष्ट्रातील सर्व चंदनाची झाडे तोडून चोरीला गेली आहेत. सध्या राज्यात कोठेही चंदनाची झाडे अस्तित्वात नाहीत.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

TT-2

SJB/ ST/

पूर्वी श्री.अजित....

18:10

श्री.दिवाकर रावते....

महोदय, वास्तविक पाहता झाडे तोडून ती विकली जातात त्यावेळी पुन्हा जंगल निर्माण करण्याबाबतची समितीवरील जबाबदारी काय आहे, तसेच गेल्या 10-15 वर्षात अशा प्रकारे वनसंपत्ती विक्रीसाठी या समितीने किती झाडे कापली आणि त्या बदल्यात किती नवीन झाडे लावली, याचा लेखाजोखा माननीय मंत्र्यांनी दिला तर योग्य होईल. जी नवीन समिती नेमण्यात आली आहे त्यातून ग्रामीण भागातील लोकांना काय फायदा होणार आहे? ग्रामीण भागातील गरीब लोकांच्या उत्पन्नात भर पडत होती. सरकारी समिती गठीत करून त्या समितीच्या माध्यमातून जे उत्पन्न येणार आहे त्या उत्पन्नाचे ग्राम विकासाच्या बाबतीत कोणते नियोजन करणार आहात, हे मी जाणून घेऊ इच्छितो.

महोदय, या विधेयकावर आपण मला बोलण्याची संधी दिल्याबद्दल आपले आभार मानतो व येथेच थांबतो.

..3..

श्री.उदय सामंत (वन राज्यमंत्री) : महोदय, या विधेयकावरील चर्चेच्या निमित्ताने सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी झुडपी जंगल आणि समितीच्या बाबतीत प्रश्न उपस्थित केला आहे. झुडपी जंगल हे विदर्भातील सहा जिल्ह्यात आहे. या सहा जिल्ह्यात 86 हजार हेक्टर झुडपी जंगलाचे क्षेत्र आहे. केंद्र सरकारच्या वन विभागाच्या अटीतून झुडपी जंगल मुक्त करावे यासाठी राज्य सरकारच्या माध्यमातून केंद्र सरकारकडे विनंती करण्यात येत आहे. या संदर्भातील पाठपुरावा लवकरात लवकर केला जाईल.

महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी मांडलेल्या दुसऱ्या मुद्याच्या बाबतीत सांगू इच्छितो की, समितीच्या माध्यमातून कसे कामकाज सुरु आहे तसेच राज्य सरकारने घेतलेला निर्णय योग्य आहे की अयोग्य आहे हे समजण्यासाठी विभागीय आयुक्तांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नेमली आहे. या समितीमध्ये शासकीय अधिकाऱ्यांबरोबर अशासकीय सदस्य सुध्दा आहेत. शासकीय अधिकाऱ्यांमध्ये विभागीय आयुक्त, त्या परिसरातील जिल्हाधिकारी यांचा समावेश आहे. अशासकीय सदस्यांमध्ये तेंदू उत्पादक शेतकरी, त्याचे व्यापारी, छोटे छोटे शेतकरी यांचा समावेश आहे. ग्राम पातळीवर भ्रष्टाचार होणार नाही याची दक्षता राज्य सरकारने घेतलेली आहे.

महोदय, मी सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभाताई फडणवीस यांना विनंती करतो की, त्यांनी विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्यासंबंधी जो प्रस्ताव मांडलेला आहे तो मागे घ्यावा.

तालिका सभापती : सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांना विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्यासंबंधीचा आपला प्रस्ताव मागे घ्यावयाचा आहे काय ?

श्रीमती शोभा फडणवीस : महोदय, मी माझा प्रस्ताव मागे घेऊ इच्छित नाही.

तालिका सभापती : ठीक आहे. आता मी सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांनी विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्यासंबंधी मांडलेला प्रस्ताव मतास टाकतो.

प्रस्ताव मतास टाकून असंमत झाला.

तालिका सभापती : आता मी विधेयक विचारात घेण्यासंबंधीचा प्रश्न मतास टाकतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

TT-4

SJB/ ST/

पूर्वी श्री.अजित....

18:10

तालिका सभापती : विधेयक विचारात घेण्यात आले आहे. आता विधेयक खंडशः विचारात घेण्यात येईल.

खंड 2 ते 10 (दोन्ही सम्मिलित) विधेयकाचे भाग झाले.

खंड 1, संपूर्ण शीर्षक व हेतुवाक्य विधेयकाचे भाग झाले.

श्री.उदय सामंत : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2014 चे वि.प.वि. क्रमांक-11 संमत करण्यात यावे, असा प्रस्ताव मांडलो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

तालिका सभापती : सन 2014 चे वि.प.वि.क्रमांक-11 संमत झाले आहे.

..5..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

TT-5

SJB/ ST/

पूर्वी श्री.अजित....

18:10

पुरवणी मागण्यांच्या पुस्तकांची मराठी प्रत मिळण्याबाबत

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, मी आज दुपारी 4 वाजून 5 मिनिटांनी आपल्या निर्दर्शनास आणून दिले होते की, आम्हाला पुरवणी मागण्यांच्या पुस्तकांची केवळ इंग्रजी प्रत मिळालेली आहे. आम्हाला मराठी प्रत मिळण्याबाबत मी दोन तासापूर्वी मागणी केली होती. परंतु अजूनही आम्हाला मराठीतून प्रती मिळालेल्या नाहीत. उद्या पुरवणी मागण्यांवरील चर्चा आहे. मराठी प्रत नसल्यामुळे उद्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा कशी करावी या बाबतचे मार्गदर्शन आपल्याकडून होत नाही. कृपया या बाबतीत आपण योग्य त्या सूचना द्याव्यात.

तालिका सभापती : मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, आपण उपस्थित केलेल्या मुद्यानुसार चौकशी करण्यात आली. प्रेसमधून मराठी प्रती येत आहेत. त्या आल्यानंतर ताबडतोब सन्माननीय सदस्यांना वितरित करण्यात येतील.

नंतर श्री.कांबळे....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

UU.1

MSK/ ST/

पूर्वी श्री. बोर्ड

18:20

तालिका सभापती

लक्षवेधी सूचना उद्या घ्यावयाच्या आहेत.

श्री. दिवाकर रावते : महोदय, लक्षवेधी सूचना आताच घ्यावयाच्या आहेत.

श्री. विनोद तावडे : महोदय, आता लक्षवेधी सूचना घेण्याच्या संदर्भात माननीय सभापती यांनी मान्य केले आहे. उद्याच्या कामकाजात सदस्यांच्या निरोप, पुरवणी मागण्या, अंतिम आठवडा प्रस्ताव, विधेयके आहेत. त्यामुळे आपण माननीय मंत्र्यांना निरोप पाठवावा. आजच 4 लक्षवेधी सूचना घ्याव्यात.

तालिका सभापती : माननीय सभापतीच्या सोबत सभागृहाच्या कामकाजाच्या संदर्भात बोलण्यासाठी मी सभागृहाची बैठक 10 मिनिटांसाठी स्थगित करतो.

(सभागृहाची बैठक संध्याकाळी 6.21 वाजता 10 मिनिटांसाठी स्थगित झाली.)

(नंतर श्री. रोजेकर

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

VV-1

SRR/ ST/

प्रथम श्री.मंगेश.....

18:30

स्थगितीनंतर

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती)

विशेषाधिकार भंगाच्या सूचनेबाबत

सभापती : माझ्याकडे एक हक्कभंग सन्माननीय सदस्य श्री.भाई जगताप व सन्माननीय सदस्य श्री.किरण पावसकर यांनी सन्माननीय विरोधी पक्षनेते श्री.विनोद तावडे व सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस यांच्याविस्तृद दिलेला आहे. त्या अनुषंगाने तो प्रोसेस करण्याकरिता मी संबंधितांकडे पाठविलेला आहे. त्यामुळे प्रोसेस पूर्ण होऊन तो आल्याशिवाय मी त्याबाबत भाष्य करणे योग्य होणार नाही. तो प्रस्ताव माझ्याकडे आल्यानंतर काल दिनांक 11 जून, 2014 रोजी कामकाजाच्या नियम 260 च्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने गृह मंत्री महोदयांनी सभागृहात जे उत्तर दिले, त्याचा संपूर्ण वृत्तांत मी स्वतः पाहिला आहे आणि माझी अशी खात्री झालेली आहे की, सभागृहात नियम 260 अन्वये आलेल्या प्रस्तावाच्या चर्चेच्या उत्तरात सन्माननीय गृह मंत्र्यांनी दिलेले उत्तर आणि आजच्या अनेक वर्तमानपत्रात आणि काल विविध वाहिन्यांवर आलेला वृत्तांत, यामध्ये फार मोठा फरक असावा, असे मला वाटते.

या क्षणी अन्य कोणतेही भाष्य न करता मी सदनाला एवढेच सांगेन की, सभागृहामध्ये जी चर्चा होते, जी भाषणे होतात, तीच खच्या अर्थाने वृत्तपत्रात येण्याची आवश्यकता आहे आणि या दृष्टीने मला असे वाटते की, काल ज्या पद्धतीचे वृत्तांत काही वृत्तपत्रात आले, ते एकंदरीतच सभागृहाच्या कामकाजाच्या दृष्टीने योग्य नव्हते. त्याबद्दल मी नापसंती व्यक्त करतो.

...2.....

माननीय गृह मंत्री श्री.आर.आर.पाटील यांच्या भाषणाबद्दल प्रसार माध्यमामध्ये झालेल्या टीकेबाबत
औचित्याचा मुद्दा

श्री.किरण पावसकर : सभापती महोदय, आम्ही आमच्याकडून विशेषाधिकार भंगाचा प्रस्ताव दिलेला आहे. परंतु, काल नियम 260 च्या प्रस्तावावरील चर्चेनंतर गृह मंत्री महोदयांनी जे उत्तराचे भाषण केले आहे, त्याची प्रत माझ्याकडे आहे. हे शॉकिंग होते की, सकाळी वृत्तपत्रात आणि उत्तर झाल्यानंतर तातडीने वाहिन्यांवर ते दाखविण्यात आले. म्हणजे, जी चर्चा आपण येथे करतो, ती सभागृहाची प्रॉपर्टी आहे. ही प्रॉपर्टी अशा प्रकारे बाहेर जाणे, मी याला 'मोडतोड' असे म्हणणार नाही, परंतु, जे शब्द त्यांच्या मुखात नव्हते, जे त्यांनी काढले नाहीत, ते अशा पद्धतीने सन्माननीय विरोधी पक्षनेते आणि इतर सदस्य असतील, त्यांनी बाहेर मांडावेत आणि ते चॅनलसमोर जावे, पेपर मीडियासाठी जावे, ही गोष्ट फक्त एका मंत्र्यांसाठीच वाईट आहे, असे नाही तर सभागृहासाठी देखील वाईट आहे. चर्चेला गृह मंत्री महोदयांनी दिलेल्या उत्तराचे वाक्य अन वाक्य माझ्याकडे आहे. यामध्ये कोठेही असे नसताना ज्या पद्धतीचे वाक्य आले, त्यांनी काय सांगितले, काय टक्केवारी त्यामध्ये दिली, ते लक्षात येण्यासाठी मी तो पॅराच या ठिकाणी वाचून दाखवितो.

"या पुढील काळात संख्येच्या बाबतीत माझ्या पोलीस दलाची स्पर्धा ही देशातील अन्य राज्याबरोबर असणार नाही. माझ्या पोलीस दलाची स्पर्धा ही जगातील पुढारलेल्या राष्ट्राबरोबर असेल. मी विनम्रपणे लक्षात आणून देतो की, पोलिसांची संख्या जरी वाढवली तरी आम्ही प्रत्येक शाळेमध्ये आमचा पोलीस दिलेला आहे, प्रत्येक बँकेमध्ये पोलीस दिलेला आहे, प्रत्येक दवाखान्यात पोलीस ठेवला आहे. पोलिसांची संख्या जरी आम्ही वाढवली तरी प्रत्येक घराघरामध्ये आम्ही पोलीस ठेवू शकत नाही. मी ज्या मानसिकतेबद्दल बोललो, आज राज्यामध्ये ज्या बलात्काराच्या घटनांची नोंद झालेली आहे, त्यामध्ये पालक आणि कुटुंबाच्या जवळचे मित्र यांच्याकडून जवळ जवळ 6.34 टक्के बलात्काराच्या घटना घडलेल्या असून वडिलांच्या आणि भावाच्या विरोधात सर्वात जास्त गुन्ह्यांची नोंद आहे. असे असताना यामध्ये पोलीस कसा काय ठेवता येईल ? वडीलच वडिलांसारखा वागला नाही, भाऊ भावासारखा वागला नाही तर अशा लोकांसाठी सुध्दा वेगळ्या

...3.....

श्री.किरण पावसकर.....

शिक्षेची तरतूद असावी काय, याचाही विचार आपण करीत आहोत. परंतु, येथे पोलीस काय करु शकला असता, आणि त्याच्याकडून आपल्या काय अपेक्षा आहेत त्याही मला आपल्याकडून ऐकून घ्यावयाच्या आहेत."

सभापती महोदय, वृत्तपत्रामध्ये आणि वाहिन्यांमध्ये काय आले ? या सदनातील प्रत्येक मंत्री किंवा प्रत्येक सदस्य असे म्हणेल की, अशा प्रकारे बाहेर आपण मांडणार असू आणि आपलेच सदस्य मांडणार असतील तर या थिअरीला आपण काय म्हणणार आहोत ? या थिअरीला आपण गोबेल्स थिअरी म्हणणार आहोत ? गोबेल्स थिअरी अशी असू शकेल ? गोबेल्सची थिअरी अशीच असू शकेल तर उद्या चार-पाच महिन्यानंतर येणाऱ्या निवडणुका डोळ्यासमोर ठेऊन आपण हे मांडत आहात.

सभापती महोदय, प्रसार माध्यमातील वाक्ये आपण बघा. प्रसार माध्यमांनी विपर्यास करून प्रसारित केलेले वृत्त बघा. "प्रत्येक घरात पोलीस दिला तरी अत्याचार रोखणे कठीण...गृहमंत्री", "प्रत्येक घरात पोलीस देऊनही मला अत्याचार रोखता येणार नाहीत....गृहमंत्र्यांची हतबलता". सभापती महोदय, हे शब्द पण आहेत, हे बोलणे पण आहे आणि ही पेपरची वाक्ये पण आहेत. "महाराष्ट्र के होम मिनिस्टर आर.आर.पाटील का अजीब बयान.. घर घर में पुलिस रखने के बाबजूद भी नही रुकेंगे महिलाओं पर अत्याचार", "Even a cop a home can't stop rape." यामध्ये अशा पद्धतीची वाक्ये आली आहेत, जी मी आपल्याला आता वाचून दाखविली. शब्द काय होते, ते दाखविले. वक्तव्य कसे होते, त्याच्या अगोदर काय बोलले, काय क्वेश्चनमार्क केले गेले, ते कोणत्या अर्थाने बोलले. आयडियाज वेगवेगळ्या असतील पण त्याचा अर्थ, अनर्थ काढून आपण काय दाखवू इच्छिता आणि त्यासाठी जर या सदनाची प्रॉपर्टी अशा पद्धतीने वापरली जाणार असेल तर त्यांच्यावर का कारवाई केली जाऊ नये ? आमचे म्हणणे त्यामध्ये एवढेच आहे की, अशाच पद्धतीने जर जाणार असतील तर ही कोणती नीतिमत्ता आपण वापरतो आहोत ? या भाषणात त्यांनी काही चांगली वाक्येही वापरली होती. पण ती कुणाला देता आली नाहीत. राज्याची लॉ अॅण्ड ऑर्डर चांगली रहावी, महिलांचे संरक्षण व्हावे, त्याबाबत ते भरपूर चांगले

....4.....

श्री.किरण पावसकर.....

बोलले आहेत. त्यामुळे हा अनादर फक्त सदनाचा नाही, केवळ मंत्र्यांचा अनादर नाही तर या 11 कोटी जनतेमध्ये राहणाऱ्या महिलांचा पण आपण अनादर करीत आहोत, अशा पध्दतीचे हे आहे. हा अनादर आपण राज्यातील महिलांचा करीत आहोत.

यानंतर श्री.खंदारे.....

श्री.किरण पावसकर....

चर्चेच्या अनुषंगाने त्यांनी इतर चांगली वाक्ये उच्चारली होती. ती वाक्ये तुम्ही कोठेही उच्चारली नाही. मी औचित्याच्या मुद्यावर बोलत आहे. आपण हक्कभंगाच्या प्रस्तावाच्या सूचनेबाबत निर्णय देणार आहात. पण औचित्याच्या मुद्याद्वारे एवढेच सांगता येईल की, यावर या सदनामध्ये विचार करण्याची गरज आहे. एखाद्याने चर्चा केल्यानंतर त्याचा विपर्यास करून माध्यमांकडे आपण देतो आहोत काय, आपण खोटा प्रचार करतो का, माध्यमांचा वापर करून आपण काही खोटा प्रचार करीत आहोत काय, त्याचाही विचार करावा लागेल. माध्यमांना हाताशी धरून लोकांसमोर जाऊन काही खोटे मांडतो का, तशा पध्दतीने मांडले जात असेल तर त्याच्यावर कारवाई होणे, निर्बंध आणणे हे सुध्दा जरूरीचे आहे, एवढेच मी सांगू इच्छितो.

श्री.भाई जगताप : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.किरण पावसकर यांनी औचित्याच्या मुद्याद्वारे एक गंभीर विषय सभागृहात उपस्थित केला आहे. आपण नेहमी असे म्हणत असतो की, म्हातारी मेल्याचे दुःख नाही, पण काळ सोकावता कामा नये. या पवित्र सभागृहामध्ये चर्चा केली जाते. काल या सदनामध्ये नियम 260 अन्वये महिलांवरील अत्याचारासंबंधी चर्चा करण्यात आली. त्या चर्चेला सन्माननीय गृह मंत्री श्री.आर.आर.पाटील यांनी उत्तर दिले. या चर्चेचे व उत्तराचे संपूर्ण शब्दशः कार्यवृत्त माझ्याकडे आहे. त्याप्रमाणे अनेक सन्माननीय सदस्यांकडे ते कार्यवृत्त असेल. या चर्चेच्या वेळी अनेक सन्माननीय सदस्यांनी चांगल्या सूचना केल्या होत्या. काही प्रसंगांचा त्यांनी उल्लेख केला होता. त्यावेळी माननीय गृह मंत्र्यांनी असा उल्लेख केला होता की, 6.5 टक्के बलात्कार हे नातेवाईकांकडून होत असतात, त्यात वडिलांचा समावेश आहे, भावाचा समावेश आहे. 40 टक्के बलात्कार अनोळखी व्यक्तींकडून होत असतात. 21 टक्के बलात्कार शेजाच्यांकडून होत असतात. या पार्श्वभूमीवर ते असे म्हणाले होते की, आपण प्रत्येक शाळेत पोलीस देतो काय, प्रत्येक बँकेत पोलीस देतो काय, प्रत्येक सार्वजनिक ठिकाणी पोलीस देतो काय, 65 हजार पोलिसांची भरती 5 वर्षात जरी केली तरी प्रत्येक घरामध्ये आपण पोलीस देऊ शकतो काय, पोलीस देऊनही अशा ज्या घटना घडत आहेत त्याला आपल्याला आळा घालता येईल का, त्यासाठी वेगळा विचार करावा लागेल. मग बाप असेल, मुलगा असेल, ते जे

2...

श्री.भाई जगताप....

बलात्कारी असतील त्यांना कठोर शासन मिळाले पाहिजे, त्याचा त्यांनी उल्लेख केला होता. दुःख याचे वाटते की, महिलांवरील अत्याचार व बाकी विषयाबाबत गंभीर अशा विषयाची चर्चा होत असताना अशा प्रकारे येथे झालेल्या चर्चेचा विपर्यास करून मीडियासमोर आपल्याला अधिक माहिती आहे असे भासविले गेले. मीडियामध्ये वेगळ्या पध्दतीने गेले आहे. आसाममध्ये कॉंग्रेस पक्षाचे आमचे कार्यकर्ते आहेत. त्यांनी मला फोन करून विचारले की, भाई, आपके गृह मंत्री इस तरह का बयान कैसे कर सकते हैं. त्यातील जी वाक्ये आहेत ती मोडून तोडून म्हणता येईल अशा पध्दतीने सांगितली असतील असे म्हणता येईल. महाराष्ट्र के होम मिनिस्टर आर.आर.पाटील का अजीब बयान. घर घर में पुलिस रखने के बाबजूद भी नहीं रुकेंगे महिलाओं के अत्याचार. त्यांच्या कोणत्याही स्टेटमेंटमध्ये अशा प्रकारची वाक्ये आली नव्हती. टाईम्स नाऊ नावाचे एक मोठे चॅनेल आहे. ज्या चॅनेलचा आज संपूर्ण भारतामध्ये लौकिक आहे. "Maharashtra Home Minister has made series of shocking statements saying that even if the Government provide one cop per house rapes cannot be stopped." हे स्टेटमेंट कोणी व कधी केली, या संपूर्ण कार्यवृत्तामध्ये कसल्याही प्रकारचा उल्लेख नसताना मीडियासमोर चर्चा केली जाते. मला वाटते की, याला आपण सर्वजण जबाबदार आहेत. या सदनाचे नेते माननीय उप मुख्यमंत्री यांच्या नंतर माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांचा अधिकार आहे. आम्ही सर्वांनी त्यांच्याकडून काय शिकायचे ? दोन दिवस सातत्याने मीडियासमोर महाराष्ट्राची प्रतिमा मलिन केली जात आहे. सन्माननीय गृह मंत्री हे महाराष्ट्राचे प्रतिनिधित्व करीत आहेत. ते राज्याचे गृह मंत्री आहेत. त्यांनी सभागृहात आर.आर.पाटील म्हणून व्यक्तिगत स्वस्पाचे स्टेटमेंट केलेले नाही. राज्यातील महिलांवरील अत्याचारासंबंधी त्यांनी स्टेटमेंट केलेले आहे. त्याची काळजी घेत असताना आपल्याला अधिक सक्षमपणे काय करता येईल यासंबंधी चर्चा केली असताना अशा प्रकारे मीडियासमोर जो प्रसार व प्रचार केला जात आहे हा खरोखरच दुर्दैवी आहे. त्या संदर्भात सन्माननीय सदस्य श्री.किरण पावसकर यांनी उपस्थित केलेल्या औचित्याच्या मुद्याला मी समर्थन देत आहे.

3...

श्री.हेमंत टकले : सभापती महोदय, काल या सभागृहामध्ये नियम 260 अन्वये मांडलेल्या प्रस्तावाला राज्याच्या माननीय गृह मंत्र्यांनी उत्तर दिले होते. त्यांचे उत्तर संपता संपताच त्याबद्दलच्या आपल्या प्रतिक्रिया देण्यासाठी सन्माननीय सदस्य वाहिन्यांसमोर गेले. ते सभागृहात ज्या पद्धतीने बोलत होते त्याच पद्धतीने त्यांनी बोलण्यास सुख्यात केली. त्यामध्ये एक महत्वाचा, ज्याला आपण म्हणतो की, सभ्यतेचे सर्व निकष सोडून राज्याच्या गृह मंत्र्यांना थोर समाजसेवक, विश्लेषक, ह.भ.प., अशा प्रकारचा त्यांच्याबाबत उल्लेख करण्यात आला. अशा पद्धतीने आपण कोणाला कमी लेखत आहात ? आपण गृह मंत्र्यांना कमी लेखत आहात की त्या क्षेत्रात काम करणाऱ्या व्यक्तींना कमी लेखत आहात ? आपण काही तरी तारतम्य वापरून बोलले पाहिजे. या सर्व चर्चेमध्ये शासनाने व गृह विभागाने काय केले पाहिजे यासंबंधी अनेक सन्माननीय सदस्यांनी सूचना केल्या होत्या. त्या सूचनांचा आढावा घेताना सन्माननीय गृह मंत्र्यांनी या सर्व परिस्थितीमध्ये पोलीस खाते काय करीत आहे, कोणत्या नवीन योजना आणु पहात आहे, या संदर्भातील आपण म्हणणे मांडले होते. त्या योजनांची माहिती त्यांनी सभागृहाला दिली होती. पोलिसांची संख्या, समाजामध्ये असलेले वातावरण, घराघरामध्ये असलेले वातावरण, त्याचा उल्लेख करीत असताना इतर वाहिन्यांवर काय दाखविले जाते, भलत्या वेळी काय भलते पाहिले जाते, त्याचे काय दुष्प्रिणाम होतात, लोक कसे बिघडतात वगैरे, हे उल्लेख बाजूला ठेवले तरी एखादे वाक्य संदर्भाशिवाय वापरणे, एखाद्या वाक्यातील एखादाच तुकडा घ्यावयाचा व आपल्या मनाला वाटेल तसे इंटरप्रिटिशन करावयाचे व त्यावर आपल्या प्रतिक्रिया घ्यावयाच्या हे सर्वस्वी गैर आहे असे मला वाटते. माझ्या हातामध्ये शेजारच्या राज्यातील गृह मंत्र्यांची वाक्ये आहेत. मध्य प्रदेशचे होम मिनिस्टर असे म्हणतात की, "Sometimes it is right and sometimes it is wrong."अशा प्रकारचे स्टेटमेट एका राज्यातील गृह मंत्र्यांचे आहे. छत्तीसगढ राज्याचे मंत्री असे म्हणतात, "Rapes are not intentional but happens by mistake."

सभापती : मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, या सभागृहामध्ये कामकाज करीत असताना अन्य राज्यातील संदर्भ कमीत कमी कसे देता येतील असे आपण पाहतो.

4...

श्री.हेमंत टकले : सभापती महोदय, मी हे एवढ्यासाठी सांगितले की, या सर्व प्रकाराकडे बघण्याची मानसिकता काय आहे, त्याच्या मागची वृत्ती काय आहे ? जेव्हा एक प्रामाणिक गृह मंत्री या सर्व प्रश्नाला सामोरे जाऊन, ती आव्हाने स्वीकारून त्याबाबतची उपायोजना करतात व आपल्याकडे सहकार्य मागतात, ज्याचा संदर्भ सोडून आपण बोललात, ज्याचा संदर्भ सोडून वाहिन्यांनी व वृत्तपत्रांनी वृत्तांकन केले. त्यामध्ये असे म्हटले होते की, गृह मंत्र्यांनी हे असे करता येणे अशक्य जरी असले तरी निदान पोलिसांकडून आपल्या काय अपेक्षा आहेत ते मला जाणून घ्यावयाचे आहे.

यानंतर श्री.शिगम....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

XX-1

MSS/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

18:50

श्री. हेमंत टकले...

या बद्दलच्या काही चांगल्या सूचना करायच्या असतील तर त्या सूचना मला जरुर कराव्यात. त्या सूचनांचा आदर करून माझ्या कार्यक्रमामध्ये, माझ्या पोलीस दलामध्ये बदल करायला तयार आहे. इतकी सकारात्मक, संवेदनशील आणि राज्याच्या दृष्टीने महत्वाची असलेली महिला सुरक्षा किंवा दलितांवर होणाऱ्या अत्याचाराच्या संदर्भात इतकी स्पष्ट भूमिका मांडल्यानंतर त्याचा अशा प्रकारे विपर्यास करून सभागृहामध्ये जे प्रत्यक्ष घडलेले आहे त्या पेक्षा काही तरी वेगळे संदर्भहीन काही जात असेल तर मला वाटते हे निश्चितच परंपरेला धरून नाही. त्यामुळे या सभागृहाची परंपरा आणि प्रतिष्ठा जपण्यासाठी आपल्याला जे जे करता येणे शक्य आहे ते आपण सर्वांनी एकमेकांच्या सहकार्याने करावे अशी मी सभागृहाला विनंती करतो.

सभापती : माझ्याकडे नियम 240 अन्वये सन्माननीय गृहमंत्री यांच्या विस्तृद एक हक्कभंग आलेला आहे. सन्माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री. विनोद तावडे, सन्माननीय सदस्य सर्वश्री. रामदास कदम, दिवाकर रावते, पांडुरंग फुंडकर, डॉ. नीलम गोळे, श्रीमती शोभाताई फडणवीस, ॲड. अनिल परब, श्री. भाई गिरकर, डॉ. रणजित पाटील व श्री. रामनाथ मोते

श्री. विनोद तावडे : सन्माननीय सदस्य श्री. हेमंत टकले म्हणाले ते खरे आहे. जे मी सभागृहामध्ये बोललो, सभागृहामध्ये माझे जे बोलणे रेकॉर्डवर घेतले तेच मीडियाडे जाऊन मी बोललो. मुळात मीडियाने सुध्दा जे काही दाखवले, सांगितले.. मला असे वाटते की, जी वाक्ये आता सन्माननीय सदस्य श्री. किरण पावसकर यांनी वाचली की, मी विनम्रपणे लक्षात आणून देतो की, पोलिसांची संख्या जरी वाढवली तरी, आम्ही प्रत्येक शाळेत आमचा पोलीस गेला आहे, प्रत्येक बँकेमध्ये पोलीस गेला आहे, प्रत्येक दवाखान्यात पोलीस ठेवला आहे.

सभापती : ही वाक्ये प्रश्नार्थी आहेत असे सन्माननीय सदस्यांचे म्हणणे आहे.

श्री. शरद रणपिसे : बोलताना सुध्दा त्याचा विपर्यास होता कामा नये. सरकारने तुमच्या अपेक्षा काय असे त्यांनी विचारले, आम्ही प्रत्येक शाळेमध्ये पोलीस द्यावा का, प्रत्येक घरात पोलीस द्यावा का, आपली काय अपेक्षा आहे असे प्रश्नार्थी विचारले आहे. सन्माननीय विरोधी पक्ष नेते नेमके प्रश्नचिन्ह गाळत आहेत.

..2..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

XX-2

श्री. विनोद तावडे : विधिमंडळाच्या सभागृहातील कामकाजावर शंका उपस्थित होऊ नये याबाबत मी माननीय सभापतींशी व्यक्तिगत बोललो आहे. ते मी या ठिकाणी बोलू का ? मी काल संध्याकाळी हे घेतलेले आहे. आज सकाळी काय झाले याबाबत चर्चा होऊ द्या.

श्री. आर.आर.पाटील : त्यांना काय बोलायचे असेल ते बोलू द्यावे.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, मला पूर्ण बोलू द्यावे.

श्री. आर.आर.पाटील : सभागृहाच्या कामकाजाबद्दल आणि आपण येथील प्रोसिडिंग बद्दल शंका व्यक्त करता त्यावेळी आपण अनेक आमदारांनी, अनेक अधिकाऱ्यांनी जे व्हिडियो बघितलेले आहेत ते माननीय विरोधी पक्षनेत्यांना दाखवावेत, त्यांचा गैरसमज आपोआप दूर होईल.

श्री. विनोद तावडे : आपण एकत्र बघू, मीडियाला घेऊन बघू. मला पूर्ण बोलू द्यावे. पोलिसांची संख्या जरी आम्ही वाढवली तरी प्रत्येक घरात आम्ही पोलीस ठेवू शकत नाही. या वाक्याला प्रश्नचिन्ह नाही. मी ज्या मानसिकतेबद्दल बोललो.. आज राज्यामध्ये या बलात्कारांच्या घटनांची नोंद ...पुढे आकडेवारी आहे. काल योगायोगाने माननीय पंतप्रधानांचे भाषण झाले. Stop all excuses for rape ही हिंमत लागते. कोणतीही चर्चा नाही. कोणताही विषय नाही, कोणी वडील नाही, कोणी भाऊ नाही, कुठलाही एकस्युज चालणार नाही असे सांगण्याची हिंमत गृहमंत्रांमध्ये लागते ती आपल्यात आहे काय ?

(सत्ताधारी पक्षाचे अनेक सन्माननीय सदस्य आपापल्या जागेवर उमे राहून बोलण्याचा प्रयत्न करीत असतात.)

सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री. हेमंत टकले हे जेव्हा अन्य राज्यांचा संदर्भ या ठिकाणी देत होते त्यावेळी माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी त्यास आक्षेप घेतला. त्यावेळी मी त्यांना सूचना दिली.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, मी काय बोललो ?

सभापती : आपण पंतप्रधानांच्या भाषणाचा संदर्भ देऊन बोलत होता. सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले हे तसाच संदर्भ देत होते.

(सत्ताधारी पक्षाचे अनेक सन्माननीय सदस्य एकाच वेळी बोलण्याचा प्रयत्न करीत असतात.)

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, आपण मला संरक्षण द्यावे. मला बोलू द्यावे.

..3..

The Chairman : Please sit down.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, काल योगायोगाने इथे भाषण झाले आणि तिथेही भाषण झाले. त्याचा रेफरन्स दिला. 4 महिन्यांपूर्वी इलेक्शनच्या काळातील...

(सत्ताधारी पक्षाचे अनेक सन्माननीय सदस्य एकाच वेळी बोलण्याचा प्रयत्न करीत असतात.)

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, यांना वर बसवा ना, ही बोलायची पृष्ठदत्त आहे काय ?

सभापती : सन्माननीय सदस्यांनी सभागृहामध्ये शांतता राखवी.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, यांना बाहेर काढा, हे चालणार नाही..

(सत्ताधारी पक्षाचे अनेक सन्माननीय सदस्य एकाच वेळी बोलण्याचा प्रयत्न करतात)

सभापती : आपण आपली मते स्पष्टपणे या ठिकाणी मांडली आहेत. त्याच पृष्ठदत्तीने माननीय विरोधी पक्षनेते त्यांचे विचार मांडत आहेत. मघाशी माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी सन्माननीय सदस्य श्री. हेमंत टकले यांच्या भाषणाच्या वेळी आक्षेप घेतला. त्यावेळी मी त्यांना सांगितले की, अन्य राज्याची उदाहरणे देणे शक्य तो टाळा. हे जेव्हा मी सांगितले त्यावेळी लॉजिकल निर्णय असाही येतो की माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी देखील अन्य ठिकाणचा संदर्भ टाळावा.

श्री. विनोद तावडे : सन्माननीय सदस्य बसून बोलतात..

सभापती : आता शक्यतो कुणीही सन्माननीय सदस्यांनी बसून बोलू नये. या सभागृहामध्ये बसून बोलण्याची सवय दोन्ही बाजूच्या काही सन्माननीय सदस्यांना अनवधानाने लागलेली आहे. बसून बोलणे टाळण्याचा त्यांचा प्रयत्न आहे, माझाही प्रयत्न आहे. पण त्यास थोडा विलंब लागेल असे मला वाटते.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, कालच्या भाषणातील पुढचा मुद्दा. महाराष्ट्रामध्ये बलात्काराच्या घटना कमी प्रमाणात नोंदविण्यात आलेल्या आहेत...या ठिकाणी आपण कोणते संरक्षण देऊ शकतो. माध्यमे, सिनेमा, अलीकडच्या जाहिराती, उघडीनागडी चित्रे, या सर्वांनी जणूकाही समाज बिघडविण्याचा मक्ता घेतला आहे व फक्त समाज दुरुस्त करण्याची जबाबदारी पोलिसांवर आहे अशा अविर्भावात वागून चालणार नाही. अशा पृष्ठदत्तीचे वक्तव्य आहे. हे वक्तव्य माननीय गृहमंत्र्यांनी या ठिकाणी केले. संपूर्ण भाषण झाल्यानंतर मला असे प्रामाणिकपणे वाटले की,

..4..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

XX-4

MSS/ ST/

पूर्वी श्री. खंदारे

18:50

श्री. विनोद तावडे...

विरोधी बाकावर बसून जनतेची मते मांडत असताना ज्या गोष्टी मला माननीय गृहमंत्र्यांकदून अपेक्षित आहेत, मला वाटले हे विश्लेषण, आकडेवारी असेल, आणि त्याला उपमा दिली. ही उपमा देताना ना यांचा ना त्यांचा अवमान करण्याची कल्पनाच माझ्या मनात नव्हती. पण अनेक वेळा आपल्या भाषणामध्ये आपण वेगवेगळ्या प्रकारच्या उपमा देत असतो. या ठिकाणी गृहमंत्री म्हणून कोणत्या प्रकारचे कठोर नियम येतील, ते आले पाहिजेत..

श्री. भाई जगताप : मी सुख्खातीला म्हणालो की, म्हातारी मेल्याचे दुःख नाही पण काळ सोकावतो. "कोपरापासून ढोपरापर्यंत" ही माननीय गृहमंत्र्यांनी वापरलेली उपमा गेली 10 वर्षे याच सभागृहामध्ये वारंवार ऐकत आहोत. मग ती उपमा नाही का ? माझी विनंती अशी आहे की, त्यावेळचे स्पिरिट सर्वांनी समजून घ्यायला पाहिजे. तुम्ही समजून घ्यायला पाहिजे, आम्ही समजून घ्यायला पाहिजे. एखाद्या क्षणाला एखादी उपमा दिली गेली तर तेच बोलणे धरून जे बोलले जाते ते अयोग्य आहे हे मी आपल्या निर्दर्शनास आणून देत आहे.

...नंतर श्री. भोगले...

श्री.विनोद तावडे : मला असे म्हणावयाचे आहे की, मी काल राज्याच्या 11 कोटी जनतेला या राज्यामध्ये दलितांवर अत्याचार होतात, महिलांवर अत्याचार होतात अशा वेळी राज्याच्या कठोर गृहमंत्र्यांकङून जी कठोर उपाययोजना यावयास पाहिजे होती ती आलेली नाही. त्यामुळे आमची निराशा झाली. मी आमच्या शब्दात ती मांडली. खरे म्हणजे याहून कठोर शब्दात मांडली पाहिजे होती. मी आमच्या पध्दतीने मांडली. ती भूमिका मांडण्यासाठी मी संध्याकाळी गेलो. परंतु सभागृहात बोलत असताना आपले बोलणे मीडियाने ऐकले आणि त्यांनी ते परस्पर चालविले. त्याबाबत माझे मत असे आहे की, चुकीचे चालविलेले नाही. बोलण्याचा अर्थ मला वाटला, भाषण ऐकणाऱ्या कोणालाही वाटेल, गृहमंत्री हतबलता व्यक्त करतात. हे माझे मत चुकीचे असेल, मीडियाकडे जाऊन चुकीचे होते, हे बोलता येर्इल. परंतु लोकशाहीचा चौथा स्तंभ आहे, त्यांच्याविस्त्र हक्कभंग टाकणार. तुम्ही जे मीडियावर ढकलत आहात ते मी माझ्यावर घ्यायला तयार आहे. इंटरप्रिट करण्याचा प्रत्येकाला अधिकार आहे. हा सदस्य म्हणून माझा, माध्यम म्हणून मीडियाचा आहे. लोकशाहीचा चौथा स्तंभ म्हणून मीडियाचा हक्क आपण हिरावून घेऊ शकत नाही. मला असे वाटते की, आपल्याला सुध्दा त्या ठिकाणी जाऊन योग्य पध्दतीने आग्रहाने सगळे मांडता आले असते, ते आपण मांडले पाहिजे होते. जे भाषण झाले, जी अमुक अमुक कारणे आहेत त्या कारणांमुळे ही हतबलता मला वाटली. तुम्ही जाऊन सांगितले पाहिजे होते की, ही माझी हतबलता नाही, हा राजकीय विरोधकांचा डाव आहे. इतके अस्वरथ होऊन मी हक्कभंग आणेन, हे राज्याच्या राजकारणात उघडपणे मांडले पाहिजे. मी जे सभागृहात बोललो तेच बाहेर जाऊन बोललो, हे खरे सांगतो. प्रोसिडिंग आल्यानंतर ते वाचून बोललो. रात्री चर्चेला गेल्यानंतर व्हरबॉटम जे आले तेच त्यांना वाचून दाखविले. हे तुम्ही मांडा. सभागृहात जे घडले ते आम्ही मांडत असतो. सभागृहाची विश्वासाहता महत्त्वाची आहे. सभागृहात जे घडले ते आम्ही पाहिले, सगळ्यांनी पाहिले. त्याबाबत आम्ही इंटरप्रिट केल्यानंतर अस्वरथ कशासाठी व्हायचे? संधी आहे त्या संधीचा उपयोग करून घेतला पाहिजे. ते केले नाही. माननीय सदस्या डॉ.नीलम गो-हे यांना विचारा. संध्याकाळी आमच्यावर हक्कभंग येणार अशी चर्चा सुरु झाली. कशासाठी हे करायचे? अशा प्रकारे आमच्यावर दबाव आणून काही साधणार आहे का?

..2..

श्री.विनोद तावडे....

सभापती महोदय, चूक झाली असेल तर एकमेकांनी मान्य केले पाहिजे. ज्यावेळी चुकले असेल त्यावेळी आपण माध्यमांविस्तृद सुधा हक्कभंग आणतो. याचा अर्थ आमच्या येथे झालेल्या भाषणाला कोणी इंटरप्रिट करायचे नाही, आमच्या मनात, आमच्या डोक्यात जे आहे तेच तुम्ही सांगायचे, ही जबरदस्ती कशी होऊ शकते? आपण येथे जी वक्तव्ये केली त्याचा अर्थ एखाद्याला तसा वाटला. मधाशी मी जे व्यक्तव्य वाचले, सगळ्या वर्तमानपत्रात ते आले आहे. इंटरप्रिट करण्याचा अधिकार तुम्हालाही वेगळ्या पद्धतीने आणि मलाही वेगळ्या पद्धतीने आहे. ज्यावेळी राज्यातील 11 कोटी जनतेला अपेक्षा आहे की, अशा प्रकारचे ठोस उत्तर पाहिजे, ते आले नाही. त्यामुळे ती हतबलता आहे. या या शाळेमध्ये, मॉलमध्ये, बँकेमध्ये पोलीस देऊन सुधा ते होत नाही अशा प्रकारची हतबलता असेल तर आपण लोकशाहीच्या एका स्तंभावर अन्याय करीत आहेत. हक्कभंग समितीपुढे सगळ्या चॅनेलचे रेकॉर्डिंग सगळ्या गोष्टी, सगळ्या चॅनेलच्या प्रतिनिधींना घेऊन यायला मी तयार आहे. मला आनंद होईल. केव्हा तरी एकदा चर्चा होऊ शकते. मीडिया कौतुक करतो तेव्हा ते बरे वाटते. परंतु चूक झाल्यानंतर मीडिया जर आपल्यावर टीका करीत असेल तर ती टीका स्वीकारली पाहिजे. इतके अस्वरथ होण्याचे कारण नाही. आपण जे मांडले त्यामध्ये आपल्याला दुरुस्ती करता येऊ शकते. पुढील अधिवेशनात दुरुस्ती आणता येऊ शकते. आपण अनेकदा आणतो. परंतु या पद्धतीने पुढे जाणे, अशा प्रकारचे एखाद्याच्या मत व्यक्त करण्यावर दबाव आणण्याचा प्रयत्न आहे. हे आपण का करीत आहात हे मला कळत नाही. आपण हक्कभंग आला तो स्वीकारावा, प्रोसीड करावा अशी माझी विनंती आहे. एकदा या विषयाची नीट चर्चा होऊ घावी. हा हक्कभंग होतो की नाही, हे इंटरप्रिट करण्याचा अधिकार मीडियाला, समोरच्या बाकावरील सदस्यांना आहे. तुम्ही जे काही मांडले असेल ते मांडण्याचा तुम्हाला अधिकार आहे....(अडथळा).....गृहमंत्र्यांनी सांगावे की, ती चर्चा घावी का नाही?

श्री.प्रकाश बिनसाळे : सभापती महोदय, सभागृहातील भाषणाचे इंटरप्रिट करता येते का?

सभागृहात जसे भाष्य केले असेल त्याच पद्धतीने दाखविले पाहिजे या पद्धतीचे स्लिंग आले पाहिजे.

सभापती : मी योग्य वेळी निर्णय देईन.

...3..

श्री.सचिन अहिर : सभापती महोदय, मुळात आपण सुरुवात करताना हक्कभंगाचा विषय घेण्यापूर्वी स्पष्ट सांगितले की, जी चर्चा गृहमंत्रांनी केली त्यानंतर आपण स्वतः ते प्रोसिडिंग पाहिले. प्रोसिडिंग पाहिल्यानंतर त्यांना सांगितले की, मी याबद्दल नापसंती व्यक्त करतो. आता ही बाब प्रॉपर्टी ऑफ हाऊस झाल्यानंतर आपण स्वतः कन्व्हीन्स झालेले आहात. ही वस्तुस्थिती नाही त्यामुळे मी नापसंती व्यक्त करतो. याच्या पुढे जाऊन मी असा अर्थ काढू शकतो की, लोकशाहीप्रमाणे आहे की नाही. एक प्रकारे आपल्या नापसंतीवर ही चर्चा सुरु आहे. राजकीय दृष्टीकोनातून कोणी काय इंटरप्रिट करावे हा ज्याचा त्याचा प्रश्न आहे. परंतु प्रॉपर्टी ऑफ हाऊस झाल्यानंतर आपल्याला यावर चर्चा करता येईल का याचे स्पष्टीकरण व्हायला पाहिजे. अन्यथा ही चर्चा संपणार नाही. ते वेगळा अर्थ काढू शकतात. इतर सन्माननीय सदस्य वेगळा अर्थ काढू शकतात. मीडिया काढू शकेल. ज्यावेळी राज्यमंत्री म्हणून आम्ही सभागृहात उत्तर देत असतो त्यावेळी आम्ही जे छापील वक्तव्य केले तेच छापले जाते, आम्ही आणखी काही मीडियासमोर जाऊन बोललो तरी ते छापून येत नाही. सभागृहाच्या पटलावर जे बोलले जाते ते छापले जाते. आम्हाला जरी वाटले की, ॲडिशनल बातमी द्यावी, तरी जे ॲडिशनल बोललो ते वृत्तपत्रात छापून येत नाही. याचा अर्थ प्रॉपर्टी ऑफ हाऊस हा मेन डिबेट आहे. माननीय विरोधी पक्षनेते यांनी काय सांगावे, त्यांना काय इंटरप्रिट करायचे आहे हा त्यांचा वैयक्तिक प्रश्न आहे. या ठिकाणी वैयक्तिक प्रश्नाची चर्चा होत आहे हे मला आपल्या निदर्शनास आणून द्यायचे आहे.

प्रा.जनार्दन चांदूरकर : सभापती महोदय, हक्कभंगाच्या चर्चेसंबंधी नियमामध्ये तरतुदी केलेल्या आहेत. कौल आणि शकधर, अस्कर्न अँड मे आणि इतर लोकांची पुस्तके आपण वाचली तर आपल्या लक्षात येईल. विधानपरिषद नियमातील नियम क्रमांक 240 अन्वये हक्कभंगाची सूचना मांडली जाते. ही सूचना माननीय सभापतींकडे द्यावी लागते. सभापती महोदयांना वाटले तर ते माननीय सदस्यांना सूचना उपस्थित करण्याची संधी देतात. या सभागृहात हक्कभंगाची सूचना मांडलेली नाही. औचित्याच्या मुद्यावर चर्चा सुरु आहे. हक्कभंगाचा प्रस्ताव जर मांडायचा असेल तर तो नियम 240 अन्वये मांडावा लागतो. तो विषय हक्कभंगाचा होतो की नाही यावर चर्चा झाल्यानंतर हक्कभंगाचा विषय होत असेल तर प्रकरण हक्कभंग समितीकडे पाठविण्यात येते.

...4..

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

YY.4

SGB/ ST/ ST/

19:00

प्रा.जनार्दन चांदूरकर.....

या ठिकाणी औचित्याच्या मुद्यावर चर्चा सुरु आहे. या औचित्याच्या मुद्यावर सभागृहाचा बहुमोल वेळ घेतल्यानंतर हा विषय हक्कभंगाचा होतो का आणि आपण तो हक्कभंग समितीकडे पाठविणार आहात का हा मुद्दा प्रस्थापित होतो. सन्माननीय सदस्यांनी आपल्यासमोर आपली हक्कभंग सूचनेला संमती आहे असे सांगितले. त्यांची संमती असल्याचा प्रश्न उपस्थित होत नाही. माननीय सभापतींनी हक्कभंगाची सूचना ऐकल्याशिवाय त्यांची सहमती घेण्याचा प्रश्न येत नाही. हक्कभंगाची सूचना मांडायला आपण अनुमती दिली तर तो टाईम्स नाऊ या चॅनेलविस्तृद मी आपल्यासमोर तोंडी स्वस्यात मांडतो. हक्कभंगाची नोटीस टाईम्स नाऊ या चॅनेलविस्तृद द्यावी. अनुषंगाने ते काय म्हणाले त्याचाही त्या ठिकाणी उल्लेख होईल आणि त्यांना पण मदत होईल.

नंतर श्री.भारवि...

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

ZZ 1

BGO/ ST/

भोगले..

19:10

प्रा.जनार्दन चांदूरकर...

माध्यमांनी ती बातमी खोटी छापली असेल डिस्टॉर्ट केले असेल तर त्या पद्धतीने ती चर्चा झाली पाहिजे. औचित्याच्या मुद्यावरील चर्चा आणि विशेषाधिकार भंगाची चर्चा या दोन वेगळ्या गोष्टी आहेत. त्यासंबंधी सभागृहामध्ये चर्चा करण्यासाठी प्रचलित पद्धत आहे, एवढे मी या निमित्ताने सांगू इच्छितो.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, मी सन्माननीय सदस्य प्रा.जनार्दन चांदूरकर यांना सांगू इच्छितो की, आता औचित्याचा मुद्यावरच चर्चा सुरुआहे.

सभापती : मी सन्माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.विनोदजी तावडे यांना सांगू इच्छितो की, माझ्याकडे आपल्या विरुद्ध विशेषाधिकार भंगाचा प्रस्ताव आलेला आहे. तो प्रोसेस करण्याकरिता पाठविला आहे असे मी मधाशी सांगितले. तसेच, माननीय गृह मंत्री श्री.आर.आर.पाटील यांच्या विरुद्धचा विशेषाधिकार भंगाचा प्रस्ताव सन्माननीय सदस्यांनी माझ्याकडे दिलेला आहे. तोही मी प्रोसेस करण्याकरिता पाठवत आहे. या दरम्यानच्या काळात औचित्याच्या मुद्यावर काही माननीय सदस्यांनी आपले विचार मांडण्याकरिता माझ्याकडे परवानगी मागितली होती. त्यास मी अनुमती दिली होती. येथे 2-3 सन्माननीय सदस्य बोलले आहेत. त्यामुळे मी माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनाही बोलण्यास अनुमती देत आहे.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, माननीय राज्यमंत्री बोलले, माननीय सदस्य प्रा.जनार्दन चांदूरकर बोलले व अन्य काही माननीय सदस्य देखील बोलले. सभागृहाचे काम सुरु असताना लोकशाहीचा चौथा स्तंभ म्हणून पत्रकारांना गॅलरित बसवतो. येथे जे काही कामकाज चालते त्याचे ते आपापल्या परीने फॅक्च्युअल रिपोर्टिंग करतात. त्यानंतरची मते बाकीच्या गोष्टीमध्ये येत असतात. मी मधाशी वाचून दाखविले की, माध्यमे, सिनेमा अलीकडच्या जाहिराती, उघडीनागडी चित्र या सर्वांनी जणूकाही समाज बिघडविण्याचा मक्ता घेतला आहे वगैरे वगैरे... हे विश्लेषण केल्यानंतर एखाद्याला वाटले की, आम्ही काय करणार, आम्ही दुर्स्कृत कशाला करत बसायचे, किती करणार, कसे करणार असे वाटते. मलाही वाटले. ते मी येथे व्यक्त देखील केले.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

ZZ 2

BGO/ ST/

भोगले..

19:10

श्री.विनोद तावडे...

मला जे वाटते ते वक्तव्य मी केले. माध्यमांना जे वाटले ते त्यांनी व्यक्त केले. ते एवढे अस्वस्थ होऊन या पद्धतीने का घेतले जाते हेच मला कळत नाही. हे सुदृढ लोकशाहीला पूरक आहे काय ? मला वाटते की, श्री.आर.आर.पाटील यांच्यासारख्या ज्येष्ठ मंत्र्यांनी त्याचा विचार करावा. खूपच काही तरी वेगळे. खूपच काही तरी झाले नाही. जे मांडले त्याच्या आधारे जे वाटले ते केलेले आहे. त्यात एक गोष्ट बरी झाली की, माध्यमांवर हक्कभंग न आणता माझ्यावर आणला. याबद्दल तर धन्यवादच दिले पाहिजेत. ते सदस्यांवर येऊ शकतात. आले पाहिजेत. नाही तर मग लोकशाहीच्या चौथ्या स्तंभावरच घाला घालू. त्यापद्धतीचे झाले तेव्हा भाई आपण ते येथे आणले होते. सगळ्यांनी मिळून आणले होते. त्यामध्ये मी देखील होतो. ते त्या पद्धतीचे होते. मला असे वाटते की, हे त्या पद्धतीचे नाही. याचा अर्थ असा की, आपण उद्या पासून गँलच्या बंद करू टाकाव्यात. आपण जे काही मांडत आहात त्यावरू मला वाटते. मला जे काही वाटते ते मी मांडतो आहे. त्यामुळे मला असे वाटते की, हा विशेषाधिकार भंगाचा प्रस्ताव प्रोसेस करावा, स्वीकारावा. आपण सगळे काही करायला तयार आहोत. पण जे फॅक्च्युअल घडले आहे ते घडल्यानंतर एखाद्याने इंटरप्रीट केलेले आहे ते इंटरप्रीट करणे चुकीचे असू शकत नाही. लोकशाहीला ते पोषक आहे. ते थांबवायचे काम आपण करता कामा नये असे मला आग्रहाने वाटते.

श्री.किरण पावसकर: सभापती महोदय, इंटरप्रीटेशनच्या नावाखाली "ध" चा "मा" करता येणार नाही.

श्री.वसंत डावखरे (उप सभापती) : सन्माननीय सभापती महोदय, या सभागृहामध्ये आता जो विषय चर्चिला जात आहे व त्या विषयावर सभागृहामध्ये प्रत्यक्ष चर्चा सुरु होती त्यावेळी पीठासीन अधिकाऱ्याच्या आसनावर मी होतो. त्यामुळे मी लांबलचक भाषण करणार नाही. या सभागृहात अशा प्रकारचे कुठलेही वक्तव्य झालेच नाही, जे घडलेच नाही यावर आपण फार मोठा काथ्याकूट करीत आहोत. प्रसार माध्यमांनी काय प्रसारित केले, कसे केले, हे त्यांचे त्यांच्या पाशी. परंतु, प्रसार माध्यमांनी

श्री.वसंत डावखरे...

कधी कधी जे आहे त्या पेक्षा अधिक काही केले तर त्याचे दुष्परिणाम एखाद्याला आपल्या राजकीय कारकिर्दीमध्ये भोगावे लागतात. मला देखील असे दुष्परिणाम अनेक वेळा भोगावे लागले आहेत. त्याचा प्रत्यक्षदर्शी मी स्वतः अनुभव घेतलेला आहे. प्रसार माध्यमांकडे आपण लोकशाहीचा चौथा स्तंभ म्हणून पाहतो. लोकांना प्रगल्भ करणारे, प्रशिक्षित करणारे, सर्वसामान्य लोकांना जगात नेमके काय चालले आहे याचे नेमके अचूक ज्ञान देणारे म्हणून आपण प्रसार माध्यमांकडे पाहतो. प्रसार माध्यमांकडे बघण्याची आपणा सर्वांची दृष्टी ही आदराची आहे. माझी स्वतःची अपेक्षा आहे की, प्रसार माध्यमांनी देखील आपली सामाजिक जबाबदारी, बाकीची सर्व जबाबदारी प्रसंगीच ओळखली पाहिजे. कारण नसताना एखाद्या गोष्टीचा अपभ्रंश केला तर त्यातून अनेक गोष्टी उद्भवतात. त्याचा अनुभव आज आपण प्रत्यक्षपणे सभागृहात घेत आहोत. राजकारण व समाजकारणात काम करणारा म्हणून माझी एक रास्त अपेक्षा आहे. कालच्या या प्रसंगाच्या वेळी, चर्चेच्या वेळी मी पीठासीन अधिकारी या नात्याने सभागृहात कामकाज पाहात होतो. त्यामुळे प्रत्येक वाक्याशी माझा संबंध आहे. आता तर औचित्याच्या मुद्यावर चर्चा सुरुआहे. विशेषाधिकार भंगाचा प्रस्ताव कार्यवाहीस येईल किंवा चर्चेला येईल त्यावेळी मला वाटते की, मी माझी बाजू अधिक स्पष्टपणे आणि योग्यपणे मांडेन. मी सर्वांना एवढीच विनंती करतो की, आपण सर्वांनी मिळून एकत्र काम केले आहे. प्रत्येकजण आपली सामाजिक जबाबदारी ओळखून काम करतो. आपण सर्व लोकप्रतिनिधी भले वेगवेगळ्या पक्षांचे, विचारांचे असलो तरी येथे जनतेला जबाबदार आहोत. जनतेच्या सर्व अडीअडचणी सोडविण्यासाठी आपण येथे आलेलो आहोत. त्यामुळे आपल्यामध्येच कुठल्याही प्रकारचा विसंवाद असल्याचा संदेश सर्वसामान्य जनतेपर्यंत जाणे योग्य होणार नाही. म्हणून मला असे वाटते की, जे काही सत्य असेल त्याला आपण सामोरे जाऊ या. माझी प्रसार माध्यमांना विनंती राहील की, अशा प्रकारची कटुता समाजामध्ये पसरणार नाही याची दक्षता आमच्या प्रमाणे आपणही घ्यावी. एवढीच रास्त अपेक्षा मी या ठिकाणी बाळगतो. काल जे काही घडलेच नाही.... जे वाक्य.... शेवटी हे सगळे शब्दांचे खेळ आहेत. यावर तुमचे आमचे नियंत्रण निश्चितपणे असू शकते. त्यामुळे एखाद्या शब्दांचा अपभ्रंश करू त्यातून आपण कोलाहल माजविणे

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

ZZ 4

BGO/ ST/

भोगले..

19:10

श्री.वसंत डावखरे....

मला तितकसे योग्य वाटत नाही. माननीय गृह मंत्री श्री.आर.आर.पाटील यांनी या राज्याचे माननीय गृह मंत्री म्हणून कित्येक वर्षे जबाबदारी पार पाडली आहे. शासनात त्यांनी वेगवेगळ्या खात्यांची जबाबदारी देखील सांभाळली आहे. ते अत्यंत जबाबदार आहेत. सर्वसामान्यांचा नेता म्हणून आज संपूर्ण महाराष्ट्र त्यांच्याकडे आदराने पहात आहे. श्री.विनोदजी तावडे हे माननीय विरोधी पक्षनेते आहेत. येथील सर्वजण वरिष्ठ आहेत. त्यामुळे माझी विनंती आहे की, काल जे घडले नाही त्यातील कुठल्याही शब्दाचा बाऊ न करता किंवा कुठलीही विसंगत बाब सभागृहापुढे किंवा जनतेपुढे न आणता आपण सर्वांनी जबाबदारीने वागू या एवढेच मी या प्रसंगी सांगतो. धन्यवाद.

श्री.शरद रणपिसे : सभापती महोदय, सन्माननीय विरोधी पक्ष नेते जे काही बोलले त्यातून त्यांच्या मनातील सल दिसून आली. ती सल अशी होती की, सत्ताधारी पक्षातील सदस्यांनी मीडियावर हक्कभंग का आणला नाही ? तुमचा उद्देश... बरे झाले माझ्यावर आणला... मीडियावर आणला नाही...

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, हा हेत्वारोप आहे.

श्री.शरद रणपिसे : सभापती महोदय, मी हेत्वारोप करीत नाही. माझ्यावर हक्कभंग आणला, बरे झाले मीडियावर आणला नाही, हे वाक्य आपले आहे. म्हणजे सत्ताधारी पक्षातील सदस्यांनी मीडियावर हक्कभंग आणावा आणि याचे राजकारण व्हावे, हा जो काही आपला उद्देश आहे तो योग्य नाही. तो या सभागृहाचा अवमान करणारा आहे. मीडिया हा लोकशाहीचा चौथा स्तंभ आहे.

यानंतर श्री.जुन्नरे....

श्री. शरद रणपिसे.....

या सभागृहाचे अवलोकन करून मीडियाने बातमी दिली असे विरोधी पक्ष नेत्यांचे म्हणणे होते परंतु तसे नाही. सन्माननीय गृहमंत्र्यांच्या विरोधात आपले सहकारी जे बोलले त्यावर आधारित बातम्या तयार झाल्या होत्या. मी सन्माननीय गृहमंत्र्यांबरोबर खालच्या सदनामध्ये 1985 पासून काम केलेले आहे. माननीय गृहमंत्री हे सरळ आणि सज्जन आहेत. खालच्या सभागृहात आम्ही शेजारी बसत होतो. त्यांच्यावर कोणीही कसल्याही प्रकारचा आक्षेप घेऊ शकणार नाही इतके ते सज्जन आहेत. राजकीय नेतृत्व, सामाजिक नेतृत्व तयार व्हायला बराच काळ लागत असतो. आता आपल्याकडून पुढच्या निवडणुकीसाठी जे काही राजकारण चालले आहे ते योग्य नाही. त्यामुळे या औचित्याच्या मुद्याच्या निमित्ताने हक्क भंगाच्या प्रस्तावावर मी बोलत नाही, त्यावर बोलणेही योग्य नाही. या विषयाच्या संदर्भात जी काही प्रोसस आहे ती होईल. माननीय गृहमंत्र्यांनी सभागृहात केलेल्या भाषणाचा मी स्वतः व्हीडीओ बघितला आहे. त्यांच्या भाषणातील शब्दनशब्द मी ऐकलेला आहे. जो शब्द प्रश्नार्थक आहे तो तुम्ही होकारार्थी वाचता. जो शब्द नकारात्मक आहे तो तुम्ही होकारार्थक वाचता आणि सभागृहाची दिशाभूल करता, असे होता कामा नये. माननीय गृहमंत्र्यांच्या कालच्या भाषणाची व्हीडीओ फित माननीय सभापती महोदयांनी, सन्माननीय गृहमंत्र्यांनी तसेच अनेक सन्माननीय सदस्यांनी पाहिलेली आहे. तेव्हा मला असे वाटते की, या औचित्याच्या मुद्याच्या दृष्टीने आपण जरूर राजकारण करा. परंतु या पद्धतीचे राजकारण करून मीडियाला वेठीस धरू नका एवढेच मला या ठिकाणी सुचवावयाचे आहे.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, माननीय सदस्य श्री. शरद रणपिसे साहेबांनी माझ्या बाबतीत उल्लेख केला आहे की, मीडियावर हक्कभंग आणावा असे माझ्या मनात आहे. सन्माननीय सदस्य श्री. भाई जगताप यांनी एका चॅनलचे नाव घेऊन काही माहिती वाचली. त्यानंतर सन्माननीय सदस्य श्री. जनार्दन चांदूरकर साहेबांनी त्यांच्या तोडी टाकले. (अऱ्थळा) सन्माननीय सदस्य श्री. चांदूरकर साहेबांना आम्ही प्रोहोक केलेले नाही. माननीय सदस्य माझ्या विषयी जे बोलले ते माझ यावर अन्याय करणारे असल्यामुळे ते शब्द कामकाजातून काढून टाकले पाहिजे.

श्री. विनोद तावडे....

(अडथळा) खरे म्हणजे सन्माननीय सदस्यांचे शब्द कामकाजात ठेवले पाहिजे असे मलाही वाटते. हक्कभंगाच्या संदर्भात सन्माननीय सदस्य श्री. किरण पावसकर व सन्माननीय सदस्य श्री. भाई जगताप यांच्या सहया आहेत. सन्माननीय सदस्य श्री. भाई जगताप सन्माननीय सदस्य श्री. चांदूरकर साहेबांचे नाव घेऊन बोलले होते. काल संध्याकाळी मी ज्यावेळेस बाईट द्यावयास गेलो होतो तेव्हा चॅनलवाले मला म्हणाले होते की, अशा अशा प्रकारचा आमच्यावर हक्कभंग येण्याची चर्चा आहे. आता आम्ही कोठे विपर्यास केला. त्यावेळेस मी त्यांना सांगितले की, जे व्हरबॅटम आहे ते आहे. ते असे आहे व ते या पद्धतीचे आहे. त्यामुळे उलट त्यांच्यावर हक्क भंग आणावयाची चर्चा होती म्हणून मी तसा उल्लेख केला. मी जो उल्लेख केला तो चुकीचा आहे काय ? जे फॅक्च्युअल होते ते मी सांगितले आहे. जे येथे घडले ते बाहेर सांगितले व जे बाहेर घडले ते येथे सांगितले एवढेच मला सांगावयाचे होते.

श्री. भाई जगताप : सभापती महोदय, मी अधिकचे काही बोलणार नाही. विरोधी पक्ष नेते कसे काय इंटरप्रिट करु शकतात की, मीडियावर हक्कभंग येणार आहे आणि परत असे सांगायचे की, मी असे बोललोच नाही. टाईम्स नाऊ मीडियावर जे काही चालले होते ते मी वाचून दाखवले. त्याचा आधार घेऊन तुमच्या बोलण्यानंतर, माझ्या बोलण्यानंतर सन्माननीय सदस्य श्री. जनार्दन चांदूरकर साहेब बोलले. त्यामुळे हा विषय इंटरप्रिटेशनचा नको. जो विषय कटुता वाढवतो, तो असू शकत नाही. सन्माननीय उप सभापती श्री. डावखरे साहेब म्हणाले त्या प्रमाणे आपणा सर्वांना या गोष्टीकडे पाहिले पाहिजे त्यामुळे आम्ही हक्कभंगावर बोललो नाही. आम्ही औचित्यावरच विचार मांडले हे आम्ही वारंवार सांगितले आहे. आपण म्हणालात की, हक्कभंग स्वीकारा. आम्ही तसे म्हणालो नाही. आम्ही आमची बाजू त्यांच्या पुढे ठेवली. आम्ही त्यांना सांगितले की, आपण तपासून बघा व आपण निर्णय द्या आम्ही तसे म्हणालो नाही. माझी विनंती राहील की, या इंटरप्रिटेशनमध्ये मीडिया वगैरे असा विषय कधीच आला नाही. आम्ही जी माहिती दिलेली आहे त्यामध्ये मीडियाचा उल्लेख सुध्दा केलेला नाही. त्यांनी कोणत्या बातम्या चालवल्या त्याचा आम्ही

श्री. भाई जगताप

उल्लेख केलेला आहे. वडयाचे तेल वांग्यावर काढू नये अशी मराठीत एक म्हण आहे. मला वाटते हा विषय येथेच संपत्त या. नाही तर तुम्ही असे म्हणाल की, भाई तुम्ही "वडयाचे तेल, वडयाचे तेल" असे म्हणतात तर माझी अडचण होईल. त्यामुळे असे होऊ नये अशी माझी इच्छा आहे.

डॉ. नीलम गोन्हे : सभापती महोदय, कालच्या चर्चेच्या निमित्ताने आमचा जो प्रस्ताव होता त्या प्रस्तावाच्या संदर्भात आम्हाला उत्तर अपेक्षित होते. हे सर्व घडल्यानंतर मला प्रश्न पडला आहे की, मीडियाला जे वाटले ते मीडियाने दिले. मीडियात जे आले ते माध्यमांमध्ये आले. ही सर्व बातमी विरोधी पक्षानेच दिली की, काय अशा पधतीने, किंबहुना ती दिलेलीच आहे असे गृहीत धरून जे आरोप होत आहेत त्यामुळे मी अतिशय व्यथित झाले आहे. आबासाहेबांच्या विश्लेषणाबद्दल आमचे मतभेद आहेत, याचा अर्थ आबासाहेबांबद्दल आम्हाला व्यक्तिगत आदर नाही असा त्याचा अर्थ होत नाही हे मला पहिल्यांदा सांगावयास पाहिजे. दुसरे म्हणजे आपण लोकशाहीचा पायाच आहोत. एखाद्या व्यक्तीबद्दल राजकीय, वैचारिक किंवा कार्यपद्धतीबद्दल मतभेद आहेत याचा अर्थ त्या व्यक्तीबद्दल आम्ही कोठे तरी चारित्र्यहनन केले किंवा अधःपतन झाले अशा थाटात आम्ही कोणीही, कोठेही बोललो नाही. आम्हाला प्रश्न पडला आहे की, एखाद्या माणसाबद्दल आदर असून सुध्दा जर आमचे मतभेद झाले आणि आम्ही म्हटले आमचा अपेक्षाभंग झाला तर त्यामध्ये औचित्य कसे काय जाते ?

श्री. हेमंत टकले : सभापती महोदय, विरोधी पक्षाच्या बाजूच्या दरवाजामधून कोणी तरी आपली चर्चा रेकॉर्ड करीत होते. आता दरवाजा बंद करण्यात आलेला आहे. समोरच्या बाजूने जर कोणी रेकॉर्डिंग करू ती माहिती बाहेर नेणार असेल तर या सभागृहात हे काय चालले आहे, कशासाठी हे चालले आहे ? हा विषय अतिशय गांभीर्याचा आहे. दरवाजाच्या फटीतून मोबाईल आत आला होता आणि तो शूटिंग करीत होता ही काय पधत सुरु आहे ?

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. हेमंत टकले साहेबांनी रेकॉर्डिंगच्या संदर्भात आता जो उल्लेख केलेला आहे तो अतिशय गंभीर आहे. सन्माननीय सदस्यांनी जो मुद्दा उपस्थित केलेला आहे त्याची गंभीर दखल घेतली गेली पाहिजे. आम्हाला जर रेकॉर्डिंग करावयाचे असेल तर विरोधी पक्ष नेत्याच्या दालनात जो टीव्ही आहे त्यावरून आम्ही तसेही रेकॉर्डिंग करू शकतो. परंतु आम्ही रेकॉर्डिंग करीत नाही. रेकॉर्ड करणे नियमात नसल्यामुळे आम्ही रेकॉर्डिंग करीत नाही. आमच्यापैकी कोणी लपून रेकॉर्डिंग करणार नाही. करायचे असेल तर आम्ही त्या ठिकाणी अधिकृतपणे व्हीडीओ रेकॉर्डिंग करू शकतो परंतु आम्ही तसे करीत नाही. आम्ही नियम पाळतो. जो कोणी रेकॉर्डिंग करीत होता त्याची माहिती घेतली गेली पाहिजे इतकेच मला सांगावयाचे आहे.

सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री. हेमंत टकले साहेबांनी सांगितलेली बाब अत्यंत गंभीर आहे. असा कोणताही प्रकार या सदनात होता कामा नये यादृष्टीने मी संबंधित अधिकाऱ्यांना सक्त सूचना देतो आणि असा प्रकार झाला असेल तर त्याची तपासणी सुरक्षा अधिकाऱ्यांच्या मार्फत करण्यात यावी अशी मी सूचना देतो.

डॉ. नीलम गोळे : सभापती महोदय, या ठिकाणी जे संपूर्ण भाषण आहे त्या भाषणाच्या संदर्भात मी प्रामाणिकपणे नमूद करू इच्छिते की, वाहिन्यांवर बोलत असताना आम्ही जे काही बोललो त्याचे व्हीडीओ रेकॉर्डिंग आपण तपासून बघू शकता. आबासाहेबांनी या ठिकाणी ज्या क्रमाने मुद्दे मांडले होते त्या क्रमाने आम्ही तिकडे मुद्दे सांगितले आहेत. एवढेच नव्हे तर मी स्वतः आयबीएन लोकमतवर बोलले होते की, एक वाक्य ते जे बोलले आहे ते वाक्य बाजूला काढून त्याची मोठी न्यूज केली असेल तर आऊट ऑफ कॉन्ट्रेक्स्ट त्याचा वेगळा अर्थ होऊ शकतो. परंतु आमचा कालचा जो प्रस्ताव होता तो कल्यना गिरीची केस, दलितांवरील अत्याचार त्याच बरोबर रायगडमध्ये झालेले अत्याचार यासंदर्भात होता. बाकीची जी काही आकडेवारी त्यांनी दिली होती ती आकडेवारी त्यांना त्यांच्या भाषणात देणे योग्य वाटली.

यानंतर श्री. अजित....

डॉ.नीलम गोळे...

शिक्षा होण्याच्या प्रकरणात वाढ होईल असे आम्हाला अपेक्षित होते. आम्ही हे मुद्दे मांडले होते. आम्ही कोणता गुन्हा केला असा आम्हाला प्रश्न पडतो. माननीय गृह मंत्र्यांचे उत्तर झाल्यानंतर मी त्यांना म्हणाले की, आपण स्पेसिफीक मुद्दांवर बोलाल अशी आम्हाला अपेक्षा होती. परंतु आपण संपूर्ण विषयाला कलाटणी का देत आहात, हे आम्ही सभागृहात देखील बोललो.

सभापती महोदय, आजच्या महाराष्ट्र टाईम्समध्ये अग्रलेख आला आहे. विविध वाहिन्या वा वर्तमानपत्रात आमच्याबद्दल क्रिटीकल लिहीत असतात अशावेळेला आम्ही सांगितल्याप्रमाणे ते बोलतात वगैरे गृहीत धरून अशापद्धतीने बोलणे म्हणजे आमच्यावर खूप अन्याय होत आहे असे मला वाटते.

सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदयांकडून समाधानकारक उत्तरे मिळाली नाहीत असे आम्ही म्हटले. त्याबद्दल आपणास वाईट वाटणे इतपत समजू शकते. परंतु त्याच्या पलीकडे जाऊन आमचा जो अधिकार आहे तो अबाधित ठेवला पाहिजे.

सभापती महोदय, काल मी भाषण करीत असताना माननीय गृहमंत्री थोडावेळ सभागृहात उपस्थित नव्हते. त्यावेळी सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते आणि अन्य सदस्य मला म्हणाले की, सभागृहात गृह मंत्री उपस्थित नसताना आपण कोणासाठी बोलत आहात.? त्यावेळी मी त्यांना सांगितले की, त्यांचे इतर सहकारी नोंदी घेत असतात. आम्ही इतकी समजूतदारपणाची भूमिका घेऊन सुद्धा प्रत्येक वेळेला विरोधी पक्षाला धोपटत सुटायचे आणि सांगायचे, हे बोलायचे नाही, आम्ही टिवरट केलेले आहे. त्यांचे बोलणे झाल्यानंतर माझे म्हणणे पुन्हा मांडेन.

श्रीमती विद्या चव्हाण : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोळे येथे म्हणाल्या की, विरोधी पक्षाला धोपटत सुटायचे. त्यांचे हे बोलणे म्हणजे चोराच्या उलट्या बोंबा आहेत. विरोधी पक्ष आम्हाला धोपटायला निघाले आहेत. काल त्या असे म्हणाल्या की, मीडियाला जे वाटते ते त्यांनी घेतले आहे. माननीय गृह मंत्र्यांनी सभागृहात उत्तर देताना सांगितले की, ज्या महिलेवर अत्याचार झाला आहे त्या महिलेला पाहिजे तो वकील देण्यात येईल. त्याशिवाय महिलांच्या सुरक्षिततेसाठी 200 महिला कमांडो देणार आहेत. अशा अनेक चांगल्या घोषणा केल्या. परंतु त्या त्यांनी न देता त्यांनी असत्य माहिती दिली. काल त्या आणि मी आयबीएन चॅनेलवर होते. त्या

.2..

श्रीमती विद्या चव्हाण....

चॅनेलवर काय बोलल्या त्याची मला चांगली माहिती आहे. त्यांनी मीडियाला दिलेली असत्य माहिती छापून आली आहे. "बलात्कार होणारच" अशी वर्तमानपत्राची हेडलाईन आहे. बलात्कार होणारच असे माननीय गृहमंत्री काल म्हणाले का ? मीडियाला असत्य माहिती दिली आणि वरती असा आव आणला जात आहे की, आम्ही विरोधकांना झोडतो आहोत. त्यांनी मीडियाला असत्य माहिती दिली. तेव्हा आम्ही त्यांना झोडत नाही तर त्यांनी असत्यपणा केलेला आहे.

डॉ.नीलम गोळे : सभापती महोदय, नवाकाळ किंवा आयबीएन लोकमतवर काय असत्य माहिती दिली ती त्यांनी लेखी स्वस्यात आपल्याकडे जरूर सादर करावी. परंतु मी मुद्दाम सांगू इच्छिते की, पुणे येथील पोलीस आयुक्त कार्यालयामध्ये एका इन्स्पेक्टरने महिला कॉन्स्टेबलला मारहाण केल्याच्या संदर्भातील माहिती पुण्याच्या पत्रकार श्रीमती विनिता देशमुख आणि कार्यकर्त्यांनी दिली. ती माहिती मी सांगितली. नागपूरच्या श्रीमती राजा कुलकर्णी यांनी कुंटुबांतर्गत बलात्काराची केस नोंदविण्यासाठी गेल्यावर त्यांना जो अनुभव आला तो अनुभव मी येथे सांगितला, त्यामध्ये मी असत्य काय बोलले ? आबासाहेब असे बोलले की नाही असे मी बोलले नाही. मी काय बोलायचे, काय बोलू नये तो माझा अधिकार आहे. आयबीएन लोकमत व नवाकाळ पेपर मी छापत नाही, हे आपण लक्षात घ्यावे.

श्री.आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेते व विरोधी पक्षाच्या सन्माननीय सदस्यांनी न सांगता मीडियाने छापले. आपण न सांगता त्यांनी छापले असेल तर मी आपला आभारी आहे. त्यांनी आपल्या लोकशाहीचा हक्क बजावला त्याबद्दल मी मीडियाचा देखील आभारी आहे.

सभापती महोदय, आपण माझ्या सर्व व्हिडिओ विलपिंग पाहिल्या. माझे कालचे भाषण, त्यातील शब्दांकन हे अनेकांच्या साक्षीने सर्वांसमोर झाले . मी जे बोललो व जे बोललो नाही त्याचा काल दाखविलेल्या वाक्याशी आज छापून आलेल्या वाक्याशी सूतराम संबंध नाही. हे आपले मत बनल्यानंतर आपण नापसंती व्यक्त केली. नाराजी व्यक्त केली.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3B-3

AJIT/ ST/

पूर्वी श्री.जुन्नरे..

19:30

श्री.आर.आर.पाटील...

सभापती महोदय, या वाक्याच्या संदर्भात मी आज या सदनाच्या माध्यमातून महाराष्ट्रातील तमाम जनतेला सांगू इच्छितो की, माझी बोलताना चूक झाली असती किंवा झाली तर मी प्रांजळपणे राज्यातील जनतेची कधीही माफी मागेन. माझी चूक झाली तर वेळप्रसंगी माझ्या सर्व पदाचा त्याग करीन. पण चूक नसताना चूक मान्य करणे हे स्वतःवरच अन्याय करण्यासारखे आहे आणि तो अन्याय मी कधीही करून घेणार नाही.

सभापती महोदय, आज मी या सदनात ठामपणे सांगतो की, ज्या पद्धतीने बातम्या दाखविण्यात आल्या, जी वाक्ये दाखविण्यात आली, तसे म्हणण्याचा माझा कोणाताही उद्देश नव्हता. ज्या पद्धतीने या बातम्या आल्या आहेत यातील कोणत्याही वाक्याचा कसाही अर्थ काढला तरी त्याचा माझ्या भाषणाशी सूतराम संबंध जुळत नाही. परंतु काल पासून मी हे बोललो असे गृहीत धरून अनेकांनी झोडझोड झोडायचे काम अतिशय यशस्वीपणे केले. माझ्याकडे देखील काही माहिती आहे. मी राज्याचा गृहमंत्री आहे. अगदी सकाळच्या वेळी पत्रकारांची संख्या कमी असते. एखाद दुसरा पत्रकार येतो. मग तो मेसेज पाठवितो. माध्यमामध्ये एकाने सुरु केले की त्याची शहानिशा न करता सर्वजण अगदी त्याचा फॉलोअप करतात. आदल्या दिवशी इलेक्ट्रॉनिक्स मीडियावर आल्यानंतर परसेप्शन बनून जाते. दुसऱ्या दिवशी त्यातील काही बातम्या तशाच बनतात हे शक्य आहे. सर्वच बातम्यांची खात्रजमा करून घेणे त्यांनाही शक्य होईल असे मला वाटत नाही कारण विश्वासाने या गोष्टी चालतात. पण मी एक गोष्ट खात्रीने सांगतो की, जी वाक्ये दाखविली आहेत, घराघरात पोलीस पोहाचविला तरी बलात्कार होत राहणार असे कोणतेही वाक्य, माझ्या कोणत्याही वाक्याशी संबंध काढून पाहिला तर तसे असू शकत नाही.

सभापती महोदय, महिलांच्या संरक्षणासाठी, आत्मसन्मानासाठी पोलिसांबरोबर समाजाने पुढे यावे हे मी माझ्या भाषणात बोललो त्याला सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले यांच्या भाषणाचा आधार होता. तसेच ज्या महिला कंडक्टरला मारहाण झाली त्याबाबत उल्लेख केला की, ज्याने मारले त्यापेक्षा मारताना पाहून कोणीही पुढे आले नाही याबद्दल मला अधिक दुःख होत आहे. या

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3B-4

AJIT/ ST/

पूर्वी श्री.जुन्नरे..

19:30

श्री.आर.आर.पाटील...

भावना मी व्यक्त केल्या होत्या म्हणजे समाजाने सुद्धा पुढाकार घ्यावा. एखाद्या गृहमंत्रांनी महिलांच्या सुरक्षिततेसाठी लोकांनी पुढाकार घ्यावा असे आवाहन केले किंवा त्या महिलेच्या भावना बोलून दाखविल्या तर मग यांचे पोलीस काही करु शकत नाही, गृहमंत्री हतबल आहेत असा निष्कर्ष लगेच काढला जातो.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्या श्रीमती विद्या चव्हाण यांचे भाषण तपासावे. या प्रस्तावावर 15 सन्माननीय सदस्यांनी जी भाषणे केली त्यामध्ये अश्लील जाहिराती, टी.व्ही या सर्वांचा उल्लेख आला होता. हा उल्लेख या सदनातील सदस्यांनी केला होता. त्याचा ओझरता संबंध मी घेतला होता. बातम्या आल्या. मला माध्यमांचे काही प्रतिनिधी भेटले होते. त्यांनी सांगितले की, आम्ही सर्व पाहिले. आपल्यावर अन्याय झाल्यासारखे वाटते. त्यांना आयुष्यात हे कधीतरी दुरुस्त करण्याची संधी मिळाली तर ते करतील. अन्यथा या व्यवस्थेमध्ये कधी न्याय मिळतो तर कधी अन्याय होतो. शेवटी व्यवस्थेचा एक भाग म्हणून या सर्व गोष्टी स्वीकाराव्या लागतात. पण आज मी ठामपणे सांगतो की, मला कोणी व्यक्तिगत भेटून हतबल गृहमंत्री म्हटले तर फार वाईट वाटणार नाही. पण राज्याचा गृहमंत्री आपले संरक्षण करण्यासाठी हतबल आहे हा राज्यातील कोट्यवधी महिलांना संदेश जाणे हे मी पूर्णपणे धोकादायक समजतो. मी इतकेच सांगतो की, हा संदेश त्या महिलांपर्यंत जाऊ नये. सभापती महोदय, मी माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांना खाजगीत विचारणार आहे, कारण जाहीर चर्चा करणे देखील बरोबर नाही. सरकारने खंबीरपणे कोणत्या भूमिका घ्याव्यात म्हणजे खंबीर गृहमंत्री म्हणाल. मी आपणास रेकॉर्ड काढून दाखवितो. अनेक वरिष्ठ अधिकारी, कर्मचाऱ्यांना सस्पेंड करताना कधी पाठीमागे येण्याची भूमिका घेतली नाही. मोठमोठ्या लोकांना शासन करताना कधी काय होईल याचा कधी विचार केला नाही.

यानंतर श्री.बोर्ड...

श्री.आर.आर.पाटील.....

महोदय, आज माझा विनम्र दावा आहे की, 100 टक्के गुन्हे बंद करण्याचे आश्वासन कोणी दिले तरी ते असत्य बोलतात. आता याचा अर्थ असा काढता कामा नये की, गुन्हे घडतच राहणार. मी विरोधी बाजूच्या सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, तुमच्या पक्षाचे सरकार ज्या ज्या राज्यात आहे त्या राज्याच्या माननीय मुख्यमंत्री व गृह मंत्र्यांनी सांगावे की, त्यांच्या राज्यात एकही गुन्हा घडणार नाही. जे असे सांगतील त्यांना मी महाराष्ट्राचा गृहमंत्री करण्यास तयार आहे. पण त्यांनी अगोदर तशी हमी द्यावी.

महोदय, काही गोष्टी घडणार हे गृहीत धरून आपण पोलीस दल आणि न्याय व्यवस्था उभी केली आहे. नाही तर या यंत्रणा उभ्या करण्याची आवश्यकता काय होती? गुन्ह्यांचे प्रमाण वाढू नये, सर्वसामान्य लोकांना त्रास होऊ नये, त्यांना सुरक्षितता वाटावी इथर्पर्यंत कायदा व सुव्यवस्था असलीच पाहिजे अशी लोकांची अपेक्षा असणे स्वाभाविक आहे. मी खंबीरतेच्या बाबतीत कोठे कमी पडलो असे मला वाटत नाही. एवढी वर्षे काम करताना मी अनेक शात्रूंना अंगावर घेतले. त्या सर्वांची नावे सांगण्याची आवश्यकता नाही. माझ्यामुळे अनेक क्षेत्रातील लोकांचा इंटरेस्ट दुखावल्यामुळे ते मला चांगले म्हणणे शक्य नाही. पण उघडपणे येऊन कोणी अवैध धंद्यांचे समर्थन करीत नाही. पण असे प्रसंग निर्माण झाले की, असे लोक त्यात हात धुऊन घ्यायचे सोडत नाहीत. महोदय, मी कधीही सांगितले नाही. परंतु राज्यात कोट्यवधी रुपयांच्या नाफ्त्याची उलाढाल ज्या निष्ठूरपणे आम्ही मोडून काढली आणि त्यात ज्यांचे हजारो कोटी रुपयांचे नुकसान झाले ते लोक संधी मिळेल तेथे माझ्या आडवी येणे शक्य आहे. परंतु मला असल्या गोष्टीची पर्वा नाही. महाराष्ट्रात आपले कर्तव्य चोखपणे पार पाडताना असे कितीही लोक अंगावर आले तरी आपल्या सर्वांचे सहकार्य हे मला पुरेसे आहे. आज ज्या बातम्या आणि वृत्त आले ते माझ्या भाषणाशी, शब्दाशी आणि माझ्या मताशी कोठेही सुसंगत नसलेले आले. महोदय, आपणही तो निष्कर्ष काढला त्या बदल मी आपला मनापासून आभारी आहे.

महोदय, या निमित्ताने मी माध्यमांना सांगू इच्छितो की, वर्तमानपत्राच्या पहिल्या पानावर, पहिल्या ओळीवर नव्हे परंतु कोठे तरी दोन ओळीमध्ये महाराष्ट्रातील लाखो-कोट्यवधी भरिनीसाठी असे छापावयास पाहिजे की, राज्यातील महिलांची सुरक्षितता ही राज्य सरकारची आणि पोलीस

.2..

श्री.आर.आर.पाटील.....

दलाची पहिली आणि महत्त्वपूर्ण प्रायोरिटी राहील. राज्यातील कोट्यवधी महिलांनी निर्भीडपणे राहावे म्हणून त्यांनी ती बातमी छापावी. महोदय, मी या ठिकाणी नेतिकतेचे धडे देत नाही. पण अन्याय घरात झाला, बाहेर झाला किंवा सार्वजनिक ठिकाणी झाला तरी समाजाची काही कर्तव्ये आहेतच. परंतु महिलांना सुरक्षित ठेवण्याची पूर्ण जबाबदारी ही अंतिमतः पोलिसांची आहे आणि त्यासाठी महाराष्ट्राचे पोलीस दल सक्षम आहे ही गोष्ट मी नाकारत नाही. माझ्या शब्दांचा कोठे तरी विपर्यास करून महिलांच्या मनात असुरक्षिततेची भावना निर्माण होणार नाही याही गोष्टीची आपण सर्व मिळून दक्षता घेऊ या.

महोदय, सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभाताई फडणवीस यांच्याबद्दल माझ्या मनात नेहमीच आदर राहिला आहे. सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलमताई गोन्हे, आपण प्रतिक्रिया व्यक्त करण्यासाठी कोणत्या चॅनेलवर गेला आणि काय बोलला हे मी बघितलेही नाही आणि ऐकले सुध्दा नाही. कारण काल मी उशिरापर्यंत विधानसभा सभागृहात होतो. परंतु सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभाताई फडणवीस, मी रात्री उशिरा आपली मुलाखत बघितली. त्या मुलाखतीत आपल्याला प्रश्न विचारण्यात आला की, गृहमंत्र्यांनी असे वक्तव्य केले तेहा तुम्ही सभागृहात होता, तुम्ही ते ऐकले काय ? त्यावर आपण म्हणालात, होय. मी सभागृहात होते आणि मी ते वक्तव्य ऐकले. घराघरात पोलीस ठेवले तरी बलात्कार होतच राहणार, ते थांबविणे कठीण आहे असे मी बोलल्याचे आपण सांगितले. सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभाताई फडणवीस, जेवढे बोलले तेवढे ऐकू येणे ही अतिशय चांगली श्रवणशक्ती असल्याचे लक्षण आहे. परंतु न बोललेले सुध्दा ऐकू येणे हा दैवी चमत्कार आहे. तो सन्माननीय सदस्यांना प्राप्त झाला असेल तर ते मला माहीत नाही. कधी कधी गैरसमजुतीने अशी मते व्यक्त केली जात असतील तर, मला वाटते अगोदर त्या विषयाची माहिती घ्यावी.

महोदय, विरोधी बाजूच्या पहिल्या बाकावर बसलेल्या चौघाही सन्माननीय सदस्यांवर माझा विश्वास आहे. मी काल सभागृहात केलेल्या भाषणाच्या व्हीडीओ क्लीप्स त्यांनी बघाव्यात. मी स्वतः ती क्लीप्स माननीय अध्यक्षांच्या दालनात बघितली आहे. परंतु आपण असुधारित प्रत घेऊन गेला, त्यातील प्रश्नचिन्ह त्यांनी गाळलेले आहेत याचा दोषारोप मी तुमच्यावर ठेवत नाही. मी सभागृहात काय बोललो आणि तुम्ही काय ऐकले हे सुध्दा तितकेच महत्त्वाचे आहे. मी म्हटले होते की,

.3..

श्री.आर.आर.पाटील.....

प्रत्येक शाळेत पोलीस बंदोबस्त दिलाय ? या वाक्याला पूर्णविराम द्यायचा की प्रश्नचिन्ह द्यायचा हे तुम्ही सुध्दा समजू शकता. महोदय, शुद्ध मराठी येणाऱ्या दोन-चार पत्रकारांना बोलवून ती व्हीडीओ क्लीप्स पहावी. मी जे बोलतो त्यापेक्षा वेगळ्या भावना त्यातून दिसतात काय हे सांगावे. माझ्या वक्तव्यात वेगळ्या भावना आहेत असे तुम्ही म्हटले तर तुम्ही सांगाल ती शिक्षा भोगण्यास मी आजही तयार आहे. एवढ्या प्रामाणिकपणे जर काही वक्तव्य केले असतील आणि त्याचे गैरअर्थ लावले जात असतील तर योग्य नाही.

महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांनी सांगितले ते खरे आहे. मला या ठिकाणी येण्यासाठी आयुष्यातील 30 वर्षे हालअपेष्टा सहन कराव्या लागल्या आणि संघर्ष करावा लागला. मी आमदार असल्यापासून महिलांच्या बाबतीतील माझ्या भूमिका कायम आहेत. त्या गृह मंत्री झाल्यापासूनच्या नाहीत.

महोदय, पनवेलला महिलांनी एक मोर्चा काढला होता. मी अनेकांना अंगावर घेऊन डान्सबार बंद करण्याचा निर्णय घेतला. महिलांवरील अत्याचाराच्या बाबतीत संवेदनशीलपणे पुढे जायचे असले तरी निर्णय होऊनही पोलीस दलात महिला पोलिसांची संख्या वाढत नव्हती. आम्ही अनुकूल निर्णय घेतले आणि त्यामुळे पोलीस दलात महिलांची संख्या वाढू शकली.

महोदय, मी सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभाताई फडणवीस व डॉ.नीलमताई गोळे यांना सांगू इच्छितो की, न्या.धर्माधिकारी साहेबांच्या अध्यक्षतेखालील समिती राज्यात चार वर्षापासून महिलांच्या प्रश्नांवर काम करीत आहे. परंतु मी कोणाचाही पक्ष न बघता, राजकीय हितसंबंध न पाहता अनेक महिला नेत्यांना त्या समितीवर घेतले. या निमित्ताने मी माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांना आवाहन करू इच्छितो की, महिलांच्या सुरक्षेच्या आणि सोयी सुविधांच्या संदर्भात माझ्या विभागाशी संबंध नसताना सुध्दा मी जितक्या बैठकांना उपस्थित राहिलो आहे, तितक्या बैठकांना देशातील एखादा गृह मंत्री उपस्थित राहिला असेल तर त्या बाबतची माहिती घेऊन मला सांगा. मी माझी उपस्थिती आणखीन वाढवेन. महोदय, या समितीने केलेल्या अनेक शिफारशी महिलांच्या संदर्भात आहेत. सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभाताई फडणवीस, आपणही अनेक बैठकांना उपस्थित होता. आपणही या कामी प्रयत्न केलेले आहेत. मी सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलमताई गोळे यांना विचारू

.4..

श्री.आर.आर.पाटील.....

इच्छितो की, महिलांवर झालेल्या अन्याय, अत्याचाराच्या बाबतीत आपण फोनद्वारे तक्रार केल्यानंतर मी त्या प्रकरणी काय कारवाई केली हे प्रत्येक प्रकरणात आपणास फोन करून सांगितले. आपण मला ज्या ज्या घटना सांगितल्या त्यांची गांभीर्याने नोंद घेऊनच त्या संदर्भात कार्यवाही करण्याचा प्रयत्न केला. इतक्या संवेदनशीलपणे प्रत्येक गोष्टीत वागत असताना, बलात्कार होतच राहणार, महिलांची सुरक्षा अशक्य आहे अशा पद्धतीची विधाने मी कशी करू शकतो ? जी विधाने मी केलेली नाहीत ती प्रसारित झाल्यामुळे त्याचा थोडासा मनस्ताप मलाही झाला. मी तसे बोललो असतो तर कधीच माफी मागून मोकळा झालो असतो. मी माफी मागण्यापलीकडचा गुन्हा केला असता तर बंगल्यावर सुध्दा गेलो नसतो. येथूनच गावी गेलो असतो. परंतु मी जो गुन्हा केलाच नाही त्याबदलची शिक्षा भोगणे ही खूप मोठी चूक ठरेल.

महोदय, मी माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.विनोद तावडे यांचा आभारी आहे. आपण मला दाऊद, गुन्हेगार किंवा भाई म्हटले नाही. आपण मला हरी भक्त परायण म्हटले. हा मी माझा सन्मान समजतो. परंतु आपण या हरी भक्त परायणाला दुबळे समजणार असाल तर आपण आपल्या भूमिकेत बदल करावयास पाहिजे. या निमित्ताने सांगतो की, महाराष्ट्रातील वारकरी 'वारी' ही करतात आणि प्रसंग आला तर 'वार' ही करतात.

नंतर श्री.कांबळे....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3D.1

MSK/ ST/ ST/

पूर्वी श्री. बोर्ड

19:50

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, मी तेही बोललो आणि नाठाळाच्या माथी हाणू काढी एवढे तरी करा हेही बोललो.

श्री. आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, मी आता काठीही हाणतो. तुमची ही उपमा सुध्दा मला मान्य आहे आणि ती मी सार्थ करण्याचा प्रयत्न करीन. 2 दिवस देशभराच्या बातम्या आल्या, गृहमंत्र्यांच्याही सांगितल्या. मी पुन्हा एकदा खात्रीने सांगेन की, महाराष्ट्राचा गृहमंत्री म्हणून मी महिलांच्या सुरक्षेला पहिले प्राधान्य देणार आहे, असलेल्या त्रुटी दूर करणार आहे. खात्रीने, शंभर टक्के ताकद पणाला लावून हे काम करणार आहे. तुम्हालाही त्याची प्रचिती येईल. अनेक कार्यक्रमांना मी आपल्यालाही घेऊन जाईन. महिलांच्या बाबत देशातील सर्वांत सुरक्षित राज्य महाराष्ट्र आम्ही बनवून दाखवू. तुम्हीही सहकार्य करा, नाउमेद करू नका एवढेच आवाहन करतो आणि झालेल्या प्रकरणावर पडदा पाडावा असे सांगतो. ठीक आहे. मीही विसर्ज गेलो आहे. आपणही विसरा. नव्या जोमाने कामाला लागू. तुम्ही टीका करायच्या तयारीला लागा. उत्तर देण्याच्या तयारीला आम्ही लागतो. कारण पुढची 5 वर्षे सुध्दा तुम्हाला मी तेच काम करायला भाग पाडणार आहे आणि त्याचे कारण आहे.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, आता त्याचा काय संबंध आहे ?

श्री. आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, काल सन्माननीय विरोधी पक्षनेते बोलले आहेत की, 2 महिन्यांनी, 3 महिन्यांनी उत्तर देतो.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, काल हे भाषण झाले असते तर हा विषय आला नसता.

श्री. आर.आर.पाटील : सभापती महोदय, माझे शेवटचे वाक्य आपल्याला सहन होत नसेल. मी आणखी एक गोष्ट सांगू इच्छितो की, मागच्या 5 वर्षांत मी एक पथ्य पाळले आहे. पत्रकांराकडे खूप गेलो की कधी तरी अंगलट येते. त्यामुळे मी सुरक्षित अंतरावर राहिलो. पण आता माझ्या लक्षात आले आहे की, खूप दूर राहिले तरी सुध्दा अंगलट येते. सन्माननीय विरोधी पक्षनेते यांनी माझ्यावर एक ऋण केले आहे. मी आपल्याला जे आहे ते सांगतो. मी थोडेसे बाजूबाजूनेच लढायचे ठरविले होते. पण एकंदरीत प्रकारानंतर आता मीही मेदानात ताकदीने

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3D.2

MSK/ ST/ ST/

पूर्वी श्री. बोर्ड

19:50

श्री. आर.आर.पाटील

उत्तरायचे ठरविले आहे. हे कोणत्या पदाच्या नाही तर राज्यामध्ये ज्या प्रवृत्ती वाढत आहेत, त्याबद्दल बोलत आहे. पदासाठी नाही. पदाचे राजकारण मी कधीच केले नाही. तुमच्या विरोधात दोन हात करण्यास ज्या ताकदीने मैदानात उत्तरावे लागेल त्या ताकदीने मी पण उत्तरणार आहे आणि मलाही माहीत आहे की, महाराष्ट्रातील सामान्य जनता फार नाही पण 2-4 टक्के तरी माझ्यावर विश्वास ठेवील आणि मी महाराष्ट्रातील चित्र बदलून दाखवीन. मला या गोष्टीचा पूर्ण विश्वास आहे. जनता माझ्यावर विश्वास ठेवील. आपण सुरुचात करू. त्या बाजूने तुम्ही या तुम्ही तिकडून काही प्रमुख पदाचे उमेदवार नाही. या बाजूने मी येईन. मी पण कधीच प्रमुख पदाचा उमेदवार नाही. एकदा होऊन जाऊ द्या. राज्यात फिरक. तुमचे तेही आव्हान मी स्वीकारले आहे. त्यामुळे आणखी 4 महिन्यांनी मी उत्तरे देईन. या जन्मात तो प्रसंग मी येऊ देणार नाही. धन्यवाद !

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, माननीय आबांचे आव्हान मी तर स्वीकारलेलेच आहे, होऊन जाऊ द्या एकदा. फक्त माननीय आबा आज जे बोलले ते काल बोलले असते तर आज सगळा वेळ वाचला असता. अडचण अशी आहे की, काल जरा गडबड झाली म्हणून आज सारवासारव केली. पण ठीक आहे. हरकत नाही. म.वि.प. नियम 260 अन्वये प्रस्तावावरील राहिलेले उत्तर सुरु केले की काय असे मला वाटले. मी राजकारणाचे आव्हान स्वीकारले आहे.

श्री. वसंत डावखरे (उप सभापती) : मी भाषण करण्यास उभा नाही. आता दोघांचे जे सुसंवाद झाले त्यामुळे कदाचित बाहेर असा मेसेज जाऊ नये की, लोक म्हणतील आम्हाला दोघांनी मूर्ख केले की काय ?

सभापती : माझ्याकडे दोन्ही हक्कभंग प्रस्ताव आहेत. पहिल्या हक्कभंगाबाबत काही औचित्याच्या सूचना होत्या त्यावर चर्चा झाली. सन्माननीय विरोधी पक्षनेते, अन्य सन्माननीय सदस्य व आपण सर्वांनी त्यामध्ये भाग घेतला. चर्चा अत्यंत उच्च प्रतीची झाली. 1-2 वाक्यांच्या बाबतीत सन्माननीय विरोधी पक्षनेते यांचा 'इंटरप्रिटेशन' या शब्दावर पुष्कळ, बन्यापैकी जोर होता. मी त्याचा अर्थ काढण्याचा प्रयत्न केला. भाषणाचा अर्थ उकल करणे हे येथे अभिप्रेत नाही असा या बाबतीतील

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3D.3

MSK/ ST/ ST/

पूर्वी श्री. बोर्ड

19:50

सभापती

मी काढलेला अर्थ आहे. 'इंटरप्रिटेशन' याचा अर्थ असा की, माझ्या सन्माननीय सदस्यांनी एक वाक्य उच्चारले तर त्याचा कोणालाही अन्य अर्थ काढता येऊ नये, अशी माझी अपेक्षा आहे. या दृष्टीने अर्थ उकल करणे हे अपेक्षित नाही. हा या बाबतीतील माझा खुलासा आहे.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, आपला निर्णय अंतिम आहे, याबद्दल दुमत नाही. यात थोडीशी अधिक चर्चा करू बोलले तर बरे होईल. कारण आपला निर्णय दूरगामी परिणामांचा असू शकतो. माझी विनंती आहे की, घाई करायला नको. माननीय सभापतींचा निर्णय अंतिम राहील. पण तरीही माननीय सभापतींना विनंती आहे की, आपण या संदर्भात बसून चर्चा करू, नंतर पुन्हा आपल्याला त्यात काही बदल करायला लागला असे होऊ नये.

सभापती : मी या बाबतीत एवढेच बोललो आहे की, एखाद्या माननीय मंत्र्यांनी, एखाद्या सन्माननीय सदस्यांनी सदनात ज्या पृथक्कीचे भाषण केले आहे ते भाषण किंवा चर्चा असेल तीच वृत्तपत्राकडे जावी ही अपेक्षा आहे. हा चौथा स्तंभ त्या पृथक्कीने निश्चित वागेल ही माझी अपेक्षा आहे. या दृष्टीने अन्य काही न सांगता माझी विनंती आहे की, कालचे कामकाज झाले आहे, त्याचे रेकॉर्डिंग आमच्याकडे आहे. विरोधी पक्ष व सत्तारूढ पक्ष यातील 2-3 सन्माननीय सदस्य जर उद्या आले तर त्यांच्यासमोर ते रेकॉर्डिंग मी दाखविणार आहे. सन्माननीय काही 2-3 पत्रकार अशा पृथक्कीने आले तर त्यांना सुध्दा हे रेकॉर्डिंग अपवाद म्हणून मी दाखविणार आहे. चर्चा संपली आहे. हक्कभंग सूचनेचा निर्णय मी राखून ठेवलेला आहे. मी तो नंतर देणार आहे.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3D.4

MSK/ ST/ ST/

पूर्वी श्री. बोर्ड

19:50

लक्षवेधी सूचनेबाबत

सभापती : लक्षवेधी सूचना क्रमांक 1 उद्या घ्यायची आहे. लक्षवेधी सूचना क्रमांक 2 उपस्थित करणारे सन्माननीय सदस्य सभागृहात उपस्थित नाहीत. लक्षवेधी सूचना क्रमांक 3 - सन्माननीय सदस्या डॉ. नीलम गोळे यांनी मांडावी.

डॉ. नीलम गोळे : सभापती महोदय, आपण ही लक्षवेधी सूचना उद्या घ्यावी. कारण माननीय गृहमंत्री सभागृहात उपस्थित नाहीत.

सभापती : सन्माननीय विरोधी पक्षनेत्यांची माझ्याशी चर्चा झाली आहे.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, माननीय गृहमंत्री सभागृहात उपस्थित नसल्यामुळे सन्माननीय सदस्या लक्षवेधी सूचना उद्या घेण्याबाबत सांगत आहेत.

सभापती : ठीक आहे.

(नंतर श्री. रोझेकर

पृ.शी.: जव्हार तालुक्यातील धामणी व कडवास या धरणासाठी स्थलांतरित झालेल्या गावांना प्राथमिक सुविधा पुरविण्यात न येणे

मु.शी.: जव्हार तालुक्यातील धामणी व कडवास या धरणासाठी स्थलांतरित झालेल्या गावांना प्राथमिक सुविधा पुरविण्यात न येणे यासंबंधी सर्वश्री आनंद ठाकूर, वि.प.स.यांनी दिलेली

लक्षवेधी सूचना.

श्री.आनंद ठाकूर (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय पुनर्वसन व मदतकार्य मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

"जव्हार तालुक्यात १९७८ ते १९८२ या कालावधीत उभारणी करण्यात आलेल्या धामणी आणि कडवास या धरणांसाठी १० गावांचे स्थलांतर डहाणू तालुक्यातील चंद्रनगर आणि पालघर तालुक्यातील हनुमाननगर येथे करण्यात येणे, सदर पुनर्वसनास सुमारे ३५ वर्षाचा कालावधी होऊनही तेथे प्राथमिक सुविधा पुरविण्यात न येणे, सद्यःस्थितीत त्या गावांकरिता स्वतंत्र ग्रामपंचायती नसणे, पुनर्वसित गावांना भूमिअभिलेख कार्यालयाकडून नकाशे देण्यात न येणे, सद्यःस्थितीत पुनर्वसित गावाची जागा ही वन विभागाच्या अखत्यारीत असल्याचे भूमिअभिलेख कार्यालयात दर्शविण्यात येणे, सदर नागरिकांच्या मूळ गावच्या स्थावरची भरपाई न मिळणे, परिणामी पुनर्वसित झालेल्या दोन्ही गावांच्या नागरिकांत पसरलेला तीव्र असंतोष, याबाबत शासनाने तातडीने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

श्री.सुरेश धस (महसूल राज्यमंत्री) : अध्यक्ष महाराज, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती सन्माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छापावे.)

श्री.आनंद ठाकूर : सभापती महोदय, याबाबत मला एवढेच सांगावयाचे आहे की, लिखित उत्तरात दिले आहे, तशी परिस्थिती नाही. यामध्ये दुरुस्ती करावयास हवी. पुनर्वसन करून 35 वर्ष झाली तरी त्यांना नकाशे प्राप्त झालेले नाहीत. त्यांच्याकडे असलेली जमीन त्यांचीच आहे का, याबद्दल शंका आहे. त्यांना दिलेल्या सुविधा देखील असमाधानकारक आहेत. मी बाजूलाच राहतो, त्यामुळे अनेक वर्षांपासून त्यांचे दुःख बघतो आहे. सक्षम अधिकारी नेमून त्यांचे प्रश्न कालबद्धरित्या एक ते दोन महिन्यात सोडवावेत, एवढीच विनंती करतो. अशा प्रकारची कार्यवाही सरकारकडून करण्यात येईल का ?

श्री.सुरेश धस : सभापती महोदय, सूर्या प्रकल्पामधील प्रकल्पग्रस्तांना सन 1977 मध्ये घर, भूखंड दिलेले आहेत. वन संवर्धन अधिनियम 1980 येण्याअगोदर हे झालेले आहे. तरी सुध्दा भूखंडांवर वनाचे आरक्षण पडलेले आहे. त्यामुळे अडचण आहे. ही लक्षवेधी सूचना आल्यानंतर याबाबत विचारविनिमय करून एकूण 61 हेक्टर क्षेत्र वनाच्या सज्जेमधून वगळण्याचा निर्णय आपण करीत आहोत. सन्माननीय सदस्यांनी सुविधांच्या बाबतीत प्रश्न उपस्थित केला आहे. त्याबाबत तातडीने बैठक घेऊन सुविधांच्या बाबतीतील प्रश्न सोडविले जातील.

श्री.रामनाथ मोते : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी प्रकल्पग्रस्तांच्या संदर्भातील प्रश्न लक्षवेधी सूचनेच्या माध्यमातून उपस्थित केला आहे. शासनाने दिलेले उत्तर आणि प्रत्यक्ष वस्तुस्थिती वेगळी आहे, असे सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले आहे. ते त्या भागामध्ये राहतात. त्यामुळे त्यांना त्याची चांगली माहिती आहे. ते अनेक वेळा त्या ठिकाणी गेलेले आहेत. जर वस्तुस्थिती आणि दिलेले उत्तर वेगळे असेल तर या संदर्भात तातडीने एक बैठक घ्यावी. पाहिजे तर ती आपण आपल्या दालनात घ्यावी. कारण हा प्रकल्पग्रस्तांचा महत्त्वाचा विषय असल्यामुळे तो तातडीने मार्गी लागावा, अशी मी या निमित्ताने अपेक्षा व्यक्त करतो.

श्री.सुरेश धस : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्याप्रमाणे जिल्हाधिकारी आणि सन्माननीय सदस्यांची एकत्रित बैठक घेऊन यामधील जे काही प्रश्न आहेत, ते लवकरात लवकर सोडविले जातील.

पृ.शी.: अमरावती जिल्हयातील इंडिया बुल्स कंपनीच्या सोफिया वीज प्रकल्पाकडे असलेली थकबाकी

मु.शी.: अमरावती जिल्हयातील इंडिया बुल्स कंपनीच्या सोफिया वीज प्रकल्पाकडे असलेली थकबाकी यासंबंधी डॉ. रणजित पाटील, सर्वश्री नागो पुंडलिक गाणार, पांडुरंग फुडकर, प्रवीण पोटे-पाटील, वि.प.स.यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

डॉ.रणजित पाटील (अमरावती विभाग पदवीधर) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय जलसंपदा (कृष्णा खोरे पाटबंधारे महामंडळ वगळून) मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

"अमरावती जिल्ह्यातील इंडिया बुल्स कंपनीच्या सोफिया वीज प्रकल्पाकडील अप्पर वर्धा धरण विभागाची थकबाकी ११८ कोटी रुपयांवर पोहचणे, या कंपनीकडून पाणी करारानुसार ऐसे देण्यास विलंब होत असल्याने अमरावती जिल्ह्यातील सिंचन प्रकल्पाच्या विकासाला मोठ्या प्रमाणावर खीळ बसणे, विदर्भातील जनतेला २४ तास वीज मिळावी तसेच सिंचन क्षेत्राच्या विकासासाठी निधी उपलब्ध व्हावा म्हणून या कंपनीच्या वीज प्रकल्पाला मान्यता देण्यात येणे, नांदगाव पेठ येथील पंचतारांकित एमआयडीसीमध्ये तब्बल १३०० एकर जमिनीवर हा वीज प्रकल्प असून, त्यासाठी लागणारा पाणीपुरवठा अप्पर वर्धा धरणातून केला जात असणे, धरणातील १२३.५३ द.ल.घ.मी. पाणी सोफिया प्रकल्पासाठी आरक्षित असणे, पिण्याचे पाणी आणि सिंचनासाठी जलसाठा आरक्षित असला तरी धरणात पाणी नसल्यास त्याचा फटका सर्वांनाच बसणे, त्यामुळे सिंचन क्षमतेमध्ये वाढ करण्याच्या दृष्टीने पाणी करारातून मिळणारी रक्कम महत्त्वपूर्ण असणे, परंतु कोट्यवधी रुपये सोफिया वीज प्रकल्पाकडे अडकल्याने पाण्याच्या नियोजनास अडथळा निर्माण होणे, शासनाचे याकडे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, शासनाने या प्रकरणी तातडीने निर्णय घेऊन करावयाची योग्य ती कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

...4....

श्री.सुनील तटकरे (जलसंपदाकृष्णा खोरे पाटबंधारे महामंडळ वगळून) मंत्री : अध्यक्ष महाराज, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती सन्माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छापावै.)

....5..

डॉ.रणजित पाटील : सभापती महोदय, आत्महत्याग्रस्त जिल्हा आणि सिंचनाचा अनुशेष भरून काढण्यासाठी दिनांक 5 जुलै, 2006 रोजी पंतप्रधान महोदय अमरावती येथे आले आणि त्यांनी त्यांच्या पॅकेजमधून अप्पर वर्धा प्रकल्पासाठी निधी दिला. शासनाने सुमारे 1300 एकर जमीन या प्रकल्पाला देऊन सन 2008 मध्ये या प्रकल्पातील 87.30 द.ल.घ.मी.पाण्याचे आरक्षण इंडिया बुल नावाच्या कंपनीसाठी मंजूर केले. त्यानंतर सन 2012 मध्ये पाणी उचल करारनामा शासनाने मंजूर केला. त्या करारानुसार सिंचन पुनर्स्थापनेचा खर्च म्हणून 1 लाख स्पर्ये प्रति हेक्टर कंपनीने द्यायचे होते, हे करारामध्ये आलेले आहे. कंपनीने शासनाला देणे असलेली रक्कम शासनाने वसूल न केल्यामुळे जवळपास 172 कोटी स्पर्ये थकलेले आहेत. शासनाचे असे म्हणणे आहे की, हे प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे. हे प्रकरण जरी न्यायप्रविष्ट आहे, असे उत्तरामध्ये सांगितले गेले असले तरी कोर्टाच्या आदेशाप्रमाणेच 5 हप्ते पाडून दिलेले आहेत. परंतु, इंडिया बुल्स या कंपनीने या हप्त्यानुसार देखील पैसे भरलेले नाहीत. माझा प्रश्न असा आहे की, अगोदरच सिंचनाचा अनुशेष आहे. त्यामुळे 1 लाख स्पर्ये प्रति हेक्टर प्रमाणे सिंचनाची पुनर्स्थापना व्हावी, यासाठी पैसे मिळावयास पाहिजे होते, एकीकडे आपण शेतकऱ्यांनी पाणीपट्टी भरली नाही, वीज बिल भरले नाही तर जोडण्या खंडित करतो. मग शासनाने कंपनीकडून पैसे वसूल करण्यासाठी कोणते धोरण स्वीकारले आहे ? त्या कंपनीने पैसे भरले नाही तर त्यांचा करार शासन संपुष्टात आणणार आहे का ? आंदोलन उभे राहण्याच्या आत आपण त्यांची मालमत्ता जप्त करून पैसे वसूल करता येईल, अशी काही उपाययोजना करता येईल का ?

श्री.सुनिल तटकरे : सभापती महोदय, दिनांक 22/08/2008 रोजी या कंपनीला पाणी मंजूर झाले. प्रति हेक्टर 1 लक्ष स्पर्ये प्रमाणे 232 कोटी 18 लक्ष स्पर्ये पुनर्स्थापनेचा खर्च देण्याच्या अटीवर शासनाने पाणी मंजूर केले आणि 5 हप्त्यात पैसे भरावेत, असे करारामध्ये नमूद झाले. तशी शासनाने त्यांना परवानगीही दिली. कंपनीने पहिल्या, दुसऱ्या आणि तिसऱ्या हप्त्यातील 10 कोटी स्पर्ये, असे एकूण 116 कोटी 56 लक्ष स्पर्ये शासनाकडे जमा केले आहेत. त्यानंतर ते न्यायालयामध्ये गेले. कोणतीही कोअरसिव्ह स्टेप पुढील आदेशापर्यंत शासनाने घेऊ नये, असे

(सभापतीस्थानी माननीय उप सभापती)

श्री.सुनिल तटकरे.....

निदेश न्यायालयाने दिलेले आहेत. त्यामुळे कंपनीचे पाणी तोडणे किंवा करारनामा संपुष्टात आणणे, ही बाब शक्य नाही. परंतु, एक गोष्ट नक्की आहे की, ज्यावेळी पाणी मंजूर झाले त्यावेळी 50 हजार स्पये प्रति हेक्टर असा पुनर्स्थापनेचा खर्च निश्चित केला होता. प्रत्यक्षात करार झाला त्यावेळी किंवा त्याच्याही अगोदर महामंडळाने 1 लाख स्पये प्रति हेक्टर प्रमाणे खर्च वसूल करण्याबाबतचा करारनामा केला. शासनाच्या या निर्णयाविस्त्र अंतर्गत कंपनी न्यायालयात गेली आहे. शासनाची ही स्पष्ट भूमिका आहे की, 1 लाख स्पये प्रति हेक्टर प्रमाणे पुनर्स्थापनेचा खर्च त्या कंपनीने शासनाला दिलाच पाहिजे. विधानसभेतही हा प्रश्न आज उपस्थित झाला होता. त्यावेळीही मी सांगितले होते आणि आताही सांगतो की, स्पेशल काऊन्सेल लावून याबाबतची शासनाची भूमिका ठामपणे न्यायालयात मांडली जाईल.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, महाराष्ट्रात आणि देशात सर्वात अनुशोषग्रस्त अमरावती जिल्हा आहे. पंतप्रधान पैकेजमधून हे पाणी उपलब्ध करून देण्याचे ठरले. परंतु, इंडिया बुल्स या कंपनीला पाणी विकून शासनाने शेतकऱ्यांचा घात केला, अशी चर्चा अनेकवेळा या सभागृहात झाली आहे. त्याच्या तपशिलात मी जाऊ इच्छित नाही. कंपनीचे पाणी कापू नये किंवा कोअरसिव्ह स्टेप घेऊ नये, या अर्थाचा निर्णय न्यायालयाने किती तारखेला दिला ? न्यायालयाच्या निर्णयानुसार कंपनीने ताबडतोब पैसे भरले पाहिजेत. कंपनीला वाचविण्याची प्रवृत्ती वाईट आहे. निवेदनाच्या मागील पानावरील दुसऱ्या परिच्छेदाचा शेवट करताना सांगितले आहे की, उच्च न्यायालयात प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे. त्यापुढे पहिले वाक्य झाल्यानंतर असे नमूद केले आहे की, मुंबई येथे याचिका दाखल करून प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे. पुन्हा शेवट करताना असे म्हटले आहे की, प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे. म्हणजे, हे सारखे ठसविले जात आहे की, प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे. पैसे वसूल करण्यासाठी न्यायालयाने तुम्हाला अडविलेले नाही. कंपनी पैसे भरत नसेल तर आपण न्यायालयात गेले पाहिजे. शासनाचे जवळ जवळ 262 कोटी रुपये येणे आहेत. शासनाने

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3E-7

SRR/ ST/ ST/

20:00

श्री.दिवाकर रावते.....

हप्ते पाडून दिल्यानंतरही कंपनी पैसे भरत नसेल तर आपण दिलेले आदेश मागे घ्यावेत आणि कारवाई करण्याची मुभा घ्यावी, अशा प्रकारे आपण न्यायालयासमोर गेले पाहिजे. असे शासन का करीत नाही ?

श्री.सुनिल तटकरे : सभापती महोदय, या ठिकाणी न्यायालयाचा उल्लेख लक्षवेधीमधील प्रश्नाच्या संदर्भात आहे. निवेदनाच्या दुसऱ्या परिच्छेदात कंपनीने केव्हा आणि किती रक्कम भरली याचा, स्पष्टपणे उल्लेख केलेला आहे. एवढेच नव्हे तर व्याजासह रक्कम वसूल केलेली आहे. एवढेच नव्हे तर दंडही लावण्याच्या संदर्भात शासनाने कारवाई केलेली आहे. ज्यावेळी दिनांक 26 फेब्रुवारी, 2013 रोजी 3 हप्ते संपले, त्यावेळी कंपनी न्यायालयात गेली. तोपर्यंत हप्त्यानुसार या रकमा येत होत्या. निवेदनाच्या पान क्रमांक 3 वर याबाबतचे स्टेटमेंट दिलेले आहे व ते स्पष्ट आहे.

यानंतर श्री.खंदारे....

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3F-1

NTK/ ST/

पूर्वी श्री.रोझेकर

20:10

श्री.सुनील तटकरे.....

दिनांक 26.2.1013 रोजीचा न्यायालयाचा निर्णय आहे. 3 हप्ते संपल्यानंतर ते न्यायालयात गेले होते. न्यायालयाने असा निर्णय दिला आहे. तोपर्यंत त्या हप्त्यापर्यंत रकमा येत होत्या. पान क्रमांक 3 वर जे स्टेटमेण्ट दिलेले आहे. त्यात असे नमूद केले आहे की, "The respondents request for an adjournment till 31st March, 2013. They state that they will not take any coercive steps till further orders. The statement is accepted. Stand over to 9th April, 2013 for admission. An amount of Rs. 10 crore will be paid by the petitioner to the respondents before the next date of hearing." आपण जी भूमिका माडत आहात तीच माझी स्वच्छ भूमिका आहे. या महिन्यात न्यायालयात तारीख आहे. शासनाची अशी स्पष्ट भूमिका राहील की, आम्ही स्पेशल काऊन्सेल नेमू. या संदर्भात जे जे घडलेले आहे त्याबाबत न्यायालयात भूमिका मांडू. प्रती हेकटरी 1 लाख स्पर्ये पुनर्स्थापनेचा खर्च घेण्याबाबत सरकार ठाम आहे. परंतु व्याज व दंडनीय रक्कम निश्चितपणे वसूल केली जाईल. न्यायालयाच्या निर्णयानंतर जर रक्कम भरण्यामध्ये हयगय झाली तर 100 टक्के कराननामा रद्द करण्यात येईल.

2....

NTK/ ST/

पू. शी. : शासनमान्य खाजगी अनुदानित प्राथमिक शाळांमधील शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना व त्यांच्या कुटुंबीयांना वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्तीची 33.33 टक्के रक्कम स्थानिक संस्थांकडून देण्यास होत असलेली टाळाटाळ.

मु. शी. : शासनमान्य खाजगी अनुदानित प्राथमिक शाळांमधील शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना व त्यांच्या कुटुंबीयांना वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्तीची 33.33 टक्के रक्कम स्थानिक संस्थांकडून देण्यास होत असलेली टाळाटाळ यासंबंधी श्री.रामनाथ मोते, वि. प. स. यांगी उपस्थित इलेली अर्धा-तास चर्चा.

श्री.रामनाथ मोते (कोकण विभाग शिक्षक) : सभापती महोदय, मी आपल्या अमुमातीमध्ये 92 अंक्ये पुढील विषयावर अर्धा-तास चर्चा उपस्थित इरतो :-

"शासनमान्य खाजगी अनुदानित प्राथमिक शाळांमधील शिक्षक शिक्षकेतरांना व त्यांच्या कुटुंबियांना वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती योजना लागू असणे, नगरपरिषदा व महानगरपालिकेच्या प्राथमिक शाळांमधील शिक्षकांना वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती देताना शासनाकडून 66.66 टक्के रक्कम मिळणे व स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून 33.33 टक्के रक्कम मिळणे, महानगरपालिका व नगरपालिका क्षेत्रातील खाजगी अनुदानित प्राथमिक शाळांमधील शिक्षक शिक्षकेतरांना वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती योजनेअंतर्गत मंजूर रक्कमेच्या 100 टक्के प्रतिपूर्ती शासनाकडून अनुज्ञेय असणे, शालेय शिक्षण विभागाने आदेश काढून या शिक्षक-शिक्षकेतरांनाही स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळांमधील शिक्षकांप्रमाणे 66.66 टक्के प्रतिपूर्ती रक्कम देणे, 33.33 टक्के रक्कम स्थानिक संस्थांकडून देण्यास टाळाटाळ होणे, शासनाचा आदेश आक्षेपार्ह असणे, वारंवार विनंती करूनही शासनाने दखल न घेणे, खाजगी शाळांमधील शिक्षक शिक्षकेतरांना मंजूर प्रतिपूर्तीची पूर्ण रक्कम शासनाकडून मिळण्याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व करावयाची उपाययोजना."

सभापती महोदय, राज्यातील प्राथमिक शाळांमधील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीसंबंधी जी काही तांत्रिक अडचण निर्माण झालेली आहे. त्याबाबतचा हा विषय आहे. शासकीय कर्मचाऱ्यांप्रमाणे शाळांमध्ये काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती योजना लागू झालेली आहे. प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक या

3...

श्री.रामनाथ मोते.....

शाळांमध्ये काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनाही ती लागू आहे. खाजगी शाळांमध्ये काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना स्वतःसाठी किंवा त्यांच्या कुटुंबीयासाठी जी रक्कम रक्कम मंजूर होते त्याचे प्रस्ताव शासनाच्या संबंधित विभागाकडे जातात. जी रक्कम त्यांना अनुज्ञेय होऊ शकते तेवढी रक्कम त्यांना मंजूर केली जाते. मंजुरीचा आदेश आल्यानंतर त्यांना ती रक्कम मिळते. सन 1989 मध्ये ही योजना आली. 2008 पर्यंत या खाजगी शाळेतील कर्मचाऱ्यांना 100 टक्के रकमेची प्रतिपूर्ती शासनाकडून होत होती. 2008 मध्ये संबंधित अधिकाऱ्यांनी एक परिपत्रक काढले आहे. तो शासन निर्णय नाही. वास्तविक त्या शाळांचा व वैद्यकीय प्रतिपूर्तीचा काही संबंध नाही. त्या परिपत्रकामध्ये असे नमूद केले आहे की, शासनाकडून फक्त 66.66 टक्के रक्कम दिली जाईल व 33.33 टक्के रक्कम इतकी रक्कम नगरपालिका किंवा महानगरपालिकेने द्यावी. त्याचा परिणाम असा झाला की, नगरपालिका किंवा महानगरपालिकेचे कर्मचारी नसलेले खाजगी शाळांचे शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी आहेत पण जी शाळा त्या नगरपालिका व महानगरपालिकेच्या कार्यकक्षेत येणारी आहे, त्यांना 66.66 टक्के रक्कम शासनाकडून मिळते, 33.33 टक्के रक्कम त्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी द्यावी असे शासनाचे म्हणणे आहे. त्याप्रमाणे रक्कम त्यांना मिळत नाही. ज्या लेखा शीर्षातून त्यांना पगार दिला जातो त्याच लेखा शीर्षातून अनुदान मंजूर होते, त्याच लेखा शीर्षाखाली ही वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय आहे. ही तांत्रिक बाब आहे. खाजगी शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी आहेत, मग ते जिल्हा परिषदेच्या, नगरपरिषदेच्या वा महानगरपालिकेच्या कक्षेतील असोत, त्यांना मंजूर होणारी 100 टक्के रक्कम शासनाकडून मिळावी. यामध्ये तांत्रिक अडचण असेल तर ती दूर करावी. 2008 पूर्वी त्यांना 100 टक्के रक्कम दिली जात होती त्याप्रमाणे मंत्री महोदयांनी मान्य करावे व सुधारित आदेश निर्गमित करण्यात यावे अशी मी विनंती करतो आणि येथेच थांबतो.

श्री.राजेंद्र दर्डा (शालेय शिक्षण मंत्री) : सभापती महोदय, राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांना महाराष्ट्र राज्य सेवा नियम 1961 मधील तरतुदी सार्वजनिक आरोग्य विभागाने लागू केल्या. शालेय शिक्षण विभागाने शासनमान्य खाजगी प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमध्ये शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांना त्या लागू केल्या. नगरपालिका, नगरपरिषदा, महानगरपालिका या शाळांमधील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना वैद्यकीय प्रतिपूर्तीची योजना लागू नाही. मात्र नगरपरिषद, नगरपालिका व महानगरपालिका यांच्या क्षेत्रातील ज्या अनुदानित प्राथमिक शाळा आहेत त्यांच्यासाठी ही योजना आहे. दिनांक 14.9.1981 च्या जी.आर.प्रमाणे खाजगी प्राथमिक व माध्यमिक शाळा 100 टक्के अनुदानास पात्र आहेत. दिनांक 30.5.1997 रोजी कलम 5 मध्ये घालण्यात आलेली अट मी स्वतः वाचली आहे. 1997 चा जी.आर.स्पष्ट नाही. त्यात गोंधळ दिसत आहे. त्यावेळी संचालकांनी विभागाला एक प्रश्न विचारला होता. त्यावेळी 2008 साली कक्ष अधिकाऱ्यांनी एका पत्राच्या माध्यमातून स्पष्ट केले आहे की, शासन 66.66 टक्के व नगरपरिषद, नगरपालिका व महानगरपालिका 33.33 टक्के रक्कम देईल. खरे तर 1981 जो जी.आर.आहे तो पाहिला तर त्यात काही तरी तांत्रिक अडचण दिसत आहे. राज्यातील बहुतांश भागातही 100 टक्के रक्कम दिली जाते. मात्र कोल्हापूर किंवा काही भागात ही अडचण दिसते. या सर्वाचा अर्थ एकच आहे की, 1997 चा जी.आर. त्यानंतर 22.10.2008 रोजीचे पत्र याला पूर्णपणे स्पष्टता देणे आवश्यक आहे. सन्माननीय सदस्यांची भूमिका मला समजली आहे. शासन यातून मार्ग काढू इच्छिते. त्यामुळे एक आठवड्याच्या आतमध्ये आयुक्त, शिक्षण, संचालक व मी स्वतः आपण एकत्र बसू. या संदर्भात स्पष्टता असणारा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येईल.

12-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3F-5

NTK/ ST/

उप सभापती : सभागृहाची बैठक आता स्थगित होत आहे. शुक्रवार, दिनांक 13 जून, 2014 रोजी सकाळी 10 वाजता सभागृहाची विशेष बैठक भरेल. या बैठकीमध्ये सकाळी 10 ते 10.45 या वेळेत मराठा आरक्षण या विषयावर म.वि.प.97 अन्वये अल्पकालीन चर्चा घेण्यात येईल. सभागृहाची नियमित बैठक उद्या सकाळी 11 वाजता पुन्हा भरेल.

(सभागृहाची बैठक रात्री 8 वाजून 19 मिनिटांनी, शुक्रवार, दिनांक 13 जून, 2014 रोजीच्या सकाळी 10 वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)
